

SARASWATA MADHURI

2010

America Sarawata Sangha
9th Annual Convention, Black Mountain, NC, USA
Nilachala Sarawata Sangha, Puri

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ
ନବମ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ
୨୦୧୦
ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

Jayaguru

Saraswata Madhuri – 2010

9th Annual Convention
YMCA Blue Ridge Assembly
Black Mountain
North Carolina 28711
United States of America

Published on:

1st July 2010

Published by:

Editorial Board
America Saraswata Sangha
[Registration No: 548107-2, Date 26th June 2003]

Available at:

Satshikhya Mandir
A-4, Unit-9
Bhubaneswar-751022
Orissa, India
Phone - 0674-2390055
0674-2395519

Electronic copy available at www.jayaguru.net

Printed at:

Saraswata Printers
Begunia
Dist: Khurda
Pin 752062
Orissa, India
Phone – 06755-230094
9437756516

ଜୟଗୁରୁ ମୁଖବନ୍ଧ

ସର୍ବଶ୍ରୁତି ଶିରୋରତ୍ନ ବିରାଜିତ ପଦାମ୍ଭୁଜମ୍
ବେଦାନ୍ତାମ୍ଭୁଜ ସୁଧାୟାୟ ତସ୍ମୈ ଶ୍ରୀଗୁରୁବେ ନମଃ ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ପତ୍ରିକାଟି ଅଷ୍ଟମ ବର୍ଷ ଅତିକ୍ରମ କରି ନବମ ବର୍ଷରେ ପଦାର୍ପଣ କରିଥିବାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀପାଦପଦ୍ମରେ ଶତକୋଟି ବିନମ୍ର ପ୍ରଣିପାତ ଜ୍ଞାପନ କରୁଅଛୁ । ଆମମାନଙ୍କର ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ପରମହଂସ ପରିବ୍ରାଜକାଚାର୍ଯ୍ୟ ଶ୍ରୀମତ୍ ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀ ଦେବ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଅଟନ୍ତି । ସେ ଏହି ଗୁରୁଭାର ନିର୍ବିକଳ ଭୂମିରୁ ଉତ୍ପତ ହୋଇ ଲାଭ କରିଥିଲେ । ତନ୍ତ୍ର, ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ ଓ ପ୍ରେମରେ ତରମ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରି ସାର୍ବଭୌମ ଗୁରୁ ରୂପରେ ସେ ସର୍ବତ୍ର ପୂଜିତ ହେଉଛନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ମାନବସମାଜକୁ ତାଙ୍କର ଏକ ମହାନ ଦାନ । ଦେଶ ଓ ଜାତିକୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଭାବରେ ଜାଗତ କରିବା ପାଇଁ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ତାଙ୍କର ଏକ ଅଭିନବ କଳ୍ପନା । ଆମେରିକାରେ ଅବସ୍ଥିତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅତିପ୍ରିୟ ସନ୍ତାନମାନେ କିପରି ଭାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଅକୃତ୍ରିମ ଭକ୍ତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ନିଜ ସହକାରେ ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇ ସ୍ୱଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ କେନ୍ଦ୍ରସଂଘର ଅନୁମତି କ୍ରମେ ପ୍ରଥମେ ଏକ ପାଠଚକ୍ର ଓ ପରେ ସଂଘଗଠନ କରି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରିପାରୁଛନ୍ତି, ଏହା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅସୀମ କରୁଣାର ନିଦର୍ଶନ ।

ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ଏବଂ ପ୍ରତିଭାବାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକ ନୁହଁନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ନ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଭାଶାଳୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଅନେକ ହୋଇପାରନ୍ତି । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶରେ ଶିଷ୍ୟର ଅଜ୍ଞାନ ଅନ୍ଧକାର ନାଶ ହୋଇଥାଏ । କିନ୍ତୁ ଯେତେ ପ୍ରତିଭାସଂପନ୍ନ ବ୍ୟକ୍ତି ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ସମ୍ଭବ ହୁଏନାହିଁ । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞ ଗୁରୁଙ୍କ ବାକ୍ୟରେ ଅବିଶ୍ୱାସ ଆସିଲେ ତାହା ଦ୍ୱାରା ଶିଷ୍ୟ-ଭକ୍ତଙ୍କର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତିର ପଥ ରୁଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ । ଆମେମାନେ ସାଧାରଣତଃ ପ୍ରକୃତି ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ । ଏହି ପ୍ରକୃତିକୁ ଜୟ କରି ନ ପାରିଲେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ରାଜ୍ୟରେ ପବେଶ କରିବା ଅସମ୍ଭବ । ସଦ୍‌ଗୁରୁ ତାଙ୍କ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାକୁ ଅନୁଧାରଣ କରି ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କଠାରେ ଯାହାଙ୍କର ପରାଭକ୍ତି ଅଛି ସେହିମାନେ ହିଁ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କୁ ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି । ସଦ୍‌ଗୁରୁ ସର୍ବତ୍ର ବିଦ୍ୟମାନ । ମାତ୍ର ସେ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତଙ୍କର ଅନ୍ତରରେ ରହି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜ୍ଞାନର ପ୍ରେରଣା ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି । ତାଙ୍କରି ପ୍ରେରଣାରେ ଉଦ୍‌ବୃଦ୍ଧ ହୋଇ ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତରରେ ଲାଭ କରିବାକୁ ଆକାଂକ୍ଷିତ ହୋଇ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପଥରେ ସାଧନା କରି ଅନ୍ତରରେ ଦର୍ଶନ କରିଥାନ୍ତି । ଭକ୍ତି ଏକ ପ୍ରକାର ଆକର୍ଷଣୀ ଶକ୍ତି । ସେହି ଆକର୍ଷଣ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ କୃପାରେ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ଜାଗ୍ରତ ହେଲେ ସେମାନେ ଗୁରୁମୁଖୀ ହୋଇଥାନ୍ତି । ମାନବର ଇନ୍ଦ୍ରିୟମାନେ ସର୍ବଦା ବିଷୟଗ୍ରହଣରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷଣ ଜାତ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କର ବିଷୟସକ୍ତି ହ୍ରାସ ପାଇଥାଏ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶ ନିଷ୍କାର ସହିତ ପ୍ରତିପାଳନ କଲେ ବିଷୟ ପ୍ରତି ଥିବା ଆସକ୍ତି ନାଶ ହୋଇ ଗୁରୁଭକ୍ତିରେ ପ୍ରାଣ ଭରିଯାଏ ।

ଆମେ ଯେଉଁ ପଥ ବରଣ କରିଛୁ ତାହା ତ୍ୟାଗର ପଥ । ତ୍ୟାଗ ପଥରେ ଗତି କରିବାକୁ ହେଲେ ଅଶେଷ ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ସହିବାକୁ ପଡେ । କିନ୍ତୁ ଏହି ଦୁଃଖକଷ୍ଟକୁ ଭକ୍ତମାନେ ତପସ୍ୟା ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜଗନ୍ନିତକର କର୍ମସାଧନ ପାଇଁ ନିଜକୁ ଆଦର୍ଶ ଭାବରେ ଗଠନ କରିବା ଉଚିତ୍ । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଭକ୍ତମାନେ କିପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ ତାଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ଜୀବନ ଗଠନ କରୁଛନ୍ତି ତାହାର ବିବିଧ ଉଦାହରଣ ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ରେ ପ୍ରକାଶିତ ମା’ ଭାଇମାନଙ୍କ ଲେଖାମାନଙ୍କରୁ ମିଳିଥାଏ । ଏହି ପତ୍ରିକାଟି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଦର୍ଶ, ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଭାବଧାରାକୁ ଭିତ୍ତି କରି ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଅଛି । ଏଥିରେ ଥିବା ଭାବଭକ୍ତିମୁକ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ଅନୁଭୂତି ସମ୍ବଳିତ ଲେଖାଗୁଡିକ ପାଠ କଲେ ରସଜ୍ଞ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ହୃଦୟ ରସାୟନ ହୋଇଯାଏ । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସମ୍ମିଳନୀର ବାର୍ତ୍ତା ବହନ କରି ଦୂରଦୂରାନ୍ତରେ ପ୍ରଚାରିତ ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ପ୍ରସାର କରିବାର ମାଧ୍ୟମ ଭାବରେ ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କର ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରିୟ ।

ପରିଶେଷରେ, ଏହି ପତ୍ରିକାଟି ଆମେରିକାସ୍ଥିତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତିରେ ସହାୟକ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସଂଘ, ସମ୍ମିଳନୀ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ପ୍ରସାରରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁ ଏତିକି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଏକାନ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ
ସଭାପତି, ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ବିଷୟରେ ପଦେ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଅଶେଷ ଆଶିଷ ଓ ଅପାର କରୁଣା ବଳରେ “ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ୨୦୧୦” ପତ୍ରିକାଟି ‘ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ର ନବମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ଶୁଭ ଅବସରରେ ପ୍ରକାଶ କରାଯାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣକମଳରେ ସମର୍ପଣ ପୂର୍ବକ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ହସ୍ତରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

କେତେ ଭାବ-ଭକ୍ତି, ଅନୁଭବ-ଅନୁରକ୍ତି, ତତ୍ତ୍ୱ-ବ୍ୟାଖ୍ୟା, ଜ୍ଞାନ ଆଲୋଚନା; କେତେ ଶିଶୁଙ୍କର ଦରୋଚି କଥା ଆଉ କେତେ କିଶୋରଙ୍କର ମନମତାଶିଆ ପ୍ରାଣଛୁଆଁ ସହଜ ସରଳ ଅନ୍ତରର ପରିଭାଷା; ଏ ସବୁର ଶୋଭା ସମ୍ଭାର ବହନ କରି ୨୦୦୧ ମସିହାରୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପରିବାରର ଏହି ଅନ୍ୟତମ ସଦସ୍ୟଟି – ସବୁରି ସ୍ନେହନନ୍ଦନ, ପ୍ରୀତିବନ୍ଧନ, ମଧୁରୁ ମଧୁର “ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ” । ଏହି ୨୦୧୦ ସଙ୍କଳନରେ ସନ୍ନିବେଶିତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ସମ୍ବଳିତ ପ୍ରବନ୍ଧ, ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଅନୁଭୂତି-ଅଭିମତ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଲୀଳାକାହାଣୀ ପାଠ କଲେ ଯୁଗପତ୍ ତତ୍ତ୍ୱମୟ ଦୃଢ଼ତା ଓ ଭାବମୟ ବ୍ୟାକୁଳତାରେ ପ୍ରାଣ ପୁଲକିତ ଓ ସଚେତନ ହୋଇଯାଏ । ଏଥରର ପ୍ରକାଶନରେ ବିଶେଷତଃ ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ରୂପେ ଗୁରୁଗତପ୍ରାଣା ବିମଳାମା’ଙ୍କ ପୂତଜୀବନ ଗାଥା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ବହୁ ଶିକ୍ଷଣୀୟ ଭାବ ବହନ କରିଛି । ପ୍ରେମସିଦ୍ଧା ଗୌରୀ ମା’, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମା’ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ରମୋହିନୀ, ଆଦର୍ଶ ଜନନୀତ୍ୱର ବିକାଶ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରବନ୍ଧଗୁଡ଼ିକ ନିଷ୍ଠିତ ଭାବେ ମା’ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପ୍ରେରଣାଦାୟୀ । ପୁନଶ୍ଚ ଏଥିରେ ପ୍ରକାଶିତ ବନ୍ଦନା ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଙ୍କଳିତଗୁଡ଼ିକ ଭକ୍ତର ଭାବ ବିଭୋରତାକୁ ଶତଗୁଣିତ କରିଦିଏ । ଏତଦ୍ୱ୍ୟତୀତ ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ପ୍ରକାଶ ଅନୁକ୍ରମରେ ଐତିହାସିକ ଓ ତଥ୍ୟମୂଳକ ଛାପାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ଘଟିଥିବା ଅନେକ ବିଶେଷ ଘଟଣାବଳୀ (୧୯୨୩ ରୁ ୧୯୩୫ ମସିହା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ) ଏଥିରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ଘଟଣାବଳୀ ପୁନଶ୍ଚ କ୍ରମାନୁସାରେ ଆସନ୍ତାବର୍ଷ ପ୍ରକାଶ କରାଯିବାର ଆଶା ରହିଲା । ଏଥିରେ ନିଗମବାଣୀ, ସୃଷ୍ଟିମାଳା, ଉପଦେଶ ତଥା ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀ ଓ ବାର୍ଷିକ ଆୟବ୍ୟୟର ବିବରଣୀ, ଗତବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀର ଫଟୋଗ୍ରାଫି ଓ ବିବରଣୀ ଏବଂ ଏହି ଶାଖା ସଂଘର ଭକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କର ଠିକଣା ଓ ଟେଲିଫୋନ୍ ନମ୍ବର ଆଦି ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି । ନିଗମ ପରିବାରର ଛୋଟ ଛୋଟ ପିଲାମାନଙ୍କର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ସଂଘ ସମ୍ପର୍କୀୟ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ Young Aspirants’ sectionରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି ।

ବ୍ୟକ୍ତି ଅପେକ୍ଷା ସମଷ୍ଟିକୁ ସର୍ବଦା ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦିଅନ୍ତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର; ସେଥିପାଇଁ ସଂଘସାଧନାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଛନ୍ତି ସେ ଆମମାନଙ୍କ ପାଇଁ; ସଂଘକୁ ନିଜର (ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ) ସ୍ୱରୂପ ବୋଲି ବାରମ୍ବାର କହୁଛନ୍ତି ସେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ପାରହରିକ ସ୍ନେହ, ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ, ସଭାବ, ମୈତ୍ରୀ, ପ୍ରୀତି, ଦିଗ୍‌ଦର୍ଶନ, ତୁଟିମାର୍ଜନ ପ୍ରଭୃତି ମାଧ୍ୟମରେ ବ୍ୟକ୍ତି ଉନ୍ନତି ସହିତ ସମଷ୍ଟି ଉନ୍ନତି ହୋଇଥାଏ ଓ ଶୁଦ୍ଧ ଉନ୍ନତ ଆଧାର ନେଇ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ରାଜ୍ୟର ବନ୍ଧୁର ମସୃଣ ସୋପାନଗୁଡ଼ିକ ସହଜରେ ଅତିକ୍ରମ କରାଯାଇପାରେ । ଏହି ଅନନ୍ୟ ଅଭିଜ୍ଞ ଭାବଧାରା ଠାକୁରଙ୍କର ଆମ ପାଇଁ ନିଷ୍ଠିତ ଭାବେ ଏକ ବିଶେଷ ଆଶୀର୍ବାଦ । ତାଙ୍କର ଏହି ଶୁଭାଶିଷକୁ ପାଥେୟ କରି ଏହି ପତ୍ରିକାଟି ଆମମାନଙ୍କୁ ପାରହରିକ କଥୋପକଥନ ଓ ଭାବର ଆଦାନପ୍ରଦାନ ମାଧ୍ୟମରେ ସମଷ୍ଟିଗତ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଏକ ଅପୂର୍ବ ସୁଯୋଗ ଦେଇଅଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ସ୍ୱ ସ୍ୱ ଭାବାଭିବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କ ଲେଖା ମାଧ୍ୟମରେ ରୂପ ପରିଗ୍ରହ କରିଅଛି । ସେ ସମସ୍ତ ଲେଖାକୁ ସଂଗ୍ରହ କରି ଏକତ୍ର ସୂଚାରୁ ଭାବେ ସଂଯୋଜିତ ଓ ସମ୍ପାଦିତ କରିବାର ସେବାରେ ସଂଯାଧିଭୁକ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ଆମକୁ ଅନେକ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିବାରୁ ଆମେ ତାଙ୍କ ନିକଟରେ ତିର କୃତଜ୍ଞ । ଏହି ପତ୍ରିକାର ସଂଯାଦନା ତଥା ମୁଦ୍ରଣରେ ନାନା ଭାବରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆମେ ଆନ୍ତରିକ କୃତଜ୍ଞତା ଜ୍ଞାପନ କରିବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ସେମାନଙ୍କର ଆତ୍ମିକ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତି ନିମନ୍ତେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛୁ ।

ଏଥିରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିବା ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ଲେଖକ ଓ ଲେଖିକାମାନଙ୍କର ନିଜସ୍ୱ ମତାମତ ଏବଂ ସେଥିରେ ଥିବା ତ୍ରୁଟିପାଇଁ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଓ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦାୟୀ ନୁହଁନ୍ତି ।

ଆମର ଶତ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ପତ୍ରିକାଟିରେ ଭୁଲ୍ ତ୍ରୁଟି ରହିଯାଇଥିବା ଅସ୍ୱାଭାବିକ ନୁହେଁ । ଏଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ପାଠକ-ପାଠିକାମାନଙ୍କ ନିକଟରେ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛୁ । ମରାଳଧର୍ମୀ ପାଠକପାଠିକାମାନେ ଦୋଷାଂଶ ପରିହାର କରି ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ର ପ୍ରକୃତ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟଭରା ରସାସ୍ବାଦନରେ ବ୍ରତୀ ହେଲେ ଆମେ ଶ୍ରମ ସାର୍ଥକ ଜ୍ଞାନ କରିବୁ ।

୧-ଜୁଲାଇ-୨୦୧୦

‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ସମ୍ପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ସୂଚୀପତ୍ର

୧	ମୁଖବନ୍ଧ	ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ	i
୨	‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ’ ବିଷୟରେ ପଦେ	ସମ୍ପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ	ii
୩	ବନ୍ଦନା	ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରରାୟ	୧
୪	ପ୍ରାର୍ଥନା		୧
୫	ପ୍ରାର୍ଥନା ଗୀତିକା		୨
୬	୨୦୦୯ ସନ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ ଆସିଥିବା ବାଣୀ		୩
୭	Look Inside	Shri Debashis Dash	୪
୮	ସୃଷ୍ଟିମାଳା		୫
୯	ନିଗମ ବାଣୀ		୬
୧୦	ମନ ଘରେ ବସିଛି (ଗୀତିକା)	ଶ୍ରୀ ଚିନ୍ତାମଣି ବାରିକ୍	୬
୧୧	ପରମହଂସ ପ୍ରସଙ୍ଗ		୭
୧୨	ଜ୍ଞାତବ୍ୟ ତଥ୍ୟ	ଶ୍ରୀ ଯୋଗେଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରରାୟ	୮
୧୩	Shri Shri Thakur's Specialities in the Spiritual World	Shri Manoranjan Mohanty	୧୦
୧୪	ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା – ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତ ଓ ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ପଥ	ଶ୍ରୀମତୀ ବେଦମତି ନନ୍ଦ	୧୩
୧୫	କହୁଅଛି ସତ କର (ଗୀତିକା)	ଶ୍ରୀମତୀ ମୀନାକ୍ଷି ମିଶ୍ର	୧୬
୧୬	ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ପ୍ରେମସିଦ୍ଧା ଗୌରୀ ମା’	ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ	୧୭
୧୭	ଝରାଇ ଅସରା ଲୁହ (ଗୀତିକା)	କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ	୨୩
୧୮	Bimala Maa	Shri Sanujit Senapati	୨୪
୧୯	Similarities between Christianity and Teachings of Shri Shri Thakur	Usha Agarwal	୨୮
୨୦	ପ୍ରଣତି ଘେନ ଆମର (ଗୀତିକା)	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ	୩୦
୨୧	ଦେବ-ଜୀବନ	ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ	୩୧
୨୨	ଶରଣାଗତି	ଶ୍ରୀ ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ସିଂହ	୩୩
୨୩	ଶ୍ରୀପଦେ ଦେଇଛ ଶରଣ (ଗୀତିକା)	ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରମିଳା ଚୌଧୁରୀ	୩୪
୨୪	ସମଦର୍ଶନ	ଶ୍ରୀ ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ	୩୫
୨୫	ସମ୍ପର୍କର ତୋରି	ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ମହାନ୍ତି	୩୭
୨୬	ଭଗବାନଙ୍କର ଜଗତସେବାର ଆଦର୍ଶ	ଡାଃ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି	୪୨
୨୭	My Quest for Truth	Shri Rabi Narayan Tripathy	୪୩
୨୮	Shri Shri Thakur and Synthesis of Yogas for Householders	Shri Barada Kanta Nayak	୫୧
୨୯	Music of the Mountain	Shri Santosh Mohanty	୫୬
୩୦	Pancha Yagna in Ideal Family	Shri Biswajit Sundar Ray	୬୧
୩୧	ସେହି ମୋ ନିଗମ କଳପତରୁ (ଗୀତିକା)	ଶ୍ରୀ ନରେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପତି	୬୫
୩୨	Satguru and I	Shri Gyan Ranjan Dwibedy	୬୬
୩୩	ସଂଘ-ସାଧନା	ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳା ଜେନା	୬୮
୩୪	ସଂସ୍କାର	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଇ	୬୯
୩୫	Simplicity is the key	Shri Prabhakar Bai	୭୧
୩୬	Ideal Motherhood – following Shri Shri Thakur’s teachings	Mrs Lipsita Patnaik	୭୩
୩୭	ଆଦର୍ଶ ଜୀବନ ଗଠନରେ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଭୂମିକା- କିଛି ଅନୁଚିନ୍ତା	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ	୭୬
୩୮	ଗୁରୁ ସର୍ବ ଦେବମୟ (ଗୀତିକା)	ଶ୍ରୀ ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ମଲ୍ଲିକ	୭୮

୩୯	କର୍ମଶା ମନସା ବାଚା	ବନଲତା ମହାନ୍ତି	୭୯
୪୦	ତବ ପଦେ ପ୍ରଭୁ ଦିଅ ଶରଣ (ଗୀତିକା)	ଶ୍ରୀ ସିମାଞ୍ଜଳ ସାହୁ	୮୧
୪୧	ରାଜା ପରୀକ୍ଷିତ	ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି	୮୨
୪୨	ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ୪ ଜୀବନ	ଶ୍ରୀ ସୁଦିତ୍ତ ଖୁଣ୍ଟିଆ	୮୪
୪୩	କି ଭାଷାରେ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇବି ମୋର	କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ	୮୫
୪୪	ଆଶା ଓ ଆଶ୍ୱା	ଶ୍ରୀ ଦେବୀପ୍ରସାଦ ସାମଲ	୮୮
୪୫	Some Chronological Events of Shri Shri Thakur's Life		୮୯
୪୬	ଅନୁଭୂତି (୧) – ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମୋ ପ୍ରତି କୃପା	ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ନେହଲତା ପ୍ରଧାନ	୯୫
୪୭	ଅନୁଭୂତି (୨) – ମୋର ୪୩ ଅଭୁଲ ସ୍ମୃତି	ଶ୍ରୀମତୀ ଦିତ୍ତି ମହାପାତ୍ର	୯୫
୪୮	ଅନୁଭୂତି (୩) – ସୁସ୍ଥ ଅନୁଭୂତି	ଶ୍ରୀମତୀ ରଶ୍ମିରେଖା ପଣ୍ଡା	୯୭
୪୯	ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ – ଅଷ୍ଟମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ବିବରଣୀ	ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ	୯୮
୫୦	ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ – ଷଷ୍ଠ ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ	ଶ୍ରୀ ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ	୧୦୨
୫୧	www.jayaguru.net	Website Sebaka Mandali	୧୦୪
୫୨	Young Aspirants' Section		
୫୩	A Prelude to YA Session	Shri Bijoy Kumar Sahoo	୧୦୭
୫୪	With 330 Million Gods, How can a Hindu be Monotheist?		୧୦୮
୫୫	Two Drunk Sailors at the Princep Ghat in Kolkata		୧୧୧
୫୬	Shri Shri Thakur's Mother Jogendramohini	Saumyashree Ray	୧୧୩
୫୭	Our Thakur	Shreya Prabhakar	୧୧୪
୫୮	Leading an ideal life of a youth following Shri Shri Thakur's teachings	Ragini Mohanty	୧୧୫
୫୯	Wisps of the Shadow World	Abhishek Swain	୧୧୮
୬୦	My Experience in Young Aspirants' Session	Bedaprakash Ray	୧୨୧
୬୧	Shri Shri Thakura	Saumyashree Ray	୧୨୧
୬୨	2009 Fiscal Report		୧୨୨
୬୩	2009 Sammilani Photos		୧୨୩
୬୪	Directory of Bhaktas in America Saraswata Sangha		୧୨୪

Paramahansa Shree Swami Nigamananda Saraswati Dev

ଜୟଗୁରୁ ବନ୍ଦନା

ପୁନଃ ମା ଦେବଜନାଃ
ପୁନଃ ମନସା ଧ୍ୟୟନ୍
ପୁନଃ ବିଶ୍ଵାଃ ଭୂତାନ୍
ଜାତବେଦଃ ପୁନଃିମା । (୩୯)

– ଯଜୁର୍ବେଦ – ଏକୋନବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟ ମନ୍ତ୍ର ।

ଭାବାର୍ଥ – ପରମାତ୍ମା ଗୁରୁଦେବ ! ଆତ୍ମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ବିଦ୍ଵାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିଗଣ ଯେପରି ସେମାନଙ୍କ ସନ୍ତାନବର୍ଗଙ୍କୁ ସୁଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ ଦ୍ଵାରା ଉତ୍ତମ ବିଦ୍ଵାନ୍ ଓ ବିଦୁଷୀ ରୂପରେ ଗଢ଼ିବା ସହିତ ସୁନ୍ଦର ଶୀଳଯୁକ୍ତ କରନ୍ତି, ସେହିପରି ଆପଣ ଆତ୍ମମାନଙ୍କର (ଅର୍ଥାତ୍ ସମସ୍ତ ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କର) ଦେହ, ମନ ଓ ପ୍ରାଣକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପବିତ୍ର କରନ୍ତୁ, ବୁଦ୍ଧିକୁ ପବିତ୍ର କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସମସ୍ତଙ୍କର ଶୀଳ ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ଵଭାବ ବା ଆଚରଣକୁ ପବିତ୍ର କରନ୍ତୁ ।

ପରମ ଆତ୍ମାତ୍ମା ଗୁରୁ ମହାନ
ଶୀତରଣ ତଳେ କରେ ପ୍ରଣାମ
ସଂସାର ବିଦ୍ଵାନଗଣ ଯେପରି
ସନ୍ତାନେ ସୁଶିକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରି
ଗଢ଼ନ୍ତି ଯେପରି
ବିଦ୍ଵାନ ଅଥବା ବିଦୁଷୀ କରି,
ସେହିପରି ଆମ ବୁଦ୍ଧି ବୃଦ୍ଧିକୁ
ଶୁଦ୍ଧ କରି ଦେଇଥାନ୍ତୁ ପ୍ରାଣକୁ
ଦେହ ମନ କରି ଦିଅନ୍ତୁ ପବିତ୍ର
ଆଚରଣ ହେଉ ସଦା ମହତ
ଶୁଭ ମନବୁଦ୍ଧି
ଧରି ଲଭୁ ସାଧନାରେ ସୁସିଦ୍ଧି ।

ପ୍ରାର୍ଥନା

ପବିତ୍ରଂ ତେ ବିତତଂ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତେ
ପ୍ରଭୁର୍ଗୀତାଣି ପର୍ଯ୍ୟେଷି ବିଶ୍ଵତଃ
ଅତସ୍ତ ତନ୍ମ ନଂ ତଦାମୋ ଅଶ୍ନୁତେ
ଶୃତାମ୍ ଇଦ୍ରୁହନ୍ତଃ ସଂତଦାଶତ ।

– ସାମବେଦ, ପବମାନ ପର୍ବ, ୫ମ ଅଧ୍ୟାୟ, ମନ୍ତ୍ର ୫୬୫ ।

ପଦାର୍ଥ– ପବିତ୍ରଂ-ପବିତ୍ରତା, ତେ- ତୁମର, ବିତତଂ- ବିସ୍ତୃତ ଅଟ, ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତେ- ହେ ବେଦର ସ୍ଵାମୀ ଇଶ୍ଵର, ପ୍ରଭୁଃ- ଆପଣ ପ୍ରଭୁ ଶକ୍ତିମାନ, ଗୀତାଣି- ସଂସାରର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅବୟବରେ, ପର୍ଯ୍ୟେଷି- ବ୍ୟାପକ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି, ବିଶ୍ଵତଃ- ସବୁଆଡ଼, ଅତସ୍ତତନ୍ମ- ତପସ୍ୟା ନ

କରିବା ବାଲା, ନ- ନାହିଁ, ତତ୍ - ସେହି ପବିତ୍ରତାକୁ, ଆମଃ - ଅପରିପକ୍ୱ ବୁଦ୍ଧିବାଲା ମନୁଷ୍ୟ, ଅଶ୍ଳୁତେ - ପାଉଅଛି, ଶୃତାମ୍ - ପରିପକ୍ୱ ବୁଦ୍ଧିବାଲା, ଇତ୍ - କେବଳ, ବହୁଃ - ବାରଣ କରି, ତତ୍ - ସେହି ପବିତ୍ରତାକୁ, ଆଗତ - ପାଉଅଛି ।

ଭାବାର୍ଥ- ହେ ବେଦ ସ୍ୱାମୀ ପରମେଶ୍ୱର ! ଆପଣଙ୍କର ପବିତ୍ରତା ବିଶାଳ ଅଟେ । ଆପଣ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଅଟନ୍ତି । ସୃଷ୍ଟିର ସର୍ବ ଘଟରେ ଆପଣ ଭଲଭାବରେ ବ୍ୟାପକ ହୋଇ ରହିଛନ୍ତି । ଯେ ତପସ୍ୟା କରିନାହିଁ ଏବଂ ଯାହାର ବୁଦ୍ଧି ଅପରିପକ୍ୱ ଅଟେ, ସେ ଆପଣଙ୍କ ତେଜକୁ ପାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇପାରୁନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ପରିପକ୍ୱ ବୁଦ୍ଧିବାଲା କେବଳ ଆପଣଙ୍କର ପବିତ୍ର ତେଜକୁ ପାଇବାକୁ ସମର୍ଥ ହେଉଛି । ଆପଣଙ୍କ ସେହି ପବିତ୍ର ତେଜକୁ ଧାରଣ କରିବାକୁ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ କରାଇ ଦେବାପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛୁ ।

✧ ❁ ❁ ❁ ✧

ପ୍ରାର୍ଥନା ଗୀତିକା

ହେ ବେଦର ସ୍ୱାମୀ ହେ ଆଦିମୂଳ
ଆପଣଙ୍କ ପବିତ୍ରତା ବିଶାଳ
ସର୍ବ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ସର୍ବ ବ୍ୟାପକ
ତପସ୍ୟା ବୁଦ୍ଧି ଯା ଅପରିପକ୍ୱ ଯେ ।
ନ ଲଭନ୍ତି ତୁମ ତେଜ ଯେ
ପରିପକ୍ୱ ବୁଦ୍ଧି ତୁମରି ତେଜକୁ
ଲଭିଥାନ୍ତି ମନେ ହେଉ ଯେ ।
ଆପଣଙ୍କ ସେହି ପବିତ୍ର ତେଜ
ଧରିବା ନୁହଁଇ ଏତେ ସହଜ
ଆପଣଙ୍କ ଦୟା କିଞ୍ଚିତ ହେଲେ
ହୋଇ ଉପଯୁକ୍ତ କୃପାବଳରେ ଯେ
ଧାରଣେ ହୋଇବୁ କ୍ଷମ ଯେ
କରିବୁ ନିରତ ଏ ଜଗତ କାମ
ଆମେ ସକଳ ଅଧମ ଯେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଯୋଗେଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରରାୟ
ସମ୍ପାଦକ, ବେଗୁନିଆ ଶାଖା ସଂଘ

✧ ❁ ❁ ❁ ✧

ତୁମେମାନେ ଯେତେବେଳେ ସଂକଳ୍ପ କରି ମୋତେ ଶୁଭ ରୂପରେ ବରଣ କରିଅଛ, ଆଉ ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଶିଷ୍ୟ ରୂପରେ ଗ୍ରହଣ କରିଛି, ସେତେବେଳେ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଭାର ବହନ କରିବି ।

ଯେଉଁଦିନ ପ୍ରକୃତରେ ତୁମେମାନେ ନିଜକୁ ଅନୁପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ଭାବି ପାରିବ, ମୁଁ ସେହି ଦିନ ହିଁ ତୁମକୁ ଉପଯୁକ୍ତ କରିନେବି । ନିଜର ଅନୁପଯୁକ୍ତତା ବୁଝିପାରିବା ବଡ଼ ସୌଭାଗ୍ୟର କଥା । କିନ୍ତୁ ବାବା, ତୁମମାନଙ୍କର ସେହି ଆର୍ତ୍ତର ଅନ୍ତରାଳରେ ଅହଂକାର ଅଭିମାନର ପ୍ରବଣ ଦୈତ୍ୟଟା ଯେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରି ରହିଛି, ସେ ତ ନିର୍ଜିତ ହୋଇନାହିଁ ।

--ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର

୨୦୦୯ ସମ୍ମିଳନୀ ଉପଲକ୍ଷେ ଆସିଥିବା ବାର୍ତ୍ତା

ବାର୍ତ୍ତା - ୧

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀପାଦପଦ୍ମରେ ଶତ ଶତ ପ୍ରଣିପାତ । ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ ଆମେରିକାରେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇଥିବା ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କୁ ମୋର 'ଜୟଗୁରୁ' ପ୍ରୀତି ସମ୍ପାଦଣ । ଆପଣମାନେ ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ଯେପରି ଭାବରେ ପ୍ରସାରିତ କରୁଛନ୍ତି, ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୌରବର କଥା । ସମ୍ମିଳନୀ ହେଉଛି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ସେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ସେ ଯେବେ ଆଉ କିଛି କରି ନ ଥାନ୍ତେ ତାହାହେଲେ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ହିଁ ତାଙ୍କର ସ୍ମୃତି ରକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତା । ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯୋଗ ଦେଇ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରନ୍ତି ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରୀତିପଦ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଗୋପୀଭାବର ଆଦର୍ଶରେ ତାଙ୍କର ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରି ଦେଶ ବିଦେଶ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ସାରା ବିଶ୍ୱରେ ତାଙ୍କର ଭାବଧାରା ପ୍ରଚାରିତ ଓ ପ୍ରସାରିତ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରିଛନ୍ତି । ସମୟ କ୍ରମେ ତାଙ୍କର ସେହି ଅବ୍ୟକ୍ତ ଇଚ୍ଛା କିପରି ବାହ୍ୟ ଜଗତରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଅଛି ତାହା ଏହି ସମ୍ମିଳନୀରୁ ହିଁ ପ୍ରମାଣିତ । ସେ କହିଛନ୍ତି, ଯେଉଁଠି ତିନି ଜଣ ଭକ୍ତ ଏକାଠି ହେବ ସେଠାରେ ଗୋଟିଏ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ମୋର ଆଦର୍ଶ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରିବ । ଏଣୁ ସଂଘର ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ସାଂସାରିକ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା ବା କଥୋପକଥନ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ସଂଘର ସମସ୍ତ ଶରୀର । ଏଠାରେ ବହୁ ଭକ୍ତ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସମସ୍ତେ ମିଶି ଜଣେ । ଗୋପୀମାନେ ରାସରଜନୀରେ ଏହି ଏକତ୍ୱର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିପାରିଥିବାରୁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ଜଣକର ଶକ୍ତି ସୀମିତ । ବହୁ ଭକ୍ତ ମନ ପ୍ରାଣରେ ଏକାଠି ହୋଇ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ବସି ବ୍ୟାକୁଳ ଭାବରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ସେହି ପ୍ରାର୍ଥନାର ଶକ୍ତି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଝନ୍ଦନ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରିବ । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ମନର ଭାବନା ଗୋଟିଏ ସ୍ତରରେ ନ ରହିଲେ ଏକତ୍ୱର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ସମ୍ଭବ ହେବ ନାହିଁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଅନ୍ତରର ଦେବତା । ବାହାର ମନର ତାଙ୍କ ସେ ଶୁଣି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ଅନ୍ୟ ଚିନ୍ତାରେ ମନକୁ ବ୍ୟସ୍ତ ରଖି ମୁଖରେ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାରେ ପ୍ରାର୍ଥନାର ଫଳ ଲାଭରେ ବ୍ୟାହତ ଘଟିଥାଏ । ମନରେ ସଂସାର ଚିନ୍ତା ଥିଲେ କଥୋପକଥନ ବିଷୟମୁଖୀ ହୋଇଥାଏ । ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ସମୟ ସୀମା ଭିତରେ ମନକୁ ସାଂସାରିକ ଚିନ୍ତାରୁ ଦୂରରେ ରଖି ଭକ୍ତମାନେ ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବରେ ମନକୁ ମଗ୍ନ କରି ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ତାଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତି ଉପଲବ୍ଧି କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଭକ୍ତ-ଭଗବାନଙ୍କର ମିଳନାନନ୍ଦ ଆସ୍ବାଦନ କରିପାରିବେ ।

ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତଥା ତାଙ୍କର ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ସେବାର ସୁଯୋଗ ଲାଭ କରିବା ମହା ସୌଭାଗ୍ୟର କଥା । ସେବାନନ୍ଦ ସର୍ବଶେଷ । ମୁଖ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ବହୁଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ମିଶି ନ ଯାଇ ତାଙ୍କ ସେବକ ଭାବରେ ରହି ସେବାନନ୍ଦ ଓ ଲୀଳାନନ୍ଦ ଆସ୍ବାଦନ କରିବାକୁ ଅଧିକ ଆଗ୍ରହୀ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଏହି ଦିବ୍ୟ ଆନନ୍ଦ ଓ ସେବାବସର ଦେବା ପାଇଁ ଠାକୁର ସଂଘ ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି । ଭକ୍ତମାନେ ତାଙ୍କ ଆଦର୍ଶରେ ଚରିତ୍ର ଗଠନ କରି ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପଥରେ ପରିଚାଳିତ ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତରରେ ଲାଭ କରିବା ସମ୍ଭବ ହେବ । ସଂଘ ସମ୍ମିଳନୀ ହିଁ ତାଙ୍କ ଜଗତ୍ସେବାର ମୂଳ କେନ୍ଦ୍ର । ଭକ୍ତମାନେ ଦେଶ ବିଦେଶରେ ସଂଘ ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରତିଷ୍ଠାକରି ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ପାଇଁ ଉଦ୍ୟମ କରିଚାଲିଛନ୍ତି । ଗୁରୁଶକ୍ତି ଅନୁରାଗୀ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ପ୍ରେରଣା ରୂପରେ ରହି ତାଙ୍କର ଜଗତ୍ସେବକର କର୍ମ ସାଧନରେ ସହାୟତା କରୁଛନ୍ତି । ଏହି କଥା ସର୍ବଦା ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ, ସେବା କରିବା ବେଳେ ମହାଶକ୍ତି ମୋ ଅନ୍ତରରେ ରହି ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କର ସମସ୍ତ ସେବା ସଂପାଦନ କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଭକ୍ତଙ୍କ ଭିତରେ ଥାଇ ଶକ୍ତି ରୂପରେ, ପ୍ରେରଣା ରୂପରେ ସେ ହିଁ ସେବା କରନ୍ତି । ଏହି ଚିନ୍ତାରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ହୋଇଗଲେ ଏକମାତ୍ର ଗୁରୁ ଏବଂ ଗୁରୁଶକ୍ତିଙ୍କର ଲୀଳା ଜଗତସାରା ଅନୁଭବ କରି ସାଧକମାନେ ଏକ ତତ୍ତ୍ୱରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଲୀଳାନନ୍ଦ ଆସ୍ବାଦନ କରିପାରିବେ । ଏହି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରାଣପୁରୁଷ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପ୍ରସନ୍ନ ହୋଇ ସମ୍ମିଳନୀଟିକୁ ସାଫଲ୍ୟମଣ୍ଡିତ କରି ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଜୀବନ ସାର୍ଥକ କରିଦେବେ ।

ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଦେଶ ଦେଶାନ୍ତରରେ ତାଙ୍କ ମହିମା ପରିବ୍ୟାପ୍ତ କରି ତାଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱଗୁରୁ ରୂପରେ ଧରାଧାମରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରୁ, ଭକ୍ତ-ଭଗବାନଙ୍କର ମିଳନାନନ୍ଦରେ ବିଶ୍ୱମାନବ ଅନ୍ତର ପୁଲକିତ ହୋଇଉଠୁ; 'ଜୟଗୁରୁ' ମହାନାମର ପ୍ରତିଧ୍ୱନିରେ ସାରାଜଗତ ଝନ୍ଦିତ ହୋଇ ବିଶ୍ୱମାନବ ଅନ୍ତର ରୋମାଞ୍ଚିତ ହୋଇଉଠୁ - ଏତିକି ଆଶୀର୍ବାଦ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଅଛୁ । ପରିଶେଷରେ ନିବେଦନ, କେବଳ ତାଙ୍କରି ଚିନ୍ତା କରି, ତାଙ୍କରି କର୍ମ ସାଧନ କରି ଭକ୍ତମଣ୍ଡଳୀ ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତରରେ ଲାଭ କରନ୍ତୁ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ତାଙ୍କରି କରୁଣାରେ ତାଙ୍କରି ଆଶୀର୍ବାଦରେ ସଫଳତା ଲାଭ କରୁ । ଏତିକି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଏକାନ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ

ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ

ସଭାପତି, ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ବାଉଁଶ - ୨

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅଷ୍ଟମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ପାଳନର ଶୁଭ ଅବସରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଅମଳ କମଳ ଶ୍ରୀଚରଣ ସରୋଜରେ ପ୍ରଣିପାତ ପୂର୍ବକ ତଦୀୟ ଅନ୍ତରଙ୍ଗ ଭକ୍ତ ମା' ଓ ଭାଇମାନଙ୍କୁ ସଗ୍ଗଞ୍ଜ 'ଜୟଶ୍ରୁତୁ' ପ୍ରୀତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଜ୍ଞାପନ କରୁଅଛୁ । ଆମେରିକା ସମ୍ମିଳନୀ କଥା ମନେପଡିଲେ ମନ କେଉଁ ଏକ ଅଜଣା ଆନନ୍ଦ ରାଇଜକୁ ଚାଲିଯାଏ । ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ର 'ହାଇପାଙ୍କର'ର ଶାନ୍ତ ମନୋରମ ପରିବେଶ, ସୁଦୃଶ୍ୟ କୁଟୀରମାଳା, ଝରଣାର କୁଳୁକୁଳୁ ତାନ, ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ କଳରବ, ଚତୁଃପାର୍ଶ୍ୱର ନଭଖୁମ୍ବୀ ବୃକ୍ଷସମୂହ ଓ ସୁଗନ୍ଧିତ ବନ୍ୟପୁଷ୍ପର ଭଣ୍ଡାର ତଥା ସବୁଜ ଘାସର ଗାଲିଚା ସହିତ ପତ୍ର ଫଳ ଭାରାନତ ସେଠାରେ ବୃକ୍ଷ ଯେ କୌଣସି ଲୋକର ମନପ୍ରାଣକୁ କିଣି ନେଇଥାଏ । ଗୌରୀ ମା' ପ୍ରକୃତିର ସମ୍ଭାର ଖୋଲି ମସୂରୀ ଉପତ୍ୟକାରେ ପ୍ରିୟତମଙ୍କର ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିଥିବା ପରି ଆମେରିକାର ସମସ୍ତ ଭକ୍ତମଣ୍ଡଳୀ ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ପ୍ରେମର ସମ୍ଭାର ଘେନି ଆଜି ପ୍ରିୟତମ ଠାକୁରଙ୍କ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ରତ । ଏହା ହିଁ ନିତ୍ୟପୁରୁଷଙ୍କ ସହିତ ନିତ୍ୟ ପାର୍ଶ୍ୱଦମାନଙ୍କର ରାସଲୀଳା ବା ମର୍ତ୍ତ୍ୟ ବୃନ୍ଦାବନ । ଲୀଳାକ୍ଷେତ୍ରର ମହିମା ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଅସମ୍ଭବ । ପୁନଶ୍ଚ ଏପରି କୌଣସି ଉପମା ନାହିଁ ଯାହା ସହ ସେହି ଲୀଳାର ତୁଳନା କରିହେବ । ସେହି ଲୀଳା ହିଁ କେବଳ ତା'ର ଉପମା । ଗତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଶ୍ରୁତଗତପ୍ରାଣ ମା' ଓ ଭାଇମାନଙ୍କର ସେବା, ନିଷ୍ଠା ଓ ଆତିଥେୟତା ସର୍ବଦା ସ୍ମୃତିପଟରେ ଜାଗରୁକ ହୋଇ ମନକୁ 'ସରବେ ସେବା ନିରତ ସମଭାବେ ଆନନ୍ଦିତ' ରାଜ୍ୟକୁ ନେଇଯାଉଛି । ସମ୍ମିଳନୀରୁ ଶିକ୍ଷାଲାଭ ଓ ପ୍ରଭୁର ଆନନ୍ଦ ପାଇ ସେହି ଆନନ୍ଦର ସ୍ମୃତିକୁ ଜୀବୁଡି, ଗଢ଼ିଧନ କରି ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରାଣର ଠାକୁରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ଜଗତହିତକର କାର୍ଯ୍ୟ (ଅସାଂପ୍ରଦାୟିକ ଭାବରେ ସମଗ୍ର ଜଗତରେ ଭ୍ରାତୃଭାବର ପ୍ରତିଷ୍ଠା)ରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସମ୍ମିଳନୀରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଆନନ୍ଦକୁ ସର୍ବଦା ଅନ୍ତରରେ ଅନୁଭବ କରନ୍ତୁ, ଏହା ହିଁ ସମ୍ମିଳନୀର ଶୁଭ ଅବସରରେ ପରମକାରୁଣିକ ପ୍ରେମମୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ରାତୁଳ ଶ୍ରୀପାଦପଦ୍ମରେ ବିନୀତ ପ୍ରାର୍ଥନା । - ଶରତ ଚନ୍ଦ୍ର ସିଂହଦେଓ

ବାଉଁଶ - ୩: For Kids and Young Aspirants

Dear Kids and Young Aspirants! You are our hopes. Try to concentrate on your study and go deep into the philosophy of our beloved Thakur and his advices. Pay respect to parents; try to love all human beings and the Universe. Keep it in mind to propagate our Thakur's ideology and messages in the world and serve the mankind throughout life. My love to you all.

Shri Shri Thakur Charanashrita

Sharat Chandra Singhdeo

Asst. Secretary, Nilachal Saraswata Sagha, Puri

Look Inside

You are Everywhere to find,
But the rainbow stole my sight.
Wander thirst and illusion blind
Lost, Skipped the recondite!

Waited, till I saw the lining;
Whelmed with my thirsty swagger,
Little I knew Your patient pining;
Thinking You liked me falter.

What do I judge from the right turn?
When the left ones were Mine too!

The beauty is not in the yearn,
Swayed both ways to Maze it through.

All I do is close my eyes,
And there You were, all along;
Everything else is just a guise,
You're Sweetest in my own song.

I've let go of my ship
Have a Captain now.
High seas, the scary dip
All gone with an avow!

Shri Shri Thakur Charanashrita

Debashis Dash

America Saraswata Sangha

ସୂଚନା

୧)

ସବୁଜେ ଭାର୍ଯ୍ୟାୟଭରଣ

ଭରଣାଭାର୍ଯ୍ୟାତଥେବତ

ଯଦ୍ବିନ୍ନେବ କୁଳେ ନିତ୍ୟ

କଲ୍ୟାଣତତ୍ତ୍ବେଧୁବମ୍ ।

- ମନୁସ୍ମୃତି - ୩/୨୦

ଅର୍ଥାତ୍ - ଯେଉଁ କୁଳରେ ପତ୍ନୀ ଓ ପତି ଉଭୟେ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ସବୁଜ, ସେ କୁଳରେ ନିଷ୍ଠା କଲ୍ୟାଣ ନିଷ୍ଠା ଭାବରେ ଅବସ୍ଥାନ କରେ ।

୨)

ଆୟାସାତ୍ ସକଳୋଦୁଃଖୀ ନୈନଂ ଜାନାତି କଞ୍ଚନ

ଅନେନୈବୋପଦେଶେନଧନ୍ୟଃ ପ୍ରାପ୍ନୋତି ନିବୃତ୍ତିମ୍

- ଅଷ୍ଟାବକ ସଂହିତା - ୧୨/୩

ଅର୍ଥାତ୍ - ବିଷୟବାସନାରୁ ସମସ୍ତେ ଦୁଃଖ ଭୋଗ କରନ୍ତି, ଅଥଚ ଏହି ଗୁରୁ ଉପଦେଶ କେହି ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେ ଏହି ଉପଦେଶ ଦ୍ଵାରା ବାସନାରୁ ନିବୃତ୍ତ ହୁଅନ୍ତି, ସେ ଧନ୍ୟ ।

୩)

ସତାଂ ପ୍ରସଙ୍ଗାନୁମରୀୟସମ୍ବିଦୋ

ଭବନ୍ତିହୃତ କର୍ଣ୍ଣରସାୟନାଃ କଥାଃ

ତତ୍ତ୍ଵେଷଣାଦାଶ୍ଵପବର୍ଗବର୍ମନି

ଶ୍ରଦ୍ଧାରତିଭକ୍ତିରହୁକମିଷ୍ୟତି ।

- ଶ୍ରୀମଦ୍ଭାଗବତ - ୩/୨୫/୨୫

ଅର୍ଥାତ୍ - ସାଧୁମାନଙ୍କ ସଂସର୍ଗରେ ମୋର (ଭଗବାନଙ୍କର) ଶକ୍ତି ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ହୃଦୟ ଓ କର୍ଣ୍ଣର ସୁଖଜନକ କଥାପ୍ରସଙ୍ଗ ଆଲୋଚିତ ହୋଇଥାଏ । ସେହି ଗୁଣ ଗାଥା ଶ୍ରବଣ-ମନନ କଲେ, ଅତି ଶୀଘ୍ର ମୁକ୍ତିପଥ ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା, ରତି ଓ ଭକ୍ତି କ୍ରମଶଃ ଉତ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥାଏ ।

୪)

ଅବଶ୍ୟମେବ ଭୋକ୍ତବ୍ୟଂ କୃତକର୍ମ ଶୁଭାଶୁଭମ୍

ନାଭୁକ୍ତଂ କ୍ଷୀୟତେ କର୍ମଂ କଳ୍ପକୋଟି ଶତୈରପି ।

- ବ୍ରହ୍ମବୈବର୍ତ୍ତ ପୁରାଣ - ୧/୪୪/୭୪

ଅର୍ଥାତ୍ - ମନୁଷ୍ୟକୁ ନିଜେ କରିଥିବା ସମସ୍ତ ଶୁଭାଶୁଭ କର୍ମର ଫଳକୁ ଅବଶ୍ୟ ଭୋଗ କରିବାକୁ ପଡିଥାଏ । ବିନା ଭୋଗରେ ତାହା କୋଟିକଳ୍ପ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଧ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହୁଏ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଅଶୁଭ କର୍ମ ଭୁଲରେ ମଧ୍ୟ କେବେ କରିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।

୫)

ଅସତାଂ ଦର୍ଶନାତ୍ ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣାତ୍ ସଞ୍ଜଲ୍ଲକ ସହାସନାତ୍

ଧର୍ମାଚାରାଃ ପ୍ରହୀୟନ୍ତେ ସିଦ୍ଧୟନ୍ତି ଚ ନ ମାନବାଃ ।

- ମହାଭାରତ, ବନପର୍ବ - ୧/୨୯

ଅର୍ଥାତ୍- ଦୁଷ୍ଟ ମନୁଷ୍ୟର ଦର୍ଶନ, ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣ, ତାହା ସହିତ କଥୋପକଥନ କରିବାଦ୍ଵାରା ତଥା ଏକ ଆସନ ଉପରେ ବସିବାଦ୍ଵାରା ଧାର୍ମିକ ଆଚରଣ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ଏବଂ ମନୁଷ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟରେ ସଫଳତା ଲାଭ କରିପାରେ ନାହିଁ ।

(ସଂଗୃହୀତ)

ଅଭିମାନକୁ ସୁରାପାନ ସଦୃଶ, ଗୌରବକୁ ଚୌରବ ନରକ ସଦୃଶ, ପ୍ରତିଷ୍ଠାକୁ ଶୂକରୀବିଷ୍ଣୁ ସଦୃଶ ଜ୍ଞାନ କଲେ ଯାଇ ସାଧନଭଜନ ହେବ ।
ନ ହେଲେ ବସନରେ କି ଆସନରେ, କି ଅଶନରେ କି ଅନଶନରେ, ରସନରେ କି ଭାଷଣରେ ଏବଂ ଅସଲ କି ନକଲରେ କିଛି ଫଳ ହେବ
ନାହିଁ ।

- ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର

ନିଗମ ବାଣୀ

(୧) ପାଠକଗଣ ! ଭାରତର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଯୁଗରେ ଦେବକନ୍ଧ ରକ୍ଷିମାନେ ସାଧନାଶୈଳର ସମାଧି ରୂପ ଉନ୍ନତ ଶିଖରରେ ଅଧିରୁଦ୍ଧ ହୋଇ ଜ୍ଞାନର ଦୀପ୍ତ ବହି ପ୍ରକୃଳିତ କରି ଯେଉଁ ସବୁ ନିତ୍ୟ ସତ୍ୟ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ତତ୍ତ୍ୱାବଳୀ ଆବିଷ୍କାର କରିଥିଲେ, ହିନ୍ଦୁଶାସ୍ତ୍ର ତାହାର ସୁଧାମୟ ଫଳ ।

(୨) ମୁଁ ଯେତେ ଦିନଯାଏ ସ୍କୁଲ ଦେହରେ ଅଛି, ତୁମେମାନେ ମୋତେ ବାହାରେ ଦେଖୁଥିବ । ଏହି ସ୍କୁଲ ଦେହ ରକ୍ଷା କଲା ପରେ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ରହିଯିବି । ସେତେବେଳେ ତୁମେମାନେ ମୋତେ ସ୍ମରଣ କଲେ ସର୍ବଦା ଦେଖି ପାରିବ ।

(୩) କି ସନ୍ନ୍ୟାସୀ, କି ଗୃହୀ ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ‘ମତ୍ତକର୍ମ ପରମୋ ଭବ’ ଏହି ସାଧନା ଦେଉଛି । ଏ ସାଧନା ନୁତନ ନୁହେଁ । ଏହା ଗୀତାର ସାଧନା । ଅର୍ଜୁନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଉପଦେଶରେ କେବଳ ମାତ୍ର ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟ କରି ଶାନ୍ତି ଏବଂ ମୁକ୍ତିର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥିଲେ । ଏହି ସାଧନା ସର୍ବାପେକ୍ଷା ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ସାଧନା । ମୋ ଭିତରେ ସନାତନ ଭାବ ବା ସତ୍ୟ ହିଁ ପୁଷ୍ଟି ଉଠିଛି । ତୁମେମାନେ ସେହି ସନାତନ ଭାବ ପ୍ରଚାରରେ ସହାୟକ ହୁଅ ।

(୪) ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଏକାନ୍ତ ଧ୍ୟାନପଥ ନ ଦେଖାଇ ମୋର ଅଭିଳକ୍ଷିତ କର୍ମପଥ ହିଁ ଦେଖାଇ ଦେଇଛି । ଠାକୁରଙ୍କ ଆଦେଶ ପାଳନ କରିବାକୁ ଗଲେ ଠାକୁରଙ୍କ କଥା ହିଁ ମନେପଡ଼ିବ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଏକ ପ୍ରକାର ଧ୍ୟାନ । ମୋର ଆଦିଷ୍ଟ କର୍ମପଥରେ ଚଳିଲେ ତୁମମାନଙ୍କର ଧ୍ୟାନ ଆପେ ଆପେ ହୋଇଯିବ ।

(୫) ତୁମମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ସବୁବେଳେ କହୁଛି, ସତ୍ୟଲାଭର ଦୁଇଟି ଚିରନ୍ତନ ପକ୍ଷା - ଗୋଟିଏ କଠୋର ସନ୍ନ୍ୟାସଯୋଗ, ଅପରଟି ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କର ସେବା । କଠୋର ସନ୍ନ୍ୟାସଯୋଗର ସାଧନା, ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗର ମନୁଷ୍ୟଙ୍କ ପକ୍ଷରେ କଠିନ ବୋଲି ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ସେବାପଥ ଦେଖାଇ ଦେଇଛି । ସନ୍ନ୍ୟାସୀର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯେଉଁ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ, କେବଳ ଗୁରୁସେବା ଦ୍ୱାରା ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ତାହା ଲାଭ ହେବ ।

**** ✦ ****

ମନ ଘରେ ବସିଛ

ଦୁଃଖୀର ଦୁଆରେ ଆଜି ଭଗବାନ ଆସିଛ
ମନର ଠାକୁର ହୋଇ ମନ ଘରେ ବସିଛ । ୦।

ବିପଦେ ଡାକିଛି ଯେତେ
ପରଶୁ ଯେତେ ସେତେ,
ଦୂର ବେଶୁ ସୁରେ ସୁରେ ମୋ ମରଜି କଷିଛ । ୧।

ତୁମ ଗୀତ କଣ ଖୋଲି
ଗାଇ ନ ପାରିଲି ବୋଲି

ମୋ ଅଯୋଗୀ ପଣ ଦେଖୁ କେତେ କେତେ ରୁଷିଛ । ୨।

କେମିତି ପଡ଼ିଲା ମନେ
ଦେଖା ଦେଲ ଏତେ ଦିନେ
ଜୀବନ ଗଗନ କୋଳେ ଚାନ୍ଦ ହୋଇ ହସୁଛ । ୩।

ଆଜି ମୁଁ ଜାଣିଲି ପ୍ରିୟ
ତୁମେ କେତେ ଦୟାମୟ
କରୁଣା ନୟନେ ଚାହିଁ ମୋ ଆରତ ନାଶୁଛ । ୪।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଚିନ୍ତାମଣି ବାରିକ୍
ବାର୍ତ୍ତାପଦା ଶାଖା ସଂଘ

ପରମହଂସ ପସଙ୍ଗ

ଚତୁର୍ବିଧ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ

ପରିବାଜକାଃ ଅପି ଚତୁର୍ବିଧା ଭବନ୍ତି
କୁଟୀରରାଃ ବହୁଦକାଃ ହଂସାଃ ପରମହଂସାଃକ୍ଷେତି ।
ତତ୍ କୁଟୀରରାଃ ସ୍ୱପ୍ନତ୍ ଗୃହେଷୁ ଭିକ୍ଷାଚର୍ଯ୍ୟ ଚରନ୍ତି
ଆତ୍ମାନଂ ପ୍ରାର୍ଥୟନ୍ତେ ବହୁଦକାସ୍ତ୍ରିଦଣ୍ଡକମଣ୍ଡଳୁ
ଶିକ୍ୟପକ୍ଷଜଳ ପବିତ୍ରପାତ୍ର ପାଦୁକାସନ ଶିଖା
କଷାୟ ବେଶଧାରଣାଃ ସାଧୁବୃତ୍ତେଷୁବାହୁଣକୁଳେଷୁ
ଭିକ୍ଷାଚର୍ଯ୍ୟଂ ଚରନ୍ତି ଆତ୍ମାନଂ ପ୍ରାର୍ଥୟନ୍ତେ ।
ହଂସା ଏକଦଣ୍ଡଧରାଃ ଶିଖାବର୍ଜିତା ଯଜ୍ଞୋପବୀତ
ଧାରଣାଃ ଶିକ୍ୟ କମଣ୍ଡଳୁ ହସ୍ତାଗ୍ରାମୈକରାତ୍ରବାସିନୋ
ନଗରେ ତୀର୍ଥେଷୁ ପଞ୍ଚରାତ୍ରଂ ବସନ୍ତଂ ଏକରାତ୍ର
ଦ୍ୱିରାତ୍ର ତ୍ରିରାତ୍ର କୃତ୍ତଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣାଦିଚରନ୍ତି ଆତ୍ମାନଂ ପ୍ରାର୍ଥୟନ୍ତେ ।
ପରମହଂସା ନ ଦଣ୍ଡଧରା ମୁଣ୍ଡାଃ କନାଃ କୌପୀନବାସ
ସୋଽବ୍ୟକ୍ତ ଲିଙ୍ଗ ଅବ୍ୟକ୍ତାଚାରା ଅନୁନ୍ମତ୍ତାଉନ୍ମତ୍ତ
ବଦାଚରନ୍ତି ସ୍ତ୍ରିଦଣ୍ଡ କମଣ୍ଡଳୁ ଶିକ୍ୟ ପକ୍ଷଜଳ ପବିତ୍ର ପାତ୍ରମ୍
ପାଦୁକାସନ ଶିଖା ଯଜ୍ଞୋପବୀତାନାଂ ତ୍ୟାଗିନଃ ଶୂନ୍ୟାଗାର
ଦେବଗୃହବାସୀ ନୋ ନ ତେଷାଂ ଧର୍ମୋନାଧର୍ମୋ
ନ ଚାନ୍ତତଂ ସର୍ବସହାଃ ସର୍ବସମାଃ ସମଲୋକ୍ଷଶ୍ଚ
କାଞ୍ଚନ ଯଥୋପପନ୍ନ ଚାତୁର୍ବର୍ଣ୍ୟ ଭିକ୍ଷାଚର୍ଯ୍ୟ
ଚରନ୍ତି ଆତ୍ମାନଂ ମୋକ୍ଷୟନ୍ତି ଇତି ।

- ଆଶ୍ରମୋପନିଷଦ ମନ୍ଦ - ୪

ଅର୍ଥ - ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଚାରିପ୍ରକାରର ଅଟନ୍ତି ଯଥା: ୧- କୁଟୀର ୨- ବହୁଦକ ୩- ହଂସ ୪- ପରମହଂସ ।

- ୧) କୁଟୀର- କୁଟୀର ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନେ ନିଜର ପୁତ୍ର ଆଦିଙ୍କ ଘରୁ ଭିକ୍ଷା ନେଇ ଆତ୍ମଚିନ୍ତନ କରନ୍ତି ।
- ୨) ବହୁଦକ - ବହୁଦକ ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନେ ତ୍ରିଦଣ୍ଡ, କମଣ୍ଡଳୁ, ଶିକ୍ୟପକ୍ଷ, ଜଳ ପବିତ୍ର ପାତ୍ର, ପାଦୁକା ଆସନ, ଶିଖା, ଯଜ୍ଞୋପବୀତ କୌପୀନ ଏବଂ କଷାୟ ବସ୍ତ୍ରଧାରଣ କରି ସଜ୍ଜିତ ବ୍ରାହ୍ମଣଙ୍କ ଘରୁ ଭିକ୍ଷା ନେଇ ଆତ୍ମଧ୍ୟାନରତ ରହନ୍ତି ।
- ୩) ହଂସ - ହଂସ ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନେ ଏକଦଣ୍ଡଧାରୀ, ଶିଖାବର୍ଜିତ, ଯଜ୍ଞୋପବୀତଧାରୀ, ଶିକ୍ୟକମଣ୍ଡଳୁଧାରୀ ଗ୍ରାମରେ କେବଳ ଗୋଟିଏ ରାତ୍ର ରହନ୍ତି । ସହର ଓ ତୀର୍ଥରେ ପାଞ୍ଚରାତ୍ର କଟାନ୍ତି । ଏକ, ଦୁଇ ବା ତିନି ରାତି କୃତ୍ତ ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣ ବ୍ରତ ଆଦି କରି ଆତ୍ମଚିନ୍ତନରେ ଲାଗି ରହନ୍ତି ।
- ୪) ପରମହଂସ- ପରମହଂସ ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନେ ଦଣ୍ଡହୀନ, ମୁଣ୍ଡିତ, କନ୍ଧା ଓ କୌପୀନଧାରୀ, ଅବ୍ୟକ୍ତ ଅପ୍ରକଟ ଲିଙ୍ଗ, ଗୁପ୍ତ ଆଚରଣବନ୍ତ, ଧୀର, ଶାନ୍ତ, ମୂର୍ଖ ନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ମୂର୍ଖଙ୍କ ପରି ପ୍ରତୀତ ହୁଅନ୍ତି, ତ୍ରିଦଣ୍ଡ କମଣ୍ଡଳୁ ଶିକ୍ୟପକ୍ଷ, ଜଳପବିତ୍ର ପାତ୍ର ପାଦୁକା, ଆସନ ଶିଖା ଓ ଯଜ୍ଞୋପବୀତ ତ୍ୟାଗ କରିଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଘର ଅଥବା ମନ୍ଦିରରେ ରହନ୍ତି । ତାଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ସତ୍ୟ, ଅସତ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ, ସେ ସମସ୍ତ ସହ୍ୟ କରନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସମାନ ଦେଖନ୍ତି; ମାଟିର ଟେକା, ପଥର ବା ସୁବର୍ଣ୍ଣକୁ ସମାନ ଦେଖନ୍ତି । ଯଥା ଲବ୍ଧ ଚାରିବର୍ଣ୍ଣର ଭିକ୍ଷା ନିଅନ୍ତି, ଆତ୍ମାକୁ ବନ୍ଧନରୁ ମୁକ୍ତ କରନ୍ତି ଅର୍ଥାତ୍ ମୋକ୍ଷର ସାଧକ ହୁଅନ୍ତି ।

ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ଉପର୍ଯ୍ୟୁକ୍ତ ୪ ପ୍ରକାରର ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପରମହଂସ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ । ଅଧିକତ୍ତ୍ୱ ତାଙ୍କର ପରମହଂସ ଉପାଧି ପ୍ରାପ୍ତିର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରହିଛି । ଆଦି ଶଙ୍କରଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ଦଶନାମା ସନ୍ନ୍ୟାସୀମଣ୍ଡଳରେ ସାବ୍ୟସ୍ତ ପୂର୍ବକ ଉଦ୍‌ଦିନୀ କୁମ୍ଭମେଳାରେ ଶୃଙ୍ଖଳାମତ ମହନ୍ତଙ୍କ (ତଦାନନ୍ତନ ସାଧୁମଣ୍ଡଳୀର ସଭାପତିଙ୍କ) କର୍ତ୍ତୃକ ଏହା ପ୍ରଦତ୍ତ । ପିଣ୍ଡବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଓ ଜୀବାତ୍ମା-ପରମାତ୍ମା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବିବିଧ ପ୍ରଶ୍ନର ସନ୍ତୋଷଜନକ ଉତ୍ତର ଲାଭ ପରେ ମହନ୍ତ ମହାରାଜ ଉକ୍ତ ପଦବୀ (ପରମହଂସ)ରେ ଆମ୍ଭମାନଙ୍କର ପରମାରାଧ୍ୟ ଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କୁ ଭୁଷିତ କରିଥିଲେ । ଏଭଳି ଉପାଧିଲାଭ ସାଧୁସନ୍ଥଙ୍କ ଜୀବନର ଇତିହାସରେ ବିରଳ ।

(ସଂଗୃହୀତ)

*****

ଜ୍ଞାତବ୍ୟ ତଥ୍ୟ

ଷଟ୍‌ଦର୍ଶନ - ଆନ୍ତ୍ରିକ ଦର୍ଶନ (ଇଶ୍ଵରଙ୍କୁ ମାନିବା)

ଗୌତମସ୍ୟ କଶାଦସ୍ୟ କପିଳସ୍ୟ ପତଞ୍ଜଳେଃ
ବ୍ୟାସସ୍ୟ ଜୈମିନେଶ୍ଵପି ଦର୍ଶନାଦିଷତେବହି ।

(୧) ଗୌତମଙ୍କ ନ୍ୟାୟ ଦର୍ଶନ, (୨) କଶାଦଙ୍କ ବୈଶେଷିକ ଦର୍ଶନ, (୩) କପିଳଙ୍କ ସାଂଖ୍ୟ ଦର୍ଶନ, (୪) ପାତଞ୍ଜଳଙ୍କ ଯୋଗ ଦର୍ଶନ,
(୫) ବ୍ୟାସଙ୍କ ବେଦାନ୍ତ ଦର୍ଶନ, (୬) ଜୈମିନିଙ୍କ ମିମାଂସା ଦର୍ଶନ ।

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦର୍ଶନ (ଇଶ୍ଵରଙ୍କୁ ନ ମାନିବା)

୧- ବୌଦ୍ଧଧର୍ମ - (କ) ସୌତ୍ରାନ୍ତିକ, (ଖ) ବୈଭାଷିକ - ଏହି ଦୁଇଟି ହୀନଯାନ ଦର୍ଶନ,
(ଗ) ମାଧ୍ୟମିକ, (ଘ) ଯୋଗାଚାର - ଏହି ଦୁଇଟି ମହାଯାନ ଦର୍ଶନ ।

ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ - (୧) ବିନୟ ପିଟକ, (୨) ସୂତ୍ର ପିଟକ, (୩) ଅଭିଧର୍ମ ପିଟକ
ପ୍ରଚାରକ - ବୁଦ୍ଧଦେବ, ୮୪ ଜଣ ସିଦ୍ଧାରାୟୀ, ବୌଦ୍ଧଭିକ୍ଷୁ ବା ଶ୍ରାମଣ ।

୨- ଜୈନଧର୍ମ - ଶ୍ଵେତାମ୍ବର ଓ ଦିଗମ୍ବର
ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ - (୧) ଅଙ୍ଗ, (୨) ଉପାଙ୍ଗ, (୩) କଳ୍ପସୂତ୍ର
ପ୍ରଚାରକ - ମହାବୀର ଓ ତୀର୍ଥଙ୍କର

୩- ଚାର୍ବାକ
ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ - ସର୍ବଦର୍ଶନ ସଂଗ୍ରହ (ଚାରୁବାକ୍)
ପ୍ରଚାରକ - ଚାର୍ବାକ

ବିଭିନ୍ନ ମତବାଦ

(୧) ଅଦ୍ୱୈତବାଦ, (୨) ବିଶିଷ୍ଟାଦ୍ୱୈତବାଦ, (୩) ଦ୍ୱୈତବାଦ, (୪) ଭେଦାଭେଦବାଦ, (୫) ଦ୍ୱୈତାଦ୍ୱୈତବାଦ,
(୬) ଶୁଦ୍ଧାଦ୍ୱୈତବାଦ, (୭) ଶୈବ ବିଶିଷ୍ଟ ଦ୍ୱୈତବାଦ, (୮) ବୀରଶୈବ ବିଶିଷ୍ଟାଦ୍ୱୈତବାଦ, (୯) ଆବିଭାବ ଦ୍ୱୈତବାଦ,
(୧୦) ଅଚିନ୍ତ୍ୟ ଭେଦାଭେଦବାଦ

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ	ସମୟ	ଭାଷ୍ୟ	ମତ
(୧) ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ	ଖ୍ରୀଅ ୭୮୮-୮୨୦	ଶାରିରୀକ ଭାଷ୍ୟ	ଅଦ୍ୱୈତବାଦ
(୨) ଭାସ୍କର	ଖ୍ରୀଅ ୧୦୦୦	ଭାସ୍କରଭାଷ୍ୟ	ଭେଦାଭେଦ
(୩) ରାମାନୁଜ	ଖ୍ରୀଅ ୧୧୪୦	ଶ୍ରୀଭାଷ୍ୟ	ବିଶିଷ୍ଟାଦ୍ୱୈତବାଦ
(୪) ମାଧ୍ୱାଚାର୍ଯ୍ୟ	ଖ୍ରୀଅ ୧୨୩୮	ପୂର୍ଣ୍ଣପ୍ରଜ୍ଞାଭାଷ୍ୟ	ଦ୍ୱୈତବାଦ
(୫) ନିମ୍ବାକ	ଖ୍ରୀଅ ୧୨୫୦	ବେଦାନ୍ତସାରିଜାତ	ଦ୍ୱୈତାଦ୍ୱୈତବାଦ
(୬) ଶ୍ରୀକଣ୍ଠ	ଖ୍ରୀଅ ୧୨୭୦	ଶୈବଭାଷ୍ୟ	ଶୈବ ବିଶିଷ୍ଟ ଦ୍ୱୈତବାଦ

(୧)	ଶ୍ରୀପତି	ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ୧୪୦୦	ଶ୍ରୀକରଭାଷ୍ୟ	ବୀରଶୈବ ବିଶିଷ୍ଟାଦୈତବାଦ
(୮)	ବଲ୍ଲଭାରାୟଣ	ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ୧୫୦୦	ଅଶ୍ୱଭାଷ୍ୟ	ଶୁଦ୍ଧାଦୈତ
(୯)	ବିଜ୍ଞାନଭିକ୍ଷୁ	ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ୧୬୦୦	ବିଜ୍ଞାନାମୃତ	ଆବିଭାବଦୈତ
(୧୦)	ଚୈତନ୍ୟ	ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ୧୫୧୦		ଅଚିନ୍ତ୍ୟଭେଦାଭେଦ
(୧୧)	ବଳଦେବ	ଖ୍ରୀଷ୍ଟ ୧୬୨୫	ଗୋବିନ୍ଦଭାଷ୍ୟ	ଅଚିନ୍ତ୍ୟଭେଦାଭେଦ

ଭକ୍ତିପଥ - ପ୍ରକାରଭେଦ

ଭକ୍ତି - (୧) ପରାଭକ୍ତି, (୨) ଅପରାଭକ୍ତି

ଭକ୍ତି - (୧) ବିହିତା - (କ) ଶୁଦ୍ଧା (ବୈଧୀ, ରାଗାନୁଗା), (ଖ) ଜ୍ଞାନମିଶ୍ରା

(୨) ଅବିହିତା - (କ) କାମନା, (ଖ) ଦ୍ୱିଷିକା, (ଗ) ଭୟକା, (ଘ) ସ୍ନେହକା

ବୈଧୀ - ଶ୍ରବଣ, କୀର୍ତ୍ତନ, ବନ୍ଦନ, ଅର୍ଚ୍ଚନ, ପଦସେବନ, ସ୍ମରଣ, ଦାସ୍ୟ, ସଖ୍ୟ, ଆତ୍ମନିବେଦନ

ରାଗାନୁଗା - ସମ୍ବନ୍ଧାନୁଗା, କାମାନୁଗା

ଜ୍ଞାନପଥ - ସତ୍ତ୍ୱବିଧ ସୋପାନ

୧ମ ସୋପାନ - ଧାରଣା, ଧ୍ୟାନ, ସମାଧିଦ୍ୱାରା ଜ୍ଞାନ ଆହରଣ

୨ୟ ସୋପାନ - ସାଧନଚତୁଷ୍ଟୟ

(କ) - ନିତ୍ୟାନିତ୍ୟ ବସ୍ତୁ ବିବେକ

(ଖ) - ଇହାମୃତାର୍ଥ ପଳଭୋଗବିରାଗ

(ଗ) - ଷଟ୍ ସମ୍ପତି- ଶମ, ଦମ, ରପରତି, ତିତିଷା, ଶୁଦ୍ଧା, ସମାଧାନ

(ଘ) - ମୁମୁକ୍ଷୁତ୍ୱ

୩ୟ ସୋପାନ - ଶ୍ରବଣ

୪ୟ ସୋପାନ - ମନନ

୫ମ ସୋପାନ - ନିଦିଧ୍ୟାସନ

୬ଷ୍ଠ ସୋପାନ - ପୂର୍ଣ୍ଣଜ୍ଞାନଲାଭର ମଧ୍ୟ ୭ଟି ସ୍ତର

୧-ଶୁଭେଚ୍ଛା, ୨-ବିଚାରଣା, ୩-ତନୁମାନସା, ୪-ଅସଂସକ୍ତିକା, ୫-ସତ୍ତ୍ୱାପତ୍ତି, ୬- ପରାର୍ଥ ଭାବନା, ୭- ତୃର୍ଯ୍ୟା

୭ମ ସୋପାନ - ତତ୍ତ୍ୱଜ୍ଞାନ ବିଚାର - ପ୍ରକୃତିତତ୍ତ୍ୱ, ପୁରୁଷତତ୍ତ୍ୱ, ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ୱ, ଦେହଜ୍ଞାନ

ଯୋଗପଥ

ଅଙ୍ଗଙ୍ଗ - ଯମ, ନିୟମ, ଆସନ, ପ୍ରାଣାୟାମ, ପ୍ରତ୍ୟାହାର, ଧ୍ୟାନ, ଧାରଣା, ସମାଧି

ଶରୀର ଭେଦ ଜ୍ଞାନ - ଷଟ୍ଚକ୍ର, ତ୍ରିଗ୍ରନ୍ଥି, ବୌମପଞ୍ଚକ, ତିଳକ୍ଷ୍ୟ, ଷୋଡଶାଧାର, ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶ ନାଡୀ, ମୂଦ୍ରା, ଶକ୍ତିତ୍ରୟ

ଆତ୍ମା ଓ ପରାମାତ୍ମାଙ୍କ ମିଳନ ଓ ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ଆସ୍ବାଦନ - ଗୁରୁପଦିଷ୍ଠ ମାର୍ଗର ସାଧନା କରି ମୂଳାଧାରସ୍ଥ କୁଣ୍ଡଳିନୀ ଶକ୍ତିଙ୍କ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱତାଳନା

ପୂର୍ବକ ସହସ୍ରାରଚକ୍ଷିତ ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ସହିତ ସଂଯୋଗୀକରଣ

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଯୋଗ - ରାଜଯୋଗ, ମନ୍ତ୍ରଯୋଗ, ଲୟଯୋଗ, ହ୍ରଦୟଯୋଗ, ସାଧନ ପ୍ରଣାଳୀ ଅଭ୍ୟାସ ମନ୍ତ୍ରତତ୍ତ୍ୱ ଓ ସ୍ୱରଜ୍ଞାନ

ନାମଜପ, ମନ୍ତ୍ରସାଧନ, ଓ ସ୍ୱରଶାସ୍ତ୍ରର ଅନୁଶୀଳନ ଆବଶ୍ୟକ

ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ, ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିରୂପଦ୍ରବ ସ୍ଥାନ, ଉପଯୁକ୍ତ ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ଶରଣଗ୍ରହଣ ।

(ସଂଗୃହୀତ)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ

ଯୋଗେଶ୍ୱର ସୁନ୍ଦରରାୟ

ବେଗୁନିଆ ଶାଖା ସଂଘ

Shri Shri Thakur's Specialities in the Spiritual World

Nalinikanta Chattopadhyay, born as the eldest son of Bhubanmohan Bhattacharya and Yogendramohini in a small village named Kutabpur in Bengal of India in the year 1880, became known as Paribrajakacharya Paramahansa Swami Nigamananda Saraswati Dev in the history of spirituality of mankind. In the year 1904, i.e., at the age of twenty-four only; which is the most miraculous event that the world has ever seen, Swami Nigamananda had suffered a lot in his life, but with rare fortitude he braved all the sufferings. He saw his deceased wife Sudhanshubala's astral figure again and again; in order to know about life after death and to unravel the mysteries of life he was engrossed in various sadhanas; and finally all his efforts were crowned with success when he was transformed from Nalinikanta, the overseer, into Swami Nigamananda, the world-teacher.

Nalinikanta was a born revolutionary. In his boyhood days he saw that a bad-tempered woman was behaving rudely towards her mother-in-law. A few people were standing mute at the place. But Nalinikanta could not tolerate it and openly chided the woman for her lack of conscience. When his mother asked him why he chided the woman, he replied bluntly, 'Had your daughter-in-law shown such ill treatment to you, would I have ever remained a silent spectator?'

He was indeed a revolutionary, who could never put up with any social injustices and iniquity. He raised strong and effective voice of protest against the religious fanatics and the deceitful religious teachers moving in the garb of sadhus in his time. He trenchantly criticized the superstitious beliefs and prejudices prevalent among people in the-then society.

It is after the death of His wife that He performed rigorous Tantra Sadhana for twenty-one days, Jnana Sadhana for about one year or more, Yoga Sadhana for about one year, Prema Sadhana for one night; and attained siddhi in all the four sadhanas. At the age of only twenty-four the title of Paramahansa was bestowed on him. He wrote the book Tantrik Guru in seven days, Yogi Guru in fourteen days, Jnani Guru in twenty-one days and Premik Guru in seventeen days. Completion of four austere sadhanas in about fifteen months and writing of four books in about two months are really supernatural events in His life. Any reader while going through His life-story is amazed to find such immense divine powers He was endowed with.

He performed Yoga Sadhana and attained the state of Savikalpa Samadhi first and then Nirvikalpa Samadhi. Much before Him, Saint Bamadeva had reached the state of Nirvikalpa Samadhi and introduced himself as Manu, as Surya (Sun God). After attaining that state, Adi Shankaracharya said, "I am Lord Shiva myself", Ramakrishna Paramahansa said, "I am Rama, I am Krishna, I am RamaKrishna." But the speciality of our revered Shri Shri Thakur is that He attained the state of Nirvikalpa Samadhi and said, "I am Guru."

He was a great revolutionary in the spiritual world. In an assembly of a large number of saints and in the presence of Jagatguru Shankaracharya of Shringeri math at Ujjain Kumbhamela, He first showed respect to His Guru Swami Sachidananda Saraswati and this created discontent among the saints present there. Replying to their queries He said, "My Guru is Jagadguru; i.e., for a disciple, his guru is superior to all others. Hence, it is my sacred duty to make obeisance to my Gurudeva

first.” This reply of His satisfied the Shankaracharya of Shringeri; and in that Kumbhamela on that very day, the title of Paramahansa was bestowed on him.

Shri Shri Thakur’s greatest contribution to the entire mankind is that He establishes the paramount importance of Sadguru in the world of spirituality. Shri Shri Thakur is a Sadguru, for, He has attained perfection and the enlightened state of Nirvikalpa Samadhi through the path of knowledge; in Him Jagadguru’s will has been reflected and activated, and He can inculcate His power in the disciple, impart knowledge about the self to the disciple and bring about the spiritual progress of the disciple. Our holy religious books tell us about four types of gurus such as ideal guru, acharya guru, sadguru and jagadguru. Parents and teachers are ideal gurus; Archarya guru impart moral education; Jagadguru is the primordial guru; however Sadguru is one who instills his vast spiritual powers in his disciples and naturally leads them on the path of spiritual progress. A Sadguru is not an incarnation; for an incarnation is the embodiment of Jagadguru’s specific will; whereas, a Sadguru is that of his common will. Rama and Krishna were incarnations, because they were born in accordance with Jagadguru’s specific will that they would serve specific purposes by killing demons like Ravana and Kansa, respectively. An incarnation is meant for public good, while a Sadguru is for both public and individual good. A guru is God, not saguna but nirguna God. Shri Shri Thakur, whose perception about guru and guruvad have added a completely new chapter to the history of spirituality of the world, is a Sadguru of the highest order; He is indeed at the zenith of glory and greatness; and will remain so for all times to come.

We believe that if we take bath at Prayag, i.e., the confluence of holy rivers Ganges, Yamuna and Saraswati (Triveni), we can attain salvation in life. But Shri Shri Thakur dispels the darkness of such ignorance in us by saying if we reach Trikuta, i.e., the meeting place of Ida, Pingala and Sushumna in our body through Yogic practices, we can attain salvation. Hence, the attainment of salvation is possible not by physical bath at Treveni but by Yogic bath at Trikuta. Shri Shri Thakur is such a great sadhak that he had observed certain austerities in life and succeeded in reaching Trikuta as well as the state of Nirvikalpa Samadhi, which is the ultimate attainment of Yogic sadhana. However, with deep conviction He tells us, “You need not perform any sadhana that I have done in my life; for, I have accomplished all the sadhanas for you. You only love me a little; I will arrange everything for you, and you will get all the peace and happiness in your life.”

Although he reached the pinnacle of Tantra, Jnana, Yoga and Prema sadhana in four phases, and had the rarest spiritual experience of saints Vyasa, Vashistha, Jaimini and Patanjali merging into Him; His humility was as boundless as His spiritual attainments. In many of His books He introduces Himself as “the poor Nigamananada begging for the lotus-feet of disciples and devotees,” which is really unique in the history of spirituality of the entire mankind.

He has great knowledge about our holy books such as the Vedas, the Upanishads, the Ramayan, the Mahabharat, the Gita, the Bhagavat, etc; and in many of His writings He has quoted a lot from them. In the yuga of Tretaya, Dasharath, the king of Ayodhya, had a proficient and wise cabinet consisting of eight ministers, and in the words of Maharshi Valmiki, all the eight ministers were vidyavinita (men of knowledge and humility); kushalaha (efficient at work); and niyateindriyaha (having complete control over senses). Maryada Purushottam Shri Ramachandra during his forest-dwelling of fourteen years had formed a group of eight vanarsenas consisting of Hanuman, Angad, Nala, Nila, Jambav, Sushena, Mahindra and Dwininda, and asked them to go in search of his consort Sitadevi and know her whereabouts. When he returned to the palace of Ayodhya from the forest-dwelling, his holy coronation ceremony was performed by eight rishis such

as Vashistha, Bamadev, Jabali, Kashyap, Katyayana, Sujajna, Goutam and Vijay. In the Yuga of Dwapara, Lilamaya Purushottam Shri Krishna Chandra had eight Patavanshis. Our spiritual scriptures give us descriptions of eight lokas or worlds such as ihaloka, bhubaloka, swarloka, maharloka, janaloka, tapaloka, satyaloka, brahmaloka (Shri Shri Nigamananda Kathamruta). Prince Goutam had sat in meditation on a bed of grass offered by a grass-cutter named Shrotriya at the foot of a peepal tree on the bank of river Niranjana; and after attaining the state of Buddha or the Enlightened One, showed to the entire mankind the noble eight-fold path such as right views, right aspirations, right speech, right conduct, right livelihood, right effort, right mindfulness and right contemplation. Holy books of the Hindus depict eight ignoble instincts in man such kama, krodha, lobha, moha, mada, matsarya, asakti and ahankara, as eight demons, and tell us that Shri Ganesha, the god of learning, is worshipped as Ganapati, because he had conquered all these eight demons. Shri Radharani had eight nityasiddha sakhis; and each nityasiddha sakhi had eight sadhana siddha sakhis. Vaishnav literature tells us that Shri Radha and Shri Krishna perform their earthly leela eight times a day and a night such as nishanta, pratah, purbanha, madhyahna, aparahna, sayan, pradosha o nakta, and madhyaratri. In the Shrimad Bhagavatam, Vyasadev lays importance on eight human feelings such as prema, sneha, mana, pranay, raga, anuraga, bhava, and mahabhava.

Our beloved Shri Shri Thakur delineates all these eight human feelings in the most lucid and mellifluous language in His book “Premika guru”. “Premika guru” begins with prema and ends in mahabhava. Shri Krishna and Shri Radha are the epitomes of prema and mahabhava respectively. Shri Shri Thakur describes Shri Krishna as premamaya and Shri Radha as mahabhavamayi. In the book “Shri Shri Nigamanand Kathamrita”, a picture of the universe as drawn by Shri Shri Thakur is attached; and by casting glances over the picture, we become aware of the location of eight lokas or worlds from ihaloka to Brahmanirvanaloka. The righteousness of King Dasharath’s eight ministers, devotion of eight vanarsenas to Lord Rama, goodness of eight rishis performing Lord Rama’s coronation, absolute surrender of eight patavanshis, Shri Radha and all her sakhis to Lord Krishna, Lord Buddha’s eight-fold path, Lord Ganesh’s victory over eight demons i.e., eight ignoble instincts in man are all the symbols of a great spiritual culture. Shri Shri Thakur is a votary, a great admirer of this culture. He has churned the ocean of Hindu religious scriptures and brought out nectar which He has made to flow forever in His books such as Brahmacharya Sadhana, Tantrik guru, Jnani guru, Yogi guru, Premika guru etc., for which He dazzles like a special star in the spiritual firmament of the world. In all His books He emphasizes the goodness, righteousness, love and devotion of man; and the absolute surrender of a disciple to the Sadguru.

He left His mortal body in November 1935 at the age of fifty-five only. However, He remains as a sadguru for good and guides His disciples-devotees on the path of spirituality. In His words, “if anybody takes my shelter, accepts me as guru, worships my image accepting the Jayaguru Siddhamantra given by me, he will realize me, feel my presence all the time, get my grace and will be guided by me.” He tells His disciples, “I exist and will continue to exist and will guide you in the same manner even after I leave my mortal body. I will attain ultimate salvation only when my last disciple/devotee attains it.” Such words of a sadguru are really unique in the spiritual world; and these words will continue to be reverberated in the deep recesses of human hearts for all times to come.

Shri Shri Thakur Shricharanashrita
Manoranjan Mohanty
Dharmasala Shakha Sangha (Jaraka)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା - ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତ ଓ ଗୌରାଙ୍କଙ୍କ ପଥ

‘ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତ ଓ ଗୌରାଙ୍କଙ୍କ ପଥ’-ଏହି ହେଲା ଆମ ଠାକୁର ପରମହଂସ ଶ୍ରୀମଦ୍ ସ୍ବାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ବତୀ ଦେବଙ୍କ ଆଦର୍ଶ, ତାଙ୍କ ଭାବଧାରା । ଏହାର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ’ଣ ? ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତ ‘ଜ୍ଞାନ’ର କଥା କହେ ଏବଂ ଗୌରାଙ୍କଦେବଙ୍କ ପଥ ‘ପ୍ରେମ-ଭକ୍ତି’ର ମାର୍ଗ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରେ । ଏ ଉଭୟ ଜ୍ଞାନ ଓ ଭକ୍ତିର ସମ୍ମିଶ୍ରଣ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଉଦ୍ଭାବନ କଲେ ଏକ ଅନନ୍ୟ ଅନୁପମ ପିଣ୍ଡ । ଏକ ଦିଗରେ ‘ଜ୍ଞାନ’ର ତତ୍ତ୍ୱମୟ ଅଭିଭାଷଣ ଓ ଅନୁଚିନ୍ତନ; ଅପର ଦିଗରେ ‘ଭକ୍ତି’ର ମଧୁମୟ ଓ ରସସିଦ୍ଧି ଆସ୍ବାଦନ । ଏହି ଜ୍ଞାନ ଓ ପ୍ରେମର ସହର୍ଷ-ସନ୍ଦୀପ୍ତ ମିଳନରେ ହିଁ ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପ ଓ ବହୁସ୍ୱରୂପତ୍ୱର ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହୁଏ । ସତ୍-ଚିତ୍-ଆନନ୍ଦ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ସ୍ୱରୂପ । ତାଙ୍କୁ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ହେଲେ ତାଙ୍କର ଏହି ତିନୋଟି ଯାକ ଭାବ ଜାଣିବାକୁ ଓ ପ୍ରାଣ ଦେଇ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବାକୁ ହେବ । କେବଳ ଜ୍ଞାନୀ ତାଙ୍କର ‘ଚିତ୍’ ଅଂଶଟି ବୁଝନ୍ତି ଓ କେବଳ ଭକ୍ତ ତାଙ୍କର ‘ଆନନ୍ଦ’ ଅଂଶଟିର ଅନୁଭବ କରନ୍ତି । ତେଣୁ ସେହି ଭାବବିନୋଦିଆ ଭାବଗ୍ରାହୀ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଚିଦାନନ୍ଦ-ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦ ସ୍ଥିତପ୍ରଜ୍ଞଙ୍କୁ ଏକାଧାରରେ ଜଣେ ଜ୍ଞାନୀ-ଭକ୍ତ ହିଁ ଅନୁଭବ ଓ ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରେ । ଏଣୁ କୁହାଯାଏ-ଜ୍ଞାନହୀନ ଭକ୍ତି ଯେପରି ଅପରିଣାମଦର୍ଶୀ, ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଭାବପ୍ରବଣଯୁକ୍ତ, ସେହିପରି ଭକ୍ତିହୀନ ଜ୍ଞାନ ଅସଫାଳ ଓ ଅହଙ୍ଗାରମୟ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଉପଦେଶରେ କହନ୍ତି, ‘କେବଳ ଜ୍ଞାନ ଆଲୋଚନା ଦ୍ୱାରା ହୃଦୟ ଶୁଷ୍କ ହୋଇଯାଏ । ଅଭିମାନରେ ତୁମେମାନେ ଉଦ୍ଧତ ହୋଇପଡ଼ । ...ପ୍ରକୃତ ଜ୍ଞାନୀ ହେଉଛନ୍ତି ପ୍ରକୃତ ଭକ୍ତ । ଜ୍ଞାନ ଦ୍ୱାରା ଜଗତକୁ ପ୍ରାଣ ପୁରାଇ ପ୍ରେମ ନ କଲେ ସେହି ଜ୍ଞାନର ବା ସାର୍ଥକତା କ’ଣ ?’

ଆଦ୍ୟଶକ୍ତି ପରଂବ୍ରହ୍ମ ସତ୍ୟସନାତନ ଶ୍ରୀଭଗବାନଙ୍କୁ ସର୍ବତୋଭାବେ ଅବଗତ ହେବା ହିଁ ଜ୍ଞାନ । ତାଙ୍କୁ ଅବଗତ ହେବା ଅର୍ଥ ତାଙ୍କ ଅସ୍ଥିତରେ ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱାତୀତ ଭାବେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା; ‘ସେ ଅଛନ୍ତି’- ଏହି ଅକପଟ ଅନାବିଳ ବିଶ୍ୱାସ ହିଁ ଯଥାର୍ଥ ଜ୍ଞାନ । ‘ପ୍ରେମିକଗୁରୁ’ରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହୁଛନ୍ତି, ‘ଜ୍ଞାନ ଅର୍ଥ ହେଉଛି ଲକ୍ଷ୍ମରସଭାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ । କେତେଗୁଡିଏ ପୁସ୍ତକ ପାଠକରିବାକୁ ବା କେତେଗୁଡିଏ କଥା ଜାଣିବାକୁ ଜ୍ଞାନ କୁହାଯାଏ ନାହିଁ । ସଂଶୟଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଭଗବାନଙ୍କ ଅସ୍ଥିତରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ବା ସରଳ କଥାରେ ଲକ୍ଷ୍ମରସଭା ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ହିଁ ଜ୍ଞାନ କୁହାଯାଏ ।’ ‘ମୁଁ କିଏ’, ‘ସେ କିଏ’ ଏବଂ ‘ସେ ହିଁ ମୁଁ’-ଏହି ନିଷ୍ଠିତ ସ୍ୱୀକୃତ ସତ୍ୟକୁ ସନ୍ଧାନ ଓ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିବାର ନାମ ଜ୍ଞାନ । ‘ବିବେକ’, ‘ବୈରାଗ୍ୟ’, ‘ଷଟ୍-ସଂପତ୍ତି’ ଓ ‘ମୁମୁକ୍ଷୁତ୍ୱ’-ଏ ସବୁ ମାଧ୍ୟମରେ ସେହି ଏକ ବ୍ରହ୍ମସତ୍ୟଙ୍କୁ ଜାଣି ତାଙ୍କ ସହିତ ସ୍ୱଜୀବସତ୍ତାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକୀକରଣ ବା ମୁକ୍ତିପ୍ରାପ୍ତିର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବା ହିଁ ଜ୍ଞାନ ପଦବାଚ୍ୟ । ସରଳ ଭାବରେ କହିଲେ, ନିଜକୁ ଓ ତାଙ୍କୁ ଜାଣିପାରିବାର ନାମ ଜ୍ଞାନ । ଏହି ଆତ୍ମାନୁଭବ ଓ ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପ ଉପଲବ୍ଧି ପଥରେ ଜୀବକୁ ବୁଝିବାକୁ ହୁଏ ଯେ ତା’ର ଏହି ପଞ୍ଚଭୂତରେ ଗଠିତ ପାର୍ଥବ ଶରୀରଟି ପ୍ରକୃତରେ ସେ ନୁହେଁ ; ଏହି ଶରୀର ମଧ୍ୟସ୍ଥ ‘ଆତ୍ମା’ ହିଁ ସେ ; ପୁଣି ଏହି ଆତ୍ମା ହିଁ ପରମାତ୍ମା ବ୍ରହ୍ମାନନ୍ଦଙ୍କର ଅଂଶ ; ଏହି ଦେହର ମୃତ୍ୟୁ ଅଛି, କିନ୍ତୁ ଆତ୍ମାର ମୃତ୍ୟୁ ନାହିଁ-ସେ ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁର ଚକ୍ର ଭିତରେ ଆବଦ୍ଧ ହୋଇ ଏକ ଦେହ ଛାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ଦେହ, ପୁଣି ଅନ୍ୟ ଦେହ, ପୁଣି ଅନ୍ୟ ଦେହ...ଏହି ଭାବରେ ଘୂରିବୁଲୁଥାଏ । ଏହି ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁର ଚକ୍ରକାର କାରାବନ୍ଧତାରୁ ମୁକ୍ତି ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ରହ୍ମସତ୍ୟଙ୍କ ସହ ଯୁକ୍ତ ଓ ମିଳିତ ହେବା ହିଁ ତାର ଲକ୍ଷ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଏ ପାର୍ଥବ ଜଗତରେ ଦେହଧାରଣ କରି ଯେଉଁ ସବୁ କର୍ମ କରିବାରେ ଜୀବ ଲିପ୍ତ ରହେ, ସେଥିରେ ସେ ଏପରି ଆସକ୍ତ ହୋଇପଡେ ଯେ କର୍ମ ଓ କର୍ମଫଳର ଅମୁହାଁଗଳିରୁ ବାହାରିବା ଜୀବ ପକ୍ଷରେ ଅସମ୍ଭବ ହୋଇପଡେ । ସେହି ଅସମ୍ଭବ ବୋଧ ହେଉଥିବା ସ୍ଥିତିରୁ ଶ୍ରୀଗୁରୁଭଗବାନ ହିଁ କେବଳ ଉଦ୍ଧାର କରିପାରନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସ, ନିର୍ଭରତା ଓ ଶରଣାଗତ ସମର୍ପିତ ଭାବ ଥିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଶ୍ରୀଗୁରୁ ତାଙ୍କ ଶରଣାଗତ ଜୀବଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କୁ ବୁଝାଇଦିଅନ୍ତି, କର୍ମ କରୁଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକୃତରେ ସେ କର୍ମ ଜୀବ ନିଜେ କରେ ନାହିଁ; ସେହି ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ ଭଗବାନ ହିଁ ତା ଭିତରେ ସେ କର୍ମ କରାନ୍ତି । ଏହି ସ୍ୱସତ୍ତା ଓ କର୍ତ୍ତା ଭାବଟିକୁ ଅପସାରଣ କରିଦେଇ କର୍ମ କରିବାର ନାମ ଅନାସକ୍ତ କର୍ମ ବା ନିଷ୍କାମ କର୍ମ ଅର୍ଥାତ୍ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହି ଭାଗବତ ଦେହ ମନ ନେଇ ନିର୍ଲିପ୍ତ ନିର୍ବିକାର ଚିତ୍ତରେ ସଂସାରରେ ରହି ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ତାଙ୍କରି କାର୍ଯ୍ୟ ରୂପେ ତାଙ୍କରି ପାଇଁ କରିଯିବା । ‘ସଂସାରପଥେ’ ୫ମ ଭାଗରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସୁନ୍ଦର ଭାବେ କହୁଛନ୍ତି, ‘ଯାହା ତୁମର ନାହିଁ, ସେଥିପାଇଁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୁଅ ନାହିଁ କିମ୍ବା ଯାହା ଅଛି, ସେଥିରେ ଲିପ୍ତ ହୋଇଯାଅ ନାହିଁ । ଶ୍ୱାସପ୍ରଶ୍ୱାସ ନେବାଟା ଆମର ଇଚ୍ଛାଧୀନ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ସହିତ ଆମେ ଯେପରି ଜଡିତ ନୋହୁ, ସେହିପରି ଜ୍ଞାନୀମାନେ କାମନା କର୍ମ ସହିତ ଜଡିତ ହୋଇପଡନ୍ତି ନାହିଁ ।’ ଏହା ହିଁ ହେଉଛି ସ୍ଥୂଳଜଗତ ସହିତ ସଂପର୍କଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ଆତ୍ମାନନ୍ଦରେ ବିଭୋର ରହିବା । କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ସୁରଣ ରହିବା ଉଚିତ୍ ଯେ, ମୁଁ କିଛି ଭଲ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛି ବୋଲି ଖୁସି ହେଉଛି-ଆତ୍ମାନନ୍ଦର ଅର୍ଥ ଏହା ନୁହେଁ; ମୋ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ କାର୍ଯ୍ୟ ସେ କରାଇଲେ, ସେଥିରେ ସେ ଖୁସି ହେଲେ ବୋଲି ମୁଁ ତୃପ୍ତ । ଆଉ ଏହି ପ୍ରୀତି, ତୃପ୍ତି ଓ ସନ୍ତୋଷ ହିଁ ତାଙ୍କ ନିମନ୍ତେ ଭକ୍ତିର ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ସାଜେ; ଅର୍ଥାତ୍ ଭକ୍ତ କହେ, ମୋର ଯେଉଁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ମୋ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ନୁହେଁ, ତାହା ତାଙ୍କରି ଲକ୍ଷ୍ମୀ । ତେଣୁ ନିର୍ବିକାର ଭାବେ ଭକ୍ତ ନିଜ ଲକ୍ଷ୍ମୀକୁ ତାଙ୍କ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସହ ମିଶାଇ ଦେଇ ପ୍ରାର୍ଥନା କରେ, ପ୍ରଭୁ ମୋର ପ୍ରତ୍ୟେକ

କାର୍ଯ୍ୟ ତୁମର ଇଚ୍ଛାକୁ ରୂପଦେବା ନିମିତ୍ତ ହିଁ ହେଉ; ତୁମରି ଇଚ୍ଛା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଉ । ଏହିଠାରେ ହିଁ ପ୍ରେମଭକ୍ତିର ପାବନ ପ୍ରସ୍ରବଣ ଘଟେ । ତେଣୁ ଅସରନ୍ତି ଭକ୍ତିର ଅନ୍ୟମାରମ୍ଭ ଜ୍ଞାନର ସୁଦୀର୍ଘ ଓ ସୁବିସ୍ତୃତ ଦିଗ୍‌ବଳୟରୁ ହିଁ ହୁଏ । ଜ୍ଞାନ ଫଳ ପରିପକ୍ୱ ହେଲେ ଯାଇ ତାହା ମଧୁର ଭକ୍ତିରସରେ ରସାଳ ଓ ସ୍ୱାଦଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ; ନଚେତ୍ ଅପରିପକ୍ୱ ଫଳ ନିଷ୍କିତ ରୂପେ ଖଟା ଲାଗେ । ଯଥାର୍ଥରେ ସାଧକ କବି ଗାଇଛନ୍ତି -

‘ଜ୍ଞାନ ସୁତାରେ ତୁ ଗୁଚ୍ଛରେ ମନ   ଗୁରୁ ନାମ ରୂପୀ ପୁଷ୍ପା ସୁମନ
ସୁତା ଗଲେ ଛିତି ପଡ଼ିବ ରେ ଝଡ଼ି   ସେ ଫୁଲର ଯେତେ ପାଖୁଡ଼ାମାନ ।’

ଶ୍ରୀଗୁରୁଭଗବାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଜୀବର ସ୍ୱତଃସ୍ପର୍ଶ ଅନୁରକ୍ତି ଓ ଆନ୍ତରିକ ସୁଖ ପାଇବାକୁ ‘ଭକ୍ତି’ ବା ‘ପ୍ରେମ’ କହନ୍ତି । ଆସକ୍ତି, ଅନୁରକ୍ତି, ସୁଖ ପାଇବା ବା ଭଲ ପାଇବା-ଏ ସମସ୍ତ ଜୀବର ଅତି ପ୍ରାକୃତିକ ସହଜ ସ୍ୱଭାବ । ଅନିତ୍ୟ ବିଷୟବସ୍ତୁ ଭୋଗ ନିମିତ୍ତ ବାସନା ପିପାସାକୁ ଆସକ୍ତି ବା ‘କାମ’ କହନ୍ତି; କିନ୍ତୁ ସେହି ଆସକ୍ତି ଯେତେବେଳେ ନିତ୍ୟବସ୍ତୁ ବା ଭଗବତ୍ ବିଷୟ ଆଡ଼କୁ ପ୍ରଧାବିତ ହୁଏ, ତାହାକୁ ଅନୁରାଗ ବା ‘ଭକ୍ତି’ କହନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ଆତ୍ମେନ୍ଦ୍ରିୟ ପ୍ରୀତି ନିମିତ୍ତ ଯାହା କରାଯାଏ, ତାହାର ନାମ ‘କାମ’ ଓ ଇଶ୍ୱରେନ୍ଦ୍ରିୟ ପ୍ରୀତି ନିମିତ୍ତ ଯାହା କରାଯାଏ, ତାହାର ନାମ ‘ପ୍ରେମ’ । ତେବେ ଏହି ଆସକ୍ତି ବା ଅନୁରକ୍ତି, କାମ ବା ପ୍ରେମ ସର୍ବଦା ଜ୍ଞାନାନୁବର୍ତ୍ତନୀ; ଏହା ଜ୍ଞାନର ଅନୁସରଣ କରେ । ଜାଗ୍ରତ ଜଗତର ସମସ୍ତ ବିଷୟ ସୁଖ ସଂପଦ କଥା ଆମେ ଜାଣୁ ବା ସେ ସବୁ କଥା ଆମର ଜ୍ଞାତ ବୋଲି ତାହା ପାଇବାକୁ ଆମେ ମନ ବଳାଇ ଓ ଏହି ବିଷୟସୁଖ ପ୍ରାପ୍ତି ନିମିତ୍ତ ମନ ହେବାକୁ ଆମେ ଆସକ୍ତି ବୋଲି କହୁ । କିନ୍ତୁ ଆମେ ଯେତେବେଳେ ଜାଣୁ ଯେ ଏହି ବିଷୟ ସୁଖ ବା ଜାଗତିକ କୌଣସି ଦ୍ରବ୍ୟ ନିତ୍ୟ ସୁଖଦାୟୀ ନୁହେଁ; ଏକମାତ୍ର ଶ୍ରୀଗୁରୁଭଗବାନ ହିଁ ନିତ୍ୟ ଏବଂ ସେ ହିଁ ସର୍ବମୟ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁଖର ଆକର, ସେତେବେଳେ ସେହି ଅନିର୍ବଚନୀୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁଖପ୍ରାପ୍ତି ନିମିତ୍ତ ନିଷ୍କିତ ଭାବେ ଆମ ଚିନ୍ତା-ଚେତନା, ଭାବ-ଭାବନା ସବୁ ଏକାକାର ହୋଇଯାଏ । ନିତ୍ୟ ଭଗବାନଙ୍କ ପ୍ରୀତି ପାଇଁ ମନର ସେହି ଉକ୍ଳଟ ଆକାଂକ୍ଷାକୁ ହିଁ ପ୍ରେମ ବା ଭକ୍ତି କୁହାଯାଏ । ତେଣୁ ‘ଭଗବାନ୍ ଯେ ନିତ୍ୟ ସୁଖ’-ଏହା ଜାଣିବା ହିଁ ଜୀବର ଜ୍ଞାନ; ଏହି ତାତ୍ତ୍ୱିକ ବିଚାରର ନାମ ଜ୍ଞାନ । ଏହା (ଜ୍ଞାନ) ଜାଣିଲା ପରେ ତାହା (ଜ୍ଞାନ) ଲାଭ କରିବା ନିମିତ୍ତ ଯେଉଁ ବାସନା ବା ଆଗ୍ରହ, ତାହାର ନାମ ଭକ୍ତି । ତେଣୁ ଭକ୍ତି ହେଉଛି ଜ୍ଞାନର ସାଧନା; ଜ୍ଞାନର ଅନୁଗାମୀ । ଜ୍ଞାନ ହେଉଛି ତତ୍ତ୍ୱ ବା ବିଚାର, ଭକ୍ତି ହେଉଛି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭବ ବା ହୃଦ୍‌ବୋଧ । ଜ୍ଞାନ ହେଉଛି ବିଶ୍ଳେଷଣର ପଥ ଓ ଭକ୍ତି ହେଉଛି ସଂଶ୍ଳେଷଣର ପଥ । ତେଣୁ କୁହାଯାଏ, ଜ୍ଞାନହୀନ ଭକ୍ତି ଓ ଭକ୍ତିହୀନ ଜ୍ଞାନ ଉଭୟେ ଏକ ବିନା ଆରେକ ଅସଂପୂର୍ଣ୍ଣ; ଜ୍ଞାନ ଓ ଭକ୍ତି ପରସ୍ପରର ପରିପୁରକ ।

ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତ, ଅର୍ଥାତ୍ ବେଦାନ୍ତର ଅଦ୍ୱୈତ ଜ୍ଞାନବାଦ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ସେହି ସର୍ବଜ୍ଞାନମୟ ଭଗବାନ୍ ବା ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିହେବ । ତାଙ୍କ ଜ୍ଞାନ କହେ, ବିଶ୍ଳେଷଣର ପଥରେ ବ୍ରହ୍ମବିଚାରପୂର୍ବକ ଆକୀର୍ତ୍ତବ୍ରହ୍ମ ଯାବତୀୟ ପଦାର୍ଥରେ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବା । ଅର୍ଥାତ୍ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାର ବିଷୟ ଏହି ଯେ, ଜୀବ ବ୍ରହ୍ମ, ଜଗତ୍ ବ୍ରହ୍ମ, ସମସ୍ତ ହିଁ ବ୍ରହ୍ମ; ଏକ ବ୍ରହ୍ମ ଭିନ୍ନ ଜଗତରେ ଅନ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ-ଏକମେବାଦ୍ୱିତୀୟମ୍ । ଜୀବ ହିଁ ସେହି ପରମାତ୍ମା, କିନ୍ତୁ ଅଜ୍ଞାନତାବଶତଃ ଜୀବ ନିଜର ଶିବସ୍ୱରୂପତ୍ୱ ଭୁଲିଯାଇଛି । ଜ୍ଞାନଲାଭ ହେଲେ ସେହି ପାରମାତ୍ମିକ ସ୍ୱରୂପ ତତ୍ତ୍ୱ ଜୀବ ନିଜର ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରିବ । ବିବେକ-ବିଚାର, ଶ୍ରବଣ, ମନନ, ନିଦିଧ୍ୟାସନ ପ୍ରଭୃତି ଅଭ୍ୟାସଯୋଗ ବା ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତି ବଳରେ ଜୀବ ନିଜର ମୁକ୍ତ ସ୍ୱରୂପ ଭାବ ଲାଭ କରିପାରିବ । ମାତ୍ର ଏହି ମାର୍ଗରେ ବ୍ରହ୍ମୋପଲବ୍ଧି ଅତ୍ୟନ୍ତ କଠିନ । କାରଣ ଜ୍ଞାନର ଏହି ତତ୍ତ୍ୱମୟ ସାରକଥା ସାଧାରଣ ମଣିଷ ପକ୍ଷରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ଅତି କଷ୍ଟକର । କେବଳ ଶୁଦ୍ଧ ଜ୍ଞାନାଲୋଚନା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକୃତିଚାଳିତ ସାଧାରଣ ମଣିଷର ସ୍ୱାଭାବିକ ସ୍ୱଭାବ କର୍ମବିମୁଖତା, ଆଳସ୍ୟପରାୟଣତା, ଜଡତା, ଅହଙ୍କାର, ସ୍ୱାର୍ଥପରତା ଆଦିର ଉଦ୍ଦେଶ ହେବା ଅସମ୍ଭବ ନୁହେଁ; ମୁହଁରେ ଶିବଭାବ ଓ ଅସଲ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରରେ ଷୋଳପଣ ଜୀବ ଭାବ; ମୁହଁରେ ସୋହୋ ଧ୍ୱନି, କିନ୍ତୁ ‘ସବୁ କାର୍ଯ୍ୟ ମୁଁ କରୁଛି’ର ଚରମ ଅହଂକାରମୟ ମୁର୍ଖତା-ଏ ଅବା କେଉଁ ଜ୍ଞାନର ଗାଥା! ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଅସଲ ଜ୍ଞାନଗର୍ଭକ ଅଭିପ୍ରାୟ ସାକାର ରୂପ ନିଏ କେବଳ ସ୍ଥିତପ୍ରଜ୍ଞ, ଧୀମାନ, ଧୈର୍ଯ୍ୟଶୀଳ, ଦୃଢ଼ ଓ ସାହସୀ ବ୍ୟକ୍ତିସତ୍ତା ନିକଟରେ, ଯେ ଆପଣାର ପୁରୁଷକାର ସହାୟତାରେ ସ୍ୱଭାବ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ରୋତର ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରବାହରେ ମଧ୍ୟ ଗତିଶୀଳ ହେବାର ପାରଦର୍ଶିତା ରଖେ । ‘ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ବିଚାର ଦ୍ୱାରା ଲକ୍ଷ୍ୟବସ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଗଲେ, କିନ୍ତୁ ଶ୍ରୀଗୌରାଙ୍ଗଦେବ ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟବସ୍ତୁ ଲାଭ କରିବାର ସହଜ ସରଳ ପନ୍ଥା ଦର୍ଶାଇଗଲେ ।’ -- ‘ସଂସାରପଥେ’ ଦୃଢ଼ବ୍ୟ । ଜ୍ଞାନଲାଭ ନିମିତ୍ତ ବୈଦାନ୍ତିକ କଠୋର ସନ୍ନ୍ୟାସ ସାଧନା ନ କରି ଗୃହରେ ରହି ପ୍ରେମଭକ୍ତି ମାଧ୍ୟମରେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ହେବାର ସାଧନା କରିପାରିଲେ ଦୁର୍ଗ ଭିତରେ ରହି ଯୁଦ୍ଧ କରିବା ପରି ତାହା ସହଜସାଧ୍ୟ, ଚାତୁର୍ଯ୍ୟପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଆଶୁ ଲକ୍ଷ୍ୟପ୍ରଦାୟୀ ହୋଇଥାଏ । ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ନିଜେ ଜଣେ ପରମ ଭକ୍ତ ନିଷ୍ଠିତ; ତା ନ ହୋଇଥିଲେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ମହିମା କୀର୍ତ୍ତନ କରି ବହୁ ଷୋଡ଼ ସେ ରଚନା କରିପାରି ନ ଥାନ୍ତେ ! ତାଙ୍କର ଶ୍ରୀଗୁରୁପଦବନ୍ଦନାର ଏକ ସୁଧାଝରା ଭକ୍ତିଭାବବିଭୋରତା ନିମ୍ନୋକ୍ତ ଷୋଡ଼ତ୍ରୟ ସ୍ତବ୍ଧ ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଏ ।

‘ଅନନ୍ତ ସଂସାର ସମୁଦ୍ରତାର-
ନୌକାୟିତାଭ୍ୟାଂ ଗୁରୁଭକ୍ତିଦାଭ୍ୟାମ୍ ।

ବୈରାଗ୍ୟ ସାମାଜ୍ୟଦପୁଜନାଭ୍ୟାସ
ନମୋନମଃ ଶ୍ରୀଗୁରୁପାଦୁକାଭ୍ୟାମ୍ ।

ମୋକ୍ଷଲାଭ ନିମିତ୍ତ ଭକ୍ତିପଥର ଶେଷତା ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ ‘ବିବେକ ତୃତୀୟା’ ଗ୍ରନ୍ଥରେ ମୁକ୍ତିସାଧନର ଯେତେ ପ୍ରକାର ଉପାୟ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଛନ୍ତି, ତନ୍ମଧ୍ୟରେ ‘ଭକ୍ତିରେବ ଗରୀୟସୀ’ କହି ଭକ୍ତିର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ପ୍ରତିପନ୍ନ କରିଛନ୍ତି । ତେବେ ତତ୍କାଳୀନ ସାମାଜିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଧର୍ମ, ଭଗବାନ୍ ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରତି ଉଦାସୀନତା ଓ ନାସ୍ତିକତା ହେତୁ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଥିଲା ଜ୍ଞାନବାଦର ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରତିଷ୍ଠା । ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ଜଣେ ପରମ ଭକ୍ତ ଥିଲେ ବୋଲି ଏହି ଚରମ ଜ୍ଞାନର କଥା ପ୍ରଚାର କରିପାରିଥିଲେ । ଅନୁଭବ କରିବା ବିନା ଜ୍ଞାନର ଏହି ଉତ୍କଳ ଶିଖରରେ ଅଧିରୁଦ୍ଧ ହେବା ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ-ଆଉ ଏହି ଦିବ୍ୟ ଅନନ୍ୟ ଅନୁଭବ ଭକ୍ତିପଥରେ ହିଁ ଲାଭ ହୁଏ । ହାତୀର ଖାଇବା ଦାନ୍ତ ଅଲଗା ଓ ଦେଖେଇବା ଦାନ୍ତ ଅଲଗା ପରି ଜ୍ଞାନୀ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କର ଭକ୍ତ ରୂପଟି ପ୍ରଚ୍ଛଦ ପଟରେ ଲୁଚାଯିତ ରହିଛି ।

ବୁଦ୍ଧଦେବଙ୍କ ତିରୋଧାନ ପରେ ବୌଦ୍ଧଧର୍ମାମାନଙ୍କର ଶୂନ୍ୟବାଦ, ତନ୍ତ୍ରବାଦ ଇତ୍ୟାଦିରେ କବଳିତ ଜନସମାଜ ନାସ୍ତିକତା, ଅଜ୍ଞାନତା ଓ ବିଷୟାସକ୍ତିର ଅନ୍ଧାରୀ ରାହୁଗ୍ରାସରେ ଆଚ୍ଛନ୍ନ ହୋଇପଡିଲା । ଧର୍ମଭୂମି ଭାରତବର୍ଷର ଏତାଦୃଶ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଜ୍ଞାନାବତାର ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ଆବିର୍ଭୂତ ହୋଇ ପ୍ରଥମେ ଭଗବାନ୍ ବା ବ୍ରହ୍ମଙ୍କ ପରିଚୟ ଓ ସ୍ଥିତି ଉପରେ ଜୋର୍ ଦେଲେ । ‘ଭଗବାନ୍ ଅଛନ୍ତି’-ଏହି ବିଶ୍ୱାସ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହେଲେ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ପାଇବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଜାଗେ ଏବଂ ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ଆକାଂକ୍ଷା ହିଁ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଭଲପାଇବା ଓ ଭକ୍ତିର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କରାଏ । ସେତେବେଳେ ଭକ୍ତର ହୃଦୟ ତାଙ୍କ ବିରାଜମାନତାର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଅନୁଭବ ପାଏ । ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତବାଦ, ତାଙ୍କ ଜ୍ଞାନମୟ ଉଦାତ୍ତ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଜନମାନସକୁ ‘କାହାକୁ ଭଲପାଇବ’ ଓ ‘କାହିଁକି ଭଲପାଇବ’ର ଚେତନାରେ ସନ୍ତପ୍ତ-ସଞ୍ଚାରିତ କରିଦେଲା । ଚେତନାର ପ୍ରଶସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ଯେବେ ଜ୍ଞାନର କର୍ଷଣରେ ସୁଭର୍ତ୍ତ ହୋଇଗଲା, ସେତେବେଳେ ସ୍ୱଭାବସୁଲଭ ଭକ୍ତିର ଅଙ୍କୁରୋଦ୍ଗମ ସ୍ୱତଃ ହୋଇଉଠିଲା ।

ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ତିରୋଧାନର ବହୁ ପରେ ତାଙ୍କ ଅତୀନ୍ଦ୍ରିୟ ଜ୍ଞାନମୟ ‘ସୋହଫ’ ଚେତନା ଧୀରେ ଧୀରେ କ୍ଷୁଦ୍ର ବ୍ୟକ୍ତି ଅହଂତ୍ୱର ଜୀବଚେତନା ମଧ୍ୟରେ ସୀମାବଦ୍ଧ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଆକାଶବ୍ରହ୍ମ ଅହଂତ୍ୱର ବିସ୍ତାର କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ ସମାଜରେ ପୋଥିପତ୍ତା ଜ୍ଞାନୀମାନେ ପଣ୍ଡିତ-ମୁଖି, ଧନୀ-ନିର୍ଦ୍ଦିନ, ବ୍ରାହ୍ମଣ-ଚଣ୍ଡାଳ ଆଦିର ଭେଦଭାବ ସୃଷ୍ଟି କଲେ । କର୍ପୁର ଉଡିଯାଇ ବାସହୀନ କନା ପଡିରହିବା ପରି ଅସଲ ଜ୍ଞାନ ବିହୀନ ସମାଜ ବାହ୍ୟାଚାର ଓ ଅହଂ ଅଭିମାନର ଅନ୍ଧ ମୂଲକରେ ଦର୍ପଣ ବିକିର ସ୍ଥାନ ହୋଇଗଲା । ଏହି ସାମାଜିକ ବୈଷମ୍ୟକୁ ଦୂର କରିବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀମନ୍ ମହାପ୍ରଭୁ ଗୌରାଙ୍ଗଦେବ ପ୍ରେମର ଅବତାର ସାଜି ଆସିଲେ । ସମାଜରେ ଉଚ୍ଚ-ନୀଚ, ଜାତି-ଅଜାତି, ପଣ୍ଡିତ-ମୁଖି ଆଦି ଭେଦଭାବକୁ ଆଡେଇଦେଇ ପାରସ୍ପରିକ ସତ୍ତାବ ନିମିତ୍ତ ସେ ଶାନ୍ତି, ପ୍ରେମ ଓ ପ୍ରୀତିର ଅମୀୟ ପାବନ ଧାରା ବୁଝାଇଦେଲେ । ‘ଜୀବେ ଦୟା’ ଓ ‘ନାମେ ରୁଚି’ (ହରି ନାମ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ) ମାଧ୍ୟମରେ ସମଗ୍ର ଜୀବଜଗତକୁ ସେ ଏକ ପ୍ରେମରତ୍ନରେ ଆବଦ୍ଧ କଲେ । ସତ୍ୟୋପଲବ୍ଧି ନିମିତ୍ତ ପ୍ରେମଭକ୍ତି ମାର୍ଗର ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଓ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ଆମ ଠାକୁର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ୱତୀଦେବଙ୍କ ଜୀବନରେ ସ୍ୱତଃ ଉଦ୍ଭାସିତ ଓ ପ୍ରମାଣିତ । ତନ୍ତ୍ର, ଜ୍ଞାନ ଓ ଯୋଗ ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରି ଜଗତ ରହସ୍ୟ ସମ୍ୟକ୍ ହୃଦୟଙ୍ଗମ ଓ ଉପଲବ୍ଧି କରିଥିଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର । ଏହି ପୂର୍ଣ୍ଣତାର ଅଭିମାନ ନେଇ ସେ କାଶୀଧାମରେ ଉପନୀତ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ମା’ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଅପୂର୍ଣ୍ଣବୋଧର ଜାଗରଣ କରାଇଦେଇ କହିଲେ, ‘ତୁମର ଜ୍ଞାନ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ । ଇଶ୍ୱରଙ୍କର ନାମ ରୂପ ନାହିଁ, ଏହା ଯେପରି ସତ୍ୟ, ପୁଣି ତାଙ୍କର ନାମ ରୂପ ଅଛି, ଏହା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ସତ୍ୟ । ସେ ଅରୂପ, ସ୍ୱରୂପ, ବିଶ୍ୱରୂପ; ସେ ସାକାର, ପୁଣି ନିରାକାର । ଏହି ଉଭୟ ସତ୍ୟ ଏକକାଳୀନ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ନ ହେଲେ ତାଙ୍କୁ ପୂର୍ଣ୍ଣବ୍ରହ୍ମ ସନାତନ କୁହାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ତୁମେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିଛ ସତ୍ୟ, ମାତ୍ର ଅବରବ୍ରହ୍ମ ବା ଭକ୍ତିପଥ ବିଷୟରେ ତୁମର ଜ୍ଞାନ ନାହିଁ । ତେଣୁ ତୁମେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଜ୍ଞାନୀ ନୁହଁ ।’ ଏହାପରେ ଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ପ୍ରେମସିଦ୍ଧା ଗୌରୀମା’ଙ୍କ କୃପାରୁ ପ୍ରେମଭକ୍ତି ପଥରେ ସାଧନା କରି ସିଦ୍ଧମନୋରଥ ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ ସେ ଜ୍ଞାନର ବିଶ୍ଳେଷଣ ପଥରେ ଗମନ କରି ଭକ୍ତିର ସଂଶ୍ଳେଷଣ ପଥରେ ଫେରିଆସିଲେ ଏବଂ କହିଲେ, ଭକ୍ତିପଥରେ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ହେଲେ ଯାଇ ସେହି ଶୁଦ୍ଧ ଚିତ୍ତରେ ଜ୍ଞାନର ବିକାଶ ହୋଇଥାଏ । ‘ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତ ଓ ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ପଥ’-ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମକୁ ସିଦ୍ଧିଲାଭର ଏହି ଅମୂଲ୍ୟ ମହାର୍ଘ୍ୟ ପଥ ଦେଖାଇଦେଇଛନ୍ତି ।

ଚୈତନ୍ୟଦେବଙ୍କର ମୁମୁକ୍ଷୁତ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ଉପାୟ, ଭାବ ବା ପଥ ଖୁବ୍ ଉଦାର, ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ରାହ୍ମଣେତର ସକଳ ଜାତି ଧର୍ମର ଲୋକେ ଏହି ମାର୍ଗ ଆପଣେଇ ପାରିବେ; ମାତ୍ର ତାଙ୍କ ମତ ଥିଲା ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ-ଅର୍ଥାତ୍ ସମସ୍ତଙ୍କୁ କେବଳ ‘ହରି’ ନାମ ହିଁ ନେବାକୁ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତ ଥିଲା ଖୁବ୍ ଉଦାର-ଅର୍ଥାତ୍ ହରି, କୃଷ୍ଣ ସବୁ ସେହି ଏକ ଭଗବତ୍ ସତ୍ତା- ଏକ ବ୍ରହ୍ମ (ଏକମେବାଦ୍ୱିତୀୟମ୍); କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ପ୍ରଚାର ପଥ ଥିଲା ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ-ଅର୍ଥାତ୍ ବ୍ରାହ୍ମଣମାନଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କାହାର ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନରେ ଅଧିକାର ନାହିଁ । ତେଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ଏ ଉଭୟ ଭାବର ଅସଲ ସାରସତ୍ୟର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ କରି କହିଲେ, ‘ଶଙ୍କର, ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ସମ୍ମିଳିତ ଆଦର୍ଶ ହିଁ ତୁମମାନଙ୍କ

ଜୀବନର ଆଦର୍ଶ । ତୁମେମାନେ ଗୌରାଞ୍ଜୟବଙ୍କ ପଥରେ ଅର୍ଥାତ୍ ଭକ୍ତିପଥରେ ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତ ଅନୁରୂପ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରି ଆଦର୍ଶ ଜୀବନଯାପନ କର- ଏହା ହିଁ ମୋର ଆଶୀର୍ବାଦ ।’

‘ସେ ହିଁ ମୁଁ’-ଏହି ବ୍ୟାପକ ଅହଂ-ଯାହା ସାମାନ୍ୟ ଅସାବଧାନତା ବା ଅବହେଳାରୁ ‘ମୁଁ ହିଁ ସବୁ’ର କ୍ଷୁଦ୍ର ଅହଂ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ୱକର୍ତ୍ତା ଜ୍ଞାନ ଓ କର୍ମଫଳ ଦ୍ୱାରା ସାଧନା ସୁଫଳକୁ ଅସାର କରିଦିଏ ; ତେଣୁ ଏହି ଉପାୟରେ ଅହଂତ୍ୱର ପ୍ରସାର ମାର୍ଗରେ ନ ଯାଇ ‘ମୁଁ ତାଙ୍କର’, ‘ସେ ସେବ୍ୟ, ମୁଁ ସେବକ’, ‘ସେ ଉପାସ୍ୟ ମୁଁ ଉପାସକ’-ଏହି ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇ ଆରାଧନା କଲେ ପତନର ସମ୍ଭାବନା ଅନେକାଂଶରେ କମ୍ ହୋଇଯାଏ । ‘ତାଙ୍କ’ କୃପା ନ ହେଲେ ‘ତାଙ୍କୁ’ ପାଇ ହୁଏ ନାହିଁ; ସେହି ସର୍ବନିୟନ୍ତ୍ରା ସର୍ବମୟ କର୍ତ୍ତାଙ୍କୁ ପାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ କୃପା ହିଁ ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ବୋଲି ହୃଦବୋଧ ହେଲେ ସେହି କୃପା ଲାଭ ନିମିତ୍ତ କୃପାମୟଙ୍କୁ ‘କାଳବତ୍ ଭୟ ଓ ପୁତ୍ରବତ୍ ସ୍ନେହ’ରେ ଆଖିର ଲୁହ ଓ ଅନ୍ତରର କୋହ ନେଇ ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବାକୁ ପଡେ । ପ୍ରାଣର ଏହି ଐକାନ୍ତ ଆବେଗ, ହୃଦୟର ତୀବ୍ର ସଂବେଗ, କଂପନ ଓ ଝନନର ନାମ ପ୍ରେମ-ଭକ୍ତି । ‘ପ୍ରଭୁ, ତୁମେ ହିଁ ମୋର ସର୍ବସ୍ୱ; ମୁଁ ତୁମର’-ଏହି ଭକ୍ତିମୟ ଅନୁଭବ ନିକଟରେ ସେ ଯେ ଧରା ନ ଦେଇ ରହି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ! ଆଉ ସେ ଯେତେବେଳେ ନିଜେ ଧରାଦେଲେ, ସେତେବେଳେ ସେହି ‘ସେ’ ସହିତ ମୋର ‘ମୁଁ’ ଯେ ଏକୀଭୂତ ହୋଇଗଲା ଓ ‘ସେ ହିଁ ମୁଁ’ର ଅଦ୍ୱୈତ ଜ୍ଞାନବାଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଗଲା । ସେତେବେଳେ ସବୁ ହିଁ ସେ ଆଉ ସେ ହିଁ ସବୁ । ତେଣୁ ଭକ୍ତିପଥରେ ଜ୍ଞାନଲାଭ ଆମ ଜୀବନର ଆଦର୍ଶ; ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତ ଓ ଗୌରାଞ୍ଜୟ ପଥ-ଏହି ସମନ୍ୱୟୀ ସାଧନାର ମାର୍ଗ ଆମ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଦେଇଛନ୍ତି ।

ତାଙ୍କରି ଅଭୟ ଚରଣକମଳରେ ପ୍ରାର୍ଥନା, ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଆମର ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭକ୍ତି, ବିଶ୍ୱାସ, ନିର୍ଭରତା ଯେପରି ଚିର ଅତୁଟ, ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରହୁ । ‘ଭାବି ଭାବି ହୁଅ ଠାକୁର’ ଭାବରେ ସଦା ତାଙ୍କରି ସ୍ମରଣ, ମନନ ଓ ତାଙ୍କ ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ କରି ତାଙ୍କରି କୃପାଲାଭର ସୌଭାଗ୍ୟ ପ୍ରାପ୍ତ ହେଉ । ତାଙ୍କରି ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ସେବା କରିବାର ସୁଯୋଗ ଘଟୁ । ମନ ଓ ମୁଖ ଏକ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରନ୍ତୁ-

‘ଜଗତକୁ ଦେଲ ଅମୂଲ୍ୟ ଦାନ   ତୁମ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରେମ ମଣି-କାଞ୍ଚନ,
ମୁଜ୍ଜ ଜନଠାରୁ ଆହୁରି ମୁଜ୍ଜ ମୁଁ   ମୋଠାରେ କିଛିତେ କରୁଣା ହେଉ ।’

(ନିଗମ ଉପଦେଶ, ସଂସାର ପଥେ, ପ୍ରେମିକଗୁରୁ ପୁଷ୍ପକ ଦଞ୍ଜବ୍ୟ ।)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ବେଦମତି ନନ୍ଦ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

କହୁଅଛି ସତ କରି

ଜଗତରେ ହୁରି ପଡୁଛି ତୁମରି
ପରାଣର ବନ୍ଧୁ ବୋଲି
ମୋ ବନ୍ଧୁ ହୋଇବ ଏ ଜନମେ ଦେବ
ଏତିକି ଗୁହାରୀ ଖାଲି । ୦।

ସୁଖ ଦୁଃଖ ପାଶେ ନ କହିବି କିଛି
ଯାହା ଦେବ ନେବି ହାତ ପତାଇଛି
ତୁମରି ଇଚ୍ଛାରେ ଚଳିବି ସଂସାରେ
କହୁଅଛି ସତ କରି । ୧।

ନିଜ ଜନ ପାଶେ ମନ ରହିଥାଏ
ସେହି ଅଭିଳାଷେ ଆସିଅଛି ପାଶେ
ତୁମ ପାଶେ ମନ ରହୁ ଚିରଦିନ
ଧରି ଭକତିର ଝୁଲି । ୧।

ମୋ ଜୀବନ ବନ୍ଧୁ ହୋଇ ରହିଥାଅ
ଏତିକି ଭରସା ଏ ଜୀବନେ ହୁଅ--
ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ, ତୁମ ପାଶେ ମତି
ବଳାଇ ଆସିଛି ଚାଲି । ୩।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ମୀନାକ୍ଷି ମିଶ୍ର
ବ୍ୟାସନଗର ଶାଖା ସଂଘ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ପ୍ରେମସିଦ୍ଧା ଗୌରୀ ମା’

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିର୍ବିକଳ ସମାଧିରୁ ‘ମୁଁ ଗୁରୁ’ ଏହି ଭାବ ନେଇ ଫେରିବା ପରେ ତାଙ୍କର ଗୁରୁଦେବ ସ୍ବାମୀ ସଜିଦାନନ୍ଦ ସରସ୍ବତୀଙ୍କୁ ଦେଖା କରିବାକୁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିଜ କୁମ୍ଭମେଳାକୁ ଗଲେ । ସେଠାରେ ପରମହଂସ ସଜିଦାନନ୍ଦ ସରସ୍ବତୀ ଦେବ ଶୃଙ୍ଖଳା ମଠର ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ଓ ସମାଗତ ସାଧୁମଣ୍ଡଳୀଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ କ୍ରମେ ଆନୁଷ୍ଠାନିକ ଭାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ‘ପରମହଂସ’ ପଦରେ ଅଭିଷିକ୍ତ କଲେ । ଏହି ଘଟଣାର କିଛି ଦିନ ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କାଶୀରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେହି ସମୟରେ ସେ ନିର୍ଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ବରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଥିଲେ କିନ୍ତୁ ସଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ବରେ ବିଶ୍ବାସ କରୁ ନ ଥିଲେ । ଏହି କାଶୀପୀଠରେ ମା’ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମନରେ ସଗୁଣ ବ୍ରହ୍ମତତ୍ତ୍ବ ଜ୍ଞାନର ଅଭାବବୋଧ ଜାଗରଣ କରିଦେଲେ । ଏହି ଘଟଣାଟି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ‘ଆର୍ଯ୍ୟଦର୍ପଣ’ ପତ୍ରିକାର ୧୩୧୫ ସାଲ କାର୍ତ୍ତିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ‘ଆମାର ଏକଟି କଥା’ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରିଛନ୍ତି, ତାହାର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ଲୀଳାପ୍ରସଙ୍ଗ’ ପୁସ୍ତକର ‘ମୋର ଗୋଟିଏ କଥା’ ଶୀର୍ଷକ ପ୍ରବନ୍ଧରୁ ଉଦ୍ଧୃତ କରି ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

ସେ ବର୍ଷ କାଶୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭୟଙ୍କର ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପଡ଼ିଥାଏ । କାଶୀରେ ବହୁଲୋକ ଅନାହାରରେ ମୃତ୍ୟୁ ମୁଖରେ ପଡ଼ୁଥାନ୍ତି । ପୂର୍ବରୁ ଶୁଣିଥିଲି କାଶୀରେ କେହି ଅଭୁକ୍ତ ରହନ୍ତି ନାହିଁ । ମୁଁ ଭାବିଲି ଏଇ କଣ ତେବେ ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍କ କାଶୀ ! ସେ ପୁଣି କୁଆଡ଼େ ଏଠାରେ ସଗରୀରରେ ବିଦ୍ୟମାନ ! ଆତ୍ମାଭିମାନ ଏଥର ଷୋଳକଳାରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେଲା । କାରଣ ପୂର୍ବରୁ କହିଛି ଦେବଦେବୀ ବା ତୀର୍ଥାଦିରେ ମୋର ବିଶ୍ବାସ ନ ଥିଲା । ମୁଁ ଭାବୁଥିଲି ସର୍ବବ୍ୟାପୀ ଭଗବାନ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନରେ ମୋ ଭଳି ହସ୍ତପଦ ବିଶିଷ୍ଟ ହୋଇ ରହିବେ କାହିଁକି ? ତେବେ ତୀର୍ଥଭ୍ରମଣରେ ପ୍ରକୃତିର ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଶୋଭା ଦେଖି ଓ ସାଧୁମହାତ୍ମାମାନଙ୍କର ସାହଚର୍ଯ୍ୟରେ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ହୋଇପାରେ । ବଡ଼ ବଡ଼ ଶାସ୍ତ୍ରାଦିରେ ପଢ଼ିଛି ଏବଂ ସାଧୁମାନଙ୍କର ଉପଦେଶ ଶୁଣିଛି – ତୀର୍ଥାଦିର ଜଳରେ ସ୍ନାନ କଲେ ଯଦି ମୃତ୍ତି ମିଳୁଥାନ୍ତା ତେବେ ସେଠାରେ ଜଳଚର ପଶୁପକ୍ଷୀମାନେ ମଧ୍ୟ ମୃତ୍ତି ପାଇଯାଇଥାନ୍ତେ । କାଶୀର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥା ଦର୍ଶନ ମଧ୍ୟ ସେହି ଭାବର ପୋଷକତା କଲା । ମୁଁ କାଶୀରେ ଜଣେ ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ ପଚାରିବାରେ ସେ କହିଲେ, କାଶୀବାସୀଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି ଅଭ୍ୟାଗତ ବ୍ୟକ୍ତି କଦାପି କାଶୀରେ ଅଭୁକ୍ତ ରହନ୍ତି ନାହିଁ । ଭାବିଲି ମୁଁ ତ ଅଭ୍ୟାଗତ, ଆଜି ପ୍ରାତଃ କାଳରେ କାଶୀରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଛି, ଆଜି କିଛି ଆହାର କରିବି ନାହିଁ – ଦେଖିବି ଅନ୍ନପୂର୍ଣ୍ଣା ମୋ ପାଇଁ କିଛି ଆହାରର ବନ୍ଦୋବସ୍ତ କରୁଛନ୍ତି କି ନାହିଁ । ଏହିଭଳି ଆତ୍ମାଭିମାନରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ ମୁଁ ଗଙ୍ଗାର ଗୋଟିଏ ଘାଟରେ ଏକ ମଣ୍ଡପ ଉପରେ ବସି ଇଚ୍ଛାଚିନ୍ତାରେ ନିମଗ୍ନ ରହିଲି । ସନ୍ଧ୍ୟାର ପ୍ରାକ୍ କାଳରେ ଗଙ୍ଗାତୀର କୋଳାହଳରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ । ଅନେକେ ସ୍ନାନ କରନ୍ତି, ବ୍ରାହ୍ମଣ ପଣ୍ଡିତ ସନ୍ଧ୍ୟା ବନ୍ଦନାଦି କରିବାକୁ ଆସନ୍ତି । ଏହି ସମୟରେ ଜଣେ ବୃଦ୍ଧା ମୋ ନିକଟକୁ ଆସି କହିଲେ – ‘ସାଧୁବାବା ! ମୋର ଏହି ଖାଦ୍ୟ ଠୁଙ୍ଗଟି ଆପଣଙ୍କ ନିକଟରେ ରହିଲା, ତଳେ ରଖିଲେ ମାଙ୍କଡ଼ ବା କୁକୁର ଖାଇଯିବେ । ମୁଁ ସ୍ନାନ ସାରି ଆସି ନେଇଯିବି ।’ ଏହା କହି ବୃଦ୍ଧାଜଣକ ଶାଳପତ୍ର ଦ୍ବାରା ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ଶାଳପତ୍ର ଦ୍ବାରା ଘୋଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଠୁଙ୍ଗଟି ରଖି ଗଙ୍ଗାରେ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ଓହ୍ଲାଇଲେ । ବୃଦ୍ଧାଙ୍କର ବୟସ ଅଣୀବର୍ଷରୁ କମ୍ ହେବନାହିଁ, ଲୋଳିତ ଚର୍ମ, ଶିଥିଳ ଦନ୍ତ, ଶଶପୁଷ୍ପଭଳି ପକ୍ଷକେଶ, ପରିଧାନରେ ଅତିଶୟ ମଇଳା ମୋଟା ଲୁଗା ଖଣ୍ଡେ । ବୁଢ଼ୀ ସ୍ନାନ କରିବାକୁ ଯିବା ପରେ ମୁଁ ପୁଣି ନିଜ ଚିନ୍ତାରେ ବିଭୋର ହୋଇଗଲି । ଯେତେବେଳେ ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହେଲି, ସେତେବେଳେ ପ୍ରାୟ ରାତି ୯ଟା ବାଜିଯାଇଛି । ଗଙ୍ଗାକୂଳରେ ଜଣେ ହେଲେ ବି ଲୋକ ନ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବୁଢ଼ୀର ଖାଦ୍ୟ ଠୁଙ୍ଗଟି ଯଥାସ୍ଥାନରେ ପଡ଼ି ରହିଥିଲା । ଭାବିଲି, ବୁଢ଼ୀ ବୋଧହୁଏ ନେବାକୁ ଭୁଲି ଯାଇଛି । ବୁଢ଼ୀ ଆସିବା ଆଶାରେ ଅନେକ ସମୟ ବସି ରହିଲି । କିନ୍ତୁ କେହି ଆସିଲେ ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ଭୟ ଓ ଭକ୍ତିରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଠୁଙ୍ଗର ଆକ୍ରାନ୍ତ ପତ୍ରଟି ଉଠାଇଲି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ! ଆଠଗୋଟି ସୀତାଭୋଗ । ଏଠାରେ ସୀତାଭୋଗ ଆଦୌ ମିଳେ ନାହିଁ । ବିଶେଷତଃ ଏ ଦେଶୀୟ ବୃଦ୍ଧାଙ୍କ ନିକଟରେ ସୀତାଭୋଗର ଅସ୍ତିତ୍ବ ହିଁ ଅଜ୍ଞାତ । ମୋର ସର୍ବଗରୀର ଶିଥିଳ ହୋଇଗଲା । ଚକ୍ଷୁ କର୍ଣ୍ଣ ଦେଇ ନିଆଁ ବାହାରିଲା ଭଳି ମନେହେଲା । ହୃଦୟର ସମସ୍ତ ଗନ୍ଧିଗୁଡ଼ିକ ଯେପରି ନିସ୍ତେଜ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ସ୍ବର୍ଗରେ ନା ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ, ପାତାଳରେ ନା ଆକାଶରେ, ସେ ଜ୍ଞାନ ମୋର ନ ଥିଲା । ମୁଁ କିଭଳି ଏକ ଭାବରେ ବିଭୋର ହୋଇ ଜ୍ଞାନଶୂନ୍ୟ ହୋଇ ସେହି ସୀତାଭୋଗ କେଲଟି ଏପରିକି ପତ୍ରଗୁଡ଼ିକର କିୟଦଂଶ ମଧ୍ୟ ଉଦରସ୍ଥ କଲି । କେହି ଯେପରି ଦୂରରୁ କହିଲା, ‘ଏପରି ହୁଏ ।’ ମୋର ଚମକ ଭାଙ୍ଗିଲା, ମୁଁ ବାଳକ ଭଳି କାନ୍ଦି ପକାଇଲି । କାନ୍ଦୁ କାନ୍ଦୁ ଉଚ୍ଚ ସ୍ବରରେ କହିଲି, ‘ଜଗଜ୍ଜନନୀ ! ମୁଁ ଆଜ୍ଞାନ ।’ ଏହା ପୂର୍ବରୁ ଜ୍ଞାନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୁଁ କଦାପି ଅଭାବ ଅନୁଭବ କରିନାହିଁ । ସାରା ରାତିଟି ହର୍ଷ-ବିଷାଦରେ, ଆବେଶ ଉଦ୍ବେଗରେ କଟାଇଲି । ଭୋର ଆଡ଼କୁ ସାମାନ୍ୟ ନିଦା ଆସିବାରୁ ସ୍ବପ୍ନରେ ସେହି ବୃଦ୍ଧା ଆସି କହିଲେ, ‘ତୁମେ ଦେବଦେବୀ ମାନ ନାହିଁ, ଭଗବାନଙ୍କର ସାନ୍ତ ଓ ସାକାର ଭାବ ମାନ ନାହିଁ, ମୁଖ ! ଯେ ଦେବ-ଦାନବ-ମାନବାଦି ସାନ୍ତ ଜୀବ ଏବଂ କୋଟି କୋଟି ସାକାର ଜଗତ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି, ତାଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ଯେକୌଣସି ମୂର୍ତ୍ତିଧାରଣ କରିବା କଣ ଅସମ୍ଭବ ବ୍ୟାପାର ? ସର୍ବଦା ମନେ ରଖିବ, ସେ ଅଖଣ୍ଡମଣ୍ଡଳାକାରରେ ଚରାଚର ବ୍ୟାପ୍ତ ଏବଂ ‘ସର୍ବଶକ୍ତିମାନ’ । ତାହା ହେଲେ ଜଗତରେ ଆଉ ଅସମ୍ଭବର ଅସ୍ତିତ୍ବ ହିଁ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବ

ନାହିଁ ।’ ଏହା କହି ସେ ହର ମନମୋହିନୀ ରାଜରାଜେଶ୍ୱରୀ ମୂର୍ତ୍ତି ଧରି ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲେ । ମୁଁ ଆନନ୍ଦରେ ଉଠି ବସିଲି । ଏକ ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ସୌରଭ ନାସାରକ୍ଷରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ ହେଲା ।

ଉପରୋକ୍ତ ଘଟଣା ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମନରେ ଏକ ଅପୂର୍ଣ୍ଣତାର ଆକୂଳତା ଜାଗିଉଠିଲା । ଅବରହୁଙ୍କର ଲୀଳାରହସ୍ୟ ଜାଣିବା ପାଇଁ ମନ ତାଙ୍କର ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇଉଠିଲା । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ହିମାଚଳବାସିନୀ ପ୍ରେମସିଦ୍ଧା ସନ୍ନ୍ୟାସିନୀ ଗୌରୀ ମା’ଙ୍କ କଥା ସ୍ମୃତିପଥରେ ଉଦିତ ହେଲା । ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ଗୁରୁଦେବ ସ୍ୱାମୀ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ପରମହଂସଦେବଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ବଢ଼ିକାଶମ ଯିବା ପଥରେ ଥରେ ସନ୍ନ୍ୟାସିନୀ ଗୌରୀ ମା’ଙ୍କ ଆଶ୍ରମକୁ ଯାଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଗୁରୁଦେବ ଶ୍ରୀମତ୍ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ପରମହଂସଦେବଙ୍କୁ ଗୌରୀ ମା’ କହିଥିଲେ, ‘ତୁମ ସହିତ ଯେଉଁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଶିଷ୍ୟ ଅଛନ୍ତି, ସେ ଯଦି କେତେବେଳେ ନିର୍ବିକଳ ସମାଧି ଲାଭ କରନ୍ତି, ତେବେ ମୋ ପାଖକୁ ପଠାଇ ଦେବ ।’

ଗୌରୀ ମା’ କାଶ୍ମୀର ରାଜ୍ୟର ବ୍ରାହ୍ମଣ କନ୍ୟା । ତାଙ୍କର ବୟସ ପ୍ରାୟ ୩୦୦ ବର୍ଷ । କିନ୍ତୁ ସେ ୧୭ ବର୍ଷର ଯୁବତୀ ପରି ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଆଶ୍ରମଟି ହିମାଳୟର କର୍ଣ୍ଣପ୍ରୟାଗ ପାଖରେ ଏକ ନିର୍ଜନ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଗୌରୀ ମା’ ଯେଉଁଠାରେ ଥା’ନ୍ତି ତାହାର ଅନତିଦୂରରେ ସେବକମାନଙ୍କର ରହିବାର ସ୍ଥାନ । ଲତାପତଙ୍ଗେରା ଚାରି କୋଠରୀଯୁକ୍ତ ଖଣ୍ଡିତ ଛୋଟ ଘରେ ଗୌରୀ ମା’ ରହନ୍ତି । ସେ ସର୍ବଦା ଉଲଗ୍ନ ଅବସ୍ଥାରେ ଥା’ନ୍ତି । ମାତ୍ର କାହାରି ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିବା ସମୟରେ ବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ କରନ୍ତି । ଉକ୍ତ ଆଶ୍ରମରେ ବିନାନ୍ତମତିରେ ପୁରୁଷଙ୍କର ପ୍ରବେଶାଧିକାର ନାହିଁ ।

ଗୌରୀ ମା’ଙ୍କ କଥା ମନେ ପଡ଼ିବାରୁ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କାଳବିଳମ୍ବ ନ କରି ପଦବ୍ରତରେ ମସୋରି ବାଟ ଦେଇ ପର୍ବତମାଳା ବେଷ୍ଟିତ ଗୌରୀ ମା’ଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ଉପନୀତ ହେଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଗୌରୀ ମା’ଙ୍କ ସହ ସାକ୍ଷାତକାରର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ’ ପୁସ୍ତକରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

ଆଶ୍ରମରେ ଉପନୀତ ହୋଇ ସେ ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ପ୍ରହରୀକୁ ଅନୁମତି ମାଗିଲେ; ମାତ୍ର ପ୍ରହରୀ ପ୍ରଥମ ଦିନ କର୍ଣ୍ଣପାତ କଲେ ନାହିଁ । ପରଦିନ ପୁନରାୟ କହିବାରୁ ପ୍ରହରୀ ଗୌରୀ ମା’ଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ । ଭିତରକୁ ଯିବାକୁ ଗୌରୀ ମା’ଙ୍କର ଆଦେଶ ହେଲା । ସନ୍ଧ୍ୟା ସମୟରେ ଗୌରୀ ମା’ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ତକାଇ ପଠାଇଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କର ବାସଗୃହ ସନ୍ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକୋଷ୍ଠ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅବସ୍ଥାନ ନିମିତ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରିଦେଲେ । ସନ୍ଧ୍ୟା ଅତୀତ ହେବାମାତ୍ରେ ସେହି ଶ୍ୟାମଳ ତୃଣାଚ୍ଛାଦିତ ସମତଳ ଭୂମି ଉପରେ କାହା ଲଜ୍ଜାରେ ଗୋଟିଏ ସୁସଜ୍ଜିତ କକ୍ଷ ଆବିର୍ଭୂତ ହେଲା । ମନେ ହେଲା, ଯେପରି କୌଣସି ମାୟାବୀଙ୍କର ମାୟାଦଣ୍ଡ ଝର୍ଣ୍ଣରେ ଲୋକଲୋଚନ ଅଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ଆକର୍ଷ୍ୟଜନକ କାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଯାଉଅଛି । ସୁସଜ୍ଜିତ କକ୍ଷ ସହସ୍ରା ଆଲୋକରେ ଝଲମଲ ହୋଇଉଠିଲା । କକ୍ଷାଭ୍ୟନ୍ତରର ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ସୌରଭ ଦଶଦିଗ ଆମୋଦିତ କରିଦେଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସେହି ମାୟାରଚିତ କକ୍ଷକୁ ଆହୁତ ହେଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ବୁଝିଲେ ଯେ, ଗୌରୀ ମା’ଙ୍କ ଯୋଗେଶ୍ୱରୀୟ ପ୍ରଭାବରେ ସେହି କକ୍ଷ ତାଙ୍କ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ନିମିତ୍ତ ରଚିତ ହୋଇଅଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କକ୍ଷାଭ୍ୟନ୍ତରରେ ପ୍ରବିଷ୍ଟ ହେଲେ । ଅପୂର୍ବ ଦ୍ରବ୍ୟସମ୍ପର୍କରେ ସମୃଦ୍ଧିଶାଳୀ କକ୍ଷଟି ଏହି ମର ଜଗତରେ କୌଣସି ସ୍ଥାନ ନୁହେଁ ବୋଲି ତାଙ୍କର ମନେ ହେଲା । ଗୃହର କାନ୍ଥରେ ଚିତ୍ରିତ ଶ୍ରେତ ପୀତ ଲୋହିତ ରଙ୍ଗର ପୁଷ୍ପ ପେନ୍ଥା ପେନ୍ଥା ହୋଇ ଝୁଲୁଛି । ଗୁଞ୍ଜନକାରୀ ଭ୍ରମରମାନେ ମଧୁପାନରେ ରତ । ସୁନ୍ଦର ଝାଡ଼ ସାହାଯ୍ୟରେ ଗୃହଟି ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହୋଇଅଛି । କକ୍ଷର ପଲଙ୍କୋପରି ଦୁର୍ଗଧାଫେନନିଭଗନ୍ଧା ଉପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବସିବାକୁ କହି ଗୌରୀ ମା’ ଦଣ୍ଡାୟମାନ ହୋଇରହିଲେ । ସୁଦୀର୍ଘ ବିରହ ପରେ ପ୍ରିୟଜନର ଆଗମନକୁ ପ୍ରେମିକା ଦ୍ୱାରଦେଶରେ ଯେପରି ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ, ଗୌରୀ ମା’ ସେହିପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ଠିଆହୋଇ ରହିଲେ । କିନ୍ତୁ ଏ କଅଣ ? ଯେଉଁ ଗୌରୀ ମା’ଙ୍କ କୃପାଲାଭ କରି ତ୍ରିକାଳଙ୍କ ମହାପୁରୁଷମାନେ ଧନ୍ୟ ହୋଇ ମାଆ ବୋଲି ସମ୍ବୋଧନ କରନ୍ତି, ସେହି ଗୌରୀ ମା’ ଆଜି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଏ କି ପ୍ରକାର ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରୁଅଛନ୍ତି ? କକ୍ଷର ନୀରବତା ଭଙ୍ଗ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଲେ, ‘ଗୁରୁ ସଚ୍ଚିଦାନନ୍ଦ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଆପଣଙ୍କ ନିକଟକୁ ଆସିଥିଲି, ସେତେବେଳେ ଆପଣ ତାଙ୍କୁ କହିଥିଲେ, ଯଦି କେତେବେଳେ ମୁଁ ନିର୍ବିକଳ ସମାଧି ଲାଭ କରେ, ତେବେ ଯେପରି ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ସାକ୍ଷାତ କରିବି ।’

ଗୌରୀ ମା’ – ତୁମେ କି ସାଧନା କରୁଛ ?

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର – ଗୃହତ୍ୟାଗ ପୂର୍ବରୁ ତାନ୍ତ୍ରିକ ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରି ମହାଶକ୍ତିଙ୍କର ସାକ୍ଷାତ ପାଇଲି । ପରେ ସେଥିରେ ମଧ୍ୟ ନିଜକୁ ଅପୂର୍ଣ୍ଣ ମନେ ହେବାରୁ ଯୋଗସାଧନା ଦ୍ୱାରା ଅସଂପ୍ରକାତ ସମାଧି ଓ ତତ୍ପରେ ନିର୍ବିକଳ ସମାଧି ଲାଭ କଲି ।

ଗୌରୀ ମା’ – ଆଉ ସାଧନା କାହିଁକି କଲ ? ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ ଓ ଭାବସାଧନାରେ ଯାହା ଜଣାଯାଏ, ସେ ସବୁ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରକାଶ କରିଦେବାକୁ ମହାଶକ୍ତିଙ୍କୁ ବର ମାଗିଲ ନାହିଁ କାହିଁକି ? କିମ୍ବା ପରେ ତାଙ୍କ ନିକଟରୁ ଏ ସବୁ ତତ୍ତ୍ୱ ଜାଣି ନେଇ ନାହିଁ କାହିଁକି ? ତାହା ହୋଇଥିଲେ ଏତେ କଠୋରତା ଭିତର ଦେଇ ଯିବାକୁ ପଡ଼ି ନ ଥାନ୍ତା ।

କିନ୍ତୁ ମହାଶକ୍ତିଙ୍କ ନିକଟରେ ଏ ସବୁ ତତ୍ତ୍ୱ ଯେ ସେ କାହିଁକି ପଡ଼ାରି ପାରିଲେ ନାହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାହା ଗୌରୀ ମା'ଙ୍କ ନିକଟରେ କହିବାକୁ ସମୀଚୀନ ମନେ କଲେ ନାହିଁ; କାରଣ ସେ ସବୁ ଯେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଛୋଟ କଥା । ତାହା ପ୍ରକାଶ କରି ନିଜେ ଲଜ୍ୟା ପାଇବା ଭିନ୍ନ ଆଉ କିଛି ନୁହେଁ । ସୁତରାଂ ସେ କଥାର ଉତ୍ତର ବିଶେଷ କିଛି ନ ଦେବାରୁ ଗୌରୀ ମା' କହିଲେ - 'ଭଗବାନଙ୍କୁ ପାଇଲେ ସବୁ ପାଇବା ଶେଷ ହେଲା ।'

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର - ଆପଣମାନେ ଯାହାଙ୍କୁ ଭଗବାନ କହୁଛନ୍ତି, ମୋର ମନେ ହୁଏ, ସେ ଗୁଣମୟ ।

ଗୌରୀ ମା' - ଗୁଣର ଯେଉଁଠାରେ ଶେଷ, ନିର୍ଗୁଣର ସେଠାରେ ଉଦୟ । ନିଜେ କଠୋର ସାଧନା କରି ତାଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ ତତ୍ତ୍ୱ ଜାଣିବାଠାରୁ ଯେ ଏହିସବୁ ଜାଣନ୍ତି, ସେ ତତ୍ତ୍ୱରୂପୀ । ଯାହାଙ୍କ ପାଖରେ ଯାବତୀୟ ତତ୍ତ୍ୱର ଚାବିକାଠି, ତାଙ୍କୁ ସ୍ୱାମୀଭାବରେ ପାଇ ତାଙ୍କ ସହିତ ଘର କରିବା କଥା ଉଲ୍ଲ ନୁହେଁ ?

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର - ହଁ, ନିଶ୍ଚୟ ଭଲ ।

ଗୌରୀ ମା' - ପୁନଶ୍ଚ ସେହି ଭଗବାନ ମଧ୍ୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ମିଳି ପାରନ୍ତି । ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଯେପରି ପ୍ରାଣଭରି ଭଲପାଏ, ତାଙ୍କର ସେବା କରେ, ସେହିପରି ସେହି ନିର୍ଗୁଣ ସଗୁଣର ସନ୍ଧି ସ୍ୱରୂପ ଭଗବାନ ସ୍ତ୍ରୀ ରୂପରେ ଯଦି ଦାସୀ ହୋଇ ସେବା କରନ୍ତି, ତାହା କ'ଣ ମଧୁର ନୁହେଁ? ତାହା କ'ଣ ଯୋଗବେଦାନ୍ତର ଶୁଦ୍ଧ ଜ୍ଞାନଠାରୁ ସରସ ଓ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ନୁହେଁ ?

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର - ଅବଶ୍ୟ ଭଲ ।

ଗୌରୀ ମା' - ଦେଖ, ଏହି ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଯେତେ ପ୍ରକାରର ଜୀବ ଅଛନ୍ତି, ସମସ୍ତେ କ୍ରମେ ଉତ୍କର୍ଷତା ଲାଭ କରି ମନୁଷ୍ୟ ହୋଇଅଛନ୍ତି । ମନୁଷ୍ୟ ଭିତରେ ପୁଣି କେତେ ପ୍ରକାର ମନୁଷ୍ୟ ଅଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ ପୁଣି ତାରତମ୍ୟ ଅଛି । ମନୁଷ୍ୟତ୍ୱର ବିକାଶ ହୋଇ ତାହା ଦେବତ୍ୱରେ ପରିଣତ ହେଉଛି । ଏହି ପ୍ରକାରେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ଜୀବମାନଙ୍କର ଉତ୍କର୍ଷତା ବିଚାର କରିବାକୁ ଗଲେ ଯେଉଁଠାରେ ଏହି ଉତ୍କର୍ଷତାର ଚରମ ପରିଣତି ହୋଇଅଛି, ସେହି ସ୍ଥାନକୁ ଭାବଲୋକ କହନ୍ତି । ଏହି ଭାବଲୋକ ସଗୁଣ ନିର୍ଗୁଣ ସନ୍ଧିସ୍ଥଳରେ ଅବସ୍ଥିତ । ଏହିଠାରେ ଦାସ୍ୟ, ସଖ୍ୟ, ବାହୁଲ୍ୟ, ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଭୃତି ଭାବର ଉତ୍କର୍ଷ ପରିଷ୍କାର ହୁଏ, ଏବଂ ମୂର୍ତ୍ତି ଧାରଣ କରେ । ଧର, ଜଗତରେ ହିଂସ୍ର ଇତର ଜନ୍ତୁଠାରୁ ମନୁଷ୍ୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେତେ ସ୍ତ୍ରୀ ଜୀବ ଅଛନ୍ତି, ସମସ୍ତଙ୍କ ଭିତରୁ ସ୍ତ୍ରୀତ୍ୱ ବାହାର କରି ନେଇ ଯଦି ମୂର୍ତ୍ତି ଗଢାଯାଏ, ତାହାପ୍ରତି ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟର ସ୍ତ୍ରୀଭାବ ଭିନ୍ନ ଅନ୍ୟ ଭାବ ଜାତ ହେବ ନାହିଁ । ସେହିପରି ଧର ଗୋଟିଏ ବାୟୁଣି ଭିତରେ ଯେଉଁ ମାତୃଭାବ ଅଛି, ତାହା ତାହାର ଶାବକ ଭିନ୍ନ ଅନ୍ୟ କେହି ଉପଲବ୍ଧି କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଭାବଲୋକରେ ମାତୃଭାବ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏହି ମୂର୍ତ୍ତିକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବ ମାତୃଭାବରେ ଦେଖିପାରିବେ ବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ଜୀବ ହୃଦୟରେ ମାତୃଭାବ ଉଦୟ ହେବ । ଏହି ପ୍ରକାରରେ ଜଗତର ସମସ୍ତ ଭାବ ସେଠାରେ ମୂର୍ତ୍ତିମନ୍ତ ହୋଇଅଛି । ନିତ୍ୟଲୋକରେ ଯାହା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ, ଏହି ଜଗତର ଗୃହସ୍ଥ ଧର୍ମରେ ତାହାର ଆଭାସ ବା ଛାୟା ପଡିତ । ବଙ୍ଗଳାର ଭକ୍ତିଧର୍ମ ଏବଂ ଜଗତର ଗାର୍ହସ୍ଥ୍ୟ ଧର୍ମ ଏହି ଆଦର୍ଶରେ ଗଠିତ । ଭାବଲୋକରେ ଯାହା ସୁସ୍ଥ, ଏ ଜଗତରେ ତାହା ସୁଲ୍ଲ ହୋଇ କେତେକ ପରିମାଣରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇଅଛି । ପ୍ରେମିକ ଭାବୁକଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହି ଆସ୍ତରଣ ପଟ ଉଦ୍‌ଘାଟିତ ହୋଇଯାଏ, ଯେପରି ତୁମର ଗୌରାଙ୍ଗ ଦେବ ହୋଇଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଅଭାବ ବା ଥିଲା କଅଣ? ତେବେ ସୁଦ୍ଧା ନିଜର ସ୍ୱରୂପ ଯୋଡାଇ ରଖି ସେ ନିତ୍ୟଲୋକର ଲୀଳାରସରେ ନିଜକୁ ବୁଡାଇ ରଖିଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଗୌରୀ ମା'ଙ୍କଠାରୁ ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ନାମ ଶୁଣି ଚମକି ପଡିଲେ । ଗୌରୀ କାଶ୍ମୀର ଦେଶର ବ୍ରାହ୍ମଣକୁମାରୀ ଅଥଚ ଏ ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କୁ ଜାଣନ୍ତି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଗୌରୀଙ୍କ ଯୁକ୍ତିର ସାରବତ୍ତା ବୁଝିପାରି ପରେ କହିଲେ, 'କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଯେ ଆକର୍ଷଣ, ଏହା କେତେକ ପରିମାଣରେ ସୁଲ୍ଲ । ଏହି ସ୍ୱାମୀ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଧର୍ମ ଯଦି ସେହି ନିତ୍ୟଲୋକର ଆଦର୍ଶରେ ଗଠିତ ହୋଇଥାଏ, ତେବେ ସେମାନଙ୍କର ପରସ୍ପର ଆକର୍ଷଣର କାରଣ କଅଣ ?'

ଗୌରୀ ମା' - ପୁରୁଷଙ୍କ ଭିତରେ ଏପରି କିଛି ପଦାର୍ଥ ଗୁପ୍ତ ଭାବରେ ଅଛି, ଯାହା ତାଙ୍କର ପୁରୁଷତ୍ୱ ଅସ୍ପର୍ଶ୍ୟ ରଖେ । ସେ ଜିନିଷଟି ପୁରୁଷଙ୍କର ହାତ, ଗୋଡ, ମୁଣ୍ଡ ପ୍ରଭୃତି କେଉଁଠାରେ ନାହିଁ, ଅଥଚ ତାହା ତାଙ୍କ ଶରୀରରେ ଗୁପ୍ତ ଭାବରେ ଅଛି । ସେହିପରି ସ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ଏପରି କିଛି ଜିନିଷ ଗୁପ୍ତ ଅଛି, ଯାହାକି ତାଙ୍କର ହାତ, ଗୋଡ ପ୍ରଭୃତିରେ ନାହିଁ । ଏହି ଗୁପ୍ତ ଜିନିଷ ଦୁଇଟି ପରସ୍ପର ମିଳିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି । କ୍ରିୟାବିଶେଷ ଦ୍ୱାରା ଏହି ଜିନିଷ ଦୁଇଟି ମିଳିତ ହେଲେ ଆନନ୍ଦ ଜାତ ହୁଏ ।

ଯଦି ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ପୁରୁଷ ଉଭୟଙ୍କ ଭିତରୁ ଏହି ଗୁପ୍ତ ଜିନିଷ ଦୁଇଟି ନେଇ ମୂର୍ତ୍ତି ଗଢାଯାଏ, ତେବେ ସେମାନଙ୍କୁ ଅକ୍ଷୟିଣେଶ୍ୱର ସଙ୍ଗମ ଦ୍ୱାରା ଆନନ୍ଦ ଆଣିବାକୁ ହେବ ନାହିଁ । ସେମାନେ ଉଭୟେ ଚିରକାଳ ଯୁଗଳ ମିଳନରେ କୋଟିଗୁଣ ଆନନ୍ଦ ଭୋଗ କରିବେ । ଜଣକର ଗୋଟିଏ ଅଙ୍ଗ ଅପରର ଗୋଟିଏ ଅଙ୍ଗ ଫର୍ଶରେ ସେମାନେ ଏକା ପ୍ରକାର ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରିପାରିବେ । ସୁଲ୍ଲ ଜୀବଙ୍କର ଅକ୍ଷୟିଣେଶ୍ୱର

ସଙ୍ଗରେ ଆନନ୍ଦ ହେଲା ପରି ସେ ମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ କେବଳ ମିଳନଦ୍ୱାରା ଆନନ୍ଦ ଲାଭ କରିବେ । ତାହାର ତାରତମ୍ୟ ହେବ ନାହିଁ । ଜଗତର ଚରମ ସୀମାକୁ ଯେତେ ଯିବ, ମିଳନ ବା ଏକତ୍ର ଆଡକୁ ତେତେ ଗତି କରିବ । ସ୍କୁଲରେ କେବଳ ବୈବିଧ୍ୟ ବା ବିଭେଦ । ତେଣୁ ଜଗତରେ ଏତେ ଭଲ ପାଇବା । ଭଲ ପାଇବା ଆଦି ଓ ଭଲପାଇବା ଅନ୍ତ । ଏହି ଭଲ ପାଇବାକୁ ହିଁ ଭଗବାନ କହନ୍ତି । ଭଗବାନ ପ୍ରେମର କାଙ୍ଗଳ । ତୁମେ କଣ ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇପାରିବ ? ଏହା କହୁ କହୁ ଗୌରୀ ମା'ଙ୍କର ଭାବର ପରିବର୍ତ୍ତନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆକୃତିର ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲକ୍ଷିତ ହେଲା । ତାଙ୍କର ଓଷାଧର କଂପି ଉଠିଲା । ରକ୍ତିମ ଗନ୍ଧରେ ତରଙ୍ଗ ଦେଖାଦେଲା । ନେତ୍ରଦ୍ୱୟରୁ ଅଶ୍ରୁ ନିର୍ଗତ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଦେହ ରୋମାଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ଗୌରୀ ମା' କଂପି କଂପି ପଚାରିଲେ - 'କହ, ତୁମେ ମୋଠାରୁ କଅଣ ଚାହୁଁ ?'

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର - ମୁଁ ଏଠାକୁ ପ୍ରେମର ଭିକାରୀ ହୋଇ ଆସିଛି । ଶୁଣିଛି ପ୍ରେମର କୌଣସି ସାଧନା ନାହିଁ । କେବଳ ମହାପୁରୁଷଙ୍କର କୃପା ହେଲେ ପ୍ରେମର ଉଦୟ ହୁଏ । ସେହି ପ୍ରେମର ସମ୍ଭାରଣ ସୂତ୍ର ଭଲ ପାଇବା ।

ଗୌରୀ ମା' - ମୁଁ ତୁମକୁ ପ୍ରେମଶିକ୍ଷା ଦେବି । କିନ୍ତୁ ତୁମେ କଅଣ ମୋତେ ଭଲ ପାଇପାରିବ ? ଭଲ ପାଇ ନ ପାରିଲେ କିଛି ସମ୍ଭାରିତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହା କହି ସେ କାନ୍ଦିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ଗୌରୀ ମା'ଙ୍କ ଦେହରେ ସାଞ୍ଜିକଭାବର ଉଦୟ ହେଲା । କଂପି କଂପି ସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚରଣତଳେ ପଡିଗଲେ । ତ୍ରିକାଳିକା ପ୍ରେମିକା ଯୋଗିନୀଙ୍କର ମନ ଯେ ଏତେ କୋମଳ ହୁଏ, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ଯାହାଙ୍କୁ ଦେଖି ବଜ୍ରାଦପି କଠୋର ବୋଲି ମନେହେଉଥିଲା, ପ୍ରେମ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ତାଙ୍କୁ କୁସୁମଠାରୁ କୋମଳ ଦେଖି ସେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପଦତଳରୁ ଧରି ତାଙ୍କୁ ଉଠାଇଲେ । ଗୌରୀ ମା' ଆବେଗମୟ ସ୍ୱରରେ କହିଲେ, 'ମୁଁ ସମସ୍ତ ଜୀବନ ଧରି ତୁମ ଆସିବା ପ୍ରତୀକ୍ଷାରେ ବସିଅଛି । ତୁମେ କେବେ ଏ ପ୍ରେମ-ପ୍ରବାହ ଜଗତରେ ପ୍ରବାହିତ କରିବ ? ଆଜି ତୁମକୁ ପାଇ ମୁଁ ଧନ୍ୟ ହୋଇଛି । ଯେ ନର ଦେବତା ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ଯେ ନାରୀ ହୃଦିନୀର ସ୍ୱରୂପ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି, ଉଭୟଙ୍କର ମିଳନରେ ଆଜି ଏହି ସ୍ଥାନ କୈଳାସ ବା ବୈକୁଣ୍ଠରେ ପରିଣତ ହେଲା ।' ଏହା କହୁ କହୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯେଉଁ ପଲଙ୍କରେ ବସିଥିଲେ, ଗୌରୀ ମା' ସେହି ପଲଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପାଖରେ ଯାଇ ବସିପଡିଲେ । ଗୌରୀ ମା'ଙ୍କର ପ୍ରେମ ଶିକ୍ଷାଦେବା ପ୍ରଣାଳୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭିତରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଉନ୍ମାଦନା ଆଣି ଦେଲା । ଠାକୁର ନିଶାଗ୍ରସ୍ତ ପରି ଗୌରୀ ମା'ଙ୍କ ଆଡକୁ ନିମେଷହୀନ ନେତ୍ରରେ ଚାହିଁ ରହିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେଲେ ।

ଗୌରୀଙ୍କର ବୟସ ପ୍ରାୟ ଷଟବିଂଶ ବର୍ଷ ପରି ପ୍ରତୀୟମାନ ହେଉଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପ୍ରାଣର କଂପନଦ୍ୱାରା ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଗୌରୀଙ୍କର ବୟସ ଓ ଆକୃତିର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଗଲା । ଗୌରୀ ରାସେଶ୍ୱରୀ ଭାବରେ ପରପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲେ । ଭାବର କଂପନ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ତାଙ୍କର ବୟସ ଷୋଡଶ ବର୍ଷ ବୋଲି ପ୍ରତୀୟମାନ ହେଲା । ଷୋଡଶୀ ରମଣୀଙ୍କ ପରି ଅବୟବ ଦେଖାଗଲା । ଗୌରୀଙ୍କର ପୂର୍ବ ରୂପ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇଗଲା । ଯେଉଁ ରୂପ ଯୋଗ ଓ ଜ୍ଞାନର କଠୋର ସାଧନା ଦ୍ୱାରା ଦୂର ବର୍ଷ ହେଲା ମନରୁ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇଯାଇଥିଲା, ସେହି ପୂର୍ବାଶ୍ରମର ପ୍ରାଣୋନ୍ମାଦନାକାରୀ ମା' ସୁଧାଂଶୁବାଳାଙ୍କର ରୂପ ଗୌରୀ ଧାରଣ କଲେ । କିନ୍ତୁ ଆକୃତି ତାଙ୍କ ପରି ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କଠାରୁ ସହସ୍ର ଗୁଣରେ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟୀ । ନୟନରୁ ମୁକ୍ତାଫଳ ପରି ବିନ୍ଦୁ ଝରି ପଡୁଛି । ଜଗତ ସଂସାରଟା ପ୍ରହେଳିକା ପରି ସ୍ୱାମୀ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ପଦତଳରୁ ଖସିଗଲା । ସେ ଆଉ କିଛି ଦେଖିବାକୁ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ଖାଲି ଠାକୁର ଠାକୁରାଣୀ - ଭାବ ଓ ପ୍ରେମରେ ଉଭୟ ଉନ୍ମତ୍ତ । ବହୁଦିନ ପରେ ଦେଖା ସାକ୍ଷାତ୍ - ଚକ୍ଷୁ ଜଳରେ ଭାବବିନିମୟ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ବହୁଜ୍ଞାନ ନିଗମାନନ୍ଦଙ୍କର ବହୁଜ୍ଞାନ ବୃତ୍ତିଭୂତ ହୋଇଗଲା । ସେ ଦୀନାତିଦୀନ ଭାବରେ ମହାଭାବମୟୀଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରଣୟର ଭିକାରୀ ହୋଇ ମୁର୍ଚ୍ଛିତ ହୋଇ ପଡିଲେ । ଠିକ୍ ସେହି ସମୟରେ ମନୋମୟୀ ରୂପଧାରିଣୀ ଗୌରୀଙ୍କ ପ୍ରେମସ୍ପର୍ଶରେ ନିଗମାନନ୍ଦ ଭାବସମାଧିରେ ମଗ୍ନ ହେଲେ । ନିତ୍ୟଲୋକର ଆସ୍ତରଣପଟ ଚିରଦିନ ନିମିତ୍ତ ଉନ୍ମୁକ୍ତ ହୋଇଗଲା ।

ପ୍ରତ୍ୟୁଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିଗମାନନ୍ଦ ଭାବସମାଧିରେ ମଗ୍ନ ହୋଇରହିଲେ । ସକାଳୁ ତାଙ୍କର ବାହ୍ୟ ଚୈତନ୍ୟ ଫେରିଆସିଲା । ସେ ଗୌରୀ ମା'ଙ୍କ ନିକଟରୁ ବିଦାୟ ଭିକା କଲେ । ସୁଦୀର୍ଘକାଳ ପାହାଡ ଭିତରେ ଆତ୍ମଗୋପନ କରି ହୃଦୟଭଣ୍ଡାରରେ ଯେଉଁ ପ୍ରେମ ସମ୍ପଦ କରି ରଖିଥିଲେ, ଗୌରୀ ମା' ଆଜି ତାହା ଉପଯୁକ୍ତ ପାତ୍ରରେ ସମ୍ଭାରିତ କରି ଜଗତରେ ପ୍ରଚାର କରିବାକୁ ତାଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦରେ ବିଦାୟ ଦେଲେ । ଠାକୁର ଗୌରୀ ମା'ଙ୍କ ନିକଟରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଯଜ୍ଞେଶ୍ୱର ବାବୁଙ୍କ ଗୃହକୁ ଭାବର ସାଧନା ନିମିତ୍ତ ଫେରିଆସିଲେ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଆଦୌ ବାହ୍ୟଜ୍ଞାନ ରହୁ ନ ଥିଲା । କେତେବେଳେ ସେ ମଳମୃତ୍ତ ତ୍ୟାଗ କରନ୍ତି ଜାଣିପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ସର୍ବଦା ପାଗଳ ପରି ଥାଆନ୍ତି; ଯେଉଁଠାରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ସେଠାରେ ମଳମୃତ୍ତ ତ୍ୟାଗ କରନ୍ତି । ଯଜ୍ଞେଶ୍ୱର ବାବୁଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ନିଜ ସନ୍ତାନ ଜ୍ଞାନରେ ସବୁ ପରିଷ୍କାର କରନ୍ତି । କେହି ଖୁଆଇ ଦେଲେ କିଛି ଖାନ୍ତି, ନଚେତ୍ କିଛି ଖାଇବାକୁ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ହୁଏ ନାହିଁ ।

ତିନି ମାସ ଭାବର ସାଧନା କଲା ପରେ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରେମୋନ୍ମତ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲା । ଏହି ସମୟରେ ସେ ସର୍ବଦା ହସି, କାନ୍ଦି, ନାଚି ବୁଲୁଥାନ୍ତି । ଜଗତର ପ୍ରତି ଅଶୁ ପରମାଶୁରେ ସେ ଚିରସୁନ୍ଦରଙ୍କୁ ଦେଖି ବିଭୋର ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ସୁନ୍ଦର ରୂପ ଦେଖିବା ମାତ୍ରେ ସେ ସମାଧିସ୍ଥ ହୋଇପଡ଼ନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କର ଏହିପରି ପ୍ରେମୋନ୍ମତ ଅବସ୍ଥା ସଂଘଟିତ ହୁଏ, ତାହା ଏକାଦିକ୍ରମେ ତିନି ଚାରି ଦିନ କାଳ ସ୍ଥାୟୀ ହୋଇ ରହେ । ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କର କେଶ ଓ ଲୋମ କଣ୍ଠ ପରି ଫୁଲି ଉଠେ; ନେତ୍ରଦ୍ବୟ ଜବାଫୁଲ ପରି ରଙ୍ଗ ହୋଇଯାଏ; ଦିବାନିଶି ଚକ୍ଷୁରୁ ଜଳ ଅବିରଳ ଧାରାରେ ବହିର୍ଗତ ହୁଏ; କେବେ କେବେ ନେତ୍ରପ୍ରାନ୍ତ ଓ ଲୋମକୂପ ଦେଇ ରକ୍ତ ମଧ୍ୟ ନିର୍ଗତ ହୁଏ । ଏହି ସମୟରେ ଲୁଗାପଟାରେ ମଳମୂତ୍ର ତ୍ୟାଗ ହୋଇଯାଏ । ସରସୁ ଦେବୀ ନିଜ ହାତରେ ଏହା ସବୁ ପରିଷ୍କାର କରି ଦିଅନ୍ତି ।

ପ୍ରେମଭକ୍ତି ସାଧନାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥା ଲାଭ କରିଥିଲେ, ତାହା ତାଙ୍କରି ଭାଷାରେ ନିମ୍ନରେ ବିବୃତ ହେଲା । “...ଏହି ସମୟରେ ବୃକ୍ଷଲତା ଜୀବଜନ୍ତୁ ସମସ୍ତ ମୁଁ ପ୍ରେମଚକ୍ଷୁରେ ଦର୍ଶନ କରୁଥିଲି । ସର୍ବଦା ଭାବବିହ୍ବଳ ହୋଇ ହସି କାନ୍ଦି ନାଚି ଗାଇ ଘୁରି ବୁଲୁଥିଲି । ଜଗତର ପ୍ରତି ଅଶୁ ପରମାଶୁରେ ଚିରସୁନ୍ଦରଙ୍କୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରି ଭାବରେ ବିଭୋର ହୋଇପଡ଼ୁଥିଲି । ... ଏପରିକି ସେମାନଙ୍କ ଆତ୍ମକୁ ଅନାଇ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ସେମାନଙ୍କ ନିଜରୂପ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇ ସେ ସ୍ଥାନରେ ମୋର ମନୋମୟୀ ମୂର୍ତ୍ତି ହିଁ ପ୍ରକଟିତା ହେଉଥିଲେ । ସେ ସମୟରେ କେତେବେଳେ ଯେ ସମାଧି ଆସି ଯାଉଥିଲା, ତାହା ଜାଣିପାରୁ ନ ଥିଲି । ଚକ୍ଷୁରେ ଅବିରଳ ଅଶ୍ରୁଧାରା ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିଲା । ହାସ୍ୟ କରୁ କରୁ ଆକୂଳ ହୋଇପଡ଼ୁଥିଲି ।” (ଶ୍ରୀଶ୍ରୀନିଗମାନନ୍ଦ ଜୀବନ-ପ୍ରସଙ୍ଗ (୨ୟ ଖଣ୍ଡ), ପୃଷ୍ଠା ୨୬୬ ଦୃଷ୍ଟବ୍ୟ)

ତିନିମାସ ଗୌହାଟୀରେ ରହିବା ପରେ ଭାବୋନ୍ମତ ସଂଯତ ନ ହେବା ଯାଏ ଲୋକାଳୟ ତ୍ୟାଗ କରି ନିର୍ଜନରେ ବାସ କରିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯଜ୍ଞେଶ୍ବର ବିଶ୍ବାସଙ୍କଠାରୁ ବିଦାୟ ନେଇ ଗାରୋପାହାତର ଘୋର ଅରଣ୍ୟରେ କୋଦାଳଧୋଆ ଗ୍ରାମରେ ଏକ ବିଲ୍ବବୃକ୍ଷ ମୂଳରେ ପର୍ଣ୍ଣକୁଟୀର ନିର୍ମାଣ କରି ବାସ କଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଜଗତଜନନୀ ଅସ୍ଥିତର୍ମମୟ ସ୍ଥୂଳ ଶରୀରରେ ମନୋମୟୀ ରୂପରେ ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବା କରୁଥିଲେ । ଠାକୁର ମଞ୍ଚ ଉପରେ ଶୋଇଥିଲେ, ସେ ତାଙ୍କ ପାର୍ଶ୍ବରେ ଶୋଇପଡ଼ନ୍ତି । ଠାକୁର ଉଠିଲେ ସେ ମଧ୍ୟ ଉଠନ୍ତି । ଠାକୁର ପଦାକୁ ଯିବାକୁ ବାହାରିଲେ ସେ ବସନାଗ୍ର ଟାଣି ଧରନ୍ତି । ଠାକୁର ନ ମାନି ଚାଲିଗଲେ ପ୍ରେମମୟୀ ମୁଖ ଗମ୍ଭୀର କରି ବସି ରହନ୍ତି । ଏହିପରି କିଛି ଦିନ ଗଲାପରେ ମା’ ଠାକୁରାଣୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଲୋକାଳୟକୁ ଯାଇ ଗୁରୁଗିରି କରିବା କଥା ମନେ ପକାଇ ଦେଲେ ଓ ଦୁଇଟି ବର ଦେଲେ । ମାତ୍ର ଲୋକାଳୟକୁ ଗଲେ ମା’ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କୁ ଏପରି ପ୍ରେମମୟୀ ରୂପରେ ପାଇବେନି ବୋଲି କହିବାରୁ, ଠାକୁରାଣୀ କହିଲେ – ‘ତୁମେ ତୁମର ସତୀ, ସାଧୁ ଓ ପତିବ୍ରତା ଶିଷ୍ୟାଙ୍କ ଭିତରେ ମୋତେ ଦେଖିପାରିବ ।’ ତଥାପି ଠାକୁର ଲୋକାଳୟକୁ ଆସିବାକୁ ଇଚ୍ଛା କଲେନାହିଁ । ଦିନେ ରାତିରେ ଠାକୁର ଭାବିଲେ, ଭଗବାନ ଯଦି ଗୋଟିଏ ଛୋଟ ପିଲା ରୂପ ଧାରଣ କରନ୍ତେ, ତେବେ ସେ ତାଙ୍କୁ ଛାତିରେ ପକାଇ ଶୋଇପାରନ୍ତେ । ଏହିପରି ଭାବିବାବେଳେ ସେ ଦେଖିଲେ, ମଞ୍ଚା ଉପରେ ପ୍ରେମମୟୀଙ୍କ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଗୋଟିଏ ସାତବର୍ଷର ବାଳିକା ଶୋଇଛି । ଠାକୁର ବୁଝିଲେ, ପ୍ରେମମୟୀ ତାଙ୍କରି ପାଇଁ ବାଳିକା ରୂପ ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି । ଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ବହୁତ ଆଦର କରି ଛାତି ଉପରେ ପକାଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିଲେ । କିନ୍ତୁ କିଛି ସମୟ ପରେ, ଏହି ବାଳିକା ଛାତି ଉପରେ କ୍ରମଶଃ ବଢିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ବାଳିକାଟି କ୍ରମେ ଷୋଡ଼ଶୀ ହେଲେ । କ୍ରମେ ସେ ମା’ ସୁଧାଂଶୁବାଳାଙ୍କ ରୂପ ଧାରଣ କଲେ । କ୍ରମେ ଯୌବନ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇ ବାର୍ଦ୍ଧକ୍ୟ ଆତକୁ ଗତି କଲା । ପ୍ରେମମୟୀଙ୍କ ଆକୃତି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ମା’ ମାଣିକସୁନ୍ଦରୀଙ୍କ ରୂପ ଧାରଣ କଲା । ଠାକୁରଙ୍କ ଶରୀର ରୋମାଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଉଠିଲା । ତାଙ୍କର ଭାବମୂଳରେ କୁଠାରାଘାତ ହେଲା । ଏହି ଘଟଣାରୁ ମା’, ସ୍ତ୍ରୀ ଓ ଜନ୍ୟାର ପୃଥକ୍ଭାବ ଅନ୍ତର୍ହିତ ହୋଇ ଏକ ନିରୂପାଧିକ ନିର୍ଗୁଣ ଭାବ ତାଙ୍କ ହୃଦୟ ଅଧିକାର କଲା । ସେ ଅଜ୍ଞାନ ଜୀବକୁ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ ଦେବାକୁ ବ୍ୟାକୁଳ ହୋଇ ପାର୍ବତ୍ୟ ପ୍ରଦେଶ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଲୋକାଳୟକୁ ଆସିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ ।

ଏହାପରେ ୧୩୩୯ ସାଲରେ ଆଉ ଥରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଗୌରୀମା’ଙ୍କ ସଙ୍କଟର ଦେଖା ହୋଇଥିଲା । ସେ ସମୟରେ ଭୁବନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ସାଙ୍କଟର ଥିଲେ । ସେହି ସମୟର ବିସ୍ମୃତ ବିବରଣୀ ‘ଜାତିସ୍ମର କାହାଣୀ’ରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ହୋଇ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମେହେରା ଷ୍ଟେଶାଲ୍ ଟ୍ରେନ୍ରେ ଭାରତ ତୀର୍ଥ ଭ୍ରମଣରେ ବାହାରିଲେ । ତାଙ୍କ ସାଙ୍କଟର ଭୁବନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ସେବକ ଭାବରେ ଯାଇଥାନ୍ତି । ଅନେକ ସ୍ଥାନ ଭ୍ରମଣ ଶେଷରେ ଟ୍ରେନ୍ ଆସି ସୋମନାଥରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେଠାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରେ ଭୁବନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କର ଏକ ମହାଦୁର୍ଲଭ ଦର୍ଶନ ଲାଭ ପଳରେ ତାଙ୍କ ଜୀବନ ଯେପରି ଧନ୍ୟ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ସେହି ଚମକପ୍ରଦ ବିବରଣୀ ତାଙ୍କ ମୁଖରୁ ଯାହା ଶୁଣିଥିଲି, ଏଠାରେ ସେହି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆଲୋଚନାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ।

ଟ୍ରେନ୍ ଯେଠାରେ ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ରହିବ । ସେଦିନ ସକାଳ ବେଳା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଭୁବନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ସଙ୍କଟର ନେଇ ସୋମନାଥ ମନ୍ଦିରକୁ ଗଲେ । ସୋମନାଥ ମନ୍ଦିରର ଗର୍ଭଗୃହରେ ସୋମେଶ୍ବର ଲିଙ୍ଗ । ସେହି ଗର୍ଭମନ୍ଦିର ଭିତରକୁ ଗୃହସ୍ଥମାନଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ନିଷେଧ ଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଓ ସେ ସୋମେଶ୍ବର ଲିଙ୍ଗ ଦର୍ଶନ ନିମନ୍ତେ ଗର୍ଭମନ୍ଦିର ଆତକୁ ଅଗ୍ରସର ହେଉଥିବା ସମୟରେ ସେଠାରେ

ଧିବା ଦ୍ଵାରୀ, ଧଳାଧୋତି-ପରିହିତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୃହସ୍ଥ ଭାବି ଗର୍ଭମନ୍ଦିରକୁ ପ୍ରବେଶ କରିବାକୁ ବାଧାସୃଷ୍ଟି କଲେ । ପରେ ଭୁବନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କ କଥାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପରିଚୟ ପାଇ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା ପୂର୍ବକ ସସମ୍ମାନରେ ତାଙ୍କୁ ଗର୍ଭମନ୍ଦିର ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲେ ।

ସୋମେଶ୍ଵରଙ୍କୁ ସାଧାରଣତଃ ତିନିଥର, ପାଞ୍ଚଥର କିମ୍ବା ସାତଥର ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଆଗେ ଆଗେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର, ଆଉ ତାଙ୍କ ପଛରେ ଭୁବନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଲିଙ୍ଗେଶ୍ଵର ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟିପାତ କଲାମାତ୍ରେ କିପରି ଭାବସ୍ଥ ହୋଇ ଭୂମିରେ ପଡିଯିବାକୁ ଉପକ୍ରମ କଲେ । ଏହା ଦେଖି ଭୁବନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଆଉ କିଛି ଚିନ୍ତା ନ କରି ବହୁ କଷ୍ଟରେ ସେହି ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଗର୍ଭମନ୍ଦିର ଭିତରୁ ତାଙ୍କୁ ବାହାର କରି ନାଟ ମନ୍ଦିରର ଗୋଟିଏ ସ୍ତମ୍ଭକୁ ଆଉଟେକେ ବସାଇଦେଇ ତାଙ୍କର ସମାଧିଭଙ୍ଗ ଅପେକ୍ଷାରେ ଠିଆ ହୋଇ ରହିଲେ ।

ପ୍ରାୟ ୫/୭ ମିନିଟ୍ ପରେ ସେ ଦେଖିଲେ ଗେରୁଆ ଆଲଖାଲା ପରିହିତ, ମଥାରେ ବିପୁଳ ରୁକ୍ଷ ଦୀର୍ଘକେଶ, ହାତରେ ଗୋଟିଏ କମଣ୍ଡଳୁ, ଗଳାରେ ରୁଦ୍ରାକ୍ଷମାଳା ଶୋଭିତ ୧୮/୨୦ ବର୍ଷ ବୟସର ଜଣେ ବାଳକ ଆସି ହାତରେ ଧିବା କମଣ୍ଡଳୁରୁ ପାଣି ନେଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶିରରେ ଛିଞ୍ଚି ତିନିଥର ଓଁ ଶିବାୟ ନମଃ, ଓଁ ଶିବାୟ ନମଃ, ଓଁ ଶିବାୟ ନମଃ କହି ତିନି ଥର ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କରି ଚାଲିଗଲା । ବାଳକଟି ଚାଲିଯିବାର ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସମାଧିଭଙ୍ଗ ହେଲା । ସମାଧିଭଙ୍ଗ ହେବା ପରେ ହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, ‘ଝିଅଟା କୁଆଡେ ଗଲା କି ରେ ?’ ଏକଥା ଶୁଣି ତ ସେ ଅବାକ୍ । କହିଲେ, ‘ମୁଁ ତ କୌଣସି ଝିଅକୁ ଦେଖିନାହିଁ । ଜଣେ ୧୮/୨୦ ବର୍ଷର ଗେରୁଆ ଆଲଖାଲା ପିନ୍ଧା ବାଳକ ଆସି ତା କମଣ୍ଡଳୁରୁ ପାଣି ନେଇ ତୁମ ମୁଣ୍ଡରେ ଛିଞ୍ଚି ତିନିଥର ଓଁ ଶିବାୟ ନମଃ, ଓଁ ଶିବାୟ ନମଃ, ଓଁ ଶିବାୟ ନମଃ କହି ଚାଲିଗଲା । ଏକଥା ଶୁଣି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନୀରବ ହୋଇଗଲେ । ଏହା ପରଠାରୁ ଟେନ୍‌କୁ ଆସିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆଉ କୌଣସି କଥାବାର୍ତ୍ତା କଲେ ନାହିଁ । ଟେନ୍‌କୁ ଆସିବା ପରେ ତାଙ୍କୁ କହିଲେ, ‘ଆରେ ସେ ପୁଅ ନୁହେଁ ରେ, ଝିଅ ପିଲା । ତୁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଯିବୁ ?’ ସେ କହିଲେ, ‘ତୁମେ ଯଦି ଇଚ୍ଛା କରୁଛ, ତେବେ ଯାଇପାରେ ।’

ଗାତି ସେଦିନ ରାତି ଓ ପରଦିନ ଅପରାହ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେଠାରେ ରହିବ । ଅପରାହ୍ନ ବେଳକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଭୁବନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଡାକି କହିଲେ, ‘ଯା, ଥରେ ଯାଇ ଦେଖିଆ ବେଟୀକୁ ।’ କିପରି କେଉଁ ପଥରେ ଯିବାକୁ ହେବ ତାର ଗୋଟିଏ ନକ୍ସା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କରିଦେଲେ । ତାଙ୍କର ଆଦେଶ ଓ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଶିରୋଧାରୀ କରି ଯିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଉଥିବା ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ସାବଧାନ କରି ଦେଇ କହିଲେ, ‘ଦେଖ୍, ଫେରିବାକୁ ଯେପରି ଡେରି ନ କରୁ ।’

ଶ୍ରୀମତ୍ ଭୁବନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପଥ ଧରି ଯଥା ସ୍ଥାନରେ ଯାଇ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ । କିନ୍ତୁ ପଥଟି ଯେଉଁଠାରେ ଶେଷ ହୋଇଛି ସେଠାରେ ଅନେକ କଷ୍ଟରେ ଗୋଟିଏ ଗୁହା ଦ୍ଵାର ଆବିଷ୍କାର କଲେ । ସେହି ସୁତଙ୍ଗ ପଥରେ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଗୋଟିଏ କୋଠରୀ ସଦୃଶ ଗୁମ୍ଫା । ଆଉ ଜଣେ ପକ୍ଷକେଶ ଦୀର୍ଘପୁରୁଷ କୋଠରୀଟିର ବାହାରେ ଏପଟରୁ ସେପଟକୁ ପଦବାଳନା କରୁଥାନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ କିଛି ନ କହି ସେ ଭିତରକୁ ପଶିଗଲେ ।

ଭିତରକୁ ପ୍ରବେଶ କରି ସେ ଯାହା ଦେଖିଲେ, ସେଥିରେ ସେ ବିସ୍ମିତ, ସ୍ତମ୍ଭିତ ଓ ଶିହରିତ ହୋଇ ଉଠିଲେ । ଦିଗମ୍ବରୀ ଏକ ଯୁବତୀ ଧ୍ୟାନମଗ୍ନା । ତାଙ୍କ ଅଙ୍ଗଜ୍ୟୋତିରେ କୋଠରୀଟି ଏପରି ଆଲୋକିତ ହୋଇ ଯାଇଥାଏ ଯେ ଗୋଟିଏ ଛୁଞ୍ଚି ମଧ୍ୟ ଖୋଜି ପାଇବାରେ କଷ୍ଟ ହେବନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିବା ମାତ୍ରେ ତାଙ୍କର ସର୍ବାଙ୍ଗ ହିମ-ଶୀତଳ ହୋଇଗଲା । ଭୟରେ ହାତ-ପାଦ ଥର ଥର ହୋଇ କଂପିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା, ଜିଭ ଓ ତାଳୁ ଶୁଖି କାଠ ହୋଇଗଲା । ସେହି କୋଠରୀ ମଧ୍ୟରେ ଦୁଇଟି ପ୍ରାଣୀ । ଜଣେ ଦିଗମ୍ବରୀ ଅର୍ଦ୍ଧନିମାଳିତ ନେତ୍ର ଧ୍ୟାନମଗ୍ନା ଆଉ ଅନ୍ୟ ଜଣକ ଭୁବନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ଭୀତ, ସନ୍ଦ୍ଵିଷ୍ଟ, ଅର୍ଦ୍ଧମୃତାବସ୍ଥା । ଧ୍ୟାନମଗ୍ନାଙ୍କର ଅଙ୍ଗଜ୍ୟୋତି ହିଁ ସେହି ନୀରବତାର ଏକମାତ୍ର ସାକ୍ଷୀ ।

ଚିକିତ୍ସ ପରେ ସେହି ଅଲୋକସାମାନ୍ୟା ଦିଗମ୍ବରୀ ରୂପବତୀଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନରେ ସେ ଆସାମୀର କାଠଗଡାରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇଲେ । ସେ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ, ‘ଭିତରକୁ ଆସିବାକୁ ଦ୍ଵାରୀ ତୁମକୁ ବାଧା ଦେଇନାହିଁ ?’ ସେତେବେଳେ ସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପରିଚୟ ଦେଇ କହିଲେ ଯେ ସେ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ସେଠାକୁ ଆସିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ତାପରେ ସେ କହିଲେ, ‘ଏକମାତ୍ର ତୁମର ଗୁରୁ ବଳ ଯୋଗୁ ତୁମେ ଏଠାକୁ ଆସି ପାରିଛ, ନ ହେଲେ ବିନା ଅନୁମତିରେ ଏଠାକୁ କେହି ପ୍ରବେଶ କରିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।’ ଏତିକି କହି ସେ ତାଙ୍କୁ ଚାଲିଯିବାକୁ ଇଚ୍ଛିତ କଲେ । ଇଚ୍ଛିତ ରୁଝିପାରି ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାକୁଳ ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ଦୁଇଟି ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ – ଠାକୁରଙ୍କ ସହିତ ତାଙ୍କର ସମ୍ବନ୍ଧ କ’ଣ ଏବଂ ତାଙ୍କର ବୟସ କେତେ? ତାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଉତ୍ତରରେ ସେ କହିଲେ – ‘ମୁଁ ତୋ ଠାକୁରଙ୍କର ଗୌରୀ ମା’, ମୋର ବୟସ ପ୍ରାୟ ତିନିଶହ ବର୍ଷ ।’ ତାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଆଉ ଠିଆ ହୋଇ ରହିବାର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଭୁବନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କର ନ ଥିଲା । ମନେ ହେଉଥିଲା ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ସେଠାରୁ ଚାଲିଆସିଲେ ସେ ଯେପରି ବଞ୍ଚିଯିବେ । ତେଣୁ ତାଙ୍କୁ ଦୂରରୁ ପ୍ରଣାମ କରି ଦ୍ରୁତ ପଦକ୍ଷେପରେ ସେ ବାହାରକୁ ଚାଲିଆସିଲେ ।

ଶ୍ରୀମତ୍ ଭୁବନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀଙ୍କର ଗୀତିକୁ ଫେରିଆସିବାରେ ସାମାନ୍ୟ ରାତି ହୋଇଗଲା । ସେହି ଅଭିଜ୍ଞତା ବିଷୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସେହି ରାତିରେ ଆଉ କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ । ସାରାରାତି ସେହି ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟୀ ଦେବୀଙ୍କ ମୂର୍ତ୍ତି ଆଉ ତାଙ୍କରି କଥା ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ପରଦିନ ସକାଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବିସ୍ତାରିତ ଭାବରେ ସବୁ କଥା ଜଣାଇଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସବୁକଥା ଶୁଣିଲେ । ତମାଖୁ ସେବନରତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀମୁଖ ମଣ୍ଡଳରେ କେବଳ ଫୁଟି ଉଠିଥାଏ ସ୍ୱଭାବସୁଲଭ ମୃଦୁ ମୃଦୁ ହସ, ସେ କୌଣସି ମନ୍ତବ୍ୟ କଲେ ନାହିଁ । ଯେଉଁ ଗୌରୀ ମା'ଙ୍କୁ ନିର୍ବିକଳ୍ପ ସମାଧି ବିନା ଦର୍ଶନ ମିଳେନାହିଁ, ଆଜି ଭୁବନ ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ କେବଳ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେବା କରି ଓ ତାଙ୍କର କୃପା ଲାଭ କରି ସେହି ଗୌରୀ ମା'ଙ୍କର ଦର୍ଶନ ଲାଭ କଲେ । ଏହି ଘଟଣାରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଗୁରୁଶକ୍ତିର ମହତ୍ତ୍ୱ ଓ ସେବକ-ପ୍ରୀତିର କ୍ଷମାପ୍ରମାଣ ମିଳେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ନିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଝରାଇ ଅସରା ଲୁହ

ସପନ ନୟନେ ଦେଖିଲି ମୁଁ ଦିନେ ତୁମ ଛବି କମନୀୟ
ସାରା ତନୁ ମନେ ପୁଲକ ସମ୍ପାରି ଦେଖାଦେଲ ଯେବେ ପ୍ରିୟ । ୦।

କାନେ କାନେ ମୋର ଶୁଣାଇଲ କେତେ ଗୋପନ ରାଇଜ କଥା
କଳପ ଲୋକର ମଧୁର ଆଳାପ ପ୍ରେମଭରା ମାଦକତା
ମରମ ମରୁରେ ବହିଗଲା ସତେ ପୀରତି ଯମୁନା ସୁଅ । ୧।

କେଉଁ ଯାଦୁକରୀ ମନ୍ତ୍ରରେ ମୋର ମନ ପ୍ରାଣ ନେଲ ମୋହି
ମୁକ ହେଲା ମୁଖ ଆଖିର ପଲକ ଶ୍ରିର ହୋଇଗଲା ରହି
ଚରଣ ତଳରେ ଲୋଟି ପଡିବାକୁ ଆକୁଳ ହେଲା ହୃଦୟ । ୨।

କେତେ କଳପନା ସଉଧ ସତେ ମୁଁ ମନେ ମନେ ଗଢିଥିଲି
ତୁମ ସାଥେ ଯେବେ ଦେଖା ହେବ ମୋର ଏତିକି ମାଗିବି ଖାଲି
ତୁମର ସେ ରଙ୍ଗ ଚରଣ ଯୁଗଳ ସେବାର ସୁଯୋଗ ଦିଅ । ୩।

ତୁମେ ତ କହିଛୁ ତୁମ ଦେଖା କେବେ ସପନ ନୁହେଁ ସେ ସତ
ସପନ ବୋଲି ମୁଁ ଭାବିବାରୁ କିବା ସେବାରୁ କଲ ବଞ୍ଚିତ
ହାତ ପାତି ମାଗେ ଦୟାକୁ ଠାକୁର ମୋ ପ୍ରତି ହୁଅ ସଦୟ । ୪।

ପରାଣ ଆବେଗେ ପାଦ ଧରିବାକୁ କର ଯେବେ ବଢାଇଲି
ତୁଟିଗଲା ମୋର ମଧୁର ସପନ ତୁମେ ତ ଯାଇଛୁ ଚାଲି
ଅବୁଝା ଏ ମନ ଝୁରି ହେଉଥିଲା ଝରାଇ ଅସରା ଲୁହ । ୫।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ନିତା
କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ ମା'
ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ମହିଳା ସଂଘ

Bimala Maa

(A short sketch of a glorious life)

On the morning of Sunday the 4th of January 2009, at the age of 98, Bimala Maity Maa breathed her last at her residence in the village of Bhubankalua in West Midnapore district of West Bengal. Perfectly aware and in the consciousness of Shri Shri Thakur, she left this world for His abode. She spent her early life at Kokilamukh Saraswata Matha, and was well known and adored by devotees of Shri Shri Thakur. She was a well-wisher of Nilachala Saraswata Sangha and long associated with it. She was closely acquainted with some of its founding members, Banamali Dash Bhai, Durga Charana Mohanty Bhai and Chaitanya Charana Das Bhai. She had attended the Utkala Pradeshika Bhakta Sammilani many times during her lifetime and had talked about her association with Shri Shri Thakur in a number of *Mahila Sabha* sessions. She also visited the Ekamra Saraswata Sangha Asana Mandir to meet Surabala Maa and Narayani Maa. As an appreciation for the long relationship and goodwill, she was bestowed with honors during the platinum jubilee celebrations of Nilachala Saraswata Sangha in December 2008. In spite of her illness, on that occasion she participated in *Jayaguru Kirtan*, thanked the Sangha for the felicitation and answered a few questions via gestures.

Apart from Shri Shri Thakur, of all the people who knew Bimala Maa, none knew her more intimately than her companion, since early life, Surabala Maa. This short sketch of Bimala Maa's life has been compiled from her obituary [\[1\]](#), various anecdotes of her life as remembered and recollected by Surabala Maa [\[2\]](#) and Narayani Maa [\[3\]](#).

Bimala Maa was born in 1910, in the village of Janubasan located in the Kanthi jurisdiction of East Midnapore district of West Bengal. Her father's name was Kartika Samanta. Nothing much is known about her father. Her mother, Karuna Maa, a 26 year old widow, along with three kids were brought to Saraswata Matha by Swami Swarupananda. The oldest among the three kids was ten year old son Kenaram, next was five year old son Ishwar, and finally the three year old Bimala. It was in 1913 during the flood of the Rupanarayan, Ajaya, and Damodar rivers that relief workers from Matha led by Swami Swarupananda rescued the four of them from imminent death.

Swami Swarupananda had communicated to Shri Shri Thakur that he was returning with a destitute family of four. Shri Shri Thakur was extremely happy with the fact that finally the *Shri Gouranga Anatha Niketana* was being put to its rightful use. Shri Shri Thakur urged the residents of the *Matha* to welcome and accept them as their own and warned that any disrespect towards them would be like mistreating Him. On a fateful day, around dusk, Swami Swarupananda arrived at the *Matha* with them. Surabala Maa was excited about their coming and recalls that the first sight of her father, Swami Swarupananda, holding a weak and emaciated three year child Bimala on one hand and Ishwar with the other hand, and followed by Karuna Maa and Kenaram. They took refuge at Shri Gouranga Anatha Niketan in Kokilamukh Saraswata Matha. In a few days, they slowly adjusted and adapted to the life at the *Matha*; Karuna Maa took care of the cattle and the responsibility of milking the cows; in addition, she cleaned up the resident quarters. In a short time, Karuna Maa pleased everyone with her dedication and became a key *sebika* of the *Matha*.

Meanwhile, Bimala and Ishwar had become good friends with Surabala and her brother Narasingha. Their time was spent running around the *Matha* and its beautiful surroundings. One evening, per Karuna Maa's instruction, Bimala and Ishwar sat in front of the Asana and sang 'Jaya Jaya' at the top of their voices. Shri Shri Thakur happened to walk past them when returning from his afternoon stroll and saw the two of them yelling. It was perhaps the first time Shri Shri Thakur noticed them closely and asked them from then onwards to attend the evening *arati*. A youth *Sangha* consisting of Kenaram, Ishwar, Dharendra (Narasingha), Surabala and Bimala had slowly formed in the *Matha* and Shri Shri Thakur had entrusted Bodhananda Maharaj with their education. The three siblings, Kenaram, Ishwar and Bimala were interested in everything other than learning. Bodhananda Maharaj would assign them study work and leave to run errands around the *Matha* only to find out that the children have not moved a bit ahead. Kenaram, an accomplished singer and *mridanga* player was entertaining the class with his tricks. Shri Shri Thakur took pity on Bodhananda Maharaj and at times took over the education of the youth; He assigned them work and conducted a test in the evening. Subsequently, this task of educating the youth ended up with Sudhananda Maharaj who was known for his strictness; the children were not allowed to eat unless they completed their class work. Through various chores around the *Matha*, Shri Shri Thakur transformed their behavior to be more acceptable and disciplined. As the youngest member of the youth *Sangha* and her light-hearted temperament, Bimala Maa slowly became Shri Shri Thakur's favorite. Her pranks and laughter drew her closer to Him and Shri Shri Thakur lovingly called her 'Bimu'. She was Shri Shri Thakur's gofer, running errands for Him all the time. Shri Shri Thakur behaved like a kid amongst the youth and educated them by telling stories with morals and singing *Baul Geet*. He even composed and sang a funny song centered on Bimala Maa:

*"Hari Bol Aamaar Bimu Nache
Nachere Narasingha Aamaar Sange Iswarchande
Muute Muute Ghar Bhijaye Mari Tahar Gandhhe"*

The rough translation would be "Chanting the name of *Hari*, Bimu is dancing accompanied by Narasingha and Ishwar but then all around she pees and the home stinks". Kids and adults alike, who watched Shri Shri Thakur singing at that moment, rolled in laughter. Here is another incident related to Bimala Maa as narrated by Shri Shri Thakur in a much lighter mood, sometime later. She was punished for some mischief and was not given any food. Finding her wandering around, one of the residents of the *Matha* asked her to go and beg for forgiveness from Shri Shri Thakur and then she could get something to eat. Bimala Maa was too proud and headstrong but the severe pain of thirst and hunger was severe enough to change her mind. With tears rolling down her cheeks, she went and stood next to Shri Shri Thakur and when asked, she said "I am here to forgive you". Shri Shri Thakur could not help but laugh.

In 1914, as a result of land related disputes, the peace at the *Matha* got disrupted. Shri Shri Thakur was deeply hurt and decided to leave for Kashi (Benaras). All hopes and aspirations were tied to Him and in His absence everyone in the *Matha* was crestfallen. Everyone prayed and eagerly waited for His return. Shri Shri Thakur returned to the *Matha* a few months later and was welcomed back by all residents, young and old. Their joy knew no bounds, specially the

children. An incident that took place subsequently on a summer morning as recollected by Surabala Maa, a witness, was significant in the life of Bimala Maa and changed her life forever. Shri Shri Thakur was sitting on a chair with Bimala Maa squatting at His feet and Surabala Maa fanning Him. He glanced at both of them and then His attention uncharacteristically turned to Bimala Maa. He asked Bimala Maa to hold onto His right foot with both hands and then out of the blue He kicked her like a soccer ball. Bimala Maa, a little girl of five years, flew like a ball, hit the wall and became totally disoriented. He called her back and asked her to hold His feet again. The next kick landed her on the door behind and she hit her head hard. She stood there crying and afraid, and not responding to His commands to come forward. Dismayed and scared, Surabala Maa froze and just watched this event without uttering a word. Per Surabala Maa, Shri Shri Thakur was *Lord Rudra* himself at that moment. This went on for a couple more rounds till Sailabala Maa (Surabala Maa's elder sister and Swami Swarupananda's elder daughter), who was passing by and witnessed this. Sailabala Maa ran and informed Jogamaya Maa, who then came running and intervened. Bimala Maa was hurt and her body was swollen all over. Shri Shri Thakur, red with anger, was sweating profusely. It seemed like He had the divine vision into Bimala Maa's past, present and future, and was trying to ward off a spirit that had cast an evil spell on His favorite Bimu. Upon Maa Jogamaya's insistence, Shri Shri Thakur became quiet and cooled down. Sailabala Maa took Bimala Maa away and put her to sleep. Later that evening, when things had calmed down, Shri Shri Thakur asked for Bimu. She had just woken up from her sleep and came to Him without any idea or recollection of the earlier incident. On the contrary, everyone else were astonished and deeply moved. In her later life, Bimala Maa acknowledged that the disciplining she received from Shri Shri Thakur has made her so strong internally that all challenges she faced in life looked trivial. She became dearer to Shri Shri Thakur and grew up in the *Matha* to be a cultured and wise young woman.

One evening after *arati*, Shri Shri Thakur sent for two boys and announced that He was going let Bimala Maa decide her future by choosing one of them as her husband. She pointed to the one from Midnapore. Surabala Maa, who was standing next to her, inquired about her choice, "the other boy was fair, why not him?" Bimala Maa stuck to her initial choice. By then, the boys were turning red with shame. Shri Shri Thakur then said Bimala had decided her own fate, and then arranged for Dharanidhara Bhai, the future groom, to return home with a letter to his mother seeking for her approval. The next day with the fear of losing her companion, Surabala Maa tried to change Bimala Maa's mind about marriage by instilling fears in her, like being mistreated by in-laws, the social challenges, etc. Bimala Maa listened to all the talk, stayed quiet for a moment and thoughtfully replied that "No, whatever you say, I still want to get married. Thakur has assured me that He will visit me at my in-laws' home and no one will mistreat me. He will marry me off with *sarees* and jewelry, and will be there for me always. I have nothing to fear." In Surabala Maa's words, the confidence, self-assurance and maturity in the little Bimala Maa's words was an attestation of the way Shri Shri Thakur has trained and transformed her. Under the veneer of outward simplicity lay her faith in Him that was unshakable.

In the month of July 1920 (*Bangabda: Asada* 24th, 1327), at the age of 10, Shri Shri Thakur married her off to Dharanidhara Maity of Bhubankalua. At Shri Shri Thakur's behest, the wedding was performed at the residence of Phanibhusan Mitra in Howrah. Phani Bhai

performed the “*Kanyadan*” during the ceremony. After the wedding, per prevailing customs and traditions, Bimala Maa spent a brief time at her in-laws before returning to Kokilamukha Saraswata Matha while Dharanidhara Bhai went on to complete his high school education. Dharanidhara Bhai then accepted a job with Bengal Nagpur Railway as a ticket checker. Meanwhile, Bihari Mohan Sharma Bhai, an able and capable teacher started Bimala Maa’s education. It was Shri Shri Thakur’s wish that she could at least write a letter on her own.

Shri Shri Thakur abolished the Mahila section at the Kokilamukha Saraswata Matha and decided to move to Puri. Bimala Maa stayed with Him at No. 3 Gori Kutira in Puri until 1923 when she left for her in-laws. Swami Chidananda Maharaj accompanied Bimala Maa during that trip.

In her book ^[3], Narayani Maa has vividly described the moments prior to Bimala Maa’s departure and how everyone including Shri Shri Thakur felt at the time. Surabala Maa was secretly weeping. Bimala Maa, still a child and with the exception of three months, had stayed with Shri Shri Thakur all the time after her marriage. She was excited about all the gifts she was taking with her. She never had no more than two decent *sarees* at anytime. All preparations for her train journey were done and a horse driven cart was arranged for her ride to the railway station. A child bride, she was all dressed up, and bowed to Shri Shri Thakur and got into the cart. Shri Shri Thakur walked out and checked if all her bags were loaded up. She was looking out through the window and the look on Shri Shri Thakur’s face was something that no one had seen often. Tears rolling down His eyes, in a heavy grieving voice, Shri Shri Thakur said, “Bimu, you are leaving me after such a long time”. Bimala Maa was quit until then; she could not control her emotions any more and started crying. The cart kept on moving ahead. Shri Shri Thakur came back and sat down with a heavy heart. One would wonder how the heart of a *sannyasi*, which is supposed to be dry as a desert, turned that soft that day. Shri Shri Thakur wrote in a letter (*Chithi* 1/46) that even He could not distance Himself from the tender and simple love of His devotees. Bimala Maa had never forgotten the face and expression on Shri Shri Thakur that day and deep inside her, she had always felt “where can I go without you, Thakur”.

The next phase of her life highlighted by how she conducted herself as an ideal wife in a marriage: running the household, serving her husband and performing Shri Shri Thakur’s daily *puja* and *japa*. In 1927, she was blessed with a son named Bibhuti but the joy was short-lived. Her son passed away in 1929. She had difficulty conceiving after this and urged her husband to marry again. Dharani Bhai married in 1936 and had children. She was adored by her step-children. Shri Shri Thakur visited her at her home once in 1924 and again in 1929; the room where Shri Shri Thakur stayed is perfectly preserved to this day.

Sources:

[1] Obituary of Bimala Maa published in Sangha Sebaka 45th Part 3rd issue

[2] *Sannyasini Suradhuni Saraswati*, a continuing series dedicated to the life of Surabala Maa, published in multiple issues of Sangha Sebaka

[3] Nilachale Thakur Nigamananda Part 1

Shri Shri Thakur Charanashrita
Sanujit Senapati
America Saraswata Sangha

Similarities between Christianity and Teachings of Shri Shri Thakur

Christianity was introduced in America around the early 17th century with the advent of the Pilgrims* and later followed by the Puritans. Pilgrims consisted of a group of people desiring reform in the Anglican Church. When they realized it was not going to happen, they separated from the English Church and the Separatist movement was born. They emphasized on the spiritual meaning of the Bible and independent of any social, political or cultural influence. It was not possible in the England of the 16th century and hence the separatists left their country and traveled first to Holland and then to America in the ship called Mayflower.

There existed a second group contemporary to the Separatist movement. This group or the Puritans wanted biblical reforms while remaining within the church. Within a few years, following the example of the pilgrims, a larger group of Puritans left England for America.

Both the Pilgrims and the Puritans emphasized on the spiritual meaning of Bible, spiritual enlightenment and freedom of thought through education and awareness. This in turn led to growing individualism and democratization. Hence, it can safely be said that America was founded by Bible-believing Christians and was based on Christian principles and freedom of the individual. This translates to religion that offers spirituality without any binding authority.

America as a country is an assemblage of diverse cultures and faiths. Many faiths have flourished in the United States. The Constitution of America prevents the government from exercising any authority in religion and provides to its people the free exercise of any religion. Christianity is one of today's largest religions in the country and the majority of Americans identify themselves as Christians.

Christianity is based on the teaching of Jesus Christ, who taught about human values of Goodness, God's unconditional love for all humans, and His perpetual will to forgive all repenting sinners from their wrongdoings.

The teachings of Shri Shri Thakur and Jesus Christ have essentially the same fundamentals, such as concepts of afterlife, heaven, and human goodness. Christianity emphasizes on virtues like honesty, character, reliability, compassion, peace, respect and faith. Shri Shri Thakur has given importance to the duties that every human being must fulfill. The duties of every person are based on the same virtues of compassion, honesty and selflessness that form the essence of Christianity. So the duties of a person must be carried out, as a son, as a spouse, as a father, as a friend and as a citizen. Shri Shri Thakur and Jesus Christ desired their devotees and disciples to be ideal human beings and stay away from greed, sin and evil. Shri Shri Thakur has preached that not only our *Sangha* but also the whole human race is like a family. Christians also believe that all humans are sons or daughters of the same God. So both treat all human beings with respect and goodwill.

Shri Shri Thakur directed his disciples to be honest, humble and unselfish. He primarily desired that his disciples to lead an exemplary life and hence become role models for others in

---

* In United States the word "Pilgrims" usually refers to the English settlers of New England, northeastern corner region.

serving mankind. Shri Shri Thakur preached love for fellow human beings. The main responsibility of Shri Shri Thakur's disciples and devotees was to work for the welfare of mankind. Likewise religious practices in Christianity are all involved in some way or another with spreading the good word of the salvation of Jesus Christ and the love of God. The idea is that by spreading peace and love, not only will harmony come to the world and one can rejoice together forever one day in Heaven with God Almighty.

In nutshell and in a few simple words of a Christian:

Christianity is all about belief and faith, pray to Jesus with faith and he will guide you.

We believe when a child is baptized, he or she receives Christ as his or her personal savior and the responsibilities of parents are to bring up the child in that love, teach her that Christ came to save us all from sins, and died on the cross so that our sins are forgiven and we have eternal life.

Love your neighbor as yourself is what Christians believe, trust and obey for there's no other way to be happy in Jesus.

As Christians we should count our blessings.

If we believe in Christ, as he said - "I am the way the truth and the life, whosoever believeth in me shall not perish but have eternal life" & obey his commandments we will surely be sitting by His side.

As Christians we should live a life of love, joy and peace and teach others the same.

Similarly total surrender to Shri Guru leads one to total freedom as He shoulders the burden of life on this earth and in life after death. Faith and devotion are necessary to reach the level of total surrender.

As per our Shri Shri Thakur, spiritual perfection is found in *moksha* (liberation) through good *Karma* or deeds and in Christianity heaven can be reached by following Jesus Christ's teachings of goodness. The core belief of the followers of Shri Shri Thakur is that humans and all living beings are embodiment of souls, which must achieve spiritual perfection. When it is achieved, the soul permanently enters a higher level of existence, called *moksha*. Similarly Christians holds the belief that heaven is a place of peace and salvation where they dwell eternally with the father.

The other primary common element underlining both Christianity and our *Sangha* is the importance of cleansing of the physical body. Our Thakur has guided us to keep our physical body clean. All the devotees of Shri Shri Thakur take bath at least once everyday to be certain they are always clean for respect of oneself and of God. Metaphorically it means to shun impure thoughts and avoid immoral actions. The body houses the soul and the soul is temple where God resides. The primary motive for ritual of cleansing one's soul is purification from sin and evil, in preparation for the love of God.

In Christianity, there are many examples of cleansing. Baptism is a Christian ritual in which water is either sprinkled on the head of the recipient, or into which he or she is fully or partially immersed. There is holy water at every entrance in Christian churches as well, to bless oneself with the love of God and be cleansed before entering or leaving the Church. Shri Shri Thakur's devotees wash their hands and feet before entering his temple and receive the holy water, "*Charanamrit*" as Shri Shri Thakur's blessing.

The other prevalent aspect is uninterrupted reflection and contemplation on God through continuous reciting of prayers or chanting the name of God. Christians recite prayers on the rosary and Shri Shri Thakur's devotees and disciples chant the 'Jayaguru' siddhamantra.

Thus, these are some of the close links which exist between Christianity and Shri Shri Thakur's teaching which bind us into a sacred brotherhood.

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Usha Agarwal
America Saraswata Sangha

ପ୍ରଣତି ଘେନ ଆମର

ପ୍ରଣତି ଘେନ ହେ ପ୍ରାଣଠାକୁର !

ପ୍ରଣତି ଘେନ ଆମର

ତୁମରି ପରଶ ତୁମରି ଆଶିଷ

ଜୀବନର ସହଚର । ୦୮

ତୁମ ଇଚ୍ଛା ବିନେ ନ ହଲେ ପତର

ତୁମ କୃପା ବଳେ ପଞ୍ଜୁ ଲଙ୍ଘେ ଗିରି

ତୁମ ଇଚ୍ଛା ହେଉ ଏ ଜୀବନେ ପୂର୍ଣ୍ଣ

ତୁମେ ଗତି ଅଗତିର । ୧୮

ଯନ୍ତ୍ରୀ ରୂପେ ତୁମେ ଦେଉଛ ଲଳିତ

ଭଙ୍ଗା ଯନ୍ତ୍ର ତାହା ବୁଝିପାରେନି ତ

ପାଶେ ପାଶେ ରହି ଦେଖାଉଛ ପଥ

ଆମେ ନିମିତ୍ତ ମାତର । ୨୮

କେତେ ଉପଦେଶ ଦେଇଛ ଜୀବନେ

ମଧୁବୋଳା କଥା କୁହ କାନେ କାନେ

ଚଞ୍ଚଳ ମନକୁ ବାନ୍ଧି ଶ୍ରୀଚରଣେ

ତୁମ ମନୋମତ କର । ୩୮

ତୁମ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ହେବୁ ଆଗଭର

ହୋଇ ସଂଘବନ୍ଧ ଦୃଢ଼ ପରିକର

ସଂପି ମନ, ପ୍ରାଣ ତୁମ ଶ୍ରୀପୟରେ

ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଜୀବନର । ୪୮

ନିବୃତ୍ତି ପଥରେ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ହୋଇ

ନିଷ୍କାମ କରମେ ମନ ବଢ଼ୁ ଯାଇଁ

ତୁମ ମନୋମତ ଆସନ ମନ୍ଦିରେ

ଦିଅ ସେବା ଅଧିକାର । ୫୮

ଶୋଭାରାଶି ମଧ୍ୟେ ଆଜି ବିଜେ କର

ପୁରାଇଛ ବାଞ୍ଛା ଭକତ ମନର

କରି କରାଉଛ ତୁମେ ବିଶ୍ୱସାଇଁ

ଏ ଜୀବନ କର୍ଣ୍ଣଧାର । ୬୮

ଆନନ୍ଦମୟ ହେ ! ଆନନ୍ଦ ବିତରି

ବରଷକେ ଥରେ ଆସ କୃପା କରି

ଭକତ ଗହଣେ ପ୍ରେମ-କଳ୍ପତରୁ

ତୁମେ କରୁଣା ସାଗର । ୭୮

ସମ୍ମିଳନୀ ତୁମ ପ୍ରିୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ

ମର୍ତ୍ତ୍ୟଧାମେ ତୁମ ଲୀଳା ବୃନ୍ଦାବନ

ଏ ଶୁଭ ଲଗନେ ଆନନ୍ଦିତ ସର୍ବେ

ପୂଜିବାକୁ ଶ୍ରୀପୟର । ୮୮

ନୟନ ଲୋଚକେ ପାଦ ପଖାଳିବୁ

ଶରଧା ସୁମନ ମାଳ ପିନ୍ଧାଇବୁ

ଭକତି ନୈବେଦ୍ୟ ସାଦରେ ଅର୍ପିବୁ

ବିଶ୍ୱେଶ୍ୱର ଘେନାକର । ୯୮

ସର୍ବେ ହୋଇ ଆଜି ହର୍ଷ ପୁଲକିତ

ତୁମ ଜୟଗାନେ ଧରା ନିନାଦିତ

ନିବେଦନ କରୁ ମିଳି ସବୁ ଭକ୍ତ

ପ୍ରଣତି ଘେନ ଆମର । ୧୦୮

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା

ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଦେବ-ଜୀବନ

ମନୁଷ୍ୟ ଭଗବାନଙ୍କର ଜୀବଜଗତ ସୃଷ୍ଟିର ତରମ ବିକାଶ । ମାନବ ଭିତରେ ଭଗବତ୍ ଶକ୍ତି ଓ ମାୟାଶକ୍ତି - ଉଭୟବିଧ ଶକ୍ତି ଦେଇ ତାକୁ ଉପଯୋଗ କରିବାର ସ୍ବାଧୀନ ଇଚ୍ଛା ମଧ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟକୁ ଭଗବାନ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ତାକୁ ତଟସ୍ଥା ଶକ୍ତି କୁହାଯାଏ । ସେ ଇଚ୍ଛା କଲେ ଭଗବତ୍ ଶକ୍ତିରେ ପରିଚାଳିତ ହୋଇ ମନୁଷ୍ୟତ୍ବ, ଦେବତ୍ବ, ଇଶ୍ବରତ୍ବ ଓ ବ୍ରହ୍ମତ୍ବ ଲାଭ କରିପାରେ । ମାୟାଶକ୍ତିର ଅଧୀନସ୍ଥ ହୋଇ ପ୍ରବୃତ୍ତି ପଥରେ ଚଳିଲେ ମନୁଷ୍ୟତ୍ବରୁ ନିମ୍ନସ୍ତରକୁ ଗତି କରି ପଶୁତ୍ବ ବା ଅସୁରତ୍ବରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇ ନର-ପଶୁ ବା ନର-ରାକ୍ଷସ ପାଲଟି ଯାଏ । ମନୁଷ୍ୟର ଅନ୍ତରରେ ଯେଉଁପରି ଭାବର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ବାହାରେ ତାହା ତା'ର ଚାଲିଚଳନ କଥାବାଣୀ ଓ ବ୍ୟବହାରରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇପଡେ । ପଶୁ ପରି ଆହାର, ନିଦ୍ରା, ଆମୋଦରେ ମାତି ରହିବା ଜୀବନ ପଶୁଜୀବନ ବୋଲି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି । ଭୋଗବିଳାସରେ ମାତି ପରସ୍ତାପହରଣ, ପରପୀଡନାଦି ନୃଶଂସ ଭାବର ଅନୁସରଣ କଲେ ମାନବ ନର-ରାକ୍ଷସରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଏ । ଅସଦ୍‌ବୃତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଦମନ କରି ସଦ୍‌ବୃତ୍ତିର ଅନୁଶୀଳନ କଲେ ମନୁଷ୍ୟ ଦେବତ୍ବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଦେବ-ଜୀବନ ଲାଭ କରେ ।

ଦେବଭାବର ଅନୁଶୀଳନ କରୁଥିବା ମନୁଷ୍ୟଟିକୁ ଦେଖିଲେ ଅନ୍ୟର ଅନ୍ତରରେ ଦେବଭାବ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଏହିପରି ସାଧୁବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ମହାପୁରୁଷ ଓ ଦେବମାନବ ରୂପରେ ପରିଚିତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଅନ୍ତରର ଦୈବୀଭାବ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦିବ୍ୟ ଭାବରେ ଆକର୍ଷଣ କରିଥାଏ । ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଦି'ପଦ କଥା କହିବାକୁ ମନ ସ୍ବତଃ ଆକୃଷ୍ଟ ହୁଏ । ସାଧାରଣ ଲୋକମାନେ ଏମାନଙ୍କୁ ଦେଖିଲେ କହିଥାନ୍ତି ଦେବତା ପରି ମଣିଷଟିଏ । ଏହିପରି ଦେବମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ମନରେ ଭକ୍ତି, ପ୍ରୀତି, ଶ୍ରଦ୍ଧା, ଭଲପାଇବା ସ୍ବତଃ ଜାତ ହୋଇଥାଏ ।

ମାନବ-ଜୀବନକୁ ଦେବଜୀବନରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ହେଲେ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶ୍ରୟ ଗ୍ରହଣ କରି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣିପାତ ଓ ସେବାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରି ପରିପ୍ରଶ୍ନ ଦ୍ବାରା ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭର ଉପାୟ ବୁଝି ସାଧନା ଦ୍ବାରା ତାହା ନିଜ ଜୀବନରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାକୁ ହେବ । ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁ ହିଁ ଏହି ପଥର ଏକମାତ୍ର ଦିଗ୍ଗୋରୀ । ସେ ବ୍ରହ୍ମତ୍ବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହି ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ସେହି ବ୍ରହ୍ମତ୍ବ ଲାଭ ପଥରେ ପରିଚାଳିତ କରିଥାନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ଅନ୍ତରରେ ବ୍ରହ୍ମତ୍ବ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି ସେହିମାନଙ୍କର ଜୀବନ ହିଁ ଦେବଜୀବନ ବା ଦିବ୍ୟ ଜୀବନର ପରିଚାୟକ ।

ପୁରାତନ ଋଷିଯୁଗରେ ଗୁରୁକୁଳମାନଙ୍କରେ ଜୀବନର ତରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଯେ ଭଗବତ୍‌ପ୍ରୀତି ତାହା ଶିକ୍ଷା ଦିଆଯାଉଥିଲା । ମନୁଷ୍ୟ ଚେଷ୍ଟାକଲେ ବ୍ରହ୍ମତ୍ବ ଲାଭ କରିପାରେ, କିନ୍ତୁ ଦେବତାମାନେ ବ୍ରହ୍ମତ୍ବ ଲାଭ କରିବାକୁ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ପୁନରାୟ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ନେଇ ସାଧନା କରି ବ୍ରହ୍ମତ୍ବ ଲାଭ କରିବାକୁ ହୁଏ । ଏଣୁ ଭାଗବତରେ 'ଦୁର୍ଲଭ ମନୁଷ୍ୟ ଶରୀର' ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । କେବଳ ଦୁର୍ଲଭ ଶରୀର ନୁହେଁ, ସୁଦୁର୍ଲଭ ସର୍ବଶକ୍ତିସଂପନ୍ନ ମନଟିଏ ମଧ୍ୟ ଭଗବାନ ମାନବକୁ ଦେଇଛନ୍ତି । ମନର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ କରି ଭଗବତ୍ ଲାଭ ଦିଗରେ ନିୟୋଜିତ କଲେ ମନୁଷ୍ୟ ଭଗବାନ ହୋଇପାରିବ । ମାନବ ଜଗତକୁ ଏହି ମହାନ୍ ଶିକ୍ଷା ଦେବାପାଇଁ ସ୍ବୟଂ ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ରୂପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶରୀରକୁ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଧରାଧାମକୁ ଆଗମନ କରିଛନ୍ତି । ଋଷିଯୁଗରେ ଯେପରି ଗୁରୁକୁଳର ଆଶ୍ରମଗୁଡ଼ିକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶିକ୍ଷାକେନ୍ଦ୍ର ଥିଲା, ସେହିପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସଂପ୍ରଦାୟିକ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶିକ୍ଷାକ୍ଷେତ୍ର ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଅଛି । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ସେବା, ତାଙ୍କ ଆଦେଶପାଳନ, ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁଯାୟୀ ଆତ୍ମଗଠନ, ତାଙ୍କୁ ଭଲପାଇବା, ତାଙ୍କର ଜଗତ୍‌ହିତକର କର୍ମସାଧନ କରିବା ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ସାଧନ-ପଥ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଅନ୍ତରରେ ଗୁରୁବ୍ରହ୍ମ ରୂପରେ ଲାଭକରିବା ହିଁ ବ୍ରହ୍ମତ୍ବଲାଭର ପରିଚାୟକ ।

ପୁରାକାଳରେ ମହର୍ଷି ଓ ବ୍ରହ୍ମର୍ଷିମାନେ ସନାତନ ଧର୍ମ ଧାରାରେ ମାନବ-ଜୀବନକୁ ଗଠନ କରୁଥିବାରୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନ ଓ ସମସ୍ତି ଜୀବନ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଆନନ୍ଦମୟ ହେଉଥିଲା । ଋଷିମୁନିମାନେ ବ୍ୟକ୍ତିଜୀବନକୁ ସତ୍‌ପଥରେ ପରିଚାଳିତ କରୁଥିବାରୁ ସାମାଜିକ ଜୀବନ ସ୍ବତଃ ଦେବଭାବରେ ଗଢି ହୋଇଯାଉଥିଲା । ମନୁଷ୍ୟମାନେ ଅର୍ଥମୁଖୀ ନ ହୋଇ ପରମାର୍ଥ ଲାଭକୁ ଜୀବନର ତରମ ସାର୍ଥକତା ଜ୍ଞାନ କରୁଥିଲେ । ଗୁରୁସେବା, ପିତାମାତାଦି ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କର ସେବା, ସମାଜସେବା, ସମସ୍ତ ଭଗବତ୍ ଜ୍ଞାନରେ ସଂପାଦିତ ହେଉଥିବାରୁ ମାନବ ଦିବ୍ୟଭାବ ଅବଲମ୍ବନ କରି ଜୀବନ ଯାପନ କରିବା ଦ୍ବାରା ଦେବତା ହୋଇ ଯାଉଥିଲା; ଯାହାଫଳରେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଭୂମିରେ ଅମୃତର ଆସ୍ବାଦନ ମିଳୁଥିଲା । ମାନବ ଅନ୍ତରରେ ଦେବତାଙ୍କୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ନ ପାରିଲେ ଦେବଜୀବନ ଲାଭ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ପ୍ରଥମେ ନିଜ ଅନ୍ତରରେ ଭଗବତ୍ ଦର୍ଶନ କରିବା ପରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ଭିତରେ ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରି ଭଲପାଇବା ବା ସେବା କରିବା ହେଉଛି ଶିବଜ୍ଞାନରେ

ଜୀବସେବା । ନିଜକୁ ଆଗେ ଶିବତ୍ବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରି ତା'ପରେ ଜୀବଜଗତର ସେବା କରିବା ବ୍ରହ୍ମତୁଲ୍ୟଭର ଉପାୟ । ଏଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପ୍ରଥମେ ଆତ୍ମଗଠନ କରିବାକୁ କହିଛନ୍ତି । ସେ ଯାହା ସବୁ କରିବାକୁ କହିଛନ୍ତି ନିଜ ଜୀବନରେ ତାହା ସବୁ ପାଳନ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ହିଁ ଦେବତ୍ବ । ସେଥିରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଯିବା ଇଶ୍ବରତ୍ବ ଓ ଜଗତକୁ ସେହି ସବୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ୍ୟଭାବର ଶିକ୍ଷା ଦେବା ହିଁ ବ୍ରହ୍ମତ୍ବ ଲାଭ । ନିଜେ ସତ କହିବାରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତ ନ ହେଲେ ଅନ୍ୟକୁ ତାହା ଶିକ୍ଷା ଦେବା ବିତମ୍ବନା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ହେଉଛି ଆଚରଣଧର୍ମୀ, ପ୍ରଚାରଧର୍ମୀ ନୁହେଁ । ଏଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯେଉଁ ସବୁ ଆଦେଶ ଉପଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି ଓ ସଂଘ ମାଧ୍ୟମରେ କରୁଛନ୍ତି, ସେଗୁଡିକ ଯିଏ ନିଜ ଜୀବନରେ ମାନି ଚଳି ପାରିବେ ସେ ଦେବତ୍ବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିବେ ।

ମନୁଷ୍ୟ ଇନ୍ଦ୍ରଜଗତରେ ନାନା ବିସ୍ମୟକର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଦେଖାଇ ଟିକିଏ ପ୍ରଶଂସା ପାଇବା ବା ଦୁଇପଇସା ରୋଜଗାର କରିବା ପାଇଁ ନିଜ ଭିତରେ ଥିବା ଅସୀମ ଶକ୍ତିର ଅପଚୟ କରୁଅଛନ୍ତି । ସିଦ୍ଧ ମୁନିରସିମାନେ ନିଜର ସେ ଶକ୍ତି ପ୍ରୟୋଗ କରି କେତେ ଅଜ୍ଞେୟ ଦୁର୍ଦ୍ଦେୟ ତତ୍ତ୍ବମାନ ଆବିଷ୍କାର କରି ଦେବତାଙ୍କଠାରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବତମ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ କରିବା ସହ ବିଶ୍ବବାସୀଙ୍କର ମୁକ୍ତିର ଭାର ମଧ୍ୟ ବହନ କରିବାର ଶକ୍ତି ଅର୍ଜନ କରୁଥିଲେ । ମାନବର ଅପୁରନ୍ଦ ଶକ୍ତି ଖାମଖିଆଳି ଭାବରେ ସେମାନେ ବ୍ୟୟ କରି ଜୀବନକୁ ନଷ୍ଟ କରୁ ନ ଥିଲେ । ମାନବଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସେହି ଇନ୍ଦ୍ରିୟାତୀତ ଭୂମିରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ନିଜର ଗୁରୁଭକ୍ତଙ୍କୁ ଅନ୍ତରର ଅନ୍ତରତମ ପ୍ରଦେଶରେ ଲାଭ କରିବା । ଧରେ ମାତ୍ର ତାଙ୍କୁ ଅନ୍ତରରେ ଲାଭ କରି ପାରିଲେ ଜଗତସାରା ତାଙ୍କରି ଲୀଳା ସନ୍ଦର୍ଶନ କରି ମାନବଜୀବନ ଆନନ୍ଦର ପ୍ରସ୍ରାବଣ ପାଲଟି ଯାଏ, ଜନ୍ମ ସାର୍ଥକ ହୁଏ । ସାଧକ କବି ଗାଇଛନ୍ତି—

ମିଳିବ ଯେବେ ରେ ଶୁଭ ସନ୍ଧାନ ତାର
ଏ ଜୀବନ ହେବ ସେ ଗୀତ ସ୍ବରେ ବିଭୋର
ହସିବ ନାଟିବ ସେଦିନ ବିଶ୍ବସାରା
ଅକ୍ଷୟନ ଖୋଜି ବୁଲେ ସେହି ତାରା ।

ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କଲେ ଅନ୍ତରର ଆନନ୍ଦରେ ବାହାର ଦୁନିଆ ମଧ୍ୟ ଆନନ୍ଦମୟ ଅନୁଭୂତ ହେବ । ଏହା ହିଁ ଦେବଜୀବନ ଲାଭର ଧାରା । ବାହାରେ ସମସ୍ତ କର୍ମ କରି ମଧ୍ୟ ଏହି ମହାତ୍ମାମାନେ ଅନ୍ତରରେ ଅକର୍ମା ଥାନ୍ତି । ଏ ଜଗତର ଦୁଃଖ ସୁଖ, କର୍ମ ଅକର୍ମ, ଧର୍ମ ଅଧର୍ମ ସବୁର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ରହି ସେମାନେ କେବଳ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ବିଶ୍ବଲୀଳା ଦର୍ଶନ କରିଥାନ୍ତି । ନିଜ ଅନ୍ତରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ କରିପାରିଲେ ଜଗତ ସାରା ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କର ଅମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୀଳା ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ସାଧକ କ୍ଷମ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହି ସ୍ବରକୁ ଯେଉଁମାନେ ଉଠିପାରିଛନ୍ତି ସେହିମାନେ ଦେହରେ ଥାଇ ମଧ୍ୟ ଦେହାତୀତ ଭୂମିରେ ଅବସ୍ଥାନ କରି ଦେହାନ୍ତରେ ନିତ୍ୟଲୋକକୁ ଗମନ କରି ପ୍ରେମସେବୋତ୍ତରା ଗତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହା ହିଁ ମାନବଜୀବନରେ ବ୍ରହ୍ମତ୍ବ ଲାଭର ପରିଚାୟକ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ‘ସଗୁଣବ୍ରହ୍ମକୁ ଯେ ଦର୍ଶନ କଲା ତା’ର ନିର୍ଗୁଣତ୍ବ ବାକି ରହିଲା କେଉଁଠି ?’ ଏଥିପାଇଁ ଯେଉଁ ସାଧନାର ପ୍ରୟୋଜନ ତାହା ହେଲା ବ୍ରାହ୍ମମୁହୂର୍ତ୍ତରୁ ଶଯ୍ୟାତ୍ୟାଗ, ସ୍ଥିରାସନରେ ଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଧ୍ୟାନ, ସାତ୍ତ୍ବିକ ଆହାର, ସକାଳ ସନ୍ଧ୍ୟା ପୂଜା ଉପାସନା, ସତ୍ୟ ସରଳ ନିରଳସ ନିଷ୍ପାତ ଜୀବନ ଗଠନ, ସଂଘରେ ନିୟମିତ ଯୋଗଦାନ, ପ୍ରତି ଶ୍ବାସରେ ଗୁରୁନାମ ଜପ, ‘ଠାକୁରଙ୍କ ସଂସାର’ ଜ୍ଞାନରେ ସଂସାରର କର୍ମସାଧନ, ଭଗବତ୍ ଚକ୍ଷୁରେ ଜୀବଜଗତକୁ ଦର୍ଶନ କରି ଭଲପାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟାନିରତ ହେବା । ଏହି ସମସ୍ତ ବିଷୟ ସଂଘରୁ ଶିକ୍ଷା କରି ତଦନୁଯାୟୀ ଜୀବନ ଗଠନ କରିବା ହିଁ ଦେବତ୍ବ ବା ଦେବଜୀବନ ଲାଭର ଉପାୟ ।

ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ସେବକମାନେ ଗୁରୁସେବା ମାଧ୍ୟମରେ ଦେବତ୍ବରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଅନ୍ତିମରେ ଗୁରୁସେବା ରୂପ ବ୍ରହ୍ମତ୍ବ ଲାଭ କରିଥାନ୍ତି । ଏଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସଂଘସେବୀ ଭକ୍ତମାନେ ମନୁଷ୍ୟତ୍ବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ କ୍ରମେ ବ୍ରହ୍ମତ୍ବ ଲାଭ କରନ୍ତୁ, ଏହା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଏକାନ୍ତ ଇଚ୍ଛା । ତାଙ୍କର ଏହି ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କୁ ଟିକିଏ ସୁଖ ପାଇବାର ସାଧନା ଦେଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆମେ ଯେପରି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାଣଭରି ଭଲ ପାଇ ତାଙ୍କର ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ କରିପାରିବୁ ସେ ଆମମାନଙ୍କୁ ସେହି ଆଶୀର୍ବାଦ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତୁ । ଏହା ହିଁ ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ଏକାନ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ରୀ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାଶ
ସଭାପତି, ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ବତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ଶରଣାଗତି

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମହାବାକ୍ୟ ‘ମୁଁ ନିତ୍ୟଲୋକର ନିତ୍ୟପୁରୁଷ, ଆଉ ତୁମେମାନେ ମୋର ଲୀଳାସହଚର’ । ଏହି ନିତ୍ୟଲୋକର ଅନନ୍ତ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ ପାଇଁ ଏ ଜଗତରେ ବା ଭୁଲୋକରେ ସମ୍ପିଳନୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଅଭିନବ ଅବଦାନ ।

ବର୍ଷସାରା ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ କେବଳ **Tele-conference** ମାଧ୍ୟମରେ ସଂସ୍ଥାପକବେଶନ କରି ଆନନ୍ଦର ଅଧିକାରୀ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବର୍ଷରେ ଥରେ ଏହି ପରମାନନ୍ଦର ସ୍ୱାଦ ଅନୁଭବ କରିବାକୁ ସମ୍ପିଳନୀର ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରନ୍ତି । ଏହିଦିନ ସମସ୍ତେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ସେବା ମାଧ୍ୟମରେ ଆନନ୍ଦମୟଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ଦେଇ ନିଜେ ଆନନ୍ଦ-ସାଗରରେ ଅବଗାହନ କରନ୍ତି । ସେଇ ଆନନ୍ଦ ଲହରୀ ସମସ୍ତ ସୀମା ସରହଦ ଚପି ସୁଦୂର ଓଡ଼ିଶାରେ ମଧ୍ୟ ଆମମାନଙ୍କ ହୃଦୟ ଝୁର୍ଣ୍ଣ କରୁଛି ।

ଶ୍ରୀଭଗବାନ ଶୀତାରେ କହିଛନ୍ତି ‘ମମୈବାଂଶୋ ଜୀବଲୋକେ ...’ ଅର୍ଥାତ୍ ଏ ଜୀବ ମୋର ଅଂଶ । ସତ୍, ଚିତ୍ ଓ ଆନନ୍ଦ ହିଁ ପରମାତ୍ମାଙ୍କ ସ୍ୱରୂପ । ଆମେ ତାଙ୍କର ଅଂଶ ହୋଇଥିବାରୁ ଆମେ ସବୁବେଳେ ଏହି ଅଖଣ୍ଡ ଆନନ୍ଦ ବା ପରମାନନ୍ଦ ଖୋଜୁଛୁ । ବିଷୟ ସଂଯୋଗରେ ଯେଉଁ ଆନନ୍ଦ ମିଳେ ତାହା ଅନିତ୍ୟ ଓ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ । ପରମାନନ୍ଦ କେବଳ ଈଶ୍ୱରଙ୍କଠାରେ ଅଛି । ଏଣୁ ପରମାନନ୍ଦ ପାଇବାକୁ ହେଲେ ଈଶ୍ୱରଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ ହେବ । କିନ୍ତୁ ଈଶ୍ୱର ଏହି ମନ, ବୁଦ୍ଧି ଓ ଇନ୍ଦ୍ରିୟର ଅଗୋଚର । ଏଣୁ ଏହା ଦ୍ୱାରା ସେ ଅପ୍ରାପ୍ୟ । ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ, ତେବେ ସେ କିପରି ମିଳନ୍ତି ? ସେ ଯାହାକୁ କୃପା କରନ୍ତି କେବଳ ସେ ତାଙ୍କୁ ଜାଣି ପାରିବେ ଓ ପାଇପାରିବେ । ଏହି ଭଗବତ୍ କୃପା ଆକର୍ଷଣର ଏକମାତ୍ର ପଥ ‘ଶରଣାଗତି’ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମୋର ଅତି ଆପଣାର ଓ ‘ମୁଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର । ଏହାକୁ ମାନି ନେବା ହିଁ ଶରଣାଗତି । ଯେପରି ସଂସାରଠାରୁ ନିଜକୁ ଅଲଗା କଲେ ହିଁ ସଂସାରକୁ ବୁଝି ହୁଏ, ସେପରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସହ ଏକ ହେଲେ ହିଁ ତାଙ୍କୁ ବୁଝି ହୁଏ ଓ ଜାଣି ହୁଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବା, ତାଙ୍କଠାରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ଶରଣାପନ୍ନ ହେବା ତତ୍କାଳ ସିଦ୍ଧି ପ୍ରଦାନ କରେ । ଯେପରି ମା’ର କ୍ଷୀର ତା ନିଜ ପାଇଁ କୌଣସି କାମରେ ଲାଗେନି, ତା ପିଲାପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ହୁଏ । ସେହିପରି ଗୁରୁଗୁଣ୍ଡ ଆମ ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ; ଆମେ କେବଳ ଶରଣାଗତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଭଗବତ୍ ଶରଣାଗତିର ମୁଖ୍ୟତଃ ଷଟ୍ ସ୍ତର -

୧) ଭଗବତ୍ ସ୍ମରଣ ଚିନ୍ତନ

୨) ଅନୁକୂଳ ଓ ପ୍ରତିକୂଳ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପରିସ୍ଥିତି ଭଗବାନଙ୍କ ବିଧାନ ଭାବି ସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ

୩) ସମସ୍ତ କାମ ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କରି ତାଙ୍କୁ ସମର୍ପଣ

୪) ତାଙ୍କ ଆଦେଶ ଅବିଚାରରେ ପ୍ରତିପାଳନ

ଶରଣାଗତ ହେବା ଭକ୍ତ ଉପରେ ନିର୍ଭର କଲେ ମଧ୍ୟ ଶରଣାଗତି ସଫଳ ହେବା ତାଙ୍କ କୃପା ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ।

ଭୁଞ୍ଜ ସବ୍ ଜହାଁ ମେ, ପତା ତେରା ନହିଁ

ଜବ୍ ପତା ତେରା ଲଗା, ଅବ୍ ମେରା ପତା ନହିଁ ।

ଶରଣାଗତ ହେଲେ ସମସ୍ତ ଭୟ, ଶୋକ, ଚିନ୍ତା ଦୂର ହୁଏ ଏବଂ ଭକ୍ତ ନିଜକୁ ଭୁଲିଯାଏ । ଭଗବାନଙ୍କଠାରେ ନିର୍ଭରତା ବଢ଼ିଯାଏ ।

ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧ ସମୟର କଥା- ଆଠ ଦିନ ଯୁଦ୍ଧ ହେଲାଣି । କୌରବମାନଙ୍କର ସେନାପତି ମହାବୀର ଭୀଷ୍ମ, ତଥାପି ଜଣେ ବି ପଶ୍ଚାତ୍ତାପ ମରିନାହାନ୍ତି । ଦୂର୍ଯ୍ୟୋଧନ କୋପୁତ ହୋଇ ଭୀଷ୍ମଙ୍କୁ ଅପମାନିତ ସ୍ୱରରେ କହିଲେ, ‘ପିତାମହ ! ଆପଣ କୌରବବାହିନୀର ସେନାପତି, କିନ୍ତୁ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆପଣଙ୍କ ସ୍ନେହ ସହାନୁଭୂତି ଅଛି । ସେଥିପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ ମାରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ଏହା କିନ୍ତୁ ଯୁଦ୍ଧକ୍ଷେତ୍ରରେ ବୀରର ଧର୍ମ ନୁହେଁ ।’ ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ପୌରୁଷକୁ ଆଘାତ ଲାଗିଲା । ସେ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କଲେ, ଆସନ୍ତା କାଲି ଯୁଦ୍ଧରେ ଅର୍ଜୁନଙ୍କୁ ନିଷ୍ଠୁର ମାରିବେ । ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ପାଣ୍ଡବ ଶିବିରରେ ଆତଙ୍କ ଖେଳାଇଦେଲା । ସମସ୍ତେ ଚିନ୍ତିତ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ଶିବିରରେ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ସେ ସୁଖନିଦ୍ରା ଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଉଠାଇ ପଚାରିଲେ, ସଖା ! ‘ଭୀଷ୍ମଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ଶୁଣିଛ ?’ ‘ହଁ ଶୁଣିଛି’, ଅର୍ଜୁନ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ - ଶୁଣିଛ ! ତେବେ ବି ସୁଖ ନିଦ୍ରା ଯାଉଛ, ଭୟ ଲାଗୁନି ?

ଅର୍ଜୁନ - ଭୟ କାହିଁକି ଲାଗିବ ? ‘ତୁମେ ଯେ ଅଛ’ ।

ଏହା ହିଁ ଶରଣାଗତି । ଆମେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପନ୍ଥାରେ ସାଧନନିରତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସାଧନ ଉପରେ ଭରସା ନ ରଖି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କଠାରେ ଭରସା କରିବା ହିଁ ଶରଣାଗତି । ସେଥିପାଇଁ କୁହାଯାଇଛି -

ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ବିଷୟତ୍ୟାଗ, ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ତତ୍ତ୍ୱଦର୍ଶନ
ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ସହଜାବସ୍ଥା ସଦୁତ୍ତରୁ କରୁଣା ବିନା ।

ଏହି କରୁଣାପ୍ରାପ୍ତିର ଏକମାତ୍ର ପଥ ତାଙ୍କଠାରେ ସର୍ବତୋଭାବେ ଶରଣ ଯିବା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ‘ଏକମାତ୍ର ଶୁଦ୍ଧ ଦେହ, ମନ, ବୁଦ୍ଧି ହିଁ ଭଗବତ୍ ଚେତନାର ବିକାଶ କ୍ଷେତ୍ର । ସମର୍ପିତ ଆଧାର ଶୁଦ୍ଧ ହେଲେ ସେଥିରେ ଶକ୍ତିର ବିକାଶ ହୁଏ ।’

ଆଜିର ଏହି ଶୁଭଦିନରେ ନିଜ ନିଜର ଆତ୍ମସମୀକ୍ଷା କରି ଓ ଶୁଦ୍ଧ, ବଜ୍ରଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ ସହ ଶରଣାଗତି ସାଧନାରେ ତନ୍ମୟ ହୋଇ ଯିବାକୁ ହେବ । ଏହା ହିଁ ‘ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ପଥ’ । ଏଇ ବଳାପଥରେ ପରମ ପ୍ରେମମୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କୃପା ହିଁ ସମ୍ଭବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ସିଂହ
ପରିଚାଳକ, ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ଶ୍ରୀପଦେ ଦେଇଛ ଶରଣ

କୋଳାଲ ନେଇଛ ଠାକୁର ହେ ମୋତେ
ଶ୍ରୀପଦେ ଦେଇଛ ଶରଣ
ମନାଇ ନେଇଛ ଅବୁଝା ମନକୁ
କରିଛି ତୁମକୁ ବରଣ । ୦।

ମରମ କନ୍ଦରେ ସଜାଇଛି ମୁହିଁ
ତୁମରି ମୂର୍ତ୍ତି ସଦା ରହେ ଚାହିଁ
ଅବିରତେ କରେ ତୁମରି ବନ୍ଦନା
ନାମ ମାଳା ଗଳେ ଧାରଣ । ୧।
ଶ୍ରୀପଦେ ଦେଇଛ ଶରଣ

ମନ ତଟିନୀର ଚହଲା ପାଣିରେ
ଭାସୁଅଛି ମୁହିଁ ନୀରବ ନିଥରେ
ବତାଇ ଦେଉଛ ପାଶେ ମୋର ରହି
ଭବ ମୁକତିର କାରଣ । ୨।
ଶ୍ରୀପଦେ ଦେଇଛ ଶରଣ

କରମ ସାଗର ସଲୀଳ ରାଶି
ପାର କରୁଅଛ ପାଶେ ପାଶେ ବସି

ଧରମ ପଥର ନୀରବ ପଥକ
ବତାଇଛ ଦେଇ ଜୀବନ । ୩।
ଶ୍ରୀପଦେ ଦେଇଛ ଶରଣ

ବାଟ ଅବାଟର ସାଥୀ ତୁମେ ମୋର
କଜାଇଛ ପଥ ସାଥେ ରହି ମୋର
କେତେ ଯେ ଜନମ ଆସିଛ ସାଥୀରେ
କରିନାହୁଁ ମୋତେ ବାରଣ । ୪।
ଶ୍ରୀପଦେ ଦେଇଛ ଶରଣ

ବ୍ୟଥୃତ ଜୀବନ ସୀମିତ କାଳରେ
ସେବା ଦେଉଥିବ ତୁମ ଶ୍ରୀପଦରେ
କେବେ ନ ଭୁଲିବି ଶ୍ରୀମୁଖ ହେରିବି
ଆହେ ଶରଣ ରକ୍ଷଣ । ୫।
ଶ୍ରୀପଦେ ଦେଇଛ ଶରଣ

କୋଳାଲ ନେଇଛ ଠାକୁର ହେ ମୋତେ
ଶ୍ରୀପଦେ ଦେଇଛ ଶରଣ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ପ୍ରମିଳା ଚୌଧୁରୀ
ବ୍ରହ୍ମପୁର ଶାଖା ମହିଳା ସଂଘ

ସମଦର୍ଶନ

ସର୍ବତ୍ର ସମଦର୍ଶନ ବା ବ୍ରହ୍ମଦର୍ଶନ ହିଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତିର ପରାକାଷ୍ଠ । ଏହି ସମ୍ୟକ୍ ଦୃଷ୍ଟି ଲାଭ ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାଧକ ନିରାପଦଭୂମି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ପାରେନାହିଁ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ପଥରେ ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟ ବା ବିଭୂତି ଶୁଭ ହୋଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମଦୃଷ୍ଟି ବା ବ୍ରହ୍ମଦୃଷ୍ଟି ଲାଭ ନ ହୋଇଛି ସେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାଧକ ପକ୍ଷେ ନିଷିଦ୍ଧ କିମ୍ବା ନିଷ୍ଠେଷ୍ଟ ହେବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତିର ସମସ୍ତ ଲକ୍ଷଣକୁ ଅତିକ୍ରମ କରି ଗୀତା ଏବଂ ଉପନିଷଦ୍ରେ ସମଦର୍ଶନ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିବିଅଛି । ସମଦର୍ଶୀ କିଏ ? ଭଗବତ୍‌ଗୀତାର ୬ଷ୍ଠ ଅଧ୍ୟାୟ ଉନତ୍ତିଶ ଶ୍ଳୋକରେ ତାହା ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ଯଥା-

ସର୍ବଭୂତସ୍ଥମାତ୍ମନଂ ସର୍ବଭୂତାନି ତାମ୍ବିନି ।

ଇକ୍ଷତେ ଯୋଗଯୁକ୍ତାମ୍ବା ସର୍ବତ୍ର ସମଦର୍ଶିନଃ ।

ସମାହିତ ଯୋଗୀ ସର୍ବବସ୍ତୁରେ ସମଦୃଷ୍ଟିସଂପନ୍ନ ହୋଇ ଆତ୍ମାକୁ ସକଳ ଭୂତ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖିଥାନ୍ତି ଏବଂ ଆତ୍ମାରେ ସକଳ ଭୂତକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିପାରନ୍ତି ।

ପ୍ରକୃତ ସାଧକର ବିଷମ ଦୃଷ୍ଟି ନାହିଁ । କେବଳ ସମଦୃଷ୍ଟି ଥାଏ । ସାଧନାର ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଦୃଷ୍ଟି ଆତ୍ମକେନ୍ଦ୍ରରେ ନିବଦ୍ଧ ଥାଏ । ତାପରେ ‘ସର୍ବମିଦଂ ବିଭୂତି’ । କେନ୍ଦ୍ରରେ ଯିଏ ସଂହତ, ପରିଧିରେ ସେ ବିଭୂତି ରୂପେ ବ୍ୟାପ୍ତ - ଏହି ଦୃଷ୍ଟି ହିଁ ସମଦୃଷ୍ଟି । କୃତାର୍ଥ ସାଧକ ବା ଯୋଗୀମାନଙ୍କର ଏହି ସମଦୃଷ୍ଟି ଲାଭ ହୋଇଥାଏ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ଜଗତରେ କେତେ ଅଲୌକିକ ଦର୍ଶନ ହୋଇଥାଇପାରେ, ମାତ୍ର ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମଦର୍ଶନ ହୋଇନାହିଁ ସେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେ ତାର ସିଦ୍ଧିଲାଭ ହୋଇନାହିଁ । ପ୍ରଥମେ ସାଧକ ଅବସ୍ଥାରେ ନେତି ନେତି କରି ସମସ୍ତ ଦୃଶ୍ୟ ଜଗତକୁ ଆତ୍ମକେନ୍ଦ୍ରକୁ ଆଣି ପର୍ଯ୍ୟବେସିତ କରିବାକୁ ହେବ । ତାପରେ ସର୍ବ ବସ୍ତୁରେ ଇଷ୍ଟଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ହେବ । ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଶଙ୍କର ସମଦର୍ଶନର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟଟିକୁ ସୁନ୍ଦର ଭାବରେ ବିଶେଷଣ କରିଛନ୍ତି । ଯଥା- ସର୍ବେଷୁ ବ୍ରହ୍ମଦିକ୍ଷାବରା ଷ୍ଟେଷୁ ବିମ୍ବମେସୁ ସର୍ବଭୂତେସୁ ସମଂ ନିବିଷେଷଂ ବ୍ରହ୍ମାଂସିକଂ ତ୍ଵବିଷୟଃ ଦର୍ଶନଂ ଜ୍ଞାନଂ ଯସ୍ୟ ସ ସର୍ବତ୍ର ସମଦର୍ଶନଃ । ବହ୍ମାଦି ସ୍ଥାବରାଦି ଯାବତ୍ ବିଷୟ ପ୍ରାଣୀନିବତ୍ ସମ ଅର୍ଥାତ୍ ନିର୍ବିଶେଷ, ଜୀବ ଓ ବ୍ରହ୍ମଙ୍କର ଐକ୍ୟ ବିଷୟକ ଦର୍ଶନ ଜ୍ଞାନ ଯାହାର ଅଛି, ସେ ହିଁ ସର୍ବତ୍ର ସମଦର୍ଶୀ ।

ବୀଜ ମଧ୍ୟରେ ବୃକ୍ଷଶ୍ରେଣୀ, ପୁଣି ବୃକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବୀଜକୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ହେବ । ଯୁଗପତ୍ କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ପରିଧିରେ ଦୃଷ୍ଟି ସଂହତ ଓ ବ୍ୟାପ୍ତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଅତ୍ୟୁତାନନ୍ଦ ମହାପୁରୁଷଙ୍କ ଭାଷାରେ ପିଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ଓ ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ମଧ୍ୟରେ ପିଣ୍ଡ ଦର୍ଶନ ବା ଦରିଆ ମଧ୍ୟରେ ନୌକା ଓ ନୌକା ଭିତରେ ଯେପରି ଦରିଆ ବିଦ୍ୟମାନ ତାହାକୁ ସମଦର୍ଶନ କୁହାଯାଏ । କେବଳ ବ୍ୟାପ୍ତ ରୂପରେ ବା ସମସ୍ତି ରୂପରେ ଦେଖିଲେ ହେବ ନାହିଁ; ଯୁଗପତ୍ ବ୍ୟାପ୍ତି ଏବଂ ସଂହତିର ଦୃଷ୍ଟିରେ ସମନ୍ବୟ ଦେଖିବାକୁ ହେବ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ଅନୁଭୂତିର ଚରମ ବିକାଶ ଘଟିଅଛି - ଏହି ବ୍ୟାପ୍ତି ଓ ସଂହତିରେ । ବୃକ୍ଷକୁ ବୀଜ ମଧ୍ୟରେ ଦେଖିବାକୁ ହେଲେ ଆବୃତ ଚକ୍ଷୁର ପ୍ରୟୋଜନ । ଲକ୍ଷ୍ୟଭେଦ କରିବାକୁ ହେଲେ କେନ୍ଦ୍ରରେ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ନିବଦ୍ଧ କରିବାକୁ ହେବ । ଭ୍ରୁ ମଧ୍ୟରେ ଦୃଷ୍ଟି ଏକା କରିବାକୁ ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ଶିବନେତ୍ର ଉନ୍ମୁଳନ କରିବାକୁ ହେବ । ବିଚ୍ଛାରିତ ଲୋଚନରେ ଏକାଗ୍ରତା ହୁଏ ନାହିଁ । କେନ୍ଦ୍ରରେ ଅନୁଭବକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରିବା ପରେ, ବିଶ୍ଵଚରାଚରରେ ତାହାକୁ ବ୍ୟାପ୍ତ କରିବାକୁ ହେବ । ଗୀତା ଏବଂ ଉପନିଷଦର ଏହା ହିଁ ମୂଳ ଉପଦେଶ । ଆତ୍ମାକୁ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ (ବ୍ୟକ୍ତି ମଧ୍ୟରେ) ଯେପରି ଦେଖିବାକୁ ହେବ, ସେହିପରି ସକଳ ଭୂତକୁ ଦେଖିବାକୁ ହେବ । ସାଂଖ୍ୟ ମତରେ କୈବଲ୍ୟ ଏବଂ ବେଦାନ୍ତ ମତରେ ଆତ୍ମବ୍ୟାପ୍ତି; ଦୁଇଟାର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । କେବଳ ଘରେ ବସିରହିଲେ ହେବନାହିଁ, କିମ୍ବା ବାହାରେ ଧାଁ ଧପତ କଲେ ମଧ୍ୟ ହେବନାହିଁ । ଯଦି କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ ହୁଅ ତଥାପି ମଧ୍ୟ ବିପଦ । ଅଭେଦ ଦର୍ଶନ ହିଁ ଦର୍ଶନର ପରିସମାପ୍ତି ।

‘ପରାସ୍ତ ଖାନି ବ୍ୟତୃଣତ୍ ସ୍ଵୟମ୍ବୁ’ - ବହିର୍ମୁଖୀ କରି ବିଧାତା ଇନ୍ଦ୍ରିୟଗୁଡ଼ିକୁ ସୃଷ୍ଟି କରି ଅଛନ୍ତି । ତେଣୁ ତାହାକୁ ସଂଯମଦ୍ଵାରା ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ କରିବାକୁ ହେବ । ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ କରିପାରିଲେ ସାଂଖ୍ୟପଥରେ ଗତିକରିବା ସହଜ ହେବ । ତାପରେ ବେଦାନ୍ତର ବ୍ୟାପ୍ତି ଆସିଯିବ । ‘କସ୍ମିନ୍ନୁ ଉପୋବ୍ୟେ ବିଜ୍ଞାତେ ସର୍ବମିଦଂ ବିଜ୍ଞାତଂ ଭବତୀତି’ । ଉପନିଷଦରେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନ ଉତ୍ଥାପିତ ହୋଇଅଛି । କାହାକୁ ଜାଣିଲେ ବା କଣ ଜାଣିଲେ ସମସ୍ତ ଜଣାଯାଏ, ଏହା ହେଉଛି କେନ୍ଦ୍ରାଭିମୁଖୀ ସାଧନାର କଥା । ଏକ ମଧ୍ୟରେ ବିଶ୍ଵକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣତ କରି ଦେଖିବାକୁ ହେବ । ତାପରେ ମଧ୍ୟ ଅନୁଭୂତିର କଥା ଅଛି । ତାହେଉଛି ସେ କିପରି ବହୁ ହେଲେ ? ଏହିଠାରେ ବିଶ୍ଵରୂପ ଦର୍ଶନର ଲକ୍ଷିତ ଦେଖାଯାଏ । ଆତ୍ମାରୂପରେ ଯେ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ, ବିଶ୍ଵରୂପରେ ସେ ହିଁ ବ୍ୟାପ୍ତ । ଗୀତା ଏବଂ ଉପନିଷଦର କଥା ଆଖ୍ୟାୟ ଭାବରେ ମିଳିଯାଏ । ଇଶୋପନିଷଦରେ ଅଛି -

ଯଜ୍ଞ ସର୍ବାଣୀ ଭୂତାନ୍ୟ ଆତ୍ମନୈବାନୁପଶ୍ୟତି
ସର୍ବଭୂତେଷୁ ଚାତୁରୀମଂ ତତୋ ନ ବିଭୁରୁଦ୍ଧତେ ।

ଯେ ସର୍ବଦା ସର୍ବଭୂତକୁ ଆତ୍ମାରେ ଏବଂ ଆତ୍ମାକୁ ସର୍ବ ଭୂତରେ ଦର୍ଶନ କରେ, ସେ ସେହି ସର୍ବାତ୍ମା ଭାବ ଦର୍ଶନର ଫଳରେ କାହାକୁ ଯୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ ।

ଯୁକ୍ତାର ମୂଳରେ ରହିଛି ସର୍ବାତ୍ମା ଦର୍ଶନର ଅଭାବ । “ସର୍ବାହି ଯୁକ୍ତା ଆତ୍ମୋନେହନ୍ୟତ୍ ଦୁଷ୍ଟଂ ପଶ୍ୟତେ ଭବତି” । ସର୍ବ ଭୂତରେ ନିର୍ବିଶେଷ ଆତ୍ମଭାବ ଦର୍ଶନର ଯୁକ୍ତା ରହିପାରେ ନାହିଁ । ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ଉନ୍ନତି କହିଲେ ଏହି ସମଦୃଷ୍ଟି ଭାବ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । କେହି ନିଜକୁ ନିଜେ କେତେବେଳେ ଯୁକ୍ତ କରେ ନାହିଁ । ଯୁକ୍ତା କରିଲେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ ଯେଠାରେ ଆତ୍ମବ୍ୟାପ୍ତିର ଅଭାବ ଯାହା ଯୁକ୍ତି । ଭଗବାନ ବା ଠାକୁରଙ୍କୁ ଯେତେ ଭଲ ଭାବିଲେ ମଧ୍ୟ, ଯଦି ସର୍ବ ଭୂତରେ ପ୍ରେମାନ୍ତର ଆତ୍ମାକୁ ଦର୍ଶନ କରି ନ ପାରୁ ତେବେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ଉନ୍ନତି ହୋଇଛି ବୋଲି ଧାରଣା କରିବା ଭୁଲ୍ ହେବ । ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଜାଣିବାକୁ ହେବ ମୁଁ କିଏ ? ନିଜର ସ୍ୱରୂପ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ହେଲେ ଶ୍ରବଣ, ମନନ ଓ ନିଦିଧ୍ୟାସନ କରିବାକୁ ହେବ । ବ୍ରହ୍ମବିତ୍ ଗୁରୁଙ୍କ ଶୀମୁଖରୁ ଆତ୍ମାର ସ୍ୱରୂପ ଅବଗତ ହୋଇ, ଆତ୍ମାର ବିଶେଷ ଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରିବାକୁ ହେବ । ବିଶେଷଜ୍ଞାନ, କେନ୍ଦ୍ରାଭିମୁଖୀ ସାଧନାରେ ସଞ୍ଚିତ ହୁଏ । ପରେ ସେହି ଜ୍ଞାନକୁ ବିମ୍ବରେ ସଂପ୍ରସାରିତ କରିବାକୁ ହେବ । ସାଧନା କହିଲେ ଏହି କେନ୍ଦ୍ର ଓ ପରିଧାର ସାଧନାକୁ ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ଗୀତା ଏବଂ ଉପନିଷଦରେ ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଆତ୍ମାରେ ସର୍ବ ଭୂତ ଏବଂ ସର୍ବଭୂତରେ ଆତ୍ମଦର୍ଶନକୁ ଶେଷ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ଅନୁଭବ ବୋଲି ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଅଛି । ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ସାଧନା ପଥରେ ଏହି ମୂଳ କଥାଟିକୁ ଭୁଲିଗଲେ ସମସ୍ତ ସାଧନା ବ୍ୟର୍ଥତାରେ ପର୍ଯ୍ୟବସିତ ହୁଏ । ଆଚାର୍ଯ୍ୟ କହିଛନ୍ତି ସମଦର୍ଶୀ- “ଆତ୍ମାବ୍ୟରିକ୍ଷାଣି ନ ପଶ୍ୟତିତ୍ୟର୍ଥଃ” । ସମଦର୍ଶୀ ଏବଂ ବ୍ରହ୍ମଦର୍ଶୀ ଗୋଟିଏ କଥା । ସର୍ବ ଭୂତରେ ବ୍ରହ୍ମ ଦର୍ଶନ ହିଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ଅନୁଭୂତିର ଚରମ ସୀମା ।

ମୁଁ ନିଜ ଅପେକ୍ଷା କାହାକୁ ଅଧିକ ଭଲ ପାଏ ନାହିଁ । ଏହି ଭଲପାଇବାକୁ ବିଶ୍ୱତରାତରରେ ବ୍ୟାପ୍ତ କରି ପାରିଲେ ସର୍ବ ଘଟରେ ନିଜକୁ ଦର୍ଶନ କରିପାରିବ । ଆଚାର୍ଯ୍ୟ ଶଙ୍କର ଏହି ସର୍ବଜନପ୍ରୀତି କଥା ତାଙ୍କର ଅଦ୍ୱୈତ ଦର୍ଶନରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରିଅଛନ୍ତି । କେନ୍ଦ୍ର ଏବଂ ପରିଧୀରେ ଆତ୍ମାନୁଭୂତିର ଆବଶ୍ୟକତା ଅଛି । ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନିଜକୁ ବା ଆତ୍ମାକୁ ଦର୍ଶନ କରିବାକୁ ହେବ । ଜ୍ଞାନୀମାନେ କହନ୍ତି- ‘ସର୍ବଂ ଖଲ୍ଲିଦ୍ ବ୍ରହ୍ମ’ ଏବଂ ଭକ୍ତମାନେ କହିଛନ୍ତି ‘ଜୀବେ ସମ୍ମାନ ଦିବେ ଜାନି କୃଷ୍ଣ ଅଧ୍ୟକ୍ଷାନ’ । ଅନୁଭୂତିର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ସୁର ଝଙ୍କୁଟ । ଭଗବାନ ବା ଠାକୁରଙ୍କୁ ଯେପରି ଦେଶ ବିଦେଶରେ ଉପଲବ୍ଧି କରିବ, ସେହିପରି ସର୍ବଦେଶରେ କେବଳ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଦେଖିବ । କେନ୍ଦ୍ରରେ ଯେ ପୂଜିତ, ପରିଧୀରେ ସେ ହିଁ ଦର୍ଶନୀୟ । ତେଣୁ ଉପେକ୍ଷା ବା ଯୁକ୍ତା କରିବ କାହାକୁ ? ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ପଥରେ ଯୁକ୍ତାର ଭାବ ଦୂର କରିବାର ଏକମାତ୍ର ଉପାୟ ହେଲା - ସମଦର୍ଶନର ଚେଷ୍ଟା ।

“ଇଶାବାସ୍ୟମିଦଂ ସର୍ବଂ ଯତ୍ କିଞ୍ଚ ଜଗତ୍ୟାଂ ଜଗତ୍ ”

ଏହା ହିଁ ହେଲା ସତ୍ୟଦୃଷ୍ଟ ରକ୍ଷିତ ଅନୁଭବ । ସର୍ବ ଘଟରେ ବ୍ରହ୍ମଦର୍ଶନ ବା ଆତ୍ମଦର୍ଶନ ନ ହେଲେ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ ଉନ୍ନତି ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ଗୀତା ଏବଂ ଉପନିଷଦରେ ହିଁ ଏହାର ମାପକାଠି ରହିଛି । ମଝିରେ ମଝିରେ ରକ୍ଷିମାନଙ୍କର ବାଣୀଗୁଡ଼ିକ ସ୍ମରଣ କରି ଆତ୍ମବିଶେଷଣ କରି ପାରିଲେ ନିଜର ଉନ୍ନତି କି ଅବନତି ହୋଇଛି ତାହା ଭଲ ଭାବରେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରାଯାଇପାରେ । ଉପନିଷଦଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଭୂତିର ଆକର । ଗୀତା ଏବଂ ଉପନିଷଦର ବାଣୀଗୁଡ଼ିକ ଅବଲମ୍ବନ କରି ନିଜର ଅନୁଭୂତିକୁ ମିଶାଇବାକୁ ହେବ । ଅଦ୍ୱୈତ ଅନୁଭବରେ ଜୀବଜଗତର ପରମ ଶାନ୍ତି ଆସିଥାଏ । ପରମେଶ୍ୱର ବା ବ୍ରହ୍ମଙ୍କୁ ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଉପଲବ୍ଧି କରି ନିଜକୁ ବଡ଼ ମନେକଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ଏହି ଅନୁଭୂତିକୁ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଂପ୍ରସାରିତ କରିବାକୁ ହେବ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ଏବଂ ‘ଯତ୍ କିଞ୍ଚ ଜଗତ୍ୟାଂ ଜଗତ୍’ ମଧ୍ୟରେ ଉପଲବ୍ଧି କରିବାକୁ ହେବ । ଏହା ହିଁ ବ୍ରହ୍ମାନୁଭୂତି, ସମଦର୍ଶନ ବ୍ରହ୍ମଦର୍ଶନ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ସାମନ୍ତରାୟ
ସଂପାଦକ
ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ, ପୁରୀ

ଯିକ୍ଷ ମହାପୁରୁଷମାନେ ଉପଦେଶ ଦେଇଥାନ୍ତି ଯେ, ଅପରର ସୁଖ ଦେଖିଲେ ସୁଖୀ ହୁଅ । ଦୁଃଖରେ କରୁଣା ପ୍ରକାଶ କର, ପୁଣ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖିଲେ ମୈତ୍ରୀ ସ୍ଥାପନ କର ଓ ପାପ କାର୍ଯ୍ୟ ଦେଖିଲେ ଉପେକ୍ଷା କର । ଅପରର ସୁଖରେ ସୁଖୀ ହୁଅ, ଇର୍ଷା କର ନାହିଁ ।

-ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର

ସମ୍ପର୍କର ଡୋରି

ସମ୍ପର୍କ ଶବ୍ଦଟି ମନରେ ଆସିଲେ ପିଲାଦିନର କଥା ମନେ ପଡ଼ିଯାଏ । ମନ କେଉଁ ଏକ ଅଜଣା ଭାବ-ଜଗତରେ ବୁଡ଼ି ଯାଇ ବର୍ତ୍ତମାନକୁ ମଧ୍ୟ ସାମୟିକ ପାସୋରି ପକାଏ । କ୍ଷଣକାଳ ପାଇଁ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ସମ୍ପର୍କରେ ଭରିରହିଥିଲା ସ୍ନେହ , ଶୃଙ୍ଖଳା , ମାୟା , ମମତା ଓ ଗଭୀର ଆତ୍ମୀୟତା । ସେହି ଦିନଗୁଡ଼ିକର ସିଂହାବଲୋକନ, ସ୍ମୃତିର ରୋମାନ୍ତନ ପ୍ରାଣରେ ଆଣିଦିଏ ଏକ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ଶିହରଣ ପିଲାଦିନର ବାପା ବୋଉଙ୍କର ସ୍ନେହଶୃଙ୍ଖଳା, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଗୁରୁଜନମାନଙ୍କର ଆକଟପୂର୍ଣ୍ଣ ବାଣୀ, ସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷକମାନଙ୍କର ଧମକପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟବହାର, ସାଙ୍ଗସାଥୀମାନଙ୍କର ଥକା ତାମସା ଓ ଗାଁ ଦାଣ୍ଡରେ ବାଗୁଡ଼ି ଖେଳ, ଭାଇଭଉଣୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନାବିଳ ସ୍ନେହଶୃଙ୍ଖଳା ଓ ଭଲପାଇବା – ଏସବୁ କଥାଗୁଡ଼ିକ ଥରେ ଭାବିବସିଲେ ସମ୍ପର୍କର ଡୋରିର ଦୃଢ଼ତା ମନକୁ ସତଃ ଆନ୍ଦୋଳିତ କରିପକାଏ ।

ଆଜିକାଲି ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ଏସବୁ ପ୍ରାୟ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ! ପୂର୍ବକାଳର ସେହି “ବୈକୁଣ୍ଠ ସମାନ ଆହା ଅଟେ ସେହି ଘର , ପରସ୍ପର ସ୍ନେହ ଯହିଁ ଥାଏ ନିରନ୍ତର” ପଦ୍ୟାଂଶଟି ପ୍ରାୟ କାହାରି ଆଉ ମନେ ପଡୁଥିବା ପରି ଜଣା ଯାଉନାହିଁ । ସେକାଳରେ ପାରିବାରିକ ସମ୍ପର୍କର ଅତୁଟ ବନ୍ଧନ ଆଜିକାଲି ଆଉ ପ୍ରାୟ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁନାହିଁ । ସେ କାଳରେ ଦାଦା, ବଡ଼ବାପା, ମାମୁଁ ମାଇଁ, ମଉସା ମାଉସୀ , ପିଉସା ପିଉସୀ, ସଇ ସଙ୍ଗାତ ସମୋଧନରେ ପରିବାର କାହିଁକି ଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ଯାଉଥିଲେ । ସମଗ୍ର ଗ୍ରାମଟି ଗୋଟିଏ ପରିବାର ପରି ମନେ ହେଉଥିଲା । ଏହିପରି ଏକ ସ୍ନେହମୟ ଓ ପ୍ରେମମୟ ପରିବେଶକୁ ଦେବତାମାନେ ମଧ୍ୟ ଲୋଭାତୁର ହୋଇ ମର୍ତ୍ତ୍ୟକୁ ଆସି ମର୍ତ୍ତ୍ୟର ମାନବ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରି ମର୍ତ୍ତ୍ୟରେ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ରହି ଯାଉଥିଲେ ସର୍ଗରାଜ୍ୟକୁ ତୁଚ୍ଛ ମନେକରି । ପୁରାଣମାନଙ୍କରେ ଏହାର ଉଦାହରଣ ବିରଳ ନୁହେଁ, (ଉର୍ବଶୀ- ପୁରୁରବା, କଟ-ଦେବଯାନୀ ପ୍ରଭୃତି) ଏପରିକି ଦେବରାଜ ଇନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟ ଥରେ ଘୁଷୁରୀ ଜନ୍ମରୁ ମୁକୁଳି ସର୍ଗରାଜ୍ୟ ଭୋଗ କରିବାକୁ ରାଜି ନ ଥିଲେ ।

ଧର୍ମରାଜ ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଥରେ ଯକ୍ଷ ଦେବତାଙ୍କର ‘କିମାଣ୍ଡର୍ଯ୍ୟମ୍’ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତରରେ କହିଥିଲେ ପ୍ରତିଦିନ ଓ ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ମନୁଷ୍ୟ ମରଣର ଭୀତି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରି ମଧ୍ୟ ଏ ଦୁନିଆରେ ବଞ୍ଚି ରହିବାକୁ ସଦା ଚେଷ୍ଟିତ ରହେ । ଏହା ହିଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ।

ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ମରିବାକୁ ହେବ- ଟିକିସା କରୁଥିବା ଡାକ୍ତର declare କରି ସାରିଲେଣି । ପ୍ରିୟବନ୍ଧୁ ଓ ଆତ୍ମୀୟ ସଜନମାନେ ମଧ୍ୟ ଆଶା ଛାଡ଼ି ଦେଲେଣି । ତଥାପି ମୁମୁର୍ଷୁ ରୋଗୀଟି ବଞ୍ଚିବାକୁ ମୃତ୍ୟୁ ସହିତ ସଂଗ୍ରାମ ରତ । କି ଦୟନୀୟ ସେ ଦୃଶ୍ୟ ସତେ! ରୋଗୀଟି ବଞ୍ଚିବାକୁ ଚାହେଁ । ମରିବାକୁ ତାର ଟିକେ ଇଚ୍ଛା ନାହିଁ । ଏ ଅବସ୍ଥାରେ ଥରେ ଇରାକ୍ତର ସାହା ମୃତ୍ୟୁ ପୂର୍ବରୁ କହି ପକାଇଥିଲେ, “ଯେ ତାଙ୍କୁ ବଞ୍ଚାଇଦେବେ ସେ ଯାହା ଚାହିଁବେ ସେ ତାହା ତାଙ୍କୁ ଦେବେ ।” ଏପରି କାହିଁକି ହୋଇଥାଏ ? ଏହାର ଏକମାତ୍ର କାରଣ କେବଳ ସମ୍ପର୍କର ଦୃଢ଼ ବନ୍ଧନ ଓ ଆତ୍ମୀୟମାନଙ୍କର ସ୍ନେହ ଓ ପ୍ରେମପୂର୍ଣ୍ଣ ମଧୁର ବ୍ୟବହାର ଛାଡ଼ିଯିବାକୁ ସେ ଏକାନ୍ତ ଅନିଚ୍ଛୁକ । ବିଶ୍ୱକବି ରବି ଠାକୁର ମଧ୍ୟ କହିଛନ୍ତି, “ମରିତେ ଚାଲନା ଆମି ସୁନ୍ଦର ଭୁବନେ” ।

ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗ ବଦଳିଗଲାଣି- ପରିବର୍ତ୍ତିତ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସେହି ମଧୁର ସମ୍ପର୍କରେ ଭଙ୍ଗା ପଡ଼ିଗଲାଣି । ଏପରିକି ମା’ ପେଟର ଜନ୍ମିତ ଭାଇ ଭାଇ ମଧ୍ୟରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା ନାହିଁ, ମଝି ଅଗଣାରେ ଠିଆ ହେଲାଣି ଉଚ୍ଛା ପାଚେରୀ, ପୁଅଟି ପାଠପଢ଼ି ଚାକିରୀ କରିଗଲେ ତା ପିଲାଛୁଆଙ୍କୁ ନେଇ ସେ ବିଦେଶରେ । ବାପା, ମା’ ଯିଏ କି ଲୁହକୁ ଲୁହ କରି ପୁଅକୁ ମଣିଷ କରିଥିଲେ, ଗାଁରେ ଭଙ୍ଗାଘରେ ବୃଦ୍ଧ ଓ ରୁଗ୍‌ଣ ଅବସ୍ଥାରେ କେବଳ ଶେଷ ଯୁଦ୍ଧକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ଆଖିରୁ ଲୁହ ଗଡ଼ାଉଛନ୍ତି, ପୁଅ ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରି ଜରାନିବାସର ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲେ ମଧ୍ୟ ସେମାନେ ଭିତା ଛାଡ଼ିବାକୁ ନାରାଜ । ଜନ୍ମଭିତର ମୋହ ତାଙ୍କୁ ଟାଣି ଧରିଛି ! ସମାଜରେ ଆଜି ଏହି ବିଚିତ୍ର ପରିସ୍ଥିତି ।

ଏହିସବୁ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କର ଭକ୍ତଶିଷ୍ୟଙ୍କୁ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଯାପନ କରିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ସେ କହିଛନ୍ତି, “ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ ହିଁ ମୋର ମୁଖ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ, ପୁରାକାଳରେ ଏହା ଥିଲା ବୋଲି ଘରେ ଘରେ ଶାନ୍ତି ଓ ଆନନ୍ଦ ରାଜତ୍ବ କରୁଥିଲା, ଦେଶ ସବୁ ଦିଗରୁ ଗର୍ବସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଥିଲା, ଆଜି ତାହା ନାହିଁ ବୋଲି ଦେଶର ଅଧଃପତନ ଘଟିଛି । ଗୃହସ୍ଥଙ୍କୁ ନେଇ ସମାଜ ଗଠିତ । ସମାଜକୁ ଜାଗ୍ରତ କରିବାକୁ ହେଲେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥଙ୍କର ବିଶେଷ ପ୍ରୟୋଜନ । ଗୃହସ୍ଥଟି ଆଦର୍ଶ ହେଲେ ପରିବାରର ଆଦର୍ଶ ଗ୍ରାମରେ, ଗ୍ରାମର ଆଦର୍ଶ ଦେଶରେ ଓ ଦେଶର ଆଦର୍ଶ ମହାଦେଶରେ, ଅବଶେଷରେ ଏହା ସମଗ୍ର ମାନବସମାଜରେ ବିସ୍ତୃତି ଲାଭ କରିବ ।”

ଅନ୍ୟତ୍ର ସେ କହିଛନ୍ତି- “ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ସମ୍ପର୍କରେ ମୁଁ ଗୋଟିଏ କଥା କହି ରଖୁଛି, ଜୀବନକୁ ଆନନ୍ଦମୟ କରିବାକୁ ହେବ, ଦୁଃଖ କଷ୍ଟରେ, ରୋଗ ଶୋକରେ, ଜନ୍ମ ମୃତ୍ୟୁରେ, ସର୍ବାବସ୍ଥାରେ ଆପଣାର ଆନନ୍ଦସ୍ବରୂପତ୍ବ ବଜାୟ ରଖିବାକୁ ହେବ । ଯେଉଁମାନେ ଏ ଜୀବନ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିବେ ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଏ ଆନନ୍ଦରେ ବୁଡ଼ାଇ ରଖିବାକୁ ହେବ । ତୁମେମାନେ ନିଜକୁ ଏପରି ଭାବରେ ଗଠନ କରିବ ଯେ, ସହଧର୍ମିଣୀ ମନେ କରିବେ ମୋ ସାମାଜ୍ୟ ପରି ଦେବତୁଲ୍ୟ ସାମା ଅନ୍ୟ କାହାରି ନାହାନ୍ତି । ପୁତ୍ରକନ୍ୟାମାନେ ମନେ କରିବେ ଯେ ଆମ ପିତାଙ୍କ ପରି ସ୍ନେହପରାୟଣ ପିତା ଅନ୍ୟ କାହାରି ନ ଥିବେ, ଭାଇ ମନେ କରିବେ ଯେ ମୋ ଭାଇଙ୍କ ପରି ଭ୍ରାତୃବଞ୍ଚଳ ଭାଇ କାହାରି ଭାଗ୍ୟରେ ମିଳିବେ ନାହିଁ, ପ୍ରତିବେଶୀ ମନେ କରିବେ ଏପରି ସୁନ୍ଦର ପ୍ରତିବେଶୀ ଅତି ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ସୁଖ ପାଇ, ଆନନ୍ଦ ଦେଇ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନକୁ ମଧ୍ୟ ଆନନ୍ଦମୟ କରିବାକୁ ହେବ । ଏହା ହିଁ ହେଲା ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।”

ଏ ତ ଗଲା ପାରିବାରିକ ଓ ସାମାଜିକ ସମ୍ପର୍କର ଗୋଟିଏ ଦିଗ ! ପ୍ରକୃତିର ଏ ସୃଷ୍ଟିରେ ମନୁଷ୍ୟ ବ୍ୟତୀତ ବିଭିନ୍ନ ଜୀବ, କୀଟ ପତଙ୍ଗ, ବୃକ୍ଷଲତା, ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ ଇତ୍ୟାଦି ମଧ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ପର୍କର ବିଭିନ୍ନ ଦିଗଗୁଡ଼ିକ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇପାରେ, ଯଥା:- ଗୁରୁଶିଷ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ, ଭକ୍ତ ଭଗବାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ, ଗୁରୁଭାଇମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ, ମନୁଷ୍ୟ ଓ ଦେବତାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ, ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ, ମନୁଷ୍ୟ ଓ ପଶୁପକ୍ଷୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ, ପଶୁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ, ବିଭିନ୍ନ ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ, ସଜାତୀୟ ବିଜାତୀୟ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ, ମନୁଷ୍ୟ ଓ ଉଦ୍ଭିଦଜଗତ୍ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ, ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ ଓ ଜୀବଜଗତ୍ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ଇତ୍ୟାଦି । ଏହି ସୃଷ୍ଟିରେ ସମସ୍ତେ ପରସ୍ପର ସହିତ ସମନ୍ବୟିତ ଓ ସମଗ୍ର ଜଗତ୍ ଏହି ପାରସ୍ପରିକତା ମାଧ୍ୟମରେ ଚିଷ୍ଟି ରହିଛି ବୋଲି କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ । ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ସମନ୍ବୟ ବିଚାର କରି ଜୀବନକୁ କ୍ରିୟାଶୀଳ କରିପାରିଲେ ମନୁଷ୍ୟ ଜନ୍ମ ସାର୍ଥକ ହୋଇଯାଏ । ‘ତତ୍-ସୃଷ୍ଟି ତଦେବାନୁପ୍ରବିଷ୍ଟତ୍’ ଉପନିଷଦର ଏହି ପଦଟିକୁ ସ୍ମରଣ ରଖି ସମଗ୍ର ସୃଷ୍ଟି ସହିତ ନିଜର ସମନ୍ବୟ ବିଚାର କରି ନିଜେ ଆଚରଣପରାୟଣ ହେବା ହେଉଛି ପ୍ରକୃତ ଆଧାତ୍ମିକତା ।

‘ଚୈତନ୍ୟ ଚରିତାମୃତ’ରେ କୁହାଯାଇଛି “ସ୍ଥାବର ଜଙ୍ଗମ ଦେଖେନା ଦେଖେ ତାର ମୂର୍ତ୍ତି, ସର୍ବତ୍ରୁକ୍ତ ହୟ ତାର ଇଷ୍ଟଦେବ ସ୍ବର୍ତ୍ତ” । ଜଣେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦାର୍ଶନିକ କହିଛନ୍ତି, “ଭଗବାନଙ୍କ ବାଣୀ କେବଳ ଶାସ୍ତ୍ରପୁରାଣରେ ଲେଖାଯାଇଛି, ବୃକ୍ଷଲତା, ଫୁଲଫଳ, ପାହାଡ଼, ପର୍ବତ ଓ ନଦୀ ସମୁଦ୍ରରେ ମଧ୍ୟ ଲେଖା ଅଛି” - ତେବେ ଏ ସବୁ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ମଣିଷର ଚକ୍ଷୁ ଓ ହୃଦୟ ଥିବା ଦରକାର ।

ଆମର ସଂଘାୟ ଜୀବନରେ ଏଭଳି ସମ୍ପର୍କ କିଭଳି ଓ କେତେ ଦୃଢ଼ ସେ ବିଷୟରେ ଆମେମାନେ କିଛି କିଛି ଅନୁଭବ କରିଥାଉ । ତେବେ ଜୀବନକୁ ମାଧୁର୍ଯ୍ୟମଣ୍ଡିତ କରିବାକୁ ହେଲେ ସଂଘ ପ୍ରକାଶିତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପଦେଶାମୃତ, ‘ସଂଘନୀତି’ ଓ ‘ସଂଘ-ସେବକ’ ପୁସ୍ତକ / ପତ୍ରିକାଗୁଡ଼ିକ ଦୈନିଦିନ (ସାଧାରଣ ମାଧ୍ୟମରେ) ପାଠ କରି ସେସବୁକୁ ମନନ କରିବାକୁ ହେବ । ମନନ ଯେତେ ଅଧିକ ହେବ ନିଦିଧାସନ ସେତିକି ସେତିକି ଚାଲିବ । ଜୀବନ ଭରି ତାହା ହିଁ ହେବ ଆମର ମନୁଷ୍ୟତ୍ବର ସାଧନା ଏବଂ ଏହି ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧି ଅବଶ୍ୟମ୍ବରୀ । ମନୁଷ୍ୟତ୍ବର ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧ ହେଲେ ଅର୍ଥାତ୍ ମନୁଷ୍ୟତ୍ବରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଶା ଆମେ ଅବଶ୍ୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିପାରିବା ।

ପ୍ରଥମେ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିବା:-

ଏ ସମନ୍ବୟରେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ ନିମ୍ନମତେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, “ତୁମେମାନେ ତ କେବଳ ମୋର ଏଇ ଜନ୍ମର ଶିଷ୍ୟ ନୁହଁ, ଜନ୍ମ ଜନ୍ମାନ୍ତରରୁ ଏଇ ସମନ୍ବୟ ସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ଆସୁଅଛି । ତୁମେମାନେ ମୁକ୍ତିକୁ ମଧ୍ୟ ତୁଚ୍ଛ କରି କେବଳ ମୋ ସେବା ଓ ମୋ କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହାୟ ହେବା ପାଇଁ ମୋ ସଂଗରେ ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ଧରି ଘୁରି ବୁଲୁଛ, ସମୟ ହେଲେ ସବୁ ଜାଣି ପାରିବ । ବନ୍ଧୁ! ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ତୁମମାନଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ବ ବରଣ କରିନେଇଛି, ସେତେବେଳେ ଜଗତର ଯେଉଁଠାରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ସର୍ବଦା ତୁମମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ଚିନ୍ତା କରୁଥିବି । ତୁମେ କେବଳ ମୋର ଶିଷ୍ୟ ନୁହଁ, ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ପୁତ୍ରକନ୍ୟା ପରି ସ୍ନେହ ଚକ୍ଷୁରେ ଦେଖୁଥାଏ । ଆଶା ଅଛି, ମୋ ପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ତୁମମାନଙ୍କର ସେହିପରି ସହୃଦୟ ଭାବ ସମୟରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବ ।” “କେବଳ ମନ୍ତ୍ର ଗ୍ରହଣ କଲେ କେହି ଶିଷ୍ୟ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ, ବିଶ୍ବାସ କରି ମନପ୍ରାଣ ଢାଳିଦେଇ ନ ପାରିଲେ ଶିଷ୍ୟ ହେବା ବୃଥା । ବନ୍ଧୁ! ତୁମେମାନେ ହିଁ ମୋର ଆଶା ଭରସାର ସ୍ଥଳ, ମୁଁ ସତ୍ତ୍ବେ ନୟନରେ ତୁମମାନଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ଜୀବନ ପ୍ରତି ଚାହିଁରହିଛି ।”

“ଶିଷ୍ୟ ପ୍ରାଣରେ ଗୁରୁଙ୍କର ବିକାଶ ନ ହେଲେ ଶିଷ୍ୟତ୍ବ ବୃଥା” । “ଗୁରୁ ଶିଷ୍ୟ ସମନ୍ବୟ ନିକଟରୁ ନିକଟତର ସମ୍ପର୍କ ।” “ଶିଷ୍ୟର କଲ୍ୟାଣ ସାଧନା ମୋ ଜୀବନର ଏକମାତ୍ର ବୃତ୍ତ ।”

ଉପରୋକ୍ତ ବାଣୀଗୁଡ଼ିକରୁ ଜଣାଯାଏ- ଗୁରୁଦେବ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ପିତାମାତାଙ୍କଠାରୁ ମଧ୍ୟ ଅଧିକ ସ୍ନେହଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖୁ ସେମାନଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ପ୍ରତି ସତତ ଦୃଷ୍ଟି ରଖୁଥାନ୍ତି ।

ନିଜର ବାପା ମା’ ବୋଲି ଏ ଜଗତରେ ଯାହାଙ୍କୁ ଆମେ ଜାଣୁ ସେମାନେ କେବଳ ତାଙ୍କ ଅର୍ଜିତ ସମ୍ପତ୍ତିର ଉତ୍ତରାଧିକାର ଦେଇ ପାରନ୍ତି ଏ ପାରିର ଜୀବନ ବା ଜୀବିକା ନିର୍ବାହ ପାଇଁ । ମାତ୍ର ଗୁରୁ ଏ ପାରି ଓ ଆର ପାରି ଉଭୟ ପାରିର ଭାର ନେଇଥାନ୍ତି, ଜୀବନର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ପ୍ରାପ୍ୟ ଯେଉଁ ମୁକ୍ତି ସେ (ଗୁରୁ) ଦେଇଥାନ୍ତି, ତାଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ ମୁକ୍ତି ଦେବାର କ୍ଷମତା ଅନ୍ୟ କାହାର ନାହିଁ । ସେଥିଲାଗି ତାଙ୍କର ଉଦ୍‌ଘୋଷଣା “ମୁକ୍ତିପଥ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବା ମୋର କାର୍ଯ୍ୟ, ଯେଉଁମାନେ ମୋ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ହାତ ଧରି ମୁକ୍ତିଧାମକୁ ନେଇଯିବି । ତୁମ ଗୁରୁ ଯେ ‘ସଦ୍‌ଗୁରୁ’ ଏ ବିଶ୍ୱାସ ଦୃଢ଼ ଥିବା ଦରକାର ।” ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେ ପୁଣି କହିଛନ୍ତି , “ଯେଉଁମାନେ ମୋ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ବସିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ମୁକ୍ତି ନ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୋର ମଧ୍ୟ ମୁକ୍ତି ନାହିଁ ।” ମୁଁ ସେମାନଙ୍କୁ ହାତ ଧରି ମୁକ୍ତିଧାମକୁ ନେଇଯିବି । ମୋତେ ସବୁ ସମର୍ପଣ କରିଦିଅ, ଦେଖ ମୁଁ ତୁମ ପାଇଁ କଣ କରିପାରୁଛି । ତୁମେ ତୁମ ହୃଦାଧାର ଶୂନ୍ୟ କରିଦିଅ । ମୁଁ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଦେବି । ରିକ୍ତ ହୁଅ , ମୁକ୍ତି ନିଅ” । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାକ୍ୟ ହିଁ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କର ମଙ୍ଗଳ ନିମିତ୍ତ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ।

ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ପୁନଶ୍ଚ ସେ କହିଛନ୍ତି – “ତୁମେମାନେ ମୋ ଶିଷ୍ୟ, ପୁଣି ତୁମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ଭକ୍ତ ମଧ୍ୟ ଅଛନ୍ତି, ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାର ମୋ ଉପରେ ନ୍ୟସ୍ତ, ଯେଉଁମାନେ ମୋ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ହାତ ଧରି ମୁଁ ମୁକ୍ତିଧାମକୁ ନେଇଯିବି । ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଶ୍ରେଣୀରେ ଯେଉଁମାନେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଛନ୍ତି ସେମାନେ ସମସ୍ତେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବେ – ଏଥିରେ ବିନ୍ଦୁମାତ୍ର ସନ୍ଦେହ ନାହିଁ, କେବଳ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ନିର୍ଭରତା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ତୁମେମାନେ ଆଉ କି ସାଧନା କରିବ ? ତୁମମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମୁଁ ସମସ୍ତ ସାଧନା କରି ସାରିଛି ।”

“ମନେ କରିବ ମୁଁ ନିତ୍ୟଲୋକର ନିତ୍ୟପୁରୁଷ; ଆଉ ତୁମେମାନେ ମୋର ନିତ୍ୟ ସଙ୍ଗୀ ବା ପାର୍ଶ୍ୱଦ । ଜଗତର କାର୍ଯ୍ୟ ବ୍ୟୋପଦେଶରେ, ଲାଲାଛଳରେ ତୁମମାନଙ୍କୁ ମୁଁ ସଙ୍ଗରେ ଧରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆବରଣ ପିନ୍ଧାଇ ଏ ଜଗତକୁ ନେଇ ଆସିଛି । ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ନିତ୍ୟଧାମରୁ ସଂସାରକୁ ଟାଣି ଆଣିଛି, ପୁଣି ନିତ୍ୟଧାମକୁ ନେଇଯିବି ।”

“ଭକ୍ତଶିଷ୍ୟଙ୍କଠାରୁ ମୋର ଆଉ କେହି ପ୍ରିୟ ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କ ସୁଖଶାନ୍ତି ବିଧାନ କରିବାରେ ମୋ ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ।”

“ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଲାଗି ମୁଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭୁଲିଛି । ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଧରି ମୁଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମ୍ୟ ଜଗତରେ ସଂସାରୀ ।”

“ବନ୍ଧ ! ମୁଁ ଯେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭୁଲି ତୁମମାନଙ୍କୁ ହିଁ ସାର କରିଛି । ତୁମମାନଙ୍କୁ ଭୁଲିଯିବି କିପରି ? ତୁମମାନଙ୍କୁ ଭୁଲିଗଲେ ମୋର ଆଉ ରହିବ କ’ଣ ? ତୁମେମାନେ ଯେ ମୋର ହୃଦୟନିକୁଞ୍ଜର ଶୁଆଗାରୀ । ସକାଳ – ସଂଧ୍ୟାରେ ତୁମମାନଙ୍କର କାକଳୀ ମୋ ଦୃଢ଼ୟତନ୍ତ୍ରରେ ନ ବାଜିଲେ ମୁଁ ଯେ ଅସ୍ଥିର ହୋଇପଡ଼େ । ପ୍ରତି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତୁମମାନଙ୍କର ସ୍ମୃତି ଜାଗ୍ରତ ହୋଇ ମୋତେ ଭାବରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ କରୁଅଛି ।”

“ଆରେ, ତୁମେମାନେ ମୋତେ ଭୁଲିଯାଅ ନାହିଁ । ମୁଁ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଭୁଲିଯାଇ ତୁମମାନଙ୍କ ଚିତ୍ରରେ ହୃଦୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ କରି ରଖୁଛି । ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଭୁଲି ପାରୁନାହିଁ ।”

“ମୋ ଉପରେ ସବୁ ଭାର ଛାଡ଼ି ଦିଅ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଉନ୍ନତିର ଭାର ମୋ ଉପରେ ଲଦିଦେଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ରହ । ମୁଁ ତୁମର ସବୁ ଭାର ବହନ କରିବି, ଏହି ପାପପଙ୍କଜ ଜଗତରୁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ନିତ୍ୟ ଜ୍ୟୋତିର୍ମୟ ଜଗତକୁ ଟାଣି ନେଇଯିବି ।”

“ଗୁରୁଙ୍କର ଆଦର୍ଶକୁ ରୂପ ଦେବା ନିମିତ୍ତ ତୁମମାନଙ୍କର ଜୀବନ । ଏହି ଆଦର୍ଶ, ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ତୁମମାନଙ୍କ ମନରେ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଥିଲେ, ତୁମେମାନେ ନିତ୍ୟ ନୂତନ କର୍ମରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରିପାରିବ ଏବଂ ସେଇ କର୍ମ ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଅମୃତ ଆହରଣ କରିପାରିବ । ତୁମେମାନେ ଗୁରୁଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସାଧନର ପ୍ରାଣବନ୍ତ ଯନ୍ତ୍ର ।” ପ୍ରକୃତ ଶିଷ୍ୟ ହୋଇ ପାରିଲେ ଗୁରୁଙ୍କର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ବୃଦ୍ଧି ହୁଏ । ଏହାର ଉଦାହରଣ ସାମୀ ସ୍ବରୂପାନନ୍ଦ ଓ ଯୋଗାନନ୍ଦ ପ୍ରଭୃତି; ସାମୀ ବିବେକାନନ୍ଦ ମଧ୍ୟ ।

“ବନ୍ଧ ! ତୁମର ଅଧ୍ୟାତ୍ମ୍ୟ ଜୀବନର ଭାର ମୁଁ ସେଞ୍ଚାରେ ବହନ କରିଛି, ଯଦି ମୋ ପ୍ରତି ବିନ୍ଦୁ ମାତ୍ର ବିଶ୍ୱାସ ଥାଏ, ତେବେ ତୁମର ଆଉ କୌଣସି ଚିନ୍ତା କରିବାର ନାହିଁ, ତୁମେ କୌଣସି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ କାର୍ଯ୍ୟକର୍ମ ନ କରି ହସି ଖେଳି ବୁଲିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ତୁମର ମଙ୍ଗଳ କାମନା ନିୟତ କରୁଥିବି ଏବଂ ତୁମେମାନେ ମୋ ସମାନ ଗତି ଲାଭ କରିବ ।”

ଉପରୋକ୍ତ ବାକ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଆଲୋଚନା ଓ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଯଥାଯଥ ଭାବରେ କରିପାରିଲେ ଗୁରୁଶିଷ୍ୟଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ ବିଷୟରେ ସମ୍ୟକ୍ ଉପଲବ୍ଧି ହେବ । ଗୁରୁଶିଷ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସ୍ୱାର୍ଥର ସମ୍ବନ୍ଧ ନୁହେଁ । ଶିଷ୍ୟ ଭିତରେ କିପରି ଆତ୍ମଜାଗରଣ ହେବ ଗୁରୁ ନିଃସ୍ୱାର୍ଥ ଭାବରେ ସେଥିପାଇଁ ଯାହା କିଛି କରିଥାନ୍ତି ।

ଗୁରୁଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ:-

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, 'ପ୍ରାଣର ଐକାନ୍ତ କିମ୍ଭୀନ ଓ ବିରୋଧର ଏକାନ୍ତ ପରିହାର ହେଉଛି ସଂଘର ମୂଳ ମନ୍ତ୍ର ।' ଆମମାନଙ୍କର ସମ୍ପର୍କ କେବଳ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ, ବୈଷୟିକ ସମ୍ପର୍କ ରଖିଲେ ସମୟରେ ଏହା ବିରୋଧ ସୃଷ୍ଟିର କାରଣ ହୋଇଥାଏ । ସେଥିଲାଗି ଆମମାନଙ୍କର ପରିଚୟପତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଆମମାନଙ୍କୁ ସତର୍କ କରିଦିଆଯାଇଛି । ମାତୃଜାତିର ସମ୍ମାନରେ ଯେପରି ଆମେ ନ ଆସେ ସେଥିପାଇଁ ଆମକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ସାବଧାନ କରାଯାଇଛି । ପରିଚୟ ପତ୍ରରେ ପ୍ରଦତ୍ତ 'ସେବକଙ୍କ ପ୍ରତିଜ୍ଞା' ଓ 'ସତର୍କ ଉପଦେଶ' ମାଧ୍ୟମରେ ଆମମାନଙ୍କୁ ଶୁଦ୍ଧ ଆଚରଣପରାୟଣ ହେବାକୁ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । 'ସଂଘନୀତି' ପୁସ୍ତକଟିରେ ମଧ୍ୟ ଏ ବିଷୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଜାଗାରେ ବିସ୍ତୃତ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି । ମୋଟ ଉପରେ ଆମର ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଆଳାପ-ଆଲୋଚନା ଯେପରି ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ବିରକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ନ କରେ ସେଥିପାଇଁ ଯତ୍ନବାନ୍ ହେବା । 'ସଂଘନୀତି' ପୁସ୍ତକ ବର୍ଣ୍ଣିତ ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ନିଷ୍ଠାର ସହ ପାଳନ କରି ପାରିଲେ ଗୁରୁଭାଇ/ମା'ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହେବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଆମେମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରୀତିଭାଜନ ହୋଇପାରିବା ଓ ସଂଘରେ ଶୃଙ୍ଖଳା ବଜାୟ ରହିବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମଧ୍ୟ ଏ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କହିଛନ୍ତି, "ତୁମେମାନେ ଏକା ଗୁରୁଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ, ତୁମେମାନେ ଏକ ପିତାଙ୍କର ସନ୍ତାନ, ତୁମମାନଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଏକ ।" ତୁମମାନଙ୍କଠାରେ ବିରୋଧର ଭାବ ଆସିବ ବା କାହିଁକି ?

ପାରସ୍ପରିକ ବ୍ୟବହାର ସମ୍ପର୍କରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ନିମ୍ନଲିଖିତ ବାଣୀ ଆମମାନଙ୍କର ପ୍ରଣିଧାନଯୋଗ୍ୟ

୧. ସାବଧାନେ ସଂସାର କରିଓ, ସାଧାରଣେର ସହିତ ମିଶିଯା ଯାଇଓନା ।
୨. କାହାରଓ କାର୍ଯ୍ୟେ ସମାଲୋଚନା କରିଓନା, କରିଲେ ଭଗବାନେରୁଇ ଦୋଷଗୁଣ ବିଚାର କରା ହଇବେ ।
୩. ତୋମରା ଅନ୍ୟେର ଦୋଷ ଦେଖନା , ଦେଖିବେ ତାର ଗୁନଟା, ଆର ନିଜେର ଦୋଷଟା । ଲୋକେର ଏକଟା ଦୋଷ ଦେଖିଲେଇ ତାର ପ୍ରତି ବିଦୋଷ ଭାବ ଯେନ ନ ଆସେ । ତଲିୟେ ଦେଖତେ ହବେ ଲୋକଟାର କୋନ ଗୁନ ଆଛେ କି ନା । ଏଇ ହଲ ସାଧୁତ୍ୱ ।
୪. କାହାକେ ନିନ୍ଦା, ହିଂସା,ବା ଘୃଣା କରିଓ ନା । ସବ ଇ ଯେ ତାର ବିକାଶ ।
୫. ତୋମରା ସକଳ ପ୍ରକାର ବିରୋଧ ଥେକେ ନିଜେଦେର ମୁକ୍ତ ରାଖବେ । ତୋମରା କାରୋ କଥାୟ ପ୍ରତିବାଦ କରିବାର ଆଗେ ଭାଲୋଭାବେ ଚିନ୍ତା କର । କାରୋଓ ସଙ୍ଗେ ବିରୋଧ କରିଓନା ।

ମନୁଷ୍ୟ ଓ ଦେବତାଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ-

ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବଦ୍ ଗୀତା ଏ ବିଷୟରେ କହିଛନ୍ତି -

“ଦେବାନ୍ ଭାବୟତାନେନ ତେ ଦେବା ଭାବୟନ୍ତି ବଃ

ପରସ୍ପର ଭାବୟନ୍ତଃ ଶ୍ରେୟଃ ପରମ ବାପ୍ସ୍ୟଥ ।”

ଅର୍ଥାତ୍ ଏହି ଯଜ୍ଞ ଦ୍ୱାରା ତୁମେମାନେ ଦେବତାମାନଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କର ଓ ଦେବତାମାନେ ମଧ୍ୟ ତୁମମାନଙ୍କୁ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ କରନ୍ତୁ । ଏହିପରି ପରସ୍ପର ସନ୍ତୋଷ ବିଧାନ ଦ୍ୱାରା ତୁମେମାନେ ପରମ ମଙ୍ଗଳ ଲାଭ କରିବ ।

ନବଧା ଭକ୍ତିର ଅନୁଶୀଳନ କରୁଥିଲେ ମହାରାଜ ଅମରାଷ । ଥରେ ଦୁର୍ଗାସା ରଷିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଭିଶପ୍ତ ହୋଇ ସେ ଶ୍ରୀଭଗବାନଙ୍କୁ କେବଳ ସ୍ମୃତି ମାତ୍ର କରନ୍ତେ ସୁଦର୍ଶନ କିପରି ଭାବରେ ତାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିଥିଲେ ଓ ଦୁର୍ଗାସା ରଷି ଅନନ୍ୟାପାୟ ହୋଇ ରାଜା ଅମରାଷଙ୍କର ଶରଣ ପଶିଥିଲେ ସେଇ ଆଖ୍ୟାୟିକାଟି ହୁଏତ ଭକ୍ତ ଭଗବାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ ସମ୍ୟକ୍ ଭାବରେ ସୂଚିତ କରୁଛି । ଦ୍ୱିତୀୟରେ ପାଣ୍ଡବମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ଗାସା ରଷିଙ୍କ କୋପରୁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ରକ୍ଷା କରିବା ଘଟଣା ସମସ୍ତେ ପ୍ରାୟ ଜାଣନ୍ତି । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଭଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ରାଜା ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଧନଙ୍କର ଆତିଥ୍ୟ ବଦଳରେ ବିଦୁରଙ୍କ ଗୃହରେ ବିଦୁରଙ୍କ ସ୍ୱାଙ୍କଠାରୁ କଦଳୀର ଚୋପା ଖାଇବା ଗନ୍ଧ ସର୍ବଜନବିଦିତ । ସ୍ୱୟଂ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର କାଞ୍ଚ ଅଭିଯାନ ତ ଉତ୍କଳ ଇତିହାସର ଏକ ଗୌରବାବହ ଘଟଣା । ଏହିପରି ବହୁ ଉଦାହରଣ ଦିଆଯାଇପାରେ ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ।

ମନୁଷ୍ୟ ଓ ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ-

ଆମର ମା' ତିନୋଟି ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ପ୍ରଥମେ ନିଜର ଜନ୍ମକଳା ମା', ୨ୟରେ ପୃଥିବୀ ମାତା ବା ଜନ୍ମ ମାଟି ଓ ୩ୟରେ ଗୋମାତା । ଏଇ ତିନୋଟି ମା'ଙ୍କର ସମତୁଳ୍ୟ ପାଳିତ ହୋଇ ଆମେମାନେ ଧରାଧାମରେ ବଞ୍ଚୁଥାଉ । ଜନ୍ମକଳା ମାତାଙ୍କର ଅବଦାନ ବିଷୟରେ କାହାର ସନ୍ଦାହନ ହେବାର ପ୍ରଶ୍ନ ନାହିଁ । ପୃଥିବୀ ମାତା ତାଙ୍କର ବକ୍ଷତ୍ବି ଶସ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆମକୁ ତା' ବକ୍ଷରେ ସ୍ଥାନ ଦେଇ ଧାରଣ କରିଥିବାରୁ ଆମେ ବଞ୍ଚୁଥାଉ । ଜନ୍ମକଳା ମା' ଆମକୁ ଶୈଶବ ଅବସ୍ଥାରେ ତା ସ୍ତନ୍ୟପାନ କରାଇ ଲାଳନପାଳନ କରିଥାଏ ମାତ୍ର, ଗୋମାତା ଶିଶୁଠାରୁ ବୃଦ୍ଧ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତାର କ୍ଷୀର ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ଟିକିଏ ବି କୁଣ୍ଡା ପ୍ରକାଶ କରି ନ ଥାଏ । ଏହିପରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କ ସହିତ ମାନବସମାଜର ସମ୍ପର୍କ । କୁକୁର ତ ମନୁଷ୍ୟର ସବୁଠାରୁ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ସାଥୀ । ସେ ଯେ କୌଣସି ବିପଦକୁ ଏପରିକି ମୃତ୍ୟୁଭୟକୁ ମଧ୍ୟ ଖାତିର ନ କରି ତାର ମୁନାବର ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଇବାର ବହୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଅଛି । ବହୁଦିନ ପୂର୍ବେ ପଢ଼ିଥିବା 'ଧରିତ୍ରୀ' ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ଗୋଟିଏ ପ୍ରବନ୍ଧର ଉଦ୍ଧୃତାଂଶ ଲେଖୁଛି ।

“The more we see men, the more we love dogs” — ଏହାର ଅର୍ଥ ହେଲା “ଆମେ ମଣିଷକୁ ଯେତିକି ଅଧିକ ଦେଖୁଛୁ, କୁକୁରମାନଙ୍କୁ ସେତିକି ଅଧିକ ଭଲ ପାଉଛୁ ।” ଏଇ ବାକ୍ୟର ଭିତ୍ତି ଅର୍ଥଟି ହେଲା- ମଣିଷକୁ ବିଶ୍ୱାସ ନାହିଁ, ମଣିଷ ଉପରେ ଆସ୍ଥା ରଖୁ ହେବ ନାହିଁ, ମଣିଷ କୃତଜ୍ଞ, ମଣିଷ କାହାକୁ ଭଲ ପାଏନାହିଁ କି ମଣିଷକୁ ଭଲ ପାଇ ହେବନାହିଁ, ମଣିଷର ପ୍ରକୃତି ଗୋଳିଆ ମିଶା, ସେ କେତେବେଳେ କେଉଁ ପ୍ରକାର ବ୍ୟବହାର ଦେଖାଇବ, କହି ହେବ ନାହିଁ । ସବୁଠାରୁ ମାରାତ୍ମକ ହେଲା; ମନୁଷ୍ୟ ବୁଦ୍ଧିମାନ ସତ, କିନ୍ତୁ ତାର ମାନସିକ ଓ ବୌଦ୍ଧିକ ବିକୃତିର ସାମା ନାହିଁ । ବରଂ ପଶୁକୁ, ବିଶେଷତଃ କୁକୁରକୁ ମଣିଷଠାରୁ ଅଧିକ ବିଶ୍ୱାସ କରିହେବ, କୁକୁରକୁ ଭଲ ପାଇ ହେବ ଏବଂ ସେ ମଧ୍ୟ ମଣିଷକୁ ଭଲ ପାଇବା ଫେରାଇ ଦେଇପାରେ । ମାତ୍ର ମଣିଷ ? ଅସମ୍ଭବ ! ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ହେଲା ମଣିଷ ଛଳନା ଓ ପ୍ରତାରଣା କରିପାରେ, ମାତ୍ର ସେପରି କୌଣସି ପଶୁପକ୍ଷୀ କରନ୍ତି ନାହିଁ ଇତ୍ୟାଦି । ପଶୁପକ୍ଷୀ କେବେବି କୃତଜ୍ଞ ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ ସର୍ବଦା କୃତଜ୍ଞ ରହନ୍ତି । ଏହାର ଉଦାହରଣ ଆନ୍ଦ୍ରୋକ୍ଲିସ୍ ଓ ସିଂହ । କିନ୍ତୁ ମନୁଷ୍ୟ ସମୟ ସମୟରେ କୃତଜ୍ଞ ହେବା ଦୂରେ ଥାଉ, କୃତଜ୍ଞତାର ଚରମ ସୀମାକୁ ମଧ୍ୟ ଟପି ଯାଏ ।

ପଶୁପକ୍ଷୀଙ୍କର ଅନୁଭବ ଶକ୍ତି ମନୁଷ୍ୟ ତୁଳନାରେ ତେଜ ବେଶୀ, କୌଣସି ଦୈବାଦୁର୍ବିପାକର ସମ୍ଭାବନା ଦେଖାଦେଲେ ସେମାନେ ଆଗରୁ ତାହା ଜାଣିପାରି ସତର୍କତା ଅବଲମ୍ବନ କରିଥାନ୍ତି । ଏପରିକି ସେମାନଙ୍କର ଆବାସସ୍ଥଳୀ ମଧ୍ୟ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଅନ୍ୟ ନିରାପଦ ସ୍ଥାନକୁ ଚାଲିଯାନ୍ତି ।

ମନୁଷ୍ୟ ଓ ବୃକ୍ଷଲତା ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପର୍କ-

ଜଣେ ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ଦାର୍ଶନିକ କହିଛନ୍ତି- “ଭଗବାନଙ୍କ ବାଣୀ କେବଳ ଶାସ୍ତ୍ରପୁରାଣରେ ଲେଖା ନାହିଁ । ବୃକ୍ଷଲତା, ଫୁଲଫଳ, ନଦୀ ସମୁଦ୍ର, ପାହାଡ଼ ପର୍ବତରେ ମଧ୍ୟ ଲେଖାଅଛି କେବଳ ପଢ଼ିପାରିଲେ ହେଲା । ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ଦରକାର ପ୍ରଜ୍ଞାଚକ୍ଷୁ । ସେମାନେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ କଥୋପକଥନ କରିଥାନ୍ତି ଓ ଭାବର ବିନିମୟ ମଧ୍ୟ କରିନ୍ତି; ମନୁଷ୍ୟ ସଂଗରେ ମଧ୍ୟ କଥୋପକଥନ ଓ ଭାବ ବିନିମୟ କରନ୍ତି । ସେ ସବୁ ବୁଝିବାକୁ ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରଜ୍ଞାଶକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ ।”

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି- “ପ୍ରକୃତ ଶିକ୍ଷାଲାଭରେ ଯେତେବେଳେ ଜୀବ, ଜଗତ୍ ଓ ଭଗବାନଙ୍କ ଅଚ୍ଛେଦ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରିପାରିବ, ସେତେବେଳେ ଭଗବାନ୍ ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ଭାଷାରେ, “ମାତା ତ ପାର୍ବତୀ ଦେବୀ ପିତା ଦେବୋ ମହେଶ୍ୱରଃ, ବାନ୍ଧବଃ ଶିବଭକ୍ତାୟ ସଦେଶୋ ଭୁବନଭ୍ରମ୍ୟ”- ଏହି ସୁମହାନ ଉଦାର ଭାବ, ଅଚ୍ଛେଦ୍ୟ ପ୍ରେମଭାବ ବୁଝିପାରିବ । ସେତେବେଳେ ମୁଁ ବା ଅହଂଭୂର ସଂକୀର୍ଣ୍ଣ ଗଣ୍ଡି ବିଶ୍ୱାସ ପ୍ରସାରିତ ହେବ । ଜଗତ୍ ସାର୍ଥରେ ଆତ୍ମସାର୍ଥ ପଦଦଳିତ ହୋଇଯିବ ।”

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ନିତ

ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ମହାନ୍ତି

ସଦସ୍ୟ, କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ

ଔଷଧୀ, ଉଦ୍ଭେଜନା, ଆତ୍ମାଭିମାନ, ନିୟା, କୁହା ପ୍ରଭୃତି ଆତ୍ମବିକ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କରିବା ଅପେକ୍ଷା ସାଧାରଣ ଲୋକ ହୋଇ ରହିବା ଭଲ ।

ଯେଉଁମାନେ ଆତ୍ମାକୁ ଜାମ, କୋଧ, ଲୋଭ, ମୋହ, ମଦ ଓ ମାୟାଯ୍ୟାଦି ଦ୍ୱାରା ଆଚ୍ଛନ୍ନ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଇନ୍ଦ୍ରିୟର, ଦେହର, ମନର ଓ ବୁଦ୍ଧିର ତେଜ ନଷ୍ଟ ହୁଏ । (ନିଗମ ସୂତ୍ର)

ଭଗବାନଙ୍କର ଜଗତସେବାର ଆଦର୍ଶ

ଆମ ସଂଘ, ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଗୋଟିଏ ସେବାମୂଳକ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂଘସେବୀ ଭକ୍ତଙ୍କର ଚରମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିତ୍ୟ ଲୋକର ନିତ୍ୟ ସେବକ ହେବା । ସେବା ଆମର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଓ ସେବା ଆମର ସାଧନା । ସେବା ଅର୍ଥ ସୁଖ ଦେବା । ଯାହା କଲେ ସେବ୍ୟ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୁଅନ୍ତି ତାକୁ ସେବା କୁହାଯାଏ । ସୁଖ ଓ ତାଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ଉଭୟଙ୍କର ସେବା କରି ସୁଖଙ୍କର ସନ୍ତୋଷ ବିଧାନ କରିବା ହିଁ ଆମର ସାଧନପନ୍ଥା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯେଉଁ ଯୋଜନାଟି ଏ ଜଗତରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଇବାକୁ ଆସିଛନ୍ତି, ତାହା ହିଁ ତାଙ୍କର ଏପାରିର କାମ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମକୁ ତାଙ୍କର ଏପାରିର ଭାର ଦେଇ ତାଙ୍କର ଏହି ଜଗତହିତକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ସହାୟତା କରିବାକୁ ଆଜ୍ଞା ଦେବା ସଂଗେ ସଂଗେ ସେ ଆମର ପରପାରିର ଭାର ନେଲେ ବୋଲି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି । ଆମର ଦେହସ୍ଥିତି କାଳରେ ଏହି କର୍ମଭୂମି ଭୂଲୋକରେ ତାଙ୍କର ସେବା କଲେ ଯାଇ ଆମର ସେବକଦେହ ଗଠିତ ହେବ ଓ ଦେହାନ୍ତରେ ଆମେ ସେଇ ସେବକଦେହକୁ ଆଶ୍ରୟ କରି ନିତ୍ୟଲୋକରେ ତାଙ୍କ ନିତ୍ୟସେବାରେ ନିଯୁକ୍ତ ରହି ଚିରଦିନ ନିମନ୍ତେ ନିତ୍ୟାନନ୍ଦ ଆସ୍ବାଦନ କରିପାରିବା । ଯେପରି ପ୍ରତିଦିନ ଖେଳୁଥିଲେ ଯାଇ ଖେଳାଳୀଦେହ (athletic body) ତିଆରି ହୁଏ, ସେହିପରି ପ୍ରତିଦିନ ସେବା କରୁଥିଲେ ଯାଇ ଆମର ସେବକ ଶରୀର ଗଠିତ ହେବ । ସେବା କିପରି କରିବାକୁ ହେବ ସେ ବିଷୟ ସୁଚାଇ ଦେଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ଯେ ତୁମେମାନେ ଭଗବାନଙ୍କର ଜଗତସେବାର ଆଦର୍ଶରେ ସେବା କରିବ । କାରଣ ଭଗବାନ ହେଉଛନ୍ତି ଜଗତର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ସେବକ । ଏହା ଏକ ସାଧନ ସଂକେତ ହୋଇଥିବାରୁ, ଭଗବାନଙ୍କର ଜଗତସେବାର ଆଦର୍ଶ କଅଣ ତାହା ଆମର ଜାଣିନେବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ସେଥିରୁ କେତେକ ବିଭିନ୍ନସ୍ତରରୁ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

ଭଗବାନଙ୍କର ଜଗତସେବାର ଆଦର୍ଶ

- ୧) ମନ ଜାଣି ସେବା - ଭଗବାନ ସମସ୍ତଙ୍କ ମନକଥା ଜାଣନ୍ତି ବୋଲି ସେ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ସେବା କରି ପାରନ୍ତି । ଆମକୁ ମଧ୍ୟ ସେବ୍ୟଙ୍କର ମନ ଜାଣି ସେବା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ମନ କଥା ନ ଜାଣି ପାରିଲେ ଠିକ୍ ସେବା ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ନଚେତ୍ ‘ମୁର୍ଖା କା ଜ୍ଞାନ ଗୟା, ଲେକିନ ମିଆଁଜୀ କୋ ମଜା ନେହିଁ ଆୟା’ ପରି ହୋଇଯିବ । ଯାହାଙ୍କର ସେବା କରିବା ତାଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ଯାଇ ଆମେ ତାଙ୍କ ମନକଥା ଜାଣି ପାରିବା । ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଲ ପାଇଲେ ଯାଇ ଠାକୁରଙ୍କ ସେବା କରି ପାରିବା କାରଣ ଭଲ ପାଇବାର ବହିଃପ୍ରକାଶ ହିଁ ସେବା ।
- ୨) ସେବାରେ ପାତର ଅନ୍ତର ନାହିଁ - ଭଗବାନ ଯେମିତି ଦୟାବାନ ସେମିତି ନ୍ୟାୟବାନ ମଧ୍ୟ । ସେ କାହାକୁ କମ୍ ଦୟା, କାହାକୁ ବେଶୀ ଦୟା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସମଦର୍ଶୀ ହୋଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି ।
- ୩) ଆତ୍ମବତ୍ ଦର୍ଶନ କରି ସେବା - ଭଗବାନ ଜାଣନ୍ତି ଯେ ସେ ଯାହାର ସେବା କରୁଛନ୍ତି ସେ ତାଙ୍କର ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପ, ସେ ନିଜେ ହିଁ ତାକୁ ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି, ଗଢିଛନ୍ତି ନିଜ ଉପାଦାନରେ । ସଂସାରଲୀଳା ନିମିତ୍ତ ସେ ମାୟାବୃତ୍ତ ହୋଇ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରୂପ ଧରିଛନ୍ତି ଓ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ସତ୍ତା ଭଳି ଆପେକ୍ଷିକ ଭାବରେ (relatively) ପ୍ରତୀୟମାନ ହେଉଛନ୍ତି । ପ୍ରକୃତରେ (absolutely), ଜୀବମାନେ ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କ ଆତ୍ମସ୍ୱରୂପ । ସେହିପରି ଆମେ ନାରାୟଣ ଜ୍ଞାନରେ ଜୀବସେବା ବା ଶିବଜ୍ଞାନରେ ଜୀବସେବା କରିବାକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।
- ୪) ସେବାରେ ଛୋଟ ବଡ ବିଚାର ନାହିଁ - ଯେପରି ତୁଳସୀପତ୍ରରେ ଛୋଟ ବଡ ବିଚାର ନ ଥାଏ ସେହିପରି ସେବାରେ ଛୋଟ ବଡ ବିଚାର ନାହିଁ । ସବୁ ସେବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଫଳ ସମାନ ।
- ୫) ନିରନ୍ତର ସେବା - ଭଗବାନ ନିରନ୍ତର ସେବା କରୁଥାନ୍ତି । ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଯଦି ତାଙ୍କର କରୁଣା କଟାକ୍ଷ ବନ୍ଦ ହୋଇଯିବ ତେବେ ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ ରେଣୁ ରେଣୁ ହୋଇ ଖସି ପଡିବ । ଏହି ତତ୍ତ୍ୱଟିକୁ ସାଧାରଣଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ପ୍ରତୀକାତ୍ମକ ଭାବରେ ଜଗତର ନାଥ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଆଖିପତା ନାହିଁ । ଆଖିପତା ଥିଲେ ସିନା ପଡିଯାଇ ଦୃଷ୍ଟି ଅପସାରିତ ହୋଇଯିବାର ଭୟ ରହିବ - ମୂଳରୁ ପଲକ ନାହିଁ ।
- ୬) ଜ୍ଞାନ ପୂର୍ବକ ସେବା - ଭଗବାନ ପୁଣ୍ୟଜ୍ଞାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ଥାଇ ସେବା କରୁଥିବାରୁ ଜଗତର ଶ୍ରେଷ୍ଠ ସେବକ ହୋଇଛନ୍ତି । କାରଣ ‘ଅଜ୍ଞାନୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେବା ହୁଏ ନାହିଁ’ ।

- ୭) **ସ୍ଥିତପ୍ରଜ୍ଞ ହୋଇ ସେବା** - ସେବା କରୁଥିବା ବେଳେ ସେ କାହାରି ନିନ୍ଦା ପ୍ରଶଂସାର ଅପେକ୍ଷା ରଖନ୍ତି ନାହିଁ କିମ୍ବା ତୋଷାମତ ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ ।
- ୮) **ଆନନ୍ଦ ମନରେ ସେବା** - ଆନନ୍ଦ ମନରେ ଆଗ୍ରହ ଓ ଆନ୍ତରିକତା ସହ ନିଷ୍ଠାପର ଭାବରେ ସେ ସେବ୍ୟଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଆନନ୍ଦ ପ୍ରଦାନ କରିଥାନ୍ତି । ସେହିପରି ଆମେ ଆନନ୍ଦ ମନରେ ଆନନ୍ଦମୟଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ପରିବେଷଣ କରିବା ।
- ୯) **ଗୁରୁ ସେବା** - ସୃଷ୍ଟି ଓ ସଂସାରଲୀଳାଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ନିତ୍ୟଲୀଳା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭଗବାନ ଗୁରୁଙ୍କର ହିଁ ସେବା କରନ୍ତି । ଜଗଦ୍‌ଗୁରୁହିଁ ନିତ୍ୟଲୋକରେ ନିତ୍ୟପୁରୁଷ ହୋଇ ସଗୁଣ ନିର୍ଗୁଣର ସନ୍ଧିସ୍ଥଳକୁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଛନ୍ତି ଓ ସୃଷ୍ଟି ସ୍ଥିତି ଲୟର କର୍ତ୍ତା ଜଗଜ୍ଜନନୀ ନିଜକୁ ଆନନ୍ଦଦାୟିନୀ ବା ହ୍ଲାଦିନୀ ଶକ୍ତି ରୂପରେ ବିକଶିତ କରାଇ ସେ ସନ୍ଧିସ୍ଥଳକୁ ଆରୋହଣ କରିଛନ୍ତି । ସେଠାରେ ସେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଗୁଣ ଓ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସଗୁଣ ରୂପରେ ନିତ୍ୟଲୀଳାରତ ଅଛନ୍ତି ।

ଗୁରୁଙ୍କ ସେବକ ସବୁବେଳେ ଭଗବାନ । କେବଳ ଭଗବାନ ହିଁ ଗୁରୁଙ୍କ ସେବା କରନ୍ତି । ଭଗବାନ ଯାହାଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ଯେତିକି ବିକଶିତ ହୋଇଉଠନ୍ତି ସେ ସେତିକି ଗୁରୁସେବା କରିପାରନ୍ତି । ସେ ଯାହାଙ୍କ ଅନ୍ତରରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ବିକଶିତ ହୋଇ ଉଠନ୍ତି ସେ ସେବକଟି ଭଗବାନ ପାଲଟି ଯାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ ସେ ସ୍ୱରୂପ ଲାଭ କରେ ଓ ଭଗବତ୍ ସ୍ୱରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଏ । ତେଣୁ ଗୁରୁସେବା ହିଁ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରି ସ୍ୱରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇପାରିବାର ସହଜ ଓ ସରଳ ସାଧନା । ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ - “ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସତ୍ୟଲାଭ । ସେହି ସତ୍ୟଲାଭର ଦୁଇଟି ଚିରନ୍ତନ ପକ୍ଷ ଅଛି । ପ୍ରଥମଟି କଠୋର ସନ୍ନ୍ୟାସଯୋଗ, ଅପରଟି ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ ଗୁରୁଙ୍କ ସେବା । ସନ୍ନ୍ୟାସଯୋଗ ଅବଲମ୍ବନରେ ସତ୍ୟଲାଭର ଆଶା ସୁଦୂରପରାହତ । ସାଧାରଣଙ୍କ ପକ୍ଷରେ ତାହା ଅସମ୍ଭବ । ଗୁରୁସେବା ପଥ ସହଜ ଓ ସରଳ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ବହୁ ସାଧନ ଭଜନ କରି ଯେଉଁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ସଂପଦ ଲାଭ କରିଛନ୍ତି, ଏକମାତ୍ର ସର୍ବାବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କର ସେବା କରିବା ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନେ ସେ ସମସ୍ତ ଆୟତ୍ତ କରି ପାରନ୍ତି ଓ ଚରମରେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବଙ୍କ ଗତି ଲାଭ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୁଅନ୍ତି ।”

‘ଯୋଗବାଣିଷ୍ଠ ରାମାୟଣ’ ମଧ୍ୟ ଏହି ତତ୍ତ୍ୱକୁ ପୁଷ୍ଟି କରି କହିଛନ୍ତି - ଦ୍ୱୈତ ଭାବରେ ଗୁରୁଙ୍କ ସେବା, ପୂଜା ଓ ଚିନ୍ତନ କରୁ କରୁ ଦ୍ୱୈତ ବୋଧ ଚାଲିଯାଇ ଅଦ୍ୱୈତ ଭାବର ଅନୁଭବ ଆସିଯାଏ । ଏହା ହିଁ ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତ ଓ ଗୌରାଙ୍କଙ୍କ ପଥର ମଧୁର ସମନ୍ୱୟ ଓ ଆମ ସଂଘର ଭାବଧାରା । ତେବେ ଆସନ୍ତୁ ସମସ୍ତେ ମିଳିମିଶି ହାତ ଧରାଧରି ହୋଇ ଭଗବାନଙ୍କ ଜଗତସେବାର ଆଦର୍ଶରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସେବା କରି ଆତ୍ମଜ୍ଞାନ ଲାଭ କରି ସ୍ୱରୂପରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବା ସଂଗେ ସଂଗେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ “ତୁମେ ଭଗବାନ ମୋହର ତୁମେ ମୋର ସେବକ”ର ମହିମା ଉପଲବ୍ଧି କରି ତାଙ୍କର ଓ ତାଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସଂଘର ସେବାକରି ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବା ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ତୀର୍ଥ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି
ସଭ୍ୟ, କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ

My Quest for Truth

My parents are devotees of Shri Shri Thakur. Since my childhood, we have all grown up seeing my father regularly doing puja twice a day. I had been to Sunabeda Sakha Sangha a few times and was blessed with the opportunity of witnessing Shri Shri Thakur’s puja.

I started worshipping Shri Shri Thakur after the demise of my father while I was in the USA. But the nagging question that was suppressed in my mind for years kept haunting me: “Why are we worshipping a Guru (a human being) and not any God or Goddess like others do?” Just because my father was doing, I started doing it but these questions would always crop up in my mind and demand an answer from me.

Ergo, I turned to Shri Shri Thakur’s books and several Hindu scriptures for an answer. First, I got some answer in Sangha Sebaka (Part 1), where Guru Tattwa and theory on the Creation of the Universe are meticulously described.

Guru Tattwa:

The Supreme Reality wanted to create this world. Prior to the Creation, He created a very separate and unique entity of Himself known as the Guru or the Guru Brahma. This Guru Brahma is in a perpetual state of eternal quiescent. It never changes.

After the creation of Guru Brahma, a part of Himself disintegrated into various life forms. These are known as Atma or the soul. All the living beings are created from Him and have a soul, which is nothing but part of this Brahma. The worldly body that engrossed the soul changes, but not the soul itself.

The reason of creating Guru Brahma is to retain the original identity of Brahma intact and not to lose it with the myriad worldly forms.

My discernment:

It was not so hard for me to understand, I could map it to my day to day life. When I go out of my house, I always keep reference points on my way, to be back to the same place. My reference points are the distinct landscapes viz., my house, street names, etc. those which have to remain constant and should not change, similar to the Guru Brahma.

There is another fact also. Every moving things move around something that is static in nature. Like the wheel rotates around an axle and the planets revolve around the sun while the axle and the sun remains static.

Occasionally, this Supreme Creator (Guru Brahma) is manifested in a human form known as the Satguru (Sadguru). Shri Shri Thakur has identified Himself as a Satguru at various times. Satguru's only reason of coming to this world is to remind human beings of their original identity (Swarupa Gyana).

Although this was little convincing, I wanted to check other scriptures too.

Shrimad Bhagavatam:

My next search was “Shrimad Bhagavatam” which is widely popular and sacrosanct to all Hindus. Here in the 11th chapter (Ekadasa Skandha), Shri Bhagawan is telling Udhaba:

ସାକ୍ଷାତେ ଗୁରୁ ଯେ ଇଶ୍ଵର | ଗୁରୁଙ୍କୁ ନ ମଣିବ ନର ||
ଗୁରୁଟି ସର୍ବଧର୍ମ ମୟେ | ମୁହିଁ ବସଇ ଗୁରୁ ଦେହେ ||
ଏ ଘେନି ଗୁରୁ ଭଗବାନ | ସେ ନୁହେଁ ମନୁଷ୍ୟ ସମାନ ||

Sakhyate Guru Je Ishwar | Gurunku Na Maniba Nara ||
Guruti Sarba Dharma Maye | Munhi Basae Guru Dehe ||
Ea Gheni Guru Bhagwan | Se Nuhen Manusya Saman ||

ଯାବତ୍ ବେଦ ପୁଣି ନୁହେଁ | ତାବତ ଗୁରୁ ଦୀକ୍ଷା ବହେ ||
ମନ ବଚନ ନିଜ ଦେହେ | ନିତ୍ୟେ ସେବିବ ଗୁରୁ ପାୟେ ||
ମୋତେ ପୂଜିବ ଗୁରୁ ଦେହେ | ମୋ ଡହୁଁ ଗୁରୁ ଭିନ୍ନ ନୋହେ ||

Jabat Beda Purnna Nuhen | Tabat   Guru Dikhya Bahe ||
Mana Bachana NiJa Dehe | Nityae Sebiba Guru Paye ||
Mote Pujiba Guru Dehe | Mo Tahun Guru Bhinna Nohe ||

- Oriya Shrimad Bhagavatam - By Jagannath Dash

Here Shri Bhagawan enunciates about the Guru (Satguru). He scrupulously narrates, “Guru is none other than I, Myself. Never, ever, consider Guru (Satguru) as an ordinary human being. Satguru is the manifestation of the Guru Brahma. Worshiping Satguru is the same as worshipping Me.”

Shri Sankaracharya:

Next I dived into the life history of Shri Sankaracharya, the greatest Philosopher of Vedanta in the history of the world. He is the profounder of “Advaita Vedanta”, the non dualistic aspect of Vedic teaching. According to his philosophy, everyone is extension of Brahma - every human being and everything within this world. The Brahma (the absolute truth) and Atma (the soul) are one and the same. The life forms are the droplets from this Brahmic Ocean. No matter how tiny is the drop of water; it retains its property, similar to the tiny soul that retains all the attributes of the absolute truth (Brahma). There is no difference between Jeeba (any life form) and Siva (the absolute reality).

May be that’s the reason our tradition (enriched by Sanskara’s knowledge) teaches us to take the name of “Vishnu” whenever we step on someone inadvertently.

But when it comes to the Guru, this eminent Vedic Philosopher of the world finds an exception.

ଅଦୈତଂ ତ୍ରିଷୁ ଲୋକେଷୁ ନାଦୈତଂ ଗୁରୁଣା ସହ ।

“Advaitam Trisu Lokesu Advaitam Guruna Saha”

Sankaracharya candidly annotates that one should apply this non-dualistic philosophy to entire creations except to his own Guru (Satguru). From the above sentence, the greatness of Guru (Satguru) is amply evident in his teaching.

Avatar vs Satguru:

My next engrossment was into the internal life of our Shri Shri Thakur and was oriented towards visualizing and examining evidence where He has directly or indirectly tried to tell “Who He really is?”

What caught the lion’s share of my attention and curiosity was the way Shri Shri Thakur vividly enlightens His disciples that “He is not an Avatar (an incarnation of God) but He is a Satguru (the preceptor of truth).”

An Avatar is a celestial embodiment. The Avatar is born with a plethora of divine power and virtue. An Avatar descends to this world and induces mighty changes and revolutions. Lord Rama and Lord Krishna are considered as Avatars of Lord Vishnu. The scope and power of the Avatar are magnificent and could elevate a generation of human beings at once. They arrive with a magnanimous purpose, first to destroy all existing evil and, secondly, to create a new doctrine which is conducive to generation of that particular era. (Source: Swami Sivananda)

Lord Rama and Lord Krishna had no physical entities. Their bodies were not made up of the five basic elements (pancha bhutam) of existence viz., earth, water, fire, air, and ether. They had divine bodies. They were ‘Chinmaya’ (embodiments of knowledge) though through countenance they looked all flesh and blood. They had no real birth or death like human beings. They appeared and disappeared just similar to a Yogi. Ultimately, their bodies vamoosed into thin air and not relinquished on this world. There was no annihilation of their celestial bodies. (Source: Swami Sivananda)

Shri Shri Thakur is a Satguru. *He has been born evermore on this earth. When a common human being, with sustained sadhana from legion of births attains enlightenment in the final birth, the angelic will of Jagatguru blooms in him. Thus, in this life, He has realized Brahma and has become Satguru, the master of the truth. He has attained liberation.

While trying to construe the characteristics of Satguru, #Swami Sivananda portrays in his book, “Guru Tattwa”:

“Mere bookish acumen cannot make one a Guru. One who has studied the Vedas and who has direct knowledge of Atma (soul) through Anubhava (wisdom) can only be entitled as a Guru. A Jivanmukta or liberated saint is the real Guru or spiritual preceptor. **He is the Satguru. He is identical with Brahma or the Supreme Self. He is a Knower of Brahma.**”

“Possession of Siddhis is not the test to declare the greatness of a sage or to prove he has procured self-realization. A Satguru is glorified with countless Siddhis. He possesses all divine Aisvarya, all the wealth of the Lord. The Satguru is Brahma Himself. He is an ocean of bliss, knowledge and mercy. He is the captain of our soul. He is the fountain of euphoria. He eliminates all our troubles, sorrows, and obstacles. He carves out the most ethical divine path for us. He drops our veil of ignorance. He makes us immortal and celestial. He transmutes our lower, diabolical nature. He bestows us with the panacea of knowledge and emancipates us when we are drowning in this ocean of Samsara (worldly pleasures). **Do not consider Him to be only a man. If you take Him as a man, you are a beast.** Worship your Guru and bow to Him with reverence. Guru is God. A word from the Guru is a word from the God.”

Man can only learn from man, and, hence, God teaches through a human body. In Satguru, one can find the ideal of perfection. He is the pattern into which you wish to mould yourself. Your mind will be convinced in a flash that such a great soul is fit to be worshipped and revered.

My perception:

Avatars are like large pool of nectar. The general mass is driven towards it to quench their thirst and release themselves from this cycle of birth and death. But a Satguru is like a small pot of nectar sufficient for His own disciples. Hence, while an Avatar descends for collective benefit more like a community pond; a Satguru appears for individual benefits just like a house well.

All said and done, my curiosity was getting subsided bit by bit. But I was wondering as to how it would be like worshipping Him as a real person before his mortal demise from this world.

Shri Shri Thakur

Shri Shri Thakur is a Satguru. He has mingled and become one and the same with the ultimate axiom (Guru Brahma) during Nirvikalpa Samadhi. Not many returns from Nirvikalpa Samadhi except a majestic few through whom Jagatguru wishes to do some exalted work in this world. While trying to explain the state of Nirvikalpa Samadhi, Shri Shri Ramakrishna Paramansha tells, “Once a salt doll dived into the sea to fathom the depth. But once it immersed into the sea, it dissolved and

---

* In his previous birth Shri Shri Thakur was a very legendary Tantric Guru named as Brahmananda Giri. Once he asked the Goddess of the Universe (Maa Jagatjanani) to carry the stone on which he was doing Sadhana. That huge stone is still lying in front of the Kali temple at Ramana, Dhaka.

Swami Sivananda was a proficient Hindu Spiritual teacher and a proponent of Yoga and Vedic Literature. There are several Sivananda ashrams in the USA and at various places in India.

became one with the sea and never surfaced to tell the tale.” Shri Shri Thakur returned from Nirvikalpa Samadhi with the transcendental realization that **“He is Guru.”**

Besides, Shri Shri Thakur elucidated that the power of Satguru is confined to His disciples only. For His disciples, He is the Bhagwan and His disciples are out of bounds of other Gods and Goddesses. He alone has the capacity to uplift His disciples and endow them with Mukti (liberation from cycle of birth and death). He also said, “You don’t have any choice except to rely on me for your salvation in this life.” In another instance He said, “I have brought back you all to this world to do my work. At the end you all will be elevated to the NityaDham (ever blessed state).”

- Nilachala Bani -23/09/1935

Let’s appraise Shri Shri Thakur’s answer to a direct and pointed question from one of His disciples, Annada Brahmachari.

Annada Brahmachari: “Can Guru be worshipped instead of other Gods like Brahma or Vishnu?”

Shri Shri Thakur: “If the Guru is Saguna Brahman, then one is destined to worship other Gods and Goddesses. But if an individual’s Guru is Nirguna Brahman (Satguru), then there is no need of worshipping other Gods and Goddesses. These Gods and Goddesses are bound to obey the desires and wishes of a Satguru.”

- Nilachala Bani – 17/07/1934

Shri Shri Thakur has also unequivocally declared that any Satguru of India will recognize Him.

This was also experienced by his disciple, [√]Swami Prajnananda Saraswati.

Swamiji depicts, “I went on a pilgrimage to north India after getting permission from Shri Shri Thakur. Within those 15 months of wandering, I met many saints, sadhus, heads of different cults, sects and some Satgurus also. Some of these liberated souls could know from their divine vision that I am a disciple of a Satguru. So, I was bestowed with lots of respect, love, and affection. I also learned from them that unless someone had very good and pious deeds in previous births, getting to know or coming in contact with a Satguru is not possible. Some of them advised, not to waste time in roaming around but to return and serve at the lotus-like feet of Satguru and that is the ultimate Sadhana.” (Source: Preface of Shruti–Smurti By Swami Prajnananda Saraswati)

After attaining perfection over all the four paths of spiritual practices (sadhana) viz., the Tantra (alchemy/occultism), Jnana (knowledge/wisdom), Yoga (oneness of the heart, soul, and mind) and Prema/Bhakti (love/devotion) just within a mere period of three years. Later, He returned to society not as a wandering saint but as a Satguru. He was directed to return for spiritual upliftment of general mass by His own Guru, Swami Sachidananda Saraswati and was also blessed by Mahamaya (Adisakti) or universal mother.

On the auspicious day of Akshaya Trutiya in 1912, he established an Ashram (monastery) known as “Saraswat Math” in Kokilamukh near Jorahat, Assam.

I was more curious to know, who is being worshiped in Ashram. This Ashram is for Sannyasi (ascetic), not for Gruhi (family man) like us. A Sannyasi is on the path of realizing the supreme Godhead and that is his only aspiration.

[√] Swami Prajnananda Saraswati renounced the world after the death of his wife and children. He was a very rigid and dutiful person. He was initiated to Sannyasa by Shri Shri Thakur and he was the Mohanta of Saraswata Math. He resigned from it after the mortal demise of Shri Shri Thakur. He established an Ashram at Goutama nagar in Bhubaneswar and lived there till his death.

On the auspicious day of Akshaya Trutiya, Swami Nigamananda founded and blessed the celestial seat of Guru Brahma with His own sacred hands and the monastery (Saraswata Matha) also came into being on that very moment.

‘On that red letter day’ writes [¥]Swami Swarupananda, ‘Shri Shri Thakur summoned us and bade us to stand before Him. ‘On that day’ continues Swami Swarupananda, “Thakur told us, ‘You just think that it is by churning your heart that I have founded this ‘Divine Seat’.”

“I (Swarupnanda) with Bodhananda, Yogananda, Chidananda, Premananda, Ramaprasanna, Barada, Raman Chowdhury, Saruram, Suren Sen and others were present. I saw bright rays like meteors emitting from each of us and then disappearing in the Divine Seat which He had put before us.”

- Saraswata Matha O Swami Swarupananda.

Asana of Guru Brahma -This asana was established by Shri Shri Thakur at Assam Bangiya Saraswat Matha, Kokilamukh. (<http://www.absmath.org/en/ABSM/PicGal/G1/page0.html>)

On why He inaugurated “GuruBrahma” Asana, Shri Shri Thakur explains, “We are Bengali. If there was a need of establishing any deity inside the Ashram, it could have been of Lord Krishna or Goddess Durga. And, in that case, only a limited sect or group would have been blessed and benefited. However, I established this GuruBrahma Asana (having no particular shape) for the welfare of whole mankind. Anyone can adore and give any shape they want to this GuruBrahma according to their own faith or tradition.”

- Saraswata Matha O Swami Swarupananda

I was about to adjourn at the “GuruBrahma Ashana” until Satya Bhai’s story arrested my reflection. It was narrated exquisitely in the Book “Nilachale Thakur Nigamananda” by [§]Narayani Devi Maa.

It was another Akshaya Trutiya, 20 years after the first establishment of GuruBrahma Asana, the old building was in a dilapidated condition, so a new building was constructed during the tenure

[¥] Swami Swarupananda was one of the main disciples of Swami Nigamananda. He was a doctor by profession initially named as Rajchandra Dhar. He along with his wife, 2 daughters and 2 sons surrendered their lives and property at the holy feet of Shri Shri Thakur and dwelled in the Ashram.

[§] Also known as Manu Maa or Lila Maa, was the adopted daughter of Shri Shri Thakur. Her both parents were disciples of Shri Shri Thakura. Few days after her birth, mother (Sabita Devi) passed away. So her father (Suresh Chandra Chattopadhyay) surrendered his daughter at the lotus feet of Shri Shri Thakura and took Sannyas.

of Prajnananda Maharaj as head of the Ashram (Mahanta). Shri Shri Thakur was visiting Saraswata Matha from Puri for the inauguration of the new Asana Mandira.

So there was eagerness among the inmates of Ashram as to who would do the duties of the Priest during the inauguration of the GuruBrahma. All of a sudden Shri Shri Thakur called for “Abani” (nick name of Satya Bhai), who was a mere student of Ashram Sanskrit School and did not have any experience of doing puja. Thakur asked him to become the priest for the inauguration. He innocently declared his lack of knowledge, experience and expertise.

Satisfied with his answer, Thakur called him to sit near Him. He placed his right hand on Satya bhai’s head and shook it a bit. Satyabhai experienced a rush of divine energy (current). The entire knowledge got transmitted into him. After that Shri Shri Thakur asked him to go and do the puja.

Thus continues Narayani Maa in her book, “After that incident, Satya bhai was arranging all the puja like a preprogrammed machine. He tells, “I am getting all the instruction from within.” She also writes, “We have heard such instant transmission of knowledge from other inhabitants of the Ashram but never had the opportunity to witness one.”

Such prompt transmission of knowledge can only be accomplished by a Satguru and no one else. A disciple is spiritually magnetized by reverent contact with a master, a subtle current is generated.

But what happened next, took my breath away.

After arranging everything for Puja, Satya Bhai requested Thakur to come and accept his Puja. A devotee’s genuine request could not be turned down. He climbed into the Guru Brahma Seat and accepted his puja. The sight was the rarest of the rare and can only be compared to the scene in Bhagavad Gita where on the request of Arjuna, Krishna flabbergasts him with His original form.

It is worth mentioning here, similar but different experience of Govinda Bhai in Nilachal Kutir, Puri while Shri Shri Thakur was residing there. - Nilachala Bani- 05/07/1931

Govinda Bhai: Why should we worship other deities, but not Satguru?

Shri Shri Thakur (smilingly): How would you know your preceptor (Guru) is a Satguru?

Govinda Bhai: What a person would do if he realized that his preceptor is a Satguru?

Shri Shri Thakur: He must be a great soul who has realized that his preceptor is a Satguru. He need not worship any other deity. I don’t know about others but from my own experience, I can say that if one can fully depend upon his preceptor, it would be easy for him to realize God. During my life of Sadhana, whenever there was any chance of my pitfalls, my preceptor would steer me to the right path even without my knowledge. He would always be following me like my shadow and protect me. Even if a person lacks intelligence, knowledge, or bodily stamina, yet is fully dependent on his preceptor, he will be able to realize God. This has been beautifully portrayed by Bhagwan Shri Krishna in Bhagavad Gita.

Then He started narrating the quotation from Bhagavad Gita (Sloka 18:66):

ସର୍ବ ଧର୍ମାନ୍ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ମାମେକଂ ଶରଣଂ ବୁଝ ।
ଅହଂ ତ୍ବାଂ ସର୍ବ ପାପେଭ୍ୟା ମୋକ୍ଷୟିଷ୍ୟାମି ମା ଶୁଚଃ ।

“Sarva Dharman Parityajya Mam ekam Saranam Vraja |
Aham Tvam Sarva Papebhyo Moksaisyami Ma Suchah |”

“Resigning all your duties to Me, the all powerful and all supporting Lord, take refuge in Me alone. I shall absolve you of all sins, worry not.”

Towards the end of uttering this Sloka, Shri Shri Thakur engrossed Himself as the Universal Guru. Seeing Thakur’s effulgent figure of Satguru, Govinda Bhai became unconscious at the sacrosanct feet of Shri Shri Thakur, who was seating on a chair at that time. Tenderly he touched his head and body, and enquired if the person was Govinda?

For a novice like me, who just started getting to know Him, He had a piece of impeccable advice.

“During the initial stages (of Sadhana) one has to accept some concept blindly. For instance, one has not seen Lord Jagannath’s temple and is looking for it in Puri. Then he has to believe in a person who has seen the temple and proceed in the direction shown through Bada danda. If he has apprehension on the way to the temple and halts before actually seeing the temple, then the blame is not on the person who showed the direction rather on himself.”

- Nilachala Bani – 20/07/1931

When Nilachala Saraswata Sangha was formed, Shri Shri Thakur instructed Oriya devotees “Establish Bigraha (epitomized image) of Gurudev in every gurubhai’s home and worship it following the practices of your area (Jaganath culture of Orissa). Do stotra vandana and try to understand its meaning.”

“The Guru’s grace descends upon those who are utterly humble and faithful to him. Faith is confidence and trust in the Guru. Faith is firm conviction of the truth of what is declared by the preceptor either by testimony or authority, without any other evidence or proof. **The disciple, who has faith in the Guru argues not, thinks not, reasons not and cogitates not. He simply obeys.**”

-Written by Swami Sivananda in his book “GuruTattwa”

Another practice of “Bowing at the Wooden Sandals (Kathau) or at the Feet of Shri Shri Thakur” was very unusual to me initially. I was just following it as others did and sometimes also I was directed to do so. But the question was always in my mind of this unique custom at Sangha.

I got some clues of it as explained to Swami Rama by a Himalayan saint in book “Living with the Himalayan Masters”

Upon asked “Do you know why we touch the feet of a sage?” The Himalayan Yogi recited something beautiful, a Persian belief:

“A sage gives best part of his life, surrendering at the lotus feet of the Lord. People ordinarily recognize you by your face, but the face of the sage is not here; it is with Lord. People find only the feet here, so they bow to the feet”.

Shri Shri Thakur Charanashrita
Rabi Narayan Tripathy
America Saraswata Sangha

Shri Shri Thakur and Synthesis of Yogas for Householders

We all want happiness in life. This is a universally undeniable fact. No matter what, we are always trying to do things that we hope will bring us some sort of happiness. This is what our life is all about: Continuously chasing after happiness all the time. Why is that? It is because we are simply not happy with what we are. We are always feeling incomplete within. This sense of incompleteness is actually driving us for getting involved in any kind of actions which carries, at least, some promise of fulfillment.

We feel incomplete within because we believe that we are lacking something which is external to us. Since our senses are naturally extroverted and they are continuously feeding our mind with information about external objects, we start believing that external objects will satisfy us and make us complete. Therefore, we define our life's success with the accumulation of external objects. These external objects could be health, wealth, beauty, fame, knowledge, someone's love, etc. And if we could accumulate all these we call ourselves successful. However, the daunting fact remains that no amount of success in life makes us permanently happy. We are always missing something.

It is not the problem that we are seeking happiness. The problem is that we are seeking it where it is not present – although it appears that way. As we said earlier, we are always seeking or wanting something external to us. And since the nature of any such objects is always changeable, any information we gain about an external object through our senses therefore keeps on changing. There is nothing wrong with senses and the knowledge they provide to our mind except that they don't reveal us the "true" knowledge or complete knowledge about anything they convey us. However, we have trusted our senses and minds so much that we are accepting them unquestioningly as the final truth and thus being deceived by them all the time.

English poet William Blake made this point very clear when he wrote:

"We are led to believe a lie
When we see not, through the eye,
Which is born in a night to perish in a night,
While the soul slept in beams of light".

It is again not our mistake that we believe in our senses and mind. Human mind is evolving through millions of years of evolutionary process and has helped us survive as a species. Therefore, naturally we have learned to believe our mind and the senses that mind uses for external information. However, the only problem with the mind is that it doesn't free us from our seeking of happiness that we all want so dearly and life becomes meaningless if we are not happy.

Our sense of incompleteness arises from our misunderstanding that we are lacking "things" in our life. This is so, because we are always thinking that happiness is out there in outside objects and let's go get them. Our entire life is all about this chasing. In this whole process, however, we remain ignorant about one very important question, i.e. "who we actually are" and "who is seeking all these"? There is a beautiful story (I read from Gary Zukav's writings) elucidating why man is not finding true happiness from outside objects. The story goes as follows:

God has created the universe and all the plants and animals in it. Finally he decided to create humans in his own image. He convened a meeting among all animals and asked, "I want to give humans Self-knowledge so that they can create their own reality and find true happiness in life. However, I want to keep it hidden until they are ready for it".

"Give it to me. I will hide it inside the caves, so that humans will never find it" said the bear.

"No", said the God. "One day they will enter the darkest of the caves and they will find it".

"Give it to me", said the Salmon. "I will hide it in the depths of the oceans".

"No, one day they will go to the depths of the deepest oceans and will find it out", replied the God.

"Give that knowledge to me", said the eagle. "I will take it to moon and keep it there".

"No", said the God. "One day they will go to moon and find it even there".

Finally rose the old Mole. Although she has no physical eyes but she can see in her spiritual eyes. "Put it inside them", she said. "They will never find it until they are ready for it".

"It is done", said the lord God.

That is the secret. One must look inward to find the source of real happiness. The problem is that most people are conditioned to identifying themselves with a body/mind entity, which is capable of feeling, thinking, reasoning, rationalizing, doing, etc. However, we will see that we are truly not body/mind if we analyze our own subjective experiences. When we are asleep, we are not conscious of our body. If the body was our real identity, then how could we lose that identity in sleep? Therefore, body is not our real identity. Now let's see if we are the mind. The famous rationalist, French philosopher Rene Descartes said, "I think, therefore I exist". Most people tend to agree (knowingly or unknowingly) with Descartes' philosophy and identify themselves with their minds. However, a careful investigation shows us that we are not the mind (which is primarily characterized by thoughts) but we are actually the observers of our minds. Had we been our minds, then why in deep sleep (dreamless sleep), when the mind completely stops functioning, we still know that we exist. If we did not exist in deep sleep (because mind is nonfunctional) then what wakes us up if someone shouts "the house is on fire!" or why we naturally wake up subsequently and report: aha! What a nice slumber it was. Therefore, "we-are-the-minds" theory doesn't hold water.

Who we actually are is the question that actually sets one in the path of spirituality. One of the most important ancient Indian scriptures, called the Yoga Vasistha, talks about this very beautifully. The story goes like this: Rama, one of the most famous incarnations of God goes to the great sage Vasistha for spiritual instructions. As is the tradition in India, Rama touches the feet of sage Vasistha. As soon as Rama touches his feet, Vashistha says, "Hey stop it. What are you doing? You are God why are you doing this?" To which Rama replies, "My lord, I have forgotten. You have to remind me that I am God". Then sage Vasistha helped Rama understand about the nature of Reality and how Rama was God himself through teachings and stories.

Here is the catch. We have forgotten who we are. Even God himself, when incarnated forgot who he was. Therefore, it is essential for the seeker to go and ask the sage -- the Guru -- as we call him in India. Depending on the human conditioning, sages have found four major paths to help us in our quest of "who we truly are". They are called four Yogas. Yoga literally means "to yoke", means "to join". Sages understood that life is divine in its wholeness.

However, suffering appears in life due to the apparent incompleteness that arises because of our own ignorance of our true self. The purpose of Yoga is to “reconnect” our imagined limited self (what we have assumed about ourselves) consciously to the universal self which is always whole and hence holy. Practically, Yoga means the techniques of action that helps in this reconnection process.

The above mentioned four major spiritual paths or practices, called Yogas, are:

1. Raja Yoga or sometimes called Laya Yoga (contemplation and allied disciplines)
2. Bhakti Yoga or unalloyed love for the God (devotion and allied disciplines)
3. Gyana Yoga or intellectual analysis of reality (reasoning and allied disciplines)
4. Karma Yoga or action based approach to realization (right actions and allied disciplines)

Sages have found that these four Yogas correspond to four different conscious states that human nervous system experiences all the time (knowingly or unknowingly). These experiential states are *Being State*, *Feeling State*, *Thinking State*, and *Doing State* having respective correspondence with *Laya Yoga*, *Bhakti Yoga*, *Gyana Yoga*, and *Karma Yoga*. For total realization, we need to be reconnected to our true self through all these four states of experiences, consciously.

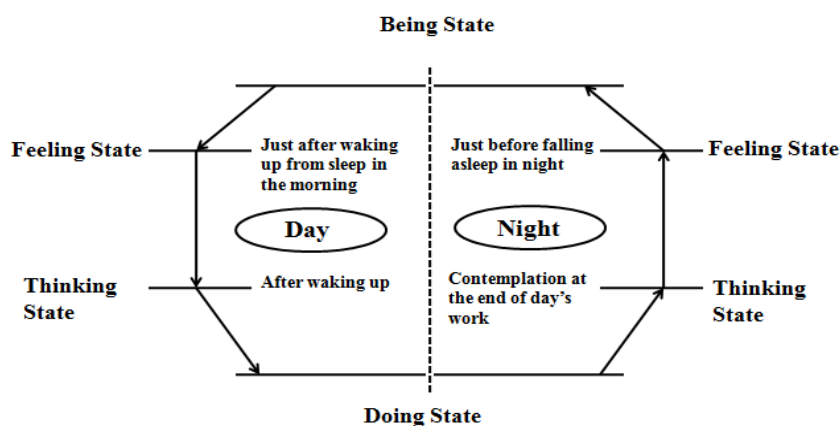
According to our beloved Guru Shree Shree Thakur, one can lead a spiritual life while living in the world of forms and phenomena, as a common householder. Since he himself went through all the four different spiritual disciplines exclusively, he has synthesized all the different spiritual practices to one simple way of life for his disciples. This way of life, as he describes it as “Ideal household life”, is about applying all the four Yogas to everyday life: from waking up in the morning to going to bed at night. Since the life in its wholeness is divine, according to Shree Shree Thakur, highest realization could be achieved by following a few simple life-style techniques that combines all the four Yogas in coherence with the flow of everyday life. Here is how it works:

- A. If we are attentive enough, we all can see it for ourselves that in deep sleep we exist as simple presence. Our sleep every night takes us back to our *Being State* of consciousness – that is we go back to actually who we are. However, we forget it because as soon as we wake up we identify ourselves with our body/mind and the world. Therefore, the first major thing you do in the morning (and of course after finishing daily chores) is meditation. Since we have just returned from our *Being State* of consciousness, meditation or *Laya Yoga* is the most appropriate practice in the morning to help us consciously reconnect to our true self.
- B. If we pay attention, we can see that as soon as we wake up after a goodnight’s sleep, the first thing we notice is that a feeling arises in us. Depending on the level of consciousness, it could be bodily sensations, emotions, or feeling of love and connectedness. Therefore, the second important thing we do in the morning, following meditation, is worship and prayer. Prayer and worship being devotional practices, it nourishes our emotional aspects and helps us connecting to the universal love and compassion. This way we perform *Bhakti Yoga*.

- C. After waking up in the morning, once the experience of *Feeling State* of consciousness is over, rational mind takes over. We immediately think about a thousand different things that we plan to do. We now enter into *Thinking State* of consciousness. Therefore, the next important thing we do in the morning after prayer is reading scriptures and understanding their essence. Because we have just come from the experience of *Feeling State* of consciousness or love, we are capable of understanding the teachings of scriptures. This is substantiated by Upanishads: “*Shraddhaban Lavate Gyanam*” – one, who has love for knowledge, acquires knowledge. That means you have to have love first in order to acquire knowledge. Therefore, when one comes from love and devotional state of mind, he is capable of understanding the essence of scriptures. Hence, we study scriptures after prayer. This is part of spiritual practice called *Gyana Yoga*.
- D. After the experience of *Being State*, *Feeling State*, and *Thinking State* of consciousness, we enter *Doing State* of consciousness. At this point, we find ourselves in the world of actions. Therefore, the next thing we do is we start our daily household work including office work. This work takes major part of our day but the practices of all four Yogas continue there too. Since all actions follow *Thinking* and all *Thinking* follow *Feelings* and all *Feelings* follow *Being*, one can, in principle, perform all actions from one’s original state of presence, i.e. *Being*. As Lord Krishna says in Bhagavad-Gita: “*Yogasthah Kuru Karmani*” which means “established in *Being* perform actions”. If one is able to do that then actions will produce the highest joy in life because every action then will flow from our *Being* through right *Feeling* and right *Thinking*.
- E. As we return back from work, the whole process again starts rewinding in the reverse sequence. We first reflect on our own actions that we have performed for the entire day. We analyze how successfully we have applied the teachings of scriptures in our actions. We make plans for the next day and prepare for the evening. This takes care of the *Gyana Yoga*.
- F. As the evening approaches, the thinking mind starts withdrawing slowly, however, *Feeling* state of consciousness still remains active. Now is the time for evening prayer and worship. Reading scriptures that are more devotional rather than analytical is helpful for our reconnection back to our true self at this point. Evening prayer takes care of the *Bhakti Yoga*.
- G. After prayer we go for evening meditation as mind will soon prepare for the sleep. Therefore, in meditation the day began and in meditation it will come to an end. Finally we fall asleep and slip into our *Being* state of consciousness again.

In this way all the four major spiritual practices are systematically, coherently and most important, consciously followed during a full day. All the four practices are shown in the schematic diagram below for the ease of understanding.

If a spiritual life is to be lived, then attention to all the four areas of Yoga needs to be given. All the Yogas are truly interconnected because life is whole. Spirituality being transcendent, all the four different types of spiritual practices is interwoven at some way. For understanding point of view they have been separately discussed. If our awareness is more confined to physical domain, we will enjoy deep sleep, experience physical and sensual pleasures, have mundane thoughts and perform actions that are not well thought out. When we identify more with our mind, then sleep is usually with a lot of dreams; we are more prone to emotional turbulences; we put more emphasis on reasoning and analysis; actions are motivated by thoughts. When we are identified with spirit, then we enjoy restful awareness; life is filled with love, kindness and compassion; we are able to make right choices in everyday life; and actions are motivated by proper understanding. Living spiritually encompasses the physical and mental life; but in that case we are no longer bound by their limitations because spirit transcends matter and mind. Living spiritually is synonymous with living in freedom – freedom from limitations. With proper integration of four Yogas in life, all our seeking and quests find their purpose in spirituality, and an ordinary everyday life becomes life divine.

Different states of consciousness as experienced in physical, mental and spiritual domains of awareness are tabulated below.

Domains of awareness	States of consciousness			
	Being State of consciousness (Laya Yoga)	Feeling State of consciousness (Bhakti Yoga)	Thinking State of consciousness (Gyana Yoga)	Doing State of consciousness (Karma Yoga)
Physical	Deep sleep	Sensations	Random thoughts	Action without thought (Machine like)
Mental	Dreamful sleep	Emotions	Analysis, interpretation and rationalization	Action with thought (Human like)
Spiritual	Restful awareness (Yoga Nidra)	Love and compassion	Evolutionary beneficial choice making	Action with understanding (Sage like)

Shri Shri Thakurcharanshrita
Barada Kanta Nayak
America Saraswata Sangha

Music of the Mountain

Shri Shri Thakur Maharaj says that there can not be two religions. There is only one religion, i.e. Sanatan Dharma. Sanatan means eternal; eternal means without any beginning or an end. Sanatan Dharma means eternal religion. What is religion after all? According to scriptures, that which sustains the creation (*Dhru* or *Dharan*) is religion. If this is to be accepted, then there cannot be two religions in the world.

As far as ground reality is concerned we find many religions existing in the world. One may ask: Are Christianity, Islam, Buddhism, Judaism or other religions not true? The answer is yes, these are all religions, and they have presented the truth, though in different manners. These religions including Shakta, Vaisnava, Ganapatya, and Kumar are part of one religion, of Sanatan Dharma.

It is being described by scriptures that after dissolution, re-creation commences after a period of one *kalpa*. At the time of dissolution, Brahma the creator, Vishnu the sustainer and Maheswar the destroyer also loose their existences as they merge into Brahman, the source of all originations. After a *kalpa* they emerge again out of Brahman. After origination of Brahma from the naval of Narayana, he gets direction from above to create the universe. Brahma not knowing what and how to create gets lost in confusion. He offers prayer to Narayana to help him and guide him. Then he hears a voice telling him to adopt meditation (*Tapah*). Brahma gets submerged in meditation. After a long period he realizes what to create through meditation. But he is yet to know, how to create. Settling the issue a voice advises him to commence creation 'as before'. Again Brahma goes into deep meditation and acquires 'knowledge' of what and how to create. Now we can understand that like any mega project in today's world, knowledge or idea is the prime factor behind its viability. Without knowledge nothing can happen.

In Srimad Bhagavat-Gita, Lord Krishna says to Arjuna "knowledgeable persons or *jnanis* are best". There are four types of seekers in this world: *Arta*, *Arthathi*, *Jingyansu* and *Jnani*. *Jnanis* are the best among the lot. Knowledge is required badly to start any type of spiritual practice. Shri Gurudev, the highly respected spiritual Teacher is described as condensed form of knowledge: "*Kevalam Jnana Murti*". This knowledge is not bookish knowledge that can be studied; rather the Supreme knowledge is to be 'realized'.

Though knowledge itself is a highly acclaimed path for realization of the Absolute Reality, knowledge as an adhesive is also required to reach the objective of various paths. Even one who wants to worship God in a creative form or as a woman form by adopting *Tantric* methods ought to have sufficient knowledge regarding the Mother of the universe and *Tantric* principles. Similarly, each *Marga* requires specific knowledge pertaining to the objective and the methodology relating to the *Marga*.

Interestingly enough, one moving in the path of knowledge requires a certain amount of 'devotion' in order to become successful. It has been proven by scriptural theory that "*Sradhavan Labhate Jnanam*". *Sradha* (inclination or liking) is the primary factor of devotional

world. As such the primary ingredient of devotion needs to be incorporated to all the methods, *margas* or paths in order to attain their respective objectives.

Pure devotion cannot grow in one's mind without the grace of God, of Gurudev, or of successful Devotee. Obviously the 'stream of devotion' originates at the Highest Existence and flows down steadily to reach the plains with the sole objective of merging with the sea. Though pure devotion originates as a result of grace of Gurudev or God, one has to nourish and culture it in order to reach the peak.

The stream originates in the mountain and singing a tune of its own, flows down steadily, not caring for the pain of long road ahead and the obstacles it encounters on its way. It does not rest till it merges with the sea assuming the form of a mighty river. Well, can we not call it 'Music of the mountain'?

What is devotion? One may very well inquire into the definition of devotion. There are various definitions provided by different authorities. Some say love for God or '*Bhagavat Preeti*' is devotion. Some say '*Anurag*' or deep love for the Divine Self is devotion. While others opine that the longing to be united with the beloved Lord is devotion; Shri Jeeva Goswami says "Availing unceasing pleasure or *Aikantika Sukha* is devotion (*Bhakti Sandarva*)". Our most beloved Thakur says "Tremendous force of extreme will power is *Bhakti*".

'*Bhakti*' or devotion does not approve the process of analysis as a valid method to realize the reality. Devotion depends on 'firm faith' to reach the objective. Rightly it has been said that the path of knowledge is the path of analysis or '*Vislesana*' and the path of devotion is the path of unquestionable faith or '*Sanslesana*'. Elevated souls from the devotional world opine that, in '*Jnana Marga*' one arrives at a conclusion after prolonged analysis or '*Vichar*'. '*Bhakti*' or devotion starts from that point and moves ahead toward rendezvous with the Absolute Reality. It is said that Vedanta begins where Veda ends, Srimad Bhagavat-Gita begins where Upanishads or Vedanta ends and Srimad Bhagavatam starts from where Gita ends. So '*Bhakti*' or devotion starts where *Jnana* or knowledge arrives at its conclusion.

Devotion remains conducive to one's inherent, natural urges, and thus is called *Swabhavanukulabruti*. *Jnana marga* advises total detachment from sensual urges and pleasures. It says one has to fight the natural urges and be victorious over nature or *Prakruti* to become successful. The world of devotion says that the sensual urges of a person cannot be annihilated completely. By rigorous spiritual practice one can only subdue it but there is every chance that sensual urges can surface again if the atmosphere is conducive. Hence it is safe and wise to offer the natural urges at the lotus feet of the Lord. Once offered or directed towards Him, these urges remain active in service of the Lord and do not trouble the devotee anymore. The attachment with God gradually makes the devotee detached from material pleasures and relationships with world.

It has been argued by followers of *Jnana* and *Yoga* path that devotion is centered on the conception of finite human mind and hence infinite existence or Supreme Truth cannot be realized through that. It is not at all true. *Bhakti* (devotion) is a creeper that germinates in the human mind but ultimately reaches eternal existence. At the point, the *Jiva*, which is the finite existence, merges into the infinite existence, which is *Parama*. How can it be called a concept or

an abstract idea? Devotion is not only real but is based on scientific truth too. Devotion, which is both the objective and the instrument of realization, is real.

Many argue that worshipping formless, all pervading Brahman with a finite form is equal to child's play with dolls. Again this statement cannot be accepted as fact. The fact is, when the purest of the pure consciousness remains as 'all pervading' and as an 'impartial witness', it assumes the name Brahman. When the same consciousness becomes condensed, He is called *Iswar* or *Paramatma*. And when the formless all pervading consciousness manifests itself with a wonderful condensed form He is called *Bhagavan* or the Lord. *Bhagavan* is 'Sachidanandaghana-Vigraha' or the condensed form of Truth, Consciousness and Bliss. Hence it can be said without any error that *Bhagavan* is the most wonderful, sweetest and complete manifestation or expression of Brahman and nothing else (*kevalam*). We cannot agree with someone who says that this manifestation is a deviation that causes devaluation of Brahman. Brahman's valuation being *Purna* or zero cannot be devalued or enhanced; and the manifestation itself is not a deviation but only a transformation.

Now let us find out how devotion is based on scientific study and on highly developed methodology. Devotion is the highest and most wonderful psychological aspect of human mind. Though it concerns mind and a highly elevated process of thinking, its signs and symbols get revealed physically. One may also get involved in worship and service physically; however the emotional factor of devotion is the matter of inner world and that is very important.

Devotion has four phases or divisions: *Taruna Bhakti* or juvenile devotion, *Sadhan Bhakti* or devotional performances, *Bhava Bhakti* or emotional interaction and *Prema Bhakti* or pure devotion.

Taruna Bhakti arises in one by visiting worship places, reading devotional books, witnessing enactment of *Lila*, the divine sport of God, being present at places connected to the Lord's life and divine sport, and listening to devotional songs and discourses. However, this emotion or divine feeling does not last long and the devotee reverts back to his or her sensual habits as soon as one leaves those sacred places or after the devotional episode ends. Yet it has some impact on the mind of the devotee. *Sadhan Bhakti* moves through dos and don'ts, daily worship and prayer, and regular study of devotional scriptures. It changes the way of thinking of the devotee and creates a good, healthy, result oriented sacrament (*sanskara*). God's grace is attracted towards such persons, those who perform worship, prayer, devotional activity on regular basis without waiting for immediate results or personal benefits. *Bhava Bhakti* moves one beyond the material world and establishes a particular type of relationship with God namely *Shanta*, *Dasya*, *Sakhya*, *Vatsalya* and *Madhura*. The devotee adopts any one of the five *Bhavas* and remains attached with God. Alternately he/she may develop one *Bhava* or emotional attachment with God as a means to reach the upper level and ultimately get established in *Madhura Bhava*. The glories, attributes of God remain entrenched up to *Sakhya Bhava*. But at the level of *Vatsalya* and *Madhura*, the sense of God's glories, qualities and attributes become subdued and *Madhurjya Bhava* (sweetness part of God) overpowers the *Aishurjya Bhava* of God (the quality, glory attribute part of God).

Few fortunate devotees do enter into the arena of *Prema Bhakti* that is considered to be the highest and purest form of devotion.

Shri Shri Gouranga Dev has presented nine modes of *Bhakti* that are called *Navadha Bhakti*. Though *Srimad Bhagavatam* had already mentioned it, it was Shri Gouranga Dev who provided a new dimension and color to it, not only by preaching but also by adopting it himself in his life. These include *Sravanam*, *Kirtanam*, *Smaranam*, *Parikrama* or *Mathura Mandal Vasa*, *Arehanam*, *Padasevanam*, *Dasya bhava*, *Sakhya bhava* and *Atmanivedanam*.

Devotion has sixty four divisions or branches including forty six prominent branches. We refrain ourselves from presenting these details due to dearth of place.

The most interesting fact about devotion is that the adoption of any one of these will usher in success for the devotee. The path of devotion is unique, special and incomparable to other paths. One has to become successful in '*Sadhan Chatustaya*' to acquire eligibility to start moving in *Jnana Marga*. Then one has to become successful in reaching the seven plains of knowledge; *Sapta bhumi*. When one realizes all of them, then the *Jnantas*; the seeker, *Jnan*; knowledge and *Jnantavya*, objective of knowledge are not different but one; thus one becomes successful in *Jnana marga*. For success in *Yoga* one has to become successful in eight branches of *Yoga*; *Astanga yoga sadhanam*. When finally one attains the state of *Samadhi*, he is declared a *Sidhayogi*. However by adopting any one mode of devotion and then becoming successful in it takes the devotee to the peak of success. Is not it wonderful? Now let us find out who has become successful in which mode of *Bhakti sadhan*. Dhruva through recitation or *Namajapa*, Prahallada by firm faith or *Viswas*, King Pruthu through worship or *Archana*, Akrura through singing songs in praise of Lord or *Vandana*, Shri Laxmi by serving lotus feet of Lord or *Padasevanam*, Bali through self sacrifice or *Atmanivedanam*, Arjuna as a friend (*Sakhya bhava*), Hanuman as servant (*Dasya bhava*), King Parikshita by listening (*Sravanam*) to the Sage Suka who was narrating (*Kathanam* or *kirtanam*) and King Ambarisa through all the branches of devotion. All other than King Ambarisa, have reached the peak by adopting a single mode of devotion.

Pure devotion is not influenced or guided by any of the three gunas: *Sattwa*, *Raja* and *Tama*. The ignorant people accept their material forms (body) as everything desire and pleasure; thereby activating their sensual energies (*tanmatras*) and thus guided by *Tama guna*. The creative persons, social workers and other professionals derive pleasure from success and are influenced and guided by *Raja guna*. Religious persons derive pleasure through success in their spiritual endeavor and are guided by *Sattwa guna*. But pure devotion is never gets influenced by any *guna* and hence it is called *Nirguna Bhakti*. It resides in the supernatural plane; '*Aprakruta Bhumi*', which exists beyond the influencing parameter of *Maha Maya* or Mother Nature. *Para Bhakti* is *Nirguna* but *Apara Bhakti* is not. Ultimately *Saguna Bhakti* becomes *Nirguna* by the devotee's firm resolve, unceasing spiritual practice and most important with Gurudev's or God's grace.

By practicing *Sadhan Panchak* one can enhance one's devotion and move from one phase to other, and ultimately reach the peak. These are *Sadhusanga*, *Krishnaseva*, *Bhagavat Nama Sankeertan*, or *Brajavasa*. Accepting Shri Gurudev as *Ista*, one can also perform the above mentioned *Sadhan Panchak* and enhance one's devotion towards Shri Gurudev.

Devotion or *Bhakti* is described not as a path but as the final result of all *sadhnas*. The greatest *Bhakti sastra* *Srimad Bhagavatam* is declared as *Paramahansasamhita*, which means only the *Sidhas* can study and adopt theories (*tattwa*) of *Srimad Bhagavatam*. *Srimat Bhagavatam* is also described as '*Nigamkalpa Taru Pakwaphalam*' or the ripened fruit of the

Nigama sastras namely the Vedas and Vedanta. The sweetness of this fruit is enhanced when the parrot sinks its beak unto it. The essence of this statement is that, the Srimad Bhagavatam when flowing from the mouth of Shri Sukadev Goswami is sweetest of all fruits.

Bhava Bhakti, the emotional relationship with God, moves through three phases or *rati*. Activation of Devotional Energy is called *Rati*. The three *Ratis* are *Sadharani rati*, *Samanjasya rati* and *Samartha rati*. Loving God for fulfillment of personal desire is *Sadharani*, *Kubuja* is an example. The queens of Shri Krishna having no material desire wanted to marry Shri Krishna as a prestige symbol and desiring the status of Shri Krishna's companion had adopted *Samanjasya rati*. The *Gopis* alone practiced and became successful through *Samartha rati*. In such a stage no personal desire remains other than the desire to please the Lord. This *rati*, when matured and saturated becomes '*Prema Bhakti*'.

Prem Bhakti is of two types: *Pradhanibhukta* or *Aishurjya* and *Kevala* or *Visudha*. These belong to *Ragatmika Bhakti*. When the devotee loves God with the knowledge of His qualities and capabilities, the devotion comes under *Pradhanibhukta* category. When the devotee through extreme longing makes the knowledge part of God subdued and establishes a very personal relationship with *Madhurjya Bhava* or sweetness part of God, it becomes *Visudha* or *Kevala*, the desire-less, purest of the pure devotion. When established in *Visudha Bhakti* one achieves the result of Monism (*Advaita*) moving through the path of Dualism (*Dvaita*).

The world of devotion is so vast that one cannot travel from one corner to other within the span of an article. One's entire life time may be spent on discussing devotion, yet cannot finish it. '*Hari ananta, Hari katha ananta*'. However a small dose of acute poison can kill a person and similarly a small amount of pure devotion can make the devotee achieve the objective of human life, within a short period of one lifetime.

For us the Emperor of this vast empire of Love is none other than our most beloved Thakur. Thank God we have been accepted as citizens of His empire, not that we are eligible but because of His compassion towards us. We know we do not have the power of single-minded obsession like that of Prahallad and Dhruva. We cannot love Him like *Gopis* and *Brajavasis*, who in their love for Shri Krishna had forgotten their own existences. We even cannot love Him like Mother Sudhansubala or Swami Swarupananda. Oh we are so poor in devotion and helpless in our spiritual endeavor, we are not in a position to expect any result of devotion. Our small quantities of experience, our finite knowledge, our poor intelligence are not at all capable to comprehend the pure devotion. Oh Thakur, we raise both our hands as a sign of our resignation. We surrender unto you, please Thakur hold our hands and guide us, take us wherever you want. We have no other option; we have none other than you.

With our humble and sincere prayer to our beloved Thakur for overall spiritual upliftment of every member of America Saraswata Sangha, we offer our deep respect and unalloyed devotion to Shri Radharani, Shri Gopis, Sad Goswamis, King Prahallada, Shri Udhav, Sage Parasara, Sage Sanat Kumar, Sage Vyasa, Devarshi Narad, Sage Sandilya and Shri Gouri Ma.

This presentation is hereby offered at the lotus feet of beloved Thakur by whose grace this small article has been conceived and has become able to see day light.

"Bhagavat preeti hi kevalam". Sheltered under the lotus feet of Shri Shri Thakur Maharaj.

Santosh Mohanty
Ekamra Saraswata Sangha

Pancha Yagna in Ideal Family

Hinduism describes four stages of life — *brahmacharya* (student), *garhyastha* (householder), *vanaprastha* (living in the forest after partially giving up material desires), and *sannyasa* (renouncing worldly thoughts and desires and spending rest of the life in spiritual contemplation). The principle behind each stage is different. These four stages of life are also known as 'Ashramas'. *Brahmacharya* is usually between the age of 12 and 24 years. The *Brahmacharya ashram* is devoted to learning how to become a good individual. The *Brahmachari* is celibate, disciplined, devoted to his Guru, and concentrates on his studies.

After *Brahmacharya*, a man moves forward to fulfill his familial responsibilities. *Garhyastha* is the second phase in an individual's life. A person in *Garhyastha ashram* is called a *Grihastha*. A *Grihastha* is a householder and usually between the age of 25 and 49 years. *Vanaprastha* is the third stage of the life, which usually falls between the age of 50 and 74 years. One enters *Vanaprasthashrama* when one's professional, family, materialistic and youthful aspirations have been satiated and can be left behind. The *vanaprasthi* [one who is in *vanaprasthashrama*] retires from worldly affairs or attachments to lead a life of contemplation and meditation, either alone or with his wife. *Sannyasa* is the fourth and solitary stage of life as an ascetic. *Sannyasa* means total detachment from worldly pleasures and only with a few bare necessities to survive.

During *grihastha* phase, one has to marry and execute his personal and private duties. A householder's life is comprised of marriage, raising children, looking after the family, fulfilling social duties and performing the five sacrifices known as *Pancha Yagna*. Knowledge of *Brahmacharya* helps him at this stage of life. To attain fulfillment in *grihasthashrama*, he needs help from his wife or *Sahadharmini* as both have to perform their *dharmic* duties together. According to Shri Shri Thakur, *grihasthashrama* is at the core of the four stages of life. People in other three ashrams are dependent on the *grihastha* for carrying out their respective duties. Marriage is a holy union and an integral part of a *grihasthashrama*. It is said that no ritual is efficacious without the presence of the wife, the *Sahadharmini*. The wife always accompanies the husband in discharging his duties. Marriage is primarily for begetting children, but it is also necessary for the proper performance of worship. In contemporary society also, one purpose of marriage is to attain spiritual progress and carry on family traditions.

In order to maintain an ideal household life, a *grihastha* needs to follow the five duties (*Pancha Yagna*) in everyday life to ensure spiritual prosperity and peace. Every human being is born and burdened with three important debts to repay in his or her lifetime. The first debt is to parents and forefathers (*Pitru Runa*). The second debt is to God (*Deva Runa*). The third debt is to ancient sages or *rishis* (*Rishi Runa*). One cannot find emancipation unless one is free from these three debts. Apart from these three debts, there are two more debts: debt to humankind (*Manushya Runa* or *Nru Runa*) and debt to animals and plants or debt to nature (*Bhuta Runa*). As long as the individual has debts or *runa* in his life, he cannot be uplifted in spiritual life. Every individual has to repay all these five debts during his lifetime.

Pitru Runa (Debt to Ancestors)

Human beings are indebted to their parents and ancestors. Parents and ancestors have propagated their lineage and are the cause for our birth. The father and mother provided the body which is the vehicle of the soul. They raised and protected the child with utmost care and provided for all the child's needs. Therefore, the first and foremost debt is that to the parents, called *Pitru Runa*. It is the duty of every child to repay this debt in adult life. In life, one of the most difficult things to do is to repay this debt to parents. It is said that the problems faced by parents during childbirth and upbringing cannot be repaid even in hundred years.

Deva Runa (Debts to God)

Human beings have an easy access to God's creation. Therefore, they are indebted to God. We become good human beings by God's blessings. Human beings are also indebted to God because He created us. We are also indebted to Gods / Goddesses mentioned in our holy scriptures for their help to human beings in diverse ways.

Rishi Runa (Debt to Ancient Sages)

Human beings acquire the knowledge generated by the ancient sages, saints, seers, gurus, prophets and intellectuals. So we become indebted to them. Sages have brought to us the *Vedas*, *Upanishads* and other holy scriptures. We are very grateful for this heritage and for the legacy passed on to us. We would have been nowhere without the guidance and moral values of the scriptures. We are also indebted to teachers because they impart this knowledge to us.

These three debts to gods, sages, ancestors and parents can be repaid respectively by hosting and performing ritualistic worship (*puja*), studying scriptures and acquiring knowledge, and respecting and caring for parents.

Nru or Manushya Runa (Debt to Humankind)

We are indebted to our fellow human beings. Every person has some contact with others and they would have contributed something explicitly or unknowingly. *Nru Runa* is the debt to society. Seeking help from neighbors or others when in trouble is a part of this *runa*.

Bhuta Runa (Debt to Animals and Plants and Nature)

The fifth debt is to the cosmic elements and everything that arises out of them. This is a debt to nature. A person is indebted to plants, trees, birds, animals, flowers and everything else from nature. We get great benefits from pet animals, such as cows, cats, dogs, etc. For example, cow's milk is a rich source of proteins, iron, and calcium. Both kids and adults benefit from milk. Additionally, having a dog or cat can significantly reduce the amount of stress in one's life. Nature provides us with rain, sunlight, water, shelter, blooming flowers, various plants, etc.

The repayment of the above five debts is called ***pancha yagna***. *Pancha Yagna* should be performed daily by every human being. By practicing these five *yagnas*, one places himself in the right relationship with everyone, i.e. he affirms his relationship with God, sages, ancestors, nature, other human beings and self. It also helps one to serve others. By practicing *pancha*

yagna both husband and wife acquire virtue, goodness, morality and righteousness. It is preached that salvation cannot be attained without repaying these debts.

According to Shri Shri Thakur, the *pancha yagna* practice is the first step of “*manushyattwa ra sadhana*”. An ideal household person must lead his life by practicing *pancha yagna*.

Pitru Yagna

This *yagna* is directed toward parents and ancestors. We can do *pitru yagna* by living up to our parents’ and ancestors’ expectations, by respecting them, by following their commands, by rendering services to them, and by taking care of them in their old age. We should be preparing our parents’ grandchildren with value-based, true education (*satshikhya*), by giving proper care, and by helping and training them to lead ideal life in society.

According to Hindu scriptures, father is recognized as “*Pita Dharmah Pita Swargah PitaHi Paramn Tapah Pitari Pritimapnne Priyante SarbaDebata*” and mother is “*Janani Janma Bhumischa Swargadapi Gariyasi*”. Among four types of Guru such as *Adarshaguru*, *Sikshaguru*, *Sadguru* and *Jagadguru*; parents are called as *Adarshaguru*, we watch them and learn. According to Shri Shri Thakur’s Chithi, “one cannot perform *seba* to his Guru if he is unable to perform *seba* to his parents, wife and son”.

Children get blessings from parents by making salutations to them when they touch their feet. According to Shri Shri Thakur’s Chithi number 20, part 2 –“Children who have lost their parents should perform annual *shraddhas* (memorial services), and *tarpan* (offering of water using the finger tips) on their death anniversary date. This is an opportunity for a son to pay respect to parents”. This is done to keep the soul of the dead in peace. Offering *pinda* at holy rivers such as the Ganges and Jamuna are all parts of this ritual. Gaya is one of the Holy places for offering *pindas*. “*Pinda daan* gives the souls of the dead ultimate relief and paves the way for their departure to world of peace. Souls of the dead become aware of the demise of the body.” - *Jibani O Baani*. This is how one needs to remember ancestors, going back to three generations.

As long as parents are alive, we need to perform their *seba* and *sushrusha*. *Seba* means doing something, or providing physical comfort by reading their mind and knowing their wishes even if they do not tell us. *Sushrusha* is doing something after hearing what they want. Staying abroad, one cannot get a chance to do *seba* directly. In this situation, one can take care of parents by making arrangements for all their needs. This includes helping financially, talking to them over the phone regularly, making arrangements for children to talk to them as well, visiting them with family once in a year or two, bringing them to stay with you for couple of weeks or months, and arranging for their spiritual and material comforts. When visiting India, one should try to spend more time with them and travel with them to places that can be memorable for them.

Deva Yagna

Deva Yagna is worshipping God in the form of a family deity (*Ishta Devata*) in the home shrine through prayers, chanting *naama*, meditating, performing various religious acts, giving offerings and reading *Vedas* and other scriptures.

These practices refresh and help one to become God-conscious in daily activities. It also helps to preserve and enrich such knowledge. Additionally, these practices arouse a sense of closeness in the family. Together, the family members should worship, participate in rituals, chant, sing, study scriptures, observe fasts, meditate and perform sacrificial fires (*homa* or *yagna*). This helps householders to get self realization. Tradition says that “a family that prays together stays together.” Practicing *Deva Yagna* also helps one to control the six enemies (or *SadaRipu* namely *Kaama*, *Krodha*, *Lobha*, *Moha*, *Mada* and *Matsarya*) to achieve peace in heart and holy power (*Shakti*) and also creates love, affection and respect for others. By performing *Deva Yagna*, one can repay the *Deva Runa* and get blessings from *Devatas* (Gods). Performing regular seba, puja, prayers to Shri Shri Thakur is included in *Deva Yagna*.

Rishi Yagna

This practice is intended to serve as a reminder to preserve, enrich and continue one's cultural heritage and family values. This can be paid by ensuring the preservation of sage traditions, studying and acquiring knowledge, supporting them and passing this knowledge to the next generation (e.g. our children). We can thank them by maintaining good character, acting and living according to the scriptures. One can acquire good character by following the path of truth and simple living. This is called *rishi yagna* or *brahma yagna*. The above things can be observed while staying abroad.

Nru or Manushya Yagna

This *yagna* is for the welfare of the society. We need to serve guests with love, respect, and reverence. Mutual cooperation and serving others can help repay this debt to mankind. One needs to honor the ties of fellowship with humanity by extending hospitality and service to friends, relatives, strangers, and beggars. One can serve others by treating them with respect, by giving money, clothes, home, and land to poor people, giving food and water to hungry people, and helping orphans. If one cannot do this directly, then donating to charitable institutions and foundations will be sufficient. Any form of help is appropriate for repaying this debt. Treating guests as if they were Gods visiting one's home is another way to honor this *yagna*. This practice is the basis of the traditional hospitality of Hindu households. One needs to acquire human values and then serve the fellow men. Service to man is same as service to God.

Bhuta Yagna

This *yagna* shows care and concern for other living beings such as cows, cats, dogs, pets, birds, ants, trees and flowers. We need to provide water, food, care and goodwill for those who are in need. This practice is intended to create the spirit of sharing and consideration for other creatures while protecting our environment.

Today, in the name of deforestation, we are uprooting trees. Wildlife and forests are being destroyed for self interests. People have no respect for fellow beings and fellow creatures. These are some of the reasons why we must do *bhuta yagna*. This means being

considerate to plants, animals, birds, and beasts by feeding them and by not denying life to them. Just as humans have the right to live, an animal has an equal right to live. Just as no one has any right to kill another human being, no one has the right to kill a bird or an animal.

We can see that the concept of service has its roots in the ancient Hindu tradition of the five-fold debt system. The concept of the five debts generates awareness of one's duties and responsibilities, provides moral and ethical direction to life, encourages family values and helps one to organize life for individual accomplishments.

Shri Shri Thakur Charanashrita
Biswajit Sundar Ray
America Saraswata Sangha

**** ✦ ****

My sons! Is it possible to forsake one whom once I have accepted as my disciple? You are not only my disciple of this birth; this relation has been maintained from so many births and rebirths. Without stressing any importance upon the liberation of soul, you have been accompanying me for generations to render service and assistance to me. Everything will be realized in due time.
– Shri Shri Thakur

ସେହି ମୋ ନିଗମ କଳପତରୁ

ହସରେ ହସରେ ମୁକୁତା ଝରେ ଯା ରଙ୍ଗ ଅଧରୁ	ସେହି ମୋ ଆରତ	ସେହି ମୋର ତାତ
ଆଶିଷର ଧାରା ବରଷି ଯାଏ ଯା ଶିରା କରରୁ	ସେହି ମୋ ପୂଜନ ବାଲ୍ୟ କାଳରୁ ।୧।	
ସେହି ମୋ ଠାକୁର	ସେହି ମୋର ଗୁରୁ	ବୀଣା ଜିଣା ସର ଶୁଭେ ବାର ବାର
ସେହି ମୋ ନିଗମ କଳପତରୁ ।୦।		ପରାଣେ ପୁଲକ ଜାଗଇ
ନୟନ ଯୁଗଳ ସବିତା ଶଶାଙ୍କ	ସେ ମଧୁର ବାଣୀ ମନ ନିଏ କିଣି	
ଜ୍ୟୋତି ରାଶି ଝଲସଇ		ଜନମ ମରଣ ଭୁଲାଇ
ଶ୍ରୀମୁଖ ସୁଷମା ନାହିଁ ତା ଉପମା	ଶରଣ ଯାହାର ବିରଞ୍ଚ ବାଞ୍ଛିତ ନିଗମ ସୁଧା	
ପଲକ ନ ପଡେ ଚାହିଁ	ତାପିତ ହୃଦୟେ ସୁଶୀତଳ ବାରି ସିଞ୍ଚେ ବସୁଧା	
ଫୁଲଠୁଁ କୋମଳ ଯା ଚରଣ ସଦା ଝରେ ଅମୃତ	ସେହି ମୋର ପ୍ରିୟ	ସେହି ମୋ ହୃଦୟ
ସେ ଅମୃତ ପାନେ ଭକତ ମାନସ ହୁଏ ତୃପତ	ସେହି ମୋ ପରମ ଆରାଧ୍ୟ ଗୁରୁ ।୨।	

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ନରେଶ ଚନ୍ଦ୍ର ପତି
ଚିତ୍ତୋଳ ଶାଖା ସଂଘ

ବସୁ ! ଏ ଜଗତରେ ସ୍ୱାର୍ଥପରତା ହିଁ ଭୀଷଣ ନରକ ସୃଷ୍ଟି କରିଅଛି । ସ୍ୱାର୍ଥରେ ଆଘାତ ଲାଗିଲେ କେହି ଆପଣାର ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ । ବସୁ ! ଏକମାତ୍ର ଭଗବାନ୍ ନିରପେକ୍ଷ, ସେ ହିଁ କେବଳ ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କ ପାଇଁ ବ୍ୟାକୁଳ, କିନ୍ତୁ ବିନିମୟରେ ସେ କିଛି ଆଶା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଜୀବ ତାଙ୍କୁ ଭୁଲିଯାଇ ସର୍ବଦା ସ୍ୱାର୍ଥରେ ମାତି ରହିଛି । ଆଶାକରେ, ତୁମେମାନେ ତାଙ୍କୁ କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ଭୁଲିଯିବ ନାହିଁ । – ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର

Satguru and I

Satguru or a realized master is the human form of Jagat-Guru or the universal master. In order to understand who Satguru is, one needs to understand Jagat-Guru. Before the beginning of time, nothing existed except the Brahman. He was completely immersed in knowledge and bliss of the self (*Brahmananda*). As Brahman was alone, He decided to be many such that he can experience Leela (divine play). Leela required Him to be many. He used his power of illusion (Maya) to become many. As soon as He decided to be many by using His Maya, He realized that in doing so, the living entities (*jeeva*) are going to forget that they are none but Brahman and suffer immensely. The thought of suffering of *jeeva* melted His heart and formed the ocean of compassion. At the pinnacle, He exists as Jagat-Guru to help *jeeva* get back into his self or unite with Brahman. Since Jagat-Guru is formless and devoid of any qualities, *jeeva* cannot comprehend Him. The *jeeva* in human form relates to human easily. When Jagat-Guru utilizes a human as His medium to liberate other humans from their miseries, He is called the Satguru. In short, Satguru is a human medium of Jagat-Guru. The body, mind and soul of the human who becomes Jagat-Guru's representative in this gross world, need to be in the purest form. Otherwise, it is not possible to carry out His work. This specific *Jeeva* or human, after many years of spiritual practices, achieves complete knowledge of self in his last birth. While in the state of *Nirbikalpa* (non-dual state of trance) and after losing his self-consciousness and identity completely, Jagat-Guru's wishes may blossom in some of these pure human-forms. When it does, the recipient comes back from *Nirbikalpa Samadhi* with one and only one identity of Satguru and carries Jagat-Guru's wishes. In the human form of Jagat-Guru, Satguru has one and only one duty; that is to help the *jeeva* realize his self or achieve *nirvana*.

I am one of those *jeeva* that has forgotten who he is. I am covered with one of Brahman's illusory power called "*abidya*". As I get by doing my usual day-to-day work, I get comfortable with my current state. I do not remember that I have appeared in this universe many times in many forms. In fact, before I became a human, I appeared 8.2 million times in lesser-than-human forms. As I was born and led a life till my death, I was controlled by natural forces and unable to conceive the notion of liberation. However, nature guaranteed me progress in each subsequent birth. Now that I have become a human, I have the ability to understand what my true self is. I also know that my actions could lead me to liberation from all the illusory powers or I could regress back to other non-human forms. As I am told, this world that I call my place is not really mine. I am His companion from His divine abode. I have come here wearing His given costume voluntarily to perform His work. All that I read are His words. I read repeatedly but alas, it has not begun to sink-in. Old habits die hard. I have been like this for many lives. It does not go away easily. I exhibit the four *dharma* of an animal namely eat, sleep, fear and procreate. I am capable but do not show any signs of acquiring the knowledge of dharma. My ego maintains absolute dominance of me. I, very often, can not distinguish myself from my ego. I am hostage to the six lowly passions or enemies. Acute material desires to jealousy, the six passions attack me relentlessly. They are the true enemies. Most of the time, they do not appear to be my enemies at all. I draw momentary pleasures from indulging in any or all of these six passions. Eight bondages (*asta pasa*) and three knots (*granthi*) keep their tight

control over me. The three material miseries (*tri-tapa*) are suffocating me. Am I swimming against strong under-current? Can I stay afloat? I rue in despair.

I remember Satguru is the human form of Jagat-Guru. His only duty in this material world is to show us the path to enlightenment. I feel a need for Satguru. Yes, a very strong need indeed. A strong need to understand Him, follow his advice, realize Him in my heart, mind and soul. He is a human like me yet has directly experienced the state of Brahman. I know that I have the need for Him. Why would He accept a *jeeva* like me? If He accepts me as His disciple, He will take the responsibility of taking me to His abode. I know He is full of compassion. The miseries I face show His limitless compassion. I remember Him when I am in pain even though I forget soon after. He is like the sun that does not discriminate where its rays fall. Moisture evaporates wherever the rays of the sun fall. Moreover, if He starts testing people before He accepts anyone as His disciple, most if not all shall fail. I feel fortunate that I have found Him with His grace and have decided to accept Him as Satguru. Knowing well that He would not reject me, I feel a sea of comfort. Now that I am assured of being in His shelter, what do I have to do? A verse from Bhagavad-Gita comes to mind. Shri Krishna in the form of Jagat-Guru told Gita to His distressed disciple and friend Arjuna.

*Mat-karma-krin-mat-paramo mad-bhaktah sanga-varjitah;
Nirvairah sarva-bhuteshu yah sa maameti paandava. (11:55)*

He who does all actions for Me, who looks upon Me as the Supreme, who is devoted to Me, who is free from attachment, who bears enmity towards no creature, he comes to Me, O Arjuna! This verse commonly known as the essence of Gita, tells me that he who practices the five teachings in this verse namely 1) dedicating all work to Him, 2) accepting Him as supreme, 3) having absolute devotion to Him, 4) being free from any attachments and 5) bearing no enmity to anyone, attains supreme bliss and realizes Him.

I turned to my Guru's advice. He says to establish His image at home - be an ideal householder, join His *sangha* or spiritual union, exchange each others feelings. I try to follow His advice. Establishing His image at home enables me to accept Him as the owner of the house and me as His servant. I offer everything I have to Him and accept anything I get in return as His leftover or *Prasad*. Everything I do, I consider that as His work. Everything people say I own, I think He does. I am merely His representative. The children I have are His children and I am their caretaker. My responsibility is to nurture them to grow in such a way that they can follow His ideal and make Him proud. I pray, try to follow His advice, cement my belief in Him day after day. Some days, some of the times I succeed – many more times I fail. This is my field for practice (*Sadhana*). This is my journey to Him. In failure I come close to Him as I realize my limitation and His glory, in success I come even closer. I pray to Him:

ଦିଅ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରେମ କର୍ମଶକ୍ତି ଦିଅ ସାଧବି ତୁମର କାର୍ଯ୍ୟ
ସବୁ ଆବରଣ ହରି ନେଇ ପ୍ରଭୁ ଦିଅ ହେ ସେବକ ସାଜ ।

Give me knowledge, devotion and energy to do your work in certainty
Remove the sheaths from me to grant your servant-costume for eternity |

Shri Shri Thakur Charanashrita
Gyan Ranjan Dwibedy
America Saraswata Sangha

ସଂଘ-ସାଧନା

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଲପାଇ ସେହି ଆକର୍ଷଣରେ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ଜୀବନର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ଯେଉଁମାନେ ନିଜର ଦେହ ମନ ପ୍ରାଣ ଉତ୍ସର୍ଗ କରିବାକୁ ସମ୍ମିଳିତ ହୋଇଥାନ୍ତି, ସେହିମାନଙ୍କର ସମଷ୍ଟି ହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରବର୍ତ୍ତିତ ସଂଘ ।

ବିଚାର ବା ଯୁକ୍ତିତର୍କ କରି ସଂଘ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସଂଘର ମୂଳରେ ଅଛି ପ୍ରାଣ ଓ ସେହି ପ୍ରାଣର ଆକର୍ଷଣରେ ହିଁ ସଂଘର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥାଏ । ତେଣୁ ସଂଘରେ ଯୋଗଦାନ କଲେ ଆତ୍ମଜନକ ଭାବରେ ପ୍ରାଣଶକ୍ତିର ସ୍ଫୁରଣ ହୋଇଥାଏ । ତାହା ଫଳରେ ଚିତ୍ତଶୁଦ୍ଧି ସହଜ ହୁଏ । ସେହି ଶୁଦ୍ଧଚିତ୍ତରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଶୁଦ୍ଧ ଇଚ୍ଛା ବିଦ୍ୟୁତ୍-ପ୍ରଭା ସଦୃଶ ଦୀପ୍ତିମନ୍ତ ହୋଇଉଠେ । ତାଙ୍କର ଦିବ୍ୟ (ଅବ୍ୟକ୍ତ) ଆକର୍ଷଣରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ପ୍ରାଣ ଏପରି ଭାବରେ ଆକର୍ଷିତ ହୁଏ ଯେ ପରସ୍ପର ବିରୋଧୀ ମତ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ସଂଘର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଯାଏ । ସଂଘ ଆପଣା ମନକୁ ଗଠିତ ହୁଏ । ସଂଘ ଗଠନ ନିମିତ୍ତ ବିଜ୍ଞାପନ ବା ପ୍ରଚାରର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ, କାରଣ ବିଜ୍ଞାପନ ଦେଇ ସଂଘ ଗଠନ କଲେ ସେଥିରେ ସନ୍ଦେହ ଓ ଅବିଶ୍ୱାସର ଆଶଙ୍କା ଥାଏ । ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ମନ ଠାକୁରମୁଖୀ ହେଲେ ଆପଣା ମନକୁ ତାଙ୍କରି ପ୍ରସଙ୍ଗ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ପ୍ରବଳ ଇଚ୍ଛା ଜାତ ହୁଏ । ଏହିଠାରେ ସଂଘର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ଏବଂ ଏହି ଭାବରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କଥା ଆଲୋଚନା କରୁ କରୁ ସଂଘର ଆକାର ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହୁଏ । ସଂଘ ବିରାଟ ଆକାର ଧାରଣ କଲେ ବିଧିନିଷେଧ ଆଦି ପ୍ରଣୟନ କରିବାର ପ୍ରୟୋଜନ ହୁଏ । ମାତ୍ର ସଂଘର ପ୍ରାଥମିକ ଇତିହାସ ଅତି ମଧୁର ଓ ଆନନ୍ଦମୟ ।

ପରସ୍ପରର ସହଯୋଗିତା ଓ ସଦ୍‌ବୃତ୍ତିର ଅନୁଶୀଳନ ଫଳରେ ସଂଘ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅସାଧାରଣ ଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ; ସେଥିରେ ହିଁ ସଂଘଶକ୍ତିର ସମ୍ଭାର ହୁଏ । ଏକ ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଜଣକର ଆକର୍ଷଣରେ ସେଠାରେ ସମସ୍ତେ ତ୍ୟାଗୀ, ସେହି ସମ୍ମିଳିତ ତ୍ୟାଗର ମହିମା ଆପଣା ମନକୁ ବିକଶିତ ହୁଏ । ଏହା ହେଲେ ସଂଘରେ ଏପରି ଗୋଟିଏ ଆକର୍ଷଣୀ ଶକ୍ତିର ଉନ୍ନେଷ ହୁଏ ଯେ ସାଧାରଣ ଲୋକେ ମଧ୍ୟ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ସେଠାରେ ଯୋଗଦାନ କରନ୍ତି ଏବଂ ନିୟମିତ ସଂଘସେବୀରେ ପରିଣତ ହୁଅନ୍ତି । ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ଐକ୍ୟଭାବ ଦେଖି ବିରୋଧୀମାନେ ମଧ୍ୟ ସହଯୋଗ ନ କରି ରହିପାରନ୍ତିନାହିଁ । ଏହିଭାବରେ ହିଁ ପ୍ରକୃତପକ୍ଷେ ସଂଘଶକ୍ତି ବିକଶିତ ହୋଇଉଠେ । ତେଣୁ ‘ମୁଁ କ’ଣ ଚାହେଁ’ ଏହି କଥାକୁ ଭୁଲିଯାଇ ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମ ଦ୍ୱାରା କି କାର୍ଯ୍ୟ କରାଇବାକୁ ଚାହାଁନ୍ତି, ପ୍ରାଣରେ ଏହି ବ୍ୟାକୁଳତା ଘେନି ନିରନ୍ତର ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବ । ସଂଘରେ ଆତମ୍ଭର ଭାବ ତ୍ୟାଗ କରି ଏକ ମନ ଏକ ପ୍ରାଣ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟ ସ୍ଥିର କରି ସେହି ସମୟରେ ଇଚ୍ଛାବିଷୟକ ଆଲୋଚନାରେ ପ୍ରବୃତ୍ତ ହେବା ଦରକାର । ଆଲୋଚନାରେ ଇଚ୍ଛାପ୍ରୀତି, ନିଷ୍ଠା ଓ ଆନ୍ତରିକତା ଥିଲେ ସଂଘଶକ୍ତିର ମହିମା ନିଷ୍କର୍ଷ ଉପଲବ୍ଧି କରିହେବ । ଯେତେ କାର୍ଯ୍ୟ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ, ଶତ ଅସୁବିଧା ଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଗୋଟିଏ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ ସମ୍ମିଳିତ ହେବାପାଇଁ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରାଣରେ ନିଦାରୁଣ ବ୍ୟାକୁଳତା ଅନୁଭୂତ ହେବ, ସେତେବେଳେ ଯାଇ ସଂଘଶକ୍ତିର ମହିମା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରିହେବ । ତେଣୁ ଯାହାଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି, ଯାହାଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ନିମିତ୍ତ ଆମେମାନେ ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରୁ ଆସି ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ପରିବାରରେ ପରିଣତ ହୋଇଅଛୁ, ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟକୁ ଭୁଲିଗଲେ ଚଳିବ ନାହିଁ । ସେହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଚିର ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଥିଲେ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ମତଭେଦ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଦୃଢ଼ତା ଓ ମନ ଏକ ନ ହେଲେ ଦଶ ଜଣ ଏକତ୍ର ହେଲେ ମଧ୍ୟ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ ।

ଅତି ପ୍ରାଚୀନକାଳରୁ ଭାରତରେ ସଂଘ-ସାଧନାର ପ୍ରଚଳନ ଅଛି । ରକ୍ଷିଯୁଗରେ ସଂଘ ଥିଲା, କିନ୍ତୁ ତାହା ବର୍ତ୍ତମାନର ସଂଘ ପରି ଦୂର୍ବଳ ନ ଥିଲା । ସେତେବେଳେ ସଂଘସେବୀମାନେ ବିଦ୍ୟା, ବୁଦ୍ଧି, ଶକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟରେ ଅତୁଳନୀୟ ଥିଲେ; ଶକ୍ତିହୀନ ହୋଇ ସେମାନେ ସଂଘ ଗଠନ କରୁ ନ ଥିଲେ । ଉପନିଷଦ ଯୁଗର ରକ୍ଷିସଂଘରୁ ଜଣାଯାଏ ଯେ, ସେହି ରକ୍ଷିମାନେ ବହୁ ବିଦ୍ୟାରେ ପାରଦର୍ଶୀ ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଆମେମାନେ ଶକ୍ତିମାନ୍ ହୋଇ ସଂଘରେ ଯୋଗ ନ ଦେଇ ଶକ୍ତିଲାଭ କରିବା ନିମିତ୍ତ ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇଅଛୁ । ତେଣୁ ଏହି କଳିଯୁଗରେ ସଂଘସାଧନାର ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ଅଧିକ । ବିଚ୍ଛିନ୍ନ ହୋଇ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାଧନା ଏ ଯୁଗର ସାଧନା ନୁହେଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବଳରେ ମହତ୍ କାର୍ଯ୍ୟ ସୁସଂପନ୍ନ କରିବା ଦୁଷ୍ପର ହୋଇପଡୁଛି ବୋଲି ଦୂର୍ବଳ ଅଧିକାରୀମାନେ ସଂଘଶକ୍ତି ସହାୟତାରେ ହିଁ ମହତ୍ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ରତୀ ହେବା ନିମିତ୍ତ ଉତ୍ସୁକ ହୋଇ ସଂଘ ଗଠନ କରୁଛନ୍ତି ।

ମନୁଷ୍ୟ ମନ ସର୍ବଦା ଦୂର୍ବଳ । ଏହି ମନ ଉପରେ ମାୟାର ପ୍ରଭାବ ଅଧିକ । ଯାହା ମନ ଇଚ୍ଛା କରିବ ସେହି ଅନୁସାରେ ନିଜକୁ ପରିଚାଳନା କଲେ କେବେହେଲେ ଶ୍ରେୟ ଲାଭ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ସାଧନା ଦ୍ୱାରା ମନ ସ୍ଥିର ହୁଏ, ମାତ୍ର ତାହା କଷ୍ଟକର । ତେଣୁ ସଂଘପତିଙ୍କ ଆନୁଗତ୍ୟ ସ୍ୱୀକାର ପୂର୍ବକ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ନିଜକୁ ପରିଚାଳନା କଲେ ସହଜରେ ଶ୍ରେୟ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ । ସତ୍ୟ ଆବିଷ୍କାର

କରିବା ଲାଗି ମନରେ ଯେତେଦୂର ଆବେଗ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ, କଳିଯୁଗ ମାନବର ଦୁର୍ବଳ ମନରେ ସେ ଶକ୍ତି ନାହିଁ । ତେଣୁ ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବେ ଶୁଦ୍ଧାର ସହିତ ସଂଘପତିଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଳନ କଲେ ହିଁ ମୁକ୍ତିଲାଭ ହୋଇପାରିବ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବରେ ଜଣେ ଯଦି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଜଗତର ଉଚ୍ଚାଙ୍ଗ ଅନୁଭୂତି ଲାଭ କରେ, ତାହେଲେ ମଧ୍ୟ ସଂଘର ଆଦର୍ଶ ସୁସ୍ଥିର ହେବ ନାହିଁ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସାଧନାରେ ସ୍ୱାର୍ଥପରତା ଥାଇପାରେ; କିନ୍ତୁ ସଂଘସାଧନାରେ ଜଣକର ଅପୂର୍ଣ୍ଣତା ଥିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ମଧ୍ୟ ନିଷ୍ପତି ମିଳିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ସଂଘସେବୀମାନଙ୍କୁ ନିଷ୍ପାନ୍ନ ଭାବରେ ସଂଘସ୍ଥ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ନିମିତ୍ତ ଆଜୀବନ ପରିଶ୍ରମ କରିବାକୁ ପଡିବ ଏବଂ ଏହା ହିଁ ପ୍ରକୃତ ସଂଘସାଧନାର ବିଶେଷତ୍ୱ । ଏହାକୁ ଆତ୍ମତ୍ୟାଗ କୁହାଯାଏ । ସଂଘ ମଧ୍ୟରେ ଜଣେ ଯଦି ଆଳସ୍ୟପରାୟଣ ହୋଇଯାଏ, ତାହାହେଲେ ଅନ୍ୟ ସଂଘସେବୀଙ୍କର ଦିବ୍ୟ ଚେତନା ଆସି ତାଙ୍କୁ ଜାଗତ କରିଦିଏ । ସେହି କାରଣରୁ ହିଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମକୁ ସଂଘବନ୍ଧ ହେବାକୁ ବାରମ୍ବାର କହୁଛନ୍ତି । ସଂଘସେବୀମାନଙ୍କୁ ଆତ୍ମନିର୍ଭରତା ଶିକ୍ଷାଦେବା ନିମିତ୍ତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସମୟ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ମଠାଶ୍ରମ ଛାଡି ଅନ୍ୟତ୍ର ଅବସ୍ଥାନ କରନ୍ତି । ହଠାତ୍ ଦିନେ ସେ ମଠରେ ଉପସ୍ଥିତ ହେଲେ ଓ ସେବକମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଖୁବ୍ ଆନନ୍ଦ କଲେ । କିନ୍ତୁ କିଛିଦିନ ପରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଠାକୁର ଯେପରି ଅସ୍ଥିର ଦେଖାଯାଉଛନ୍ତି; ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଜଣାଗଲା ଯେ, ଜଣେ ସଂଘସେବୀଙ୍କର ଅନ୍ୟାୟ ବ୍ୟବହାରରେ ଠାକୁର ମର୍ମାହତ । ସେତେବେଳେ ହିଁ ଠାକୁର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡାକି କହିଥିଲେ, ‘ତୁମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣକର ଆତ୍ମୋନ୍ନତି ଦେଖିଲେ ମୋର ଆନନ୍ଦ ହେବ ନାହିଁ; ଦଶଜଣ ଏକ ଭାବରେ ପରସ୍ପରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରି ଗଠିତ ହେବା ହିଁ ମୋର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।’ ଆତ୍ମୋନ୍ନତି ଆଡକୁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଲକ୍ଷ୍ୟ ତ ନିଷ୍ଠୁର ରହିବ, କିନ୍ତୁ ତତ୍ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପରସ୍ପର ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତି ଥିବା ଏକାନ୍ତ ଆବଶ୍ୟକ । ଘରେ ବସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉନ୍ନତି ସହଜରେ ହୋଇପାରେ, ସେଥିରେ ସଂଘର ପ୍ରୟୋଜନ ନ ଥାଇପାରେ; ମାତ୍ର ସମସ୍ତ ନିମନ୍ତେ ସଂଘର ନିତାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ । କଳିକାଳରେ ଏକୃତିଆ ହୋଇ କୌଣସି ମହତ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ହୁଏ ନାହିଁ । ଅନେକ ସମୟରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମାଳିନ୍ୟ ମନକୁ ବିଷାଦରେ ଭରିଦିଏ, କିନ୍ତୁ ସେହି ମନ ନେଇ ସଂଘକୁ ଗଲାପରେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଆନନ୍ଦ ଦେଖି ମନ ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇଥାଏ । ଜଣକର ମାନସିକ ଅଶାନ୍ତି ଅପର ଦୁଇଜଣଙ୍କ ଶକ୍ତିରେ ଅନାୟାସରେ ଦୂରୀଭୂତ ହୋଇଥାଏ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମର ସଂଘନେତା ଭାବରେ ନିତ୍ୟ ବିଦ୍ୟମାନ । ସେ ତାଙ୍କର ଅମୂଲ୍ୟ ଉପଦେଶ ଦ୍ୱାରା ଆମକୁ ଜାଗତ କରିବାର ଶତରେଖା କରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ତାଙ୍କରି ଆଦେଶ ଅନୁସାରେ ସଂଘନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଜୀବନଯାପନ କରିବା ଆମର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଜଣେ ଭବିଷ୍ୟଦ୍ୱକ୍ଷା ଥିବାରୁ ସେ ସଂଘ ଗଠନ ଉପରେ ବିଶେଷ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଇଛନ୍ତି । ତେଣୁ ତାଙ୍କରି ଆଦେଶ ଉପଦେଶ ଅନୁସାରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଂଘସେବୀଙ୍କୁ ଚଳିବାକୁ ହେବ । ତାହେଲେ ଯାଇ ସଂଘସାଧନାର ମହାନ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଫଳବତୀ ହୋଇପାରିବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳା ଜେନା
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ସଂସ୍କାର

ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ଜୀବନରେ ସଦ୍ଗୁରୁ ଲାଭ ମହା ସୌଭାଗ୍ୟର କଥା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭଳି ଜଣେ ବିରଳ ସଦ୍ଗୁରୁଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରିତା ହେବା ଏବଂ ତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ ଓ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟମଣ୍ଡିତ ଆମର ଏହି ମହାନ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ର ଜଣେ ସଭ୍ୟା ହେବାର ଗୌରବ ଲାଭ କରିବା ମୋ ଜୀବନର ବିରଳ ସୌଭାଗ୍ୟ । ଏହା ମୋର କୌଣସି ପୂର୍ବ ଜନ୍ମର ପୁଣ୍ୟର ଫଳ ବୋଲି ମୁଁ ଅନୁଭବ କରେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯେ ମୋତେ (ଆମମାନଙ୍କୁ) ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆଣିଛନ୍ତି, ତାହା ଆମେ ଉପଲବ୍ଧି କଲେ ମଧ୍ୟ ସଂସ୍କାରବଶତଃ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଭୁଲିଯାଉ । କିନ୍ତୁ ସେ ଆମକୁ ସର୍ବଦା ତାଙ୍କ ପାଖକୁ ଆକର୍ଷଣ କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଭଲପାଇବାର ଅନ୍ତ ନାହିଁ । ତାଙ୍କ କରୁଣାର ସୀମା ନାହିଁ ।

ଆମେ ଆମର କେତେ କେତେ ଜନ୍ମର କର୍ମସଂସ୍କାର ଘେନି ଏ ସଂସାରକୁ ଆସିଛୁ । ସଂସାର ଜୀବନର ପ୍ରାରବ୍ଧ ଭୋଗସ୍ୱତ୍ତ୍ୱରେ ଏ ଜନ୍ମର କ୍ରିୟମାଣ କର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ମୋହଗ୍ରସ୍ତ ହୋଇପଡୁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମହାବାକ୍ୟ, ‘ମୁଁ ନିତ୍ୟଲୋକର ନିତ୍ୟପୁରୁଷ । ତୁମେମାନେ ମୋର ନିତ୍ୟ ସଂଗୀ ବା ପାର୍ଶ୍ୱଦ । ଜଗତର କାର୍ଯ୍ୟ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଲୀଳାଛଳରେ ମୁଁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ସଂଗରେ ଧରି ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ଆବରଣ ପିନ୍ଧାଇ ନେଇ ଆସିଛି ।’

ଆମେମାନେ ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶରଣ ଗ୍ରହଣ କରିଛୁ ଆତ୍ମଜ୍ଞାନରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇ ସ୍ୱରୂପକୁ ଫେରିଯିବାପାଇଁ । କିନ୍ତୁ ପୂର୍ବ ପୂର୍ବ ଜନ୍ମର କର୍ମସଂସ୍କାର ଥିବାରୁ ସ୍ୱରୂପଜ୍ଞାନ ମନେ ରହେନାହିଁ । ତାହା ଆମେ ଭୁଲିଯାଉ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କରୁଣାମୟ । ସେ ସର୍ବଦା ଆମକୁ ଉପଦେଶ ଦେଉଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଉପଦେଶ ଶ୍ରବଣ କରି ତାହା ପାଳନ କଲେ ଫଳ ମିଳିଥାଏ ଅର୍ଥାତ୍ ଆମର ସ୍ୱରୂପଜ୍ଞାନ ଲାଭ ହୋଇଥାଏ ।

ଉତ୍ତମ ଅଧିକାରୀ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନେ କେବଳ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶ ଶ୍ରବଣ ଓ ତାଙ୍କର ସାମ୍ବିଧ୍ୟ ଲାଭ କରି ଜ୍ଞାନଲାଭ କରିଥାନ୍ତି । ମଧ୍ୟମ ଅଧିକାରୀମାନେ ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶ ଶ୍ରବଣ କରି ଏବଂ ତାହା ପାଳନ କରି ଫଳ ପାଇଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଜଣେ ଅଧମ ଅଧିକାରୀ । ଶ୍ରୀଗୁରୁଙ୍କ ଉପଦେଶ ଶ୍ରବଣ କଲେ ମଧ୍ୟ ମୋର ତାହା ମନେ ରହେନାହିଁ । ମନେ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ତାହା ପାଳନ କରିପାରୁନାହିଁ । କାରଣ ମୋର ମନ ସଂଶୟଯୁକ୍ତ ଓ ବୁଦ୍ଧି ସଂସ୍କାରଯୁକ୍ତ । କେତେ ଜନ୍ମର ସଂସ୍କାର ମୋ ଚିତ୍ତରେ ଫୁଲ ଫୁଲ ହୋଇ ରହିଛି । ମନୁଷ୍ୟ ମନୁଷ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କେବଳ ଏହି ସଂସ୍କାର ନେଇ । ଏହି ଜୀବଜଗତ ଏକ ପ୍ରକାର ଅଛି । ଆମ ସଂସ୍କାର ବିଭିନ୍ନ ବୋଲି ଏହି ଜଗତକୁ ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ରୂପରେ ଦେଖୁ ।

ମୁଁ ମୋ ନିଜକୁ ଯେତେବେଳେ ଆତ୍ମସମୀକ୍ଷା କରେ ସେତେବେଳେ ମନରେ ଆସେ ମୁଁ ପୂର୍ବ ଜନ୍ମର କର୍ମ ସଂସ୍କାର ଓ ଏ ଜନ୍ମର କ୍ରିୟମାଣ କର୍ମ ଭିତରେ ସର୍ବଦା ଦୋହଲୁଛି । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଜୀବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପଥରେ ଗତିକରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟାକରୁଛି । ଗୃହରେ ପରିବାର ସହିତ ସକାଳ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଭଗବତ୍ ଆରାଧନା, ଗୁରୁଚିନ୍ତା ଓ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ କରିଥାଉ । ମାତ୍ର ମୋ ଗୁଣର ସେପରି କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇନାହିଁ । ମୋର ସଂସ୍କାର ମୋତେ ବାଧା ଦେଉଛି । ମନରେ ଆସେ କେତେ ଜନ୍ମର ସଂସ୍କାର ମୋ ମନରେ ଫୁଲ ଫୁଲ ହୋଇ ରହିଛି ।

କେତେଗୁଡିଏ ଜିନିଷକୁ ମୁଁ ନିଜର ବୋଲି ମନେ କରେ ତ ଅନ୍ୟ କେତେଗୋଟି ଜିନିଷକୁ ପର ବୋଲି । ଏହା କାହିଁକି ହୁଏ, ମୁଁ ଜାଣି ପାରିନାହିଁ । ଯେଉଁ ବିଷୟ ଅଭ୍ୟାସରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି, ସେହି ଗୋଟିକୁ ମୁଁ ଠିକ୍ ବୋଲି ମନେ କରେ । ଯଦି ତାହାର ପ୍ରତିକୂଳରେ କୌଣସି ବିଷୟ ଦେଖାଦିଏ ତାହାହେଲେ ତାକୁ ମୁଁ କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ମାନି ନେବାକୁ ଇଚ୍ଛା କରେନାହିଁ । ଯଦି ମୋର ସଂସ୍କାର ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ଜିନିଷ ଆସେ, ତାହାହେଲେ ମୁଁ ତାକୁ ହିଁ ମୋର ଭାଗ୍ୟ ବୋଲି ମନେ କରେ । ଏହିପରି ସଂସାରରେ ଦିନ କଟିଯାଏ ବୋଲି ମନେ କରେ । ମାତ୍ର ଏଥିରେ ଅସୁବିଧା କ'ଣ ମୁଁ ଜାଣିପାରେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆମ ଉପରେ ଜଣେ ଯେ ଅଛନ୍ତି, ତାହା ଆମେ ସ୍ୱୀକାର କରୁନାହିଁ । ସୁଖର ସଂସାରରେ ହଠାତ୍ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ସୃଷ୍ଟି ହେଲେ ଆମେ ପଥ ଖୋଜି ପାରୁନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ଦେଖେ ଯେଉଁ ସଂସ୍କାରକୁ ମୁଁ ଏତେଦିନ ଧରି ପରମ ଯନ୍ତ୍ରରେ ସାଇତି ରଖିଥିଲି, ତାହା ହିଁ ଆଜି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଛି । ସେତେବେଳେ ମନରେ କ୍ଷୋଭ ଜାତ ହୁଏ, ନିଜେ କାହିଁକି ନିଜ ବନ୍ଧନର କାରଣ ହେଲି ।

କେବଳ ବିପଦ ଯେ ସଂସ୍କାରକୁ ଆଘାତ କରେ ତାହା ନୁହେଁ, ଚିତ୍ତରେ ଯେଉଁ ଅଶାନ୍ତିର କ୍ଳାଳା ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ, ତାହା ତୁଳନାରେ ସାଂସାରିକ ଯନ୍ତ୍ରଣା କିଛି ନୁହେଁ । ସଂସ୍କାରର କ୍ଳାଳା ଯେ କେତେ ଭୀଷଣ ସେତେବେଳେ ତାହା ଜଣାପଡେ, କେବଳ ଏ ଜନ୍ମର ନୁହେଁ, ଜନ୍ମଜନ୍ମର ସଂସ୍କାର ଯେପରି ଏକାବେଳେକେ ଆସି ମନୁଷ୍ୟକୁ ଚାପିଧରେ । ଏହି କଥା ଆମେ ଜାଣି ମଧ୍ୟ ତାର ପ୍ରତିକାର କରୁନାହିଁ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଚରଣାଶ୍ରିତ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମମାନଙ୍କୁ ସଦାତାର ପଥରେ ଚଳିବାକୁ ଉପଦେଶ ଦେଉଛନ୍ତି । ଏ ସମସ୍ତର ମୂଳ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସଂସ୍କାରକୁ ନଷ୍ଟ କରିବା । ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଏହି ସଂସ୍କାର ବନ୍ଧନ ବୋଲି ପ୍ରତୀୟମାନ ହୁଏ । ଗୋଟିଏ ସଂସ୍କାରକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦେଲେ ଯେ ସମସ୍ତ ସଂସ୍କାର ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ତାହା ନୁହେଁ । ସମସ୍ତ ସଂସ୍କାରକୁ ବିସର୍ଜନ ଦେବାକୁ ହେବ । ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଏହି ଅଭ୍ୟାସକୁ ପ୍ରତିଫଳନ କଲେ ଇହକାଳ ଓ ପରକାଳ ଶାନ୍ତିରେ କଟେ । କେବଳ ଏତିକିମାତ୍ର ମନେ ରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ ମନ ଦିଗରୁ ହେଉ ବା ଦେହ ଦିଗରୁ ହେଉ, ଆମେ ଯେଉଁ ସବୁ ଜିନିଷ ସଂଗ୍ରହ କରୁଛୁ, ସେଗୁଡିକ ଆମର ନୁହେଁ । କେବଳ ଶ୍ରୀଗୁରୁଦେବ ହିଁ ଆମର । ସେ ଯେପରି ଲୀଳାଛଳରେ ଜଗତର ସେବକ ହୋଇ ଆସିଛନ୍ତି ଆମେ ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ତାଙ୍କ ସଂଗରେ ତାଙ୍କର ଲୀଳା ସହଚର ଭାବରେ ଏ ଜଗତକୁ ଆସିଛୁ । କର୍ମ ଶେଷରେ ଆମେ ପୁଣି ସ୍ୱଧାମକୁ ଫେରିଯିବୁ । ଆମେମାନେ ତାଙ୍କର ସେବକ, ନିତ୍ୟମୁକ୍ତ ଓ ଚିନ୍ତୁୟ - ଏହା ହିଁ ଆମର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପ ବା ସଂସ୍କାର । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା ଯେପରି ଆମ ଅନ୍ତରରେ ଏହି ସଂସ୍କାର ସ୍ମୃତି ସର୍ବଦା ଜାଗ୍ରତମାନ ରହିଥାଉ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଇ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

Simplicity is the key

We, the devotees of Shri Shri Thakur have come to this world for special reasons. That's what our beloved Thakur reminds us in every moment of our lives. By nature we tend to forget that as we get engaged in our day to day lives. We need to conquer that tendency by following his teachings and commands. We must remember that we are here to realize spirituality by performing the duty He has assigned us.

Our lives have gone through 8.2 million transformations before we were born as human beings. That says how rare and precious a human life is! All the creatures in this world have characteristics; likewise human beings also have characteristics. Human beings not only have characteristics but also have the knowledge of it. So, we must not engage ourselves in material pleasure, but engage us in spiritual endeavor. As per Thakur's command we must lead the life of an ideal human being. An ideal human being is a person, who does not differentiate between material and spiritual life. In my opinion, this can be achieved by seeking spiritualism within materialism. Spiritualism and materialism must go hand in hand. We should not just think of practicing spiritualism only when we are performing puja or reading religious scriptures. Spiritualism must reflect in everything we do, be it in our professional life or personal life. Professional life and personal life must complement each other.

We must conduct ourselves as per Thakur's teachings and never try to differentiate between material and spiritual aspects of anything or any action we perform. One of the key elements to this is to sacrifice our ego (*ahamkara*) also known as false ego. False ego is one of the topmost things we must give up to achieve spirituality. Ego or false ego shows up in every human being in different forms. Realizing that and surrendering one's self at Thakur's lotus feet is the key to sacrificing ego.

I used to think of giving up ego. After getting to know Thakur and trying to follow His teachings, I have realized that not taking control of your ego may harm you more than doing any good. Thakur has said, this world is a big stage and each one of us is an actor who has been assigned with a specific role. That role may demand from us that we have certain amount of control in everything we do. It is our duty to perform that role with utmost perfection. There certainly will be challenges along the way. These challenges can be overcome by keeping faith in Him. There are elements that may prevent us from performing our roles. That's the only time we may have to exercise our 'controlled ego' to show them that we are in charge and deep inside we must realize that we are doing this to perform our roles up to His satisfaction. The key here is we are portraying ourselves in that state so that His work gets done the way He wanted it to be.

To have an understanding of the term ego means that we have a powerful tool for understanding the nature and behavior of ourselves and of others. It is important to understand that ego is a state of illusion, but it seems very real to the person in that state. This deeply illusory state is what can often cause people to do the strangest, oddest things, sometimes evil,

and often quite out of character. The other side of ego is the false ego of taking credit for everything we are doing or everything that we have. One must practice to keep himself/herself away or removed from false ego. The person with false ego takes all the credit for doing everything independently and that is the symptom of his ignorance. Being engulfed in false ego, one separates from spirituality rather than achieving it.

The key to giving up ego is to practice a life of simplicity. We must carry all our duties believing that He is getting His work done through us. Thakur wants us to lead a life of simplicity. We must realize whatever material or spiritual belongings we have is all because of His blessings. We must not have any desire of our own. We must conduct ourselves as machines waiting to operate as per His commands. We do not even know how to operate without His command.

In Bhagavad Gita, Lord Shri Krishna has said,

*vihaaya kaamaan yah sarvaan pumaamscharati nihspruhah
nirmamo nirahankaarh sa saantimadhigachhati |2.71|*

“A person who has given up all desires for sense of gratification, who lives free from desires, who has given up all sense of proprietorship and is devoid of false ego, he alone can attain real peace.”

Shri Shri Thakur has directed us to practice the ideals of knowledge and love by following Shankaracharya’s path of knowledge and Shri Gourangadev’s path of devotion. By performing everything with love and simplicity and acquiring the right knowledge, we will be able to protect ourselves from the illusion or false ego. This will help us in our quest for self-realization.

Shri Gourangadev has said,

*trunaadapi sunichena, taroriba sahisnuna,
amaaninaa, maanadena keertaniya sadaa harih |*

“We must beg at the lotus feet of our beloved Shri Shri Thakur to bless us with the knowledge to feel as humble as grass and be tolerant like trees, have the courage to give up the expectation to get respect from others and the desire to respect others and always recite the *mahamantra*, Jayaguru!”

Lastly, I would like to acknowledge that this is my own expression of Shri Shri Thakur’s teachings, read from various books such as Sangha Sebaka, Nigama Upadesh etc. I have quoted from Gourangdev and the verse from *Bhagabad Gita*. I beg for forgiveness from Shri Shri Thakur, Nilachala Saraswata Sangha and all the readers for any mistakes they may find in my expression.

Shri Shri Thakur Charanashrita
Prabhakar Bai
America Saraswata Sangha

Ideal Motherhood – following Shri Shri Thakur’s Teachings

“Janani Janmabhumischa Swargadapi Gariyasi!”
(“Mother and motherland are greater than heaven.”)

Motherhood is a most delightful state in this God’s creation. As part of the universal mother, *Jaganmata*, women are very fortunate to be bestowed upon such an honourable place in the society as mothers. They are the most important person in someone’s life as they give birth children, look after, protect and nurture them respectively. It is usually said that – a child without a mother has got nothing! But this motherhood just doesn’t come naturally to all. Some women go childless even if they want a child, whilst others may have a handful of children but not know how to look after them properly. In order to have an ideal family and hence society, a great responsibility lies on the shoulders of mothers. Since time immemorial, many women have sacrificed easy and luxurious life to raise children who have later become icons of the society in their own times. Now also, it is much expected to maintain an ideal motherhood to produce strong and useful citizens in any country or society. That is why Shri Shri Thakur has given such importance to nurturing and developing these motherhood feelings.

Every human being has a hidden motherhood underneath the external personality. Otherwise it would never have been possible to have the emotion of love between people. We are not here just to love our own children, but to spread the love among the whole living creation, including animals and plants.

Those who are self-centred and cannot share their love, things and objects remain as just “*a female*”. Shri Shri Thakur has always advised to love everyone irrespective of their origin, religion, faith and practices. This is universal motherhood.

*“Arya lanana aji nijara baase.
Dasi bhabe khatai purnara ashe.
Khyudratwa nuhen taara jibanadhaara.
Se purnu jaata purna taara sarira.”*

(The Aryan woman is serving a life of a slave in her own family in order to realise completeness. Her life is not small. She has been created from completeness and her body and soul are whole).

Shri Shri Thakur has said that here in this world everybody has needs and wants – from the poorest of the poor to the very richest. You cannot become completely satisfied until you reach the world of fullness. In order to reach there, you have to fill your heart with love and to become an ideal mother is the best way to reach Thakur. He again says – “fill your heart with motherhood. To be just a *female* is like devil’s left over. You cannot get the divine God’s sacred image if you have not the motherhood with you”. He has also mentioned that he has been

looking for his own mother Yogendramohini since long within his female devotees, but in vain. If you carefully analyse these words, you can realise the real wish of Thakur – i.e. to become fully manifest in *jagatjanani* state and to think the world as His form and love everyone as your own children.

In the current time, females have emerged as a different species becoming mean and selfish. They have lost the honourable place in the society and become downtrodden. Shri Shri Thakur has been especially instructed by his YogiGuru Shri Sumerudasji to bring back the lost glory of the mothers of India. *Mahashakti* has given him the boon after his *sadhana* that she will be reflected in his *sati* and *sadhavi* (devoted) female disciples/devotees and they will love Thakur just like her. Therefore, he addresses them as '*maa*' (mother). According to Him although ladies don't get time to do dedicated *sadhana*, they can still reach Shri Shri Thakur by seeing Him in their husbands and serving their children and other family members in an ideal manner. It is also advised to take Thakur's *nama*, 'Jayaguru' siddhamantra amidst all busy times of the day in rhythm with the breath.

To best understand the role of an ideal mother, it is useful to analyse the lives of many of our well-known historic and mythological mothers. Maa Sarada Devi, wife of Shri Ramakrushna Paramahansadev had no children of her own, but she is much respected as a mother amongst the disciples. This is purely by loving all as her own children and sacrificing all her comfort and luxury for others.

When Shri Shri Thakur was practising Yoga at Jagnyeswara Biswas's house, his wife looked after Thakur as a mother and helped him in achieving perfection in yogic practices.

Maa Yogamaya Devi is another example. She is a human embodiment of *Mahashakti*. She has selflessly served the disciples and bhaktas of *Assam-Bangiya Sarawata Matha* for many years. She is a bright example of motherhood and seba for many of Thakur's disciples.

Yosadhara is a known name in Indian history. She was the wife of *Bhagaban* Buddha. She spent all her life as a sannyasini after her husband became a saint. She even taught their only son, Rahula, to understand and get on to the path of renunciation from childhood.

Jabala, mother of Satyakama always wished her son to be educated in Rishi Gautama's ashram. She left her village and community. She built a house near the jungle where Gautama's ashram was. She trained her son and he eventually became Rishi Gautama's main disciple. In later life, he achieved perfection in knowledge. This shows that a mother's thought, sacrifice and dedication is a big factor in shaping her children's life.

Though Queen Mayanamati was rich, she sent her only son Govindachandra to famous yogi 'Hadipa' in order to achieve *siddhi* and hence immortality.

We are very familiar with Dhruva's life. His father was more attached to his stepmother, Suruchi and step brother. However Dhruva's mother, Suniti was never jealous of Suruchi. She on the other hand taught her son to become dependent on Lord Vishnu. Dhruva meditated at the

age of 5 years and got the *darshan* of Vishnu. He was given the boon of being a special star on the sky (pole star) and also made his mother famous.

Another well-known mother is Kaurav mother, Gandhari. She knew that her sons are heading for death and destruction. Still she never had bad feelings for Pandavas whom she knew were on the side of *dharm*. Therefore she has said ---“*akhshya heu punya jagate dharmara heu jaya*” (Let right be the winner and good deeds prevail).

Draupadi, Pandavas’ wife always knew how to share her life among her five husbands. She raised her sons to become brave soldiers. She never regretted their death in the great Mahabharata war. A similar mother was Kunti, who spent most of her life in difficulty but still was able to bring up the great five Pandava brothers.

I think the greatest example of ideal mother is Yoshada. Although she was not the biological mother of Shri Krishna but she was a true mother to him. She never considered him as an avatar of Lord Vishnu, rather always looked after him as an ordinary son. Krishna has also confessed later in his life that he feels a stronger attachment to Yoshada as his mother than Devaki.

Finally, ideal motherhood is a direct reflection of God realisation within one’s self. It brings a fine and delicate balance of love, care and moral values. The strength required to blend all these can only be attained from the immense energy of Thakur. Therefore primarily, we as mothers have to be devoted to Shri Shri Thakur and pray Him to give us power in our body and *bhakti* in our mind to continue doing His job.

Following is a brief summary of some of the duties of an ideal mother –

- To ensure a healthy state of body and mind of her own and others
- Have strong devotion and belief in Shri Shri Thakur
- Stay on and teach others to stick to a spiritual path and spread divine thoughts around
- Moral teaching to children – advise against lying, stealing etc
- Love all, see God in all
- Help others, kindness for all
- Pray Thakur to help her to stay in the path of ideal motherhood.

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Lipsita Patnaik
Bolton, UK
America Saraswata Sangha

ଆଦର୍ଶ ଜୀବନ ଗଠନରେ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟଙ୍କ ଭୂମିକା- କିଛି ଅନୁଚିନ୍ତା

ବର୍ତ୍ତମାନର ସମାଜରେ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ପାର୍ଥିବ ଜଗତରେ କିଛି ସଫଳତା ଲାଭ କରେ, ତାର ସେହି ସଫଳତା ଲାଭ ପଛରେ କେଉଁମାନେ ଅଛନ୍ତି ସେଥିପ୍ରତି ସମସ୍ତଙ୍କର ନଜର ପଡ଼େ । ପାର୍ଥିବ ଜଗତରେ ସଫଳତା ଲାଭ କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ତା'ର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଲୋକମାନେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ବା ପରୋକ୍ଷରେ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାନ୍ତି । ସେହିପରି ଆଦର୍ଶ ଚରିତ୍ରଟିଏ ଗଠନ କରିବାକୁ ହେଲେ ବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ଅନୁଯାୟୀ ଆଦର୍ଶ ମନୁଷ୍ୟଟିଏ ହେବାକୁ ହେଲେ, ପରିବାରର ଅନ୍ୟ ସଦସ୍ୟଙ୍କର ଏଥିରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଥାଏ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାଙ୍କର ଶୁଭ ଜନ୍ମତିଥିରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି କେତେକ ଆଦେଶ ଉପଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ସେ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ କହିଥିଲେ “.... ତୁମେମାନେ ଗୃହସ୍ଥାଶ୍ରମରେ ରହି ପବିତ୍ର ଭାବରେ ଜୀବନଯାପନ କଲେ ତୁମର ସନ୍ତାନସନ୍ତତିମାନେ ଉନ୍ନତ ଚରିତ୍ର ହୋଇ ଉଠିବେ । ପୁଣି ତୁମରି ଘରେ ବ୍ୟାସ, ବଶିଷ୍ଠ, ଜୈମିନି, ପାତଞ୍ଜଳିଙ୍କ ପରି ମହର୍ଷି ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିବେ ....” ।

ପୁରାଣରେ ଆଦର୍ଶ ବାଳକ ଚରିତ୍ରଟିଏ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ, ସେମାନେ ନିଷ୍କର୍ଯ୍ୟ ପିତାମାତା ବା ଗୁରୁଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଆମର ଠାକୁର ମଧ୍ୟ ବାଲ୍ୟକାଳରେ ଜନନୀ ଯୋଗେନ୍ଦ୍ରମୋହିନୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଥମେ ଭଗବତ୍ ସତ୍ତ୍ୱରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବା ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ସେହିପରି ଶଙ୍କରାଚାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଗୌରାଙ୍ଗ ମହାପ୍ରଭୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ମାତାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ । ଭକ୍ତ ପ୍ରହ୍ଲାଦଙ୍କ ମାତା କନ୍ୟାଧୁ ଗର୍ଭାବସ୍ଥାରେ ନାରଦଙ୍କଠାରୁ ଭଗବାନ୍ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ଚରିତ୍ର ଶୁଣୁଥିଲେ, ଯାହାକି ପ୍ରହ୍ଲାଦଙ୍କ ହୃଦୟରେ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରଗାଢ଼ ଭକ୍ତିର ବୀଜ ବସନ କରିଥିଲା । ମାତାଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟରେ ମାତ୍ର ତିନିବର୍ଷ ବୟସରେ ସେ ନାରଦଙ୍କୁ ଗୁରୁ ରୂପେ ବରଣ କରି ‘ଓଁ ନମୋ ଭଗବତେ ବାସୁଦେବାୟ’ ମନ୍ତ୍ର ଗହଣ କରି ଜପ କରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏହି ଅଚଳା ଭକ୍ତି ପିତା ହିରଣ୍ୟକଶିପୁର ଶତପ୍ରତିରୋଧ ମଧ୍ୟରେ ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ରହିଥିଲା । ସେହିପରି ଧ୍ରୁବ ଯେତେବେଳେ ବିମାତା ସୁରୁଚିଙ୍କଠାରୁ ତାତନା ପାଇ ଓ ପିତୃହ୍ନେହରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ, କ୍ରନ୍ଦନରତ ଅବସ୍ଥାରେ ମାତା ସୁନୀତିଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇଥିଲେ ସେତେବେଳେ ମାତାଙ୍କଠାରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପାଇଥିଲେ । ଦେବୀ ସୁନୀତି ତାଙ୍କୁ ସୁରୁଚିଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯିବାକୁ ପ୍ରରୋଚନା ଦେଇ ନ ଥିଲେ । ବରଂ ଦୃଢ଼ ଅବିଚଳିତ ଚିତ୍ତରେ ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷର ପୁତ୍ରକୁ ଘୋର ଅରଣ୍ୟକୁ ଭଗବାନ୍ ବିଷ୍ଣୁଙ୍କୁ ତପସ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ ପଠାଇଥିଲେ । ସେହିପରି ବାଳକ ସତ୍ୟକାମ ବେଦ ଅଧ୍ୟୟନ ନିମନ୍ତେ ଗୁରୁ ଗୌତମଙ୍କ ନିକଟକୁ ଗମନ କରନ୍ତେ, ସେ ତାଙ୍କର ପିତାଙ୍କ ନାମ ଓ ବଂଶ ପରିଚୟ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଚାହୁଁଥିଲେ । ମାତା ଜାବାଳା ପୁତ୍ରକୁ ମିଥ୍ୟା କହିବାକୁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇନାହାନ୍ତି । ବରଂ ସେ ତାଙ୍କୁ ସାହସ ଓ ଦୃଢ଼ତାର ସହିତ ସତ୍ୟଭାଷଣ କରିବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଛନ୍ତି । ମାତାଙ୍କଠାରୁ ନିଜର ବଂଶ ପରିଚୟର ଉତ୍ତର ପାଇ ବାଳକ ସତ୍ୟକାମ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶ୍ରମରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ‘ମୋର ନାମ ସତ୍ୟକାମ, ମୋର ମାତାଙ୍କ ନାମ ଜାବାଳା, ତେଣୁ ମୁଁ ସତ୍ୟକାମ ଜାବାଳା’ କହି ନିଜର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଗୁରୁ ତାଙ୍କର ଏତାଦୃଶ ସତ୍ୟଭାଷଣରେ ତାଙ୍କୁ ବ୍ରାହ୍ମଣ ବୋଲି ଜାଣିପାରି ଶିଷ୍ୟରୂପେ ବରଣ କରିଥିଲେ । ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ଏହିପରି ଶିକ୍ଷାପାଇ ସେ ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲେ । ରାଣୀ ମନ୍ଦନାମତୀ ପୁତ୍ର ଗୋବିନ୍ଦଙ୍କର ଅନ୍ଧାରୁ ଜାଣିପାରିବା ପରେ ଯୁବକ ପୁତ୍ରକୁ ଗୁରୁ ବରଣ ପୂର୍ବକ ସନ୍ନ୍ୟାସ ଜୀବନଯାପନ ପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇଥିଲେ । ଗୋବିନ୍ଦଚନ୍ଦ୍ର ମାତାଙ୍କ ଉପଦେଶରେ ଅନେଶ୍ୱର ରାଣୀ ଓ ସମସ୍ତ ରାଜ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ହାତିପାଙ୍କୁ ଗୁରୁ ବରଣ କରିଥିଲେ ଓ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିଥିଲେ । ଏହିପରି ଅନେକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ପୁରାଣମାନଙ୍କରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ ସତ୍ୟ ଓ ଅହିଂସାର ପୂଜାରୀ ମହାମାନବ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ମାତାଙ୍କଠାରୁ ସତ୍ୟଭାଷଣ, ନିରାମିଷ ଆହାର ଓ ‘ଜୀବେ ଦୟା’ ଆଦି ଶିକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ଆଜିକାଲିର Technology ଯୁଗରେ ପିଲାମାନେ ବହୁ ଅଧିକା ବିଷୟ ସଂସ୍କର୍ଷରେ ଆସୁଛନ୍ତି । TV, Cinema, Video Game, Cell phone, portable music, Computer Internet ଇତ୍ୟାଦିର ବହୁଳ ବ୍ୟବହାର ଫଳରେ ପିଲାମାନେ ବିଷୟ ପ୍ରତି ଆକୃଷ୍ଟ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଧିକ । ଏହି ପରିସ୍ଥିତିରେ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସତ୍ତ୍ୱଶିକ୍ଷା ଦେଇ ଆଦର୍ଶ କରି ଗଢ଼ି ତୋଳିବାରେ ପିତାମାତାଙ୍କର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ସେହିପରି ପୁରାଣରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେତେ ଆଦର୍ଶ ପୁରୁଷ ଚରିତ୍ର ଆମେ ଦେଖୁ, ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତେ ପିତାମାତା ବା ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ଆମର ପରମାରାଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ବାଲ୍ୟକାଳରେ ମାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ପତ୍ନୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲେ । ମା’ ସୁଧାଂଶୁବାଳାଙ୍କର ଶେଷ ଇଚ୍ଛା ଥିଲା ‘ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ୍ୟ ସାଧନା କର’ । ପ୍ରେମମୟୀ ପତ୍ନୀ ସୁଧାଂଶୁବାଳାଙ୍କୁ ପାଇବାକୁ ଯାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତନ୍ତ୍ର, ଜ୍ଞାନ, ଯୋଗ, ଓ ପ୍ରେମ ସିଦ୍ଧ ହୋଇ ନିର୍ବିକଳ୍ପ

ଭୂମିରୁ ‘ଗୁରୁ’ ଭାବ ନେଇ ବ୍ୟୁତ୍ପତ୍ତି ହୋଇ ଜଗତ୍‌ଉଦ୍ଧାର କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପୁରୁଷ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ପିତୃସ୍ତତ୍ୟ ପାଳନ, ପ୍ରଜାନୁରଂଜନ ଆଦିରେ ମାତା ସୀତା ପୂର୍ଣ୍ଣ ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ଦେବୀ ସୀତା ନିଜେ ସମସ୍ତ କଷ୍ଟ ସ୍ୱୀକାର କରି ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଧର୍ମପାଳନ ଓ ଆଦର୍ଶରକ୍ଷାରେ ସାହାଯ୍ୟକାରିଣୀ ହୋଇଥିଲେ । ସେମିତି ରାଜା ହରିଷ୍ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଚରିତ୍ର ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ରାଣୀ ଶୈବ୍ୟାଙ୍କ ତ୍ୟାଗ ଓ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ସତ୍ୟପାଳନରେ ସହାୟତା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । ତାଙ୍କ ଭଳି ମହାୟଯୀ ନାରୀମାନେ ସ୍ୱସ୍ତୁଖବାସ୍ତା ତ୍ୟାଗ କରି ସ୍ୱାମୀ ସତ୍ୟ ଓ ଧର୍ମରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବାପାଇଁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ବା ପରୋକ୍ଷରେ ସହାୟକା ହୋଇଛନ୍ତି । ଆମ ଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରିୟଶିଷ୍ୟ ସର୍ବତ୍ୟାଗୀ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ କଥା ମନେ ପଡିଲେ, ତାଙ୍କର ସହଧର୍ମିଣୀ ମା’ ସୁଶୀଳାଦେବୀଙ୍କ ତ୍ୟାଗ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୁଏ । ତାଙ୍କର ରାଜଚନ୍ଦ୍ର ଧର ସର୍ବତ୍ୟାଗୀ ସ୍ୱାମୀ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦରେ ପରିଣତ ହେବା ପଛରେ ମା’ ସୁଶୀଳାଦେବୀଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ସେ ନିଜର ସମସ୍ତ ସୁଖ, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟକୁ ଜଳାଞ୍ଜଳି ଦେଇଛନ୍ତି । ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଥରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି ନ କରି ସହାୟକା ହୋଇଛନ୍ତି । ଯାହାପକ୍ଷରେ କି ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦ ନିଜର ସର୍ବସ୍ୱକୁ ଶ୍ରୀଗୁରୁପାଦପଦ୍ମରେ ସମର୍ପଣ କରିପାରିଥିଲେ । ଠିକ୍ ସେମିତି ସ୍ୱାମୀ ଯୋଗାନନ୍ଦ ଯୁବତୀ ସ୍ତ୍ରୀ, ଶିଶୁଜନମା ଓ ସମସ୍ତ ସୁଖ ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ପରିତ୍ୟାଗ କରି ଗୁରୁଚରଣାଶ୍ରିତ ହୋଇଥିଲେ । ଏଥିରେ ତାଙ୍କର ସହଧର୍ମିଣୀ ପୂର୍ଣ୍ଣପାଣରେ ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ସେହି ମହିୟସୀ ନାରୀ ଦୃଢ଼ତାର ସହ ସ୍ୱାମୀଙ୍କର ଗୃହତ୍ୟାଗ ସମୟରେ ସାହାଯ୍ୟ କରି ନିଜର ଧର୍ମପାଳନ କରିଥିଲେ । ଏହିପରି ଅନେକ ମା’ମାନେ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ପଥରେ ଅଗ୍ରସର ହେବାରେ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅଭିଳକ୍ଷିତ ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନଯାପନରେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରାଣରେ ସହାୟତା ପ୍ରଦାନ କରୁଛନ୍ତି । ଶାସ୍ତ୍ରାନୁସାରେ ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ ଓ ମୋକ୍ଷ ଏହି ଚତୁର୍ବର୍ଗ ସାଧନାରେ ସହାୟତା କରି ନିଜର ଧର୍ମପାଳନ କରେ । ସ୍ୱାମୀ ଆଦର୍ଶ ମନୁଷ୍ୟଟିଏ ହେବା ପାଇଁ ଓ ଆଦର୍ଶ ରକ୍ଷା କରି ଚଳିବାରେ ସ୍ତ୍ରୀର ଭୂମିକା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ।

ଏହି ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ଆମେ ଆଦର୍ଶ ନାରୀ ଚରିତ୍ର ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ସେମାନଙ୍କ ଜୀବନକୁ ବିଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥାରେ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଜାଣିହେବ । ଜଣେ ଆଦର୍ଶ ନାରୀ ହେବାପାଇଁ ତା’ର ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷାଦୀକ୍ଷାର ପ୍ରୟୋଜନ ହୋଇଥାଏ । ଆଦର୍ଶ ନାରୀ ସତୀ ସୀତା ବାଲ୍ୟକାଳରେ ପିତା ରାଜର୍ଷି ଜନକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରତିପାଳିତ ହୋଇଥିଲେ । ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ପିତାଙ୍କଠାରୁ ସେ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପାଇଥିଲେ । ଯାହାକି ଏହି କୋମଳମତି ରାଜକୁମାରୀଙ୍କୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଜୀବନର ସମସ୍ତ ଦୁଃଖକଷ୍ଟକୁ ମୁକାବିଲା କରିବାକୁ ଶକ୍ତି ଦେଇଥିଲା । ଯଦିଓ ପ୍ରଭୁ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର ଦେବୀ ସୀତାଙ୍କୁ ପ୍ରଜାନୁରଂଜନ ନିମନ୍ତେ ତ୍ୟାଗ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଏକପତ୍ନୀ ବ୍ରତ ଗ୍ରହଣ କରି ଦ୍ୱିତୀୟ ବିବାହ କରିନଥିଲେ । ରାଜମାତା କୌଶଲ୍ୟା ସର୍ବଦା ସୀତାଙ୍କୁ ନିଜର ଜନମାତୃଲ୍ୟ ସ୍ନେହ କରୁଥିଲେ । ସତୀ ସୀତାଙ୍କ ଜୀବନ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସିଥିବା ସମସ୍ତେ ଉଚ୍ଚ ଆଦର୍ଶବାନ୍ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ପିତା ବ୍ରହ୍ମଜ୍ଞାନୀ ରାଜର୍ଷି ଜନକ, ସ୍ୱାମୀ ମର୍ଯ୍ୟାଦା-ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ର, ଶୁଶ୍ରୂର ଦଶରଥ, ଶାଶୁ କୌଶଲ୍ୟା, ଦେବର ଲକ୍ଷ୍ମଣ ସମସ୍ତେ ନିଜ ନିଜର ଧର୍ମପାଳନରେ ପରାକାଷ୍ଠା ଦେଖାଇଯାଇଛନ୍ତି । ସେହିପରି ଆଦର୍ଶନାରୀ ସତୀ ସାବିତ୍ରୀଙ୍କର ଜୀବନରେ ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ଆଦର୍ଶ ପିତା, ଯୌବନରେ ସତ୍ୟନିଷ୍ଠ, ଧର୍ମପରାୟଣ ସ୍ୱାମୀ ଓ ପିତାମାତା ତୁଲ୍ୟ ଶାଶୁଶୁଶ୍ରୂର ଥିଲେ । ବାଲ୍ୟକାଳରେ ସେ ପିତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପାଇ ସମସ୍ତ ବିଷୟରେ ପାରଦର୍ଶିତା ଲାଭ କରିଥିଲେ । ସେହିଭଳି ସତୀ ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କ ଜୀବନରେ ମଧ୍ୟ ସବୁ ଆଦର୍ଶ ଚରିତ୍ରମାନେ ହିଁ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ସ୍ୱାମୀମାନେ ସେ ଯୁଗର ପ୍ରତି ବିଷୟରେ ଉତ୍କର୍ଷ ଲାଭ କରିଥିଲେ ଓ ଆଦର୍ଶ ମନୁଷ୍ୟ ଥିଲେ । ଦ୍ରୌପଦୀଙ୍କର ସୁଖଦୁଃଖର ସଖା ଥିଲେ ଭଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଶାଶୁ ଥିଲେ ଆଦର୍ଶ ନାରୀ, ଆଦର୍ଶ ଜନନୀ, ସତୀ କୁନ୍ତୀ । ଉପରୋକ୍ତ ତିନି ସତୀ ନାରୀଙ୍କ ଜୀବନ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଏମାନଙ୍କର ପରିବାର ଆଦର୍ଶ ଥିଲା ଓ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନେ ଆଦର୍ଶ ଥିଲେ । ‘ସତୀଚରିତମାଳା’ରେ ଆଦର୍ଶ ନାରୀ ରାଣୀ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ଚରିତ୍ରରୁ ଅନେକ ଶିକ୍ଷା ମିଳେ । ଏହି ଆଦର୍ଶ ନାରୀ ବାଲ୍ୟକାଳରୁ ବେଦଜ୍ଞ, ଜ୍ଞାନୀ ପିତାଙ୍କଠାରୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ପାଇଥିଲେ । ସେ ପିତାଙ୍କର ସେବା, ଗୃହର ସମସ୍ତ କର୍ମ ମଧ୍ୟରେ ବି ସ୍ୱରୂପତିକ୍ତାରେ ଅଭ୍ୟସ୍ତା ଥିଲେ । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ତାଙ୍କର ସ୍ୱାମୀ ରାଜା ମଧ୍ୟ ଆଦର୍ଶ ଥିଲେ । ସେ ରାଣୀ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କ ପାଇଁ ରାଜପ୍ରାସାଦର ନିକଟରେ ଉଦ୍ୟାନ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଉପାସନା ଗୃହ ନିର୍ମାଣ କରାଇଥିଲେ । ଏହି ଉପାସନା ଗୃହରେ ରାଣୀ କଲ୍ୟାଣୀ ପ୍ରତ୍ୟହ ପିତୃଦତ୍ତ ମଳିନ ବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ କରି ସ୍ୱରୂପତିକ୍ତାରେ ମଗ୍ନ ରହୁଥିଲେ । ଯଦିଓ ରାଜା ପ୍ରଜାଙ୍କ ଖୁସି ପାଇଁ ନିଜର ତିନୋଟି ସନ୍ତାନଙ୍କୁ ଘାତକ ହସ୍ତରେ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ, ନିଜେ ନ୍ୟାୟବାନ୍, ସଚ୍ଚରିତ ଓ ସଦାଚାରୀ ଥିଲେ । ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରି ରାଣୀ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ବୃଦ୍ଧ ପିତାଙ୍କର ଯତ୍ନ ନେବାପାଇଁ ସେ କର୍ମଚାରୀ ନିଯୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଦରିଦ୍ରଜନମା କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟବାସୀ ରାଣୀରୂପରେ ଗ୍ରହଣ କରୁନଥିଲେ । ମାତ୍ର ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ ରାଜା କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କର ସମସ୍ତ ସଦ୍‌ଗୁଣ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ଅବଗତ କରାଇଥିଲେ । ଶେଷରେ ସମସ୍ତ ପ୍ରଜାବୃନ୍ଦ କଲ୍ୟାଣୀଙ୍କୁ ରାଣୀରୂପେ ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ।

ସାଧାରଣ ଭାବେ ପିତାମାତା ପୂତ୍ରଜନମାଙ୍କ ଜୀବନକୁ ଓ ସ୍ୱାମୀ-ସ୍ତ୍ରୀ ପରସ୍ପରର ଜୀବନକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିଥାନ୍ତି । ମାତ୍ର ସ୍ୱାମୀ ସ୍ୱରୂପାନନ୍ଦଙ୍କ କନିଷ୍ଠା ଜନମା ସୁରବାଳା ମା’ଙ୍କ ଜୀବନ ତାଙ୍କର ଜ୍ୟେଷ୍ଠ ଭଗ୍ନୀ ଶୈଳବାଳାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଶେଷ ଭାବେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥିଲା । ସନ୍ନ୍ୟାସିନୀ ସୁରଧୁନୀ ସରସ୍ୱତୀଙ୍କ ବାଲ୍ୟାବସ୍ଥାରେ ତାଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ପ୍ରଗାଢ଼ ଭକ୍ତି ଓ ଭଲ ପାଇବାର ବୀଜ ବପନ

କରିଥିଲେ ବୁଦ୍ଧଚାରିଣୀ ଶୈଳବାଳା । ଶୈଳବାଳା ମା'ଙ୍କର କେତୋଟି କଥା 'ଠାକୁରଙ୍କୁ ଛାଡ଼ି ତୁ କୁଆଡ଼େ ଯିବୁନି, ତାଙ୍କ ପାଦଧରି ପଡ଼ିରହିବୁ'; ସୁରବାଳା ମା' ସାରାଜୀବନ ମାନିଥିଲେ ଓ ସର୍ବଦା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଧରି ରହିଥିଲେ ।

ଏହିପରି ଅନେକ ଆଦର୍ଶ ଚରିତ୍ରକୁ ଅନୁଧ୍ୟାନ କଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେ ଅଧିକାଂଶ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନେ ପରିବାର ପରିଜନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ବା ପରୋକ୍ଷରେ ସହାୟତା ପାଇଥାନ୍ତି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମୟରେ ଅନାଦର୍ଶ ପରିବାରରେ ଦେଖାଯାଏ ପିତାମାତା ପୁତ୍ରକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଶିକ୍ଷା ଦେଉ ନାହାନ୍ତି । ଜନ୍ୟାମାନଙ୍କୁ ଭବିଷ୍ୟତ ଜୀବନ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଉନି । ଅସତ୍‌ଚରିତ୍ର ସ୍ୱାମୀମାନେ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ନିର୍ଯ୍ୟାତନା ଦେଉଛନ୍ତି । ସ୍ତ୍ରୀ ସ୍ୱାମୀଙ୍କ ଶାସନ ସହ୍ୟ କରୁନାହାନ୍ତି । ଜଳହୁପ୍ରିୟା ଶାଶୁ ସର୍ବଦା ପୁତ୍ରବଧୂକୁ ତାତନା ଦେଉଛନ୍ତି । ପୁତ୍ର ବୃଦ୍ଧ ପିତାମାତାଙ୍କ ସେବାଶୁଶ୍ରୁଷା କରିବା ବଦଳରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବୋଝ ମନେ କରି କଷ୍ଟ ଦେଉଛନ୍ତି । ସମାଜର ଏହିଭଳି ପରିସ୍ଥିତିରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମକୁ ରକ୍ଷିତର ଆଦର୍ଶ ରକ୍ଷା କରି ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନଯାପନ କରିବାକୁ ଆଦେଶ ଦେଉଛନ୍ତି । ଜୀବନରେ ନିଜର ଧର୍ମ ରକ୍ଷା କରି, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରି ଆତ୍ମୋନ୍ନତି କରିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନୁଷ୍ୟର ଜୀବନର ଲକ୍ଷ୍ୟ । ଏଥିପାଇଁ ଅନେକ ସାଧନା ଓ ଦୃଢ଼ ମନୋବଳ ଆବଶ୍ୟକ । ଆତ୍ମଚେଷ୍ଟା ସଂଗ୍ରହେ ଯଦି ପରିବେଶ ଅନୁକୂଳ ଥାଏ, ପରିବାରର ସହଯୋଗୀମାନଙ୍କଠାରୁ ସହଯୋଗ ମିଳୁଥାଏ, ତେବେ ଏହି ସାଧନାର ପଥ ସହଜ ଓ ସୁଗମ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ନିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଗୁରୁ ସର୍ବ ଦେବମୟ

ସର୍ବ ଦେବମୟ ତୁମେ ଗୁରୁ ବିଶ୍ୱପିତା
ସମର୍ପଣ କରେ ତୁମ ଚରଣେ ମୋ ମଥା
ସର୍ବ ଦୋଷ କ୍ଷମାକର
ସକଳ କଲୁଷ ନାଶ ଜ୍ଞାନ-ପାରାବାର ।୧।

ବନ୍ଦନା କରି ଜଣାଏଁ ପଙ୍କଜ ଚରଣେ
ବଳ ଦିଅ ନ ଭୁଲିବି ଜୀବନେ ମରଣେ
ବଳି ଦେବି ମୋର ମନ
ବର ଦିଅ ମନେ ରହୁ ଶ୍ରୀପଦ ଧ୍ୱଜାନ ।୨।

ଆଗମ ନିଗମ ଚତୁ ଚରଣେ ତୁମର
ଆକୁଳ ସେବକେ ତୁମେ ଆଶିଷ ବିତର
ଆସ ଧ୍ୱଜାନ ନୟନେ
ଆଶା ବାଣୀ ଭାଷି ଯାଅ ତୁମ ପ୍ରିୟ ଜନେ ।୩।

ଆଶା ନିରାଶାର ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ନ ରହୁ ଜୀବନେ
ଆନନ୍ଦ ଘନ ବିଗ୍ରହ ନାତୁ ଥାଉ ପ୍ରାଣେ

ଆସ ଚେତନେ ସପନେ
ଆସ ଦେବ ଆସ ମୋର ଘୁମେ ଜାଗରଣେ ।୪।

ଧରା ଧରିବାକୁ ମନ ଧାଏଁ ଯେବେ କେବେ
ଧରି ରଖ ବାନ୍ଧି ମୋତେ ତୁମ ପଦ ଠାବେ
ଧରି ଚରଣ ତୁମର
ଧରା ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବି ନିତ୍ୟଲୋକ ପୁର ।୫।

ମଙ୍ଗୁଆଳ ହୋଇ ତୁମେ ବସିଅଛ ବୋଲି
ଭବ ପାରାବାର କଥା ଯାଇଛି ମୁଁ ଭୁଲି
ମନ ଭଜୁଥାଉ ନିତି
ମହାମନ୍ତ୍ର “ଜୟଗୁରୁ” ଛାଡ଼ି ସର୍ବ ଭ୍ରାନ୍ତି ।୬।

ଇଷ୍ଟ ତୁମେ ଗୁରୁ ତୁମେ ତୁମେ ଭଗବାନ
ଇହ ପର କାଳ ମୋର ତୁମ ଶ୍ରୀଚରଣ
ଇଚ୍ଛା ଏତିକି ଠାକୁର
ମନ ମୁନ ଲାଗି ରହୁ ତୁମ ଶ୍ରୀଚରଣ ।୭।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଗ୍ନିତ
ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ମଲ୍ଲିକ
ସେବକ, ସତ୍‌ଶିକ୍ଷା ମନ୍ଦିର

କର୍ମଣା ମନସା ବାଚା

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମର ପରମ ଆରାଧ୍ୟା ଗୁରୁ । ତାଙ୍କ ପରି ସଦ୍‌ଗୁରୁ ଜଗତରେ ବିରଳ । କେହି ତାଙ୍କ ପରି ଏତେ ଅଳ୍ପକାଳ ମଧ୍ୟରେ ଚତୁର୍ବିଧ ସାଧନାରେ ସିଦ୍ଧିଲାଭ କରିନାହାନ୍ତି । ସେ ଆମ ପାଇଁ ଅଭିନବ ସାଧନପଦ୍ଧା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଯାଇଛନ୍ତି । ସଂସାରତ୍ୟାଗ ନ କରି, ସଂସାରୀ ହୋଇ ମଧ୍ୟ, ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ହୋଇ ଜୀବନ ଯାପନ କଲେ ଜୀବନ୍ତୁ ହୋଇ ପାରିବ । ସଂସାର କରି ଯଦି ସେହି ସଂସାରକୁ ତାଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗଯୁକ୍ତ କରି ପାରିବା, ତେବେ ସ୍ୱରୂପରେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ହିଁ ପାଇପାରିବା । କେବଳ ଭାବର ଭିନ୍ନତା; ସଂସାର ମୋର ନୁହେଁ ଠାକୁରଙ୍କର, ମୁଁ ତାଙ୍କର ସେବକ, କେବଳ ଏଇ ଭାବ ଚିକିତ୍ସା ଠିକ୍ ହେଲେ ସବୁ ହେବ ।

ଏସବୁ କହିବା ଯେତେ ସହଜ, ତାକୁ ଆଚରଣରେ ଦେଖାଇ ନିଜକୁ ସେହି ଅନୁସାରେ ଚଳାଇବା ସହଜ ନୁହେଁ । ତାଙ୍କ ବାକ୍ୟ ମାନି ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପଥରେ ଗତି କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସର୍ବଦା ମନରେ ଚିନ୍ତା କରିବ, ମୁଁ ଭୁଲ୍ କଲେ ଠାକୁରଙ୍କ ମନରେ କଷ୍ଟ ହେବ । ତାଙ୍କର ମର୍ଯ୍ୟାଦାହୀନ ହେବ । ତାଙ୍କ ପଦରେ ଭକ୍ତି, ତାଙ୍କ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସ ଓ ପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ଭରତା ରଖି ସାଧନପଥରେ ଆମକୁ ଆଗେଇ ଯିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେବେ ଯାଇ ଆମେ ପୂର୍ଣ୍ଣ ସମ୍ପର୍କିତା ଲାଭ କରିପାରିବୁ ।

ଠାକୁରଙ୍କ ସନ୍ତାନ ଦୈବ ଉପରେ ନିର୍ଭରତା ରଖିବେ ନାହିଁ । ଗୁରୁଙ୍କ କଥା ମାନି ଚଳିଲେ, ଗୁରୁଶକ୍ତି ବଳରେ କର୍ମଫଳ ରୁଞ୍ଜ କରିପାରିବେ । ଉଦାହରଣ ମହାସତୀ ସାବିତ୍ରୀ- ଗୁରୁଙ୍କ ବାକ୍ୟ ମାନି ଏକ ବର୍ଷ ବ୍ରତ ଆଚରଣ କରି, ମୃତ ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଯମଫଣରୁ ମୁକ୍ତ କରି ନିଜର ବୈଧବ୍ୟ ଦୋଷ ଦୂର କରିପାରିଥିଲେ ।

ପୂର୍ବ କାଳରେ କନ୍ୟାମାନେ ଗୃହରେ ରହି ସେବା ଓ ନୀତିଶିକ୍ଷା କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ତୁଳୀତନ୍ତ୍ରଶାୟିନୀ ସୁକୁମାରୀ ରାଜକନ୍ୟା, ଯଥା - ସୀତା, ସାବିତ୍ରୀ ଓ ଦ୍ରୌପଦୀ ପ୍ରଭୃତି ପତିମାନଙ୍କ ସହ ବନବାସ କଷ୍ଟ ହସି ହସି ସହିପାରୁଥିଲେ ଓ ସତୀ ଏବଂ ପତିବ୍ରତାର ଧର୍ମ ରକ୍ଷା କରି ଚଳୁଥିଲେ । ବର୍ତ୍ତମାନ ଏ ପ୍ରଥା ଉଠିଗଲାଣି । ତେଣୁ ଏତେ ବୈଷମ୍ୟ । ଏସବୁ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣକୁ ବିଚାର କରି ଆମ ଠାକୁର ରକ୍ଷିଯୁଗର ପୁନଃପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ପ୍ରୟାସୀ ହୋଇଥିଲେ । ସେ କହିଥିଲେ, ‘ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ହୁଅ । ତୁମ ଘରେ ପୁଣି ପାତଞ୍ଜଳୀ, ବଶିଷ୍ଠ, ପରାଶର ଆଦି ରକ୍ଷିଙ୍କର ଆବିର୍ଭାବ ହେବ । ଏମାନେ କେହି ଆପଣା ମନକୁ ଆସିନାହାନ୍ତି, ଏମାନେ ଗୃହସ୍ଥ ରକ୍ଷିମାନଙ୍କର ସାଧନାର ଫଳ ।’

ଏଥିପାଇଁ ମା’ମାନଙ୍କର ଭୂମିକା ଅଧିକ । ଆଦର୍ଶ ଜନନୀ, ଆଦର୍ଶ ପତ୍ନୀ ଓ ଆଦର୍ଶ ଗୃହିଣୀ ନ ହେଲେ ଆଦର୍ଶ ସଂସାର ସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ପାରିବନାହିଁ । ପାତଞ୍ଜଳୀୟା ମାତା କୁନ୍ତୀଙ୍କର ସାଧନା ପ୍ରଣିଧାନଯୋଗ୍ୟ । ସେ କାଳର ଅନିନ୍ଦ୍ୟସୁନ୍ଦରୀ, ଚିର ଯୌବନୀ, ଦିତ୍ତିମୟୀ, ମହାୟାସୀ ମହିଳା ଥିଲେ କୁନ୍ତୀ । ବସୁଦେବଙ୍କର ସେ ଥିଲେ ଭଉଣୀ, ରାଜା କୁନ୍ତଭୋଜଙ୍କର ପାଳିତା କନ୍ୟା ପୃଥା ନାମରେ ଖ୍ୟାତା ଥିଲେ । ସେବା ବଳରେ ସେ ଅନେକ ସଦ୍‌ଗୁଣ ଧାରଣ କରିବାର କ୍ଷମତା ଅର୍ଜନ କରିଥିଲେ । ପିତାଙ୍କ ନିକଟରେ ଅକ୍ଷମ ବର୍ଷିୟା ବାଳିକା କୁନ୍ତୀଙ୍କର ଯୋଗ୍ୟତା ଅବିଦିତ ନ ଥିଲା । ଦିନେ ରକ୍ଷି ଦୁର୍ବାସା, କୁନ୍ତଭୋଜ ରାଜାଙ୍କ ଅତିଥି ହୋଇ ଚତୁର୍ମାସ୍ୟା ବ୍ରତ ପାଳନ ନିମନ୍ତେ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ରାଜା ସର୍ବଦା ରାଜକାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଥିଲେ । ତେଣୁ କୁନ୍ତୀଙ୍କୁ ଏ ଭାର ଦେବାପାଇଁ ମନସ୍ଥ କଲେ । ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ କ୍ରୋଧୀ ମୁନିଙ୍କର ସେବା କରିବା ପାଇଁ କୁନ୍ତୀ ନିୟୁତ୍ତା ହେଲେ । ରାଜା କୁନ୍ତୀଙ୍କୁ ଚେତାଇ ଦେଇ କହିଲେ, ‘ମୁନି ତୋ ସେବାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ ଏ ରାଜ୍ୟ ରହିବ, ନଚେତ୍ ତାଙ୍କ କୋପାନଳରେ ସମସ୍ତ ଭସ୍ମୀଭୂତ ହୋଇଯିବ । ତେଣୁ ଏ ରାଜ୍ୟର ଶୁଭାଶୁଭ ଦାୟିତ୍ୱ ତୋତେ ଉପଯୁକ୍ତ ବୋଲି ଭାବି ମୁଁ ପ୍ରଦାନ କରୁଛି ।’ କୁମାରୀ କୁନ୍ତୀ ଅତି ଯତ୍ନରେ ମୁନିଙ୍କ ସେବା କଲେ । ଦୁର୍ବାସା ‘ଏଇ ଆୟୁଛି’ କହି ଚାଲି ଯାଆନ୍ତି । ଯେତେବେଳେ ସେ ମାଗନ୍ତି ତତ୍‌କ୍ଷଣାତ୍ ତାଙ୍କର ସଦ୍ୟପକ୍ୱ ଅନ୍ନ ବ୍ୟଞ୍ଜନ ଲୋଡ଼ା । ମୁନି ଯାହା ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି କୁନ୍ତୀ ତାହା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯୋଗାଇ ଦିଅନ୍ତି । ଚତୁର୍ମାସ୍ୟା ଚାରିମାସ କୁନ୍ତୀ ଏହିପରି ମନପ୍ରାଣ ଦେଇ ମୁନି ଦୁର୍ବାସାଙ୍କର ସେବା କରିଥିଲେ । ରକ୍ଷି ତାଙ୍କ ସେବାରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଦିବ୍ୟ ମୋହିନୀମାଳା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସେ ତିଳାଳଙ୍କ, ତେଣୁ କୁନ୍ତୀଙ୍କ ଭବିଷ୍ୟତ ବିପଦ ଜାଣି ତାଙ୍କୁ ଏହି ମାଳା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ମୁନି କହିଗଲେ, ମାଳା ଧରି ଯେଉଁ ଦେବତାଙ୍କୁ ଜପ କରିବ, ସେ ଆସିବେ । କାଳକ୍ରମେ ଇନ୍ଦ୍ର, ଧର୍ମ, ପବନ ଓ ସୂର୍ଯ୍ୟଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ କରି ସେ ପୁତ୍ର ଲାଭ କରିଥିଲେ । ଏକନିଷ୍ଠ ସେବା ସାଧନ ଦ୍ୱାରା କୁନ୍ତୀ ଦେବମାତା ହୋଇ ପାରିଥିଲେ । ଏହିପରି ସେବାଦ୍ୱାରା ମନୁଷ୍ୟ ଦେବତ୍ୱ ଲାଭ କରିପାରେ ।

ଆଉ ଏକ କଥା ବିଶ୍ୱାସ - ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ଅଖଣ୍ଡ ବିଶ୍ୱାସ ରଖି ସତ୍‌ପଥରେ ରହି ସଂସାର ନିର୍ବାହ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତେବେ ଯାଇ ଆମେ ଉପଯୁକ୍ତ ସଂସାରୀ ହୋଇ ପାରିବା । ଏକଦା ଜଣେ ଭକ୍ତରାଜାଙ୍କର ଭକ୍ତିବିଶ୍ୱାସରେ ତାଙ୍କ ମୃତାପତ୍ନୀ ଜୀବିତା ହୋଇପାରିଥିଲେ । ରାଜା ବୈଷ୍ଣବ ଭକ୍ତ ଥିଲେ । ତନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କ ବୈଷ୍ଣବ ବେଶ ଦେଖି ସେମାନଙ୍କୁ ବୈଷ୍ଣବ ଭାବି ସମ୍ଭାର କରି ରାଜା

ସେମାନଙ୍କୁ ରାଜପୁରରେ ସ୍ଥାନ ଦେଲେ । ସେହି ବୈଷ୍ଣବବେଶୀ ଚୋରମାନେ ରାତିରେ ରାଣୀଙ୍କୁ ମାରି ତାଙ୍କର ଧନସଂପତ୍ତି ସବୁ ନେଇଗଲେ । ରାଜା କିନ୍ତୁ କହିଲେ, ‘ରାଣୀଙ୍କର କିଛି ଦୋଷଥିବାରୁ ବୈଷ୍ଣବମାନେ କୋପକରି ଏପରି କଲେ । ତେଣୁ ସେମାନେ କ୍ଷମା ନ କଲେ ରାଣୀ ମୁକ୍ତ ହେବେ ନାହିଁ ।’ ବୈଷ୍ଣବବେଶୀ ଚୋର ଧରାହୋଇ ଆସିଲେ । ରାଜା ଯୋତହସ୍ତ ହୋଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଜଣାଇଲେ, ରାଣୀ ନିଜଦୋଷରୁ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଦୋଷ କ୍ଷମାକରିବା ପାଇଁ ବୈଷ୍ଣବମାନେ ତାଙ୍କ ପଦଧୂଳି ରାଣୀଙ୍କ ଉପରେ ପକାଇଲେ, ତାଙ୍କ ଶବ ସଜାର ହେବ । ଛଦ୍ମବେଶୀ ବୈଷ୍ଣବମାନଙ୍କ ପଦଧୂଳି ପଡିବା ମାତ୍ରେ ରାଣୀ ଜୀବିତା ହୋଇ ଉଠିଲେ । ରାଜା ସେମାନଙ୍କୁ ଉପଭୋଜନ ସହିତ ସାକ୍ଷୀଙ୍କ ପ୍ରଣିପାତ କରି ରାଜପୁରରୁ ସମାନଙ୍କ ସହିତ ସସମ୍ମାନରେ ବୈଷ୍ଣବବେଶୀ ଚୋରମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ଗୃହକୁ ପଠାଇଲେ । ଏହାଦ୍ୱାରା ମୃତକୁ ଜୀବଦାନ ଦେବାର ଶକ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ଅଛି ବୋଲି ଭାବି ଚୋରମାନଙ୍କର ଅଭିମାନ ଆସିଲା । ଘରକୁ ଯାଇ ସେମାନେ ନିଜ ନିଜ ପତ୍ନୀମାନଙ୍କୁ ହତ୍ୟାକଲେ ଏବଂ ନିଜର ପଦଧୂଳି ମୃତା ପତ୍ନୀମାନଙ୍କ ଉପରେ ପକାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ଚୋରଙ୍କ ପତ୍ନୀମାନେ ଜୀବଦାନ ପାଇନଥିଲେ । ରାଜା ନିଜର ପୁଣ୍ୟଫଳ ଓ ଚୋରମାନେ ନିଜ ନିଜର ପାପର ଫଳ ଭୋଗ କରିଥିଲେ ।

ଭକ୍ତମାନେ ଏଥିପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କର ଆଦର୍ଶ । ଭକ୍ତି ଓ ବିଶ୍ୱାସରେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ନିଜ ଜନ ଭାବି ସେବା କଲେ ଗୁରୁଶକ୍ତି ଶିଷ୍ୟ ଭିତରେ ସଞ୍ଚରିତ ହୋଇଉଠେ । ଯେକୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଯଦି ଗୁରୁପଦରେ ଭକ୍ତି ରହିବ ତେବେ ସର୍ବାର୍ଥ ସିଦ୍ଧି ହେବ । ସର୍ବାର୍ଥ ସିଦ୍ଧି ମାନସରେ ଗୁରୁସେବା କଲେ କିଛି ସିଦ୍ଧି ହେବନାହିଁ । କାମନା ହିଁ ସମସ୍ତ ଅନିଷ୍ଟର ମୂଳ । ସେଥିପାଇଁ ଠାକୁରଙ୍କ ଇଚ୍ଛାକୁ ହିଁ ରୂପଦେବା ପାଇଁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ପ୍ରୟାସୀ ହେବା ଉଚିତ୍ । ମହାପୁରୁଷମାନେ ଯାହାସବୁ କର୍ମ କରନ୍ତି ତାହା ଇଥର୍ ବା ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ଆଜି ହୋଇଯାଏ । ସ୍ଥିର ହୋଇ ଚିନ୍ତାକଲେ ଧ୍ୟାନ ବଳରେ ତାହା ପୁଣି ଫୁଟିଉଠେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯାହା କରିଛନ୍ତି ତାହା ବାୟୁମଣ୍ଡଳରେ ଅଙ୍କିତ ହୋଇ ରହିଛି । ଏହା ଧ୍ୟାନ ବଳରେ ଦୃଶ୍ୟ ହୋଇପାରିବ । ଏଥିପାଇଁ ତଦ୍ଗତମାନସ ହୋଇ ଗାର୍ହସ୍ଥ୍ୟ ଧର୍ମ ପ୍ରତିପାଳନ କଲେ ଆମେ ତାଙ୍କର ମନୋମତ ହୋଇପାରିବା । ସେଥିପାଇଁ ଏତେ ବିଧିନିଷେଧ ଓ ଏତେ ନିୟମଶୃଙ୍ଖଳା ରକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ସେ କହି ଯାଇଛନ୍ତି ।

ପାତିବ୍ରତ୍ୟ ଧର୍ମ ପାଳନ କରି ପୂର୍ବକାଳର ଲଳନାମାନେ ବିପଦ ଆପଦରେ ନିଜର ସତୀତ୍ୱ ଅସ୍ପୃଶ୍ୟ ରଖି ପାରୁଥିଲେ । ଏହାର ଜ୍ୱଳନ୍ତ ଉଦାହରଣ ହେଉଛନ୍ତି ପୁଣ୍ୟଶ୍ଳୋକା ସତୀ ରାଣୀ ଚିନ୍ତା- ସେ ପ୍ରାଗ୍ଜ୍ୟୋତିଷେଶ୍ୱର ରାଜା ଶ୍ରୀବତ୍ସଙ୍କର ସହଧର୍ମିଣୀ ଥିଲେ । ଭାଗ୍ୟ ଦୋଷରୁ ରାଜ୍ୟ ହରାଇ ବନରେ ବାସ କରୁଥିଲେ । ସୌଦାଗର ସୁନାଲୋଭରେ ରାଜାଙ୍କୁ ବେପାର କରିବାର ମିଛ ପ୍ରଲୋଭନ ଦେଖାଇ ବୋଇତରେ ନେଇଗଲା ଓ ରାଜା ଶ୍ରୀବତ୍ସଙ୍କୁ ମଝି ଦରିଆରେ ବୋଇତରୁ ପାଣିକୁ ଠେଲିଦେଲା । ରାଣୀଙ୍କ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ଆକୃଷ୍ଟ ହୋଇ ତାଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲା । ରାଣୀ ତା’ର ମନ୍ଦ ଅଭିପ୍ରାୟ ବୁଝିପାରି ନିଜର ସତୀତ୍ୱ ରକ୍ଷା କରିବାପାଇଁ ନିଜକୁ ଗଳିତ କୁଷ୍ଠ ରୋଗାକ୍ରାନ୍ତା କରିଦେଲେ ଓ ପୁତ୍ର ଗନ୍ଧମୟ ଦେହ ଧାରଣ କରି ବୋଇତରେ ପଡି ରହିଲେ । ଦୈବ ବଳରେ ରାଜା ଉଦ୍ଧାର ପାଇ ନିଜର ନୂତନ ରାଣୀଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଚିନ୍ତାଙ୍କୁ ସୌଦାଗରଠାରୁ ଉଦ୍ଧାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ସୌଦାଗର ଦଣ୍ଡିତ ହୋଇଥିଲା । ଚିନ୍ତା ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଫେରିପାଇ ନିଜର ସ୍ୱରୂପ ଫେରାଇ ଆଣିଥିଲେ । ଏହା ହେଉଛି ଭାରତୀୟ ନାରୀର ଐତିହ୍ୟ । ସେ ସ୍ୱମହିମାରେ ମହିମାନ୍ୱିତା । ସେ ଦୁର୍ବଳା ନୁହେଁ, କ୍ଷମାମୟୀ ସର୍ବସହା ଧରିତ୍ରୀ । ସେ ପୁଣି ତ୍ରିପୁରସଂହାରିଣୀ ଭୀମା । ସେ ମାତୃରୂପିଣୀ, ସେ ଦେବୀସ୍ତୋତ୍ରର ମହାବାକ୍ୟ ‘ଯା ଦେବୀ ସର୍ବ ଭୂତେଷୁ’ ।

ଠାକୁର ଆମ ଭିତରେ ସେହି ଜନନୀତ୍ୱର ବିକାଶ ଆଶା କରିଛନ୍ତି । ଏଇ ପାଞ୍ଚତ୍ୟ, ସୁଦୂର ଆମେରିକାରେ ଆମେ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଯେପରି ଆମର ଆଦର୍ଶ ଓ ସଂସ୍କୃତି ଭୁଲିନଯାଉ । କଥାରେ ଅଛି- ‘ହାତୀ ବନସ୍ତରେ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ରାଜାଙ୍କର ।’ ସେପରି ଆମେ ଯେଉଁଠି ଥାଉ ନା କାହିଁକି ଆମେ ତାଙ୍କରି ନିଜ ଜନ । ଏତିକି ଅଭିମାନ ନେଇ ଆମକୁ ଏଇ ଚାକଚକ୍ୟମୟ, ଐଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟପୁର୍ଣ୍ଣ ଆମେରିକାରେ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରିବାକୁ ପଡିବ । ସବୁ ଭିତରେ ଆମେ ତାଙ୍କୁ ଅନୁଭବ କରି ଦିନ ଅତିବାହିତ କରିଗଲେ ଆମର କିଛି ଅସୁବିଧା ହେବନାହିଁ କିମ୍ବା ଆମେ ତାଙ୍କଠାରୁ ଦୂରେଇ ଯାଇପାରିବା ନାହିଁ । ସେ ବିଶ୍ୱଗୁରୁ - ତେଣୁ ବିଶ୍ୱର ପ୍ରତି କୋଣ ଅନୁକୋଣରେ ତାଙ୍କ ସତ୍ତା ଅନୁଭବ କରି ତାଙ୍କ ମହିମା ପ୍ରଚାରରେ ବ୍ରତୀ ରହି ନିଜ ଆଚରଣ ମାଧ୍ୟମରେ ତାଙ୍କୁ ବିଶ୍ୱ ପ୍ରସାରିତ କରିବା ଆମର ପରମ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହେବା ଉଚିତ୍ ।

ଆମ ସଂଘର ପୂର୍ବତନ ପରିଚାଳକ ମହୋଦୟ ଦୁର୍ଗାଚରଣ ଭାଇ ଥରେ ସଂଘରେ ବୁଝାଇଥିଲେ- ‘ରିପୁଗୁଡିକୁ ଯେ ବଶୀଭୂତ କରିପାରିଛି ଗୁରୁ ତା’କୁ ଧରା ଦେବେ । ବିଷୟକୁ ଜଞ୍ଜଳ ବୋଲି ଭାବନା ମନରୁ ଦୂର କରିବାକୁ ପଡିବ । ବିଷୟ ରୂପକ ଜଳ ଉପରେ ଆମର ସାଧନ ରୂପକ ତଙ୍ଗ ଚାଲିଛି । ବିଷୟ ନ ରହିଲେ ପାଣି ଶୁଖିଯିବ, ତଙ୍ଗ ଆଉ ଚାଲିବ ନାହିଁ । ଏ କୁଳ, ସେ କୁଳ କୁଆଡେ ନ ଯାଇ ତଳ ଚତାରେ ଲାଗିଯିବ । ତେଣୁ ଏ ବିଷୟ ଆମର ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ବୋଲି ଆମକୁ ଧାରଣା କରିବାକୁ ହେବ । ବିଷୟ ବିପଦ ଜଳ ଉପରେ ଆମ ତଙ୍ଗ ଚାଲିବ । ସେତେବେଳେ ଗୁରୁ ହେବେ କର୍ଣ୍ଣଧାର । ତାଙ୍କରି ଶ୍ରୀପାଦପଦ୍ମରେ ମନଧ୍ୟାନ ଦେଇ କୌଣସି ଆତଙ୍କୁ ଭ୍ରଷ୍ଟେପ ନ କରି

ଆମେ ଆମ ସାଧନ ରୂପକ ନୌକା ଉପରେ ବସି ରହିବୁ । ନୌକାରେ ପାଣି ପୂରାଇବୁ ନାହିଁ - ଅର୍ଥାତ୍ ବିଷୟଚିନ୍ତା ମନକୁ ଆଣିବୁ ନାହିଁ । ବିଷୟଚିନ୍ତାରେ ମନ ବୁଡାଇଲେ ନାଆ ବୁଡିଯିବ ।’

ଆମେ ସଂସାରକୁ ଆସିଛୁ ତାଙ୍କରି ଆଦେଶ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ । ତାଙ୍କରି କର୍ମ ସୁଚାରୁ ରୂପେ କରିଗଲେ ସେ ଖୁସି ହେବେ ଏବଂ ଶେଷରେ ଆମକୁ କୋଳକୁ ତୋଳି ନେବେ । ଏହି ଭାବନା ବଳବତ୍ତର କରି କର୍ତ୍ତବ୍ୟ କର୍ମ କରିଯିବା ବିଧେୟ । ଶେଷରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ରାତୁଳ, ଅତୁଳ ଚରଣରେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା, ଯେପରି ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାଙ୍କରି ସେବା ଓ ତାଙ୍କରି ନାମ ନେବା ଅବ୍ୟାହତ ରହୁ । ହେ ମହିମାମୟ ! ମୁଁ ତୁମକୁ ଖୋଜି ନ ଥିଲି । କିନ୍ତୁ କରୁଣା କରି ଏ ଦୀନାହୀନକୁ ତୁମ ଅଭୟ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ସ୍ଥାନ ଦେଇଛ । ଠାକୁର ! ଏତିକି ଅଳି, ସେ କରୁଣା କଣିକାରୁ ଯେପରି ବହୁତ ନ କର । ଜୀବନର ସଂଧ୍ୟା ପ୍ରାୟ ଆସନ୍ନ । ହେ ଜୀବନର ଧୂବତାରା ! ଜୀବନର ଅନ୍ତିମରେ ଯେପରି ବାଟବଣା ନ ହୁଏ ।

ବାଟ ମଣାଇବ ଦେଉଳକୁ ତୁମ ଅକ୍ଷରେ ଦୀପ ଧରି
ବନ୍ଧା ଦେବି ସବୁ ତୁମ ଶ୍ରୀପଦରେ ଏତିକି ମୋର ଗୁହାରି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତା
ବନଲତା ମହାନ୍ତି ମା’
ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ମହିଳା ସଂଘ

ତବ ପଦେ ପ୍ରଭୁ ଦିଅ ଶରଣ

ତବ ପଦେ ପ୍ରଭୁ ଦିଅ ଶରଣ ପତି ରହିଥିବି ପାଖେ ତୁମର	ଏହା ଛଡ଼ା କିଛି ଲୋଡେ ନା ମନ, ଛାଡିବି ନାହିଁ ମୁଁ ତୁମ ଚରଣ ।
ତନୁ ମନ ଦେଇ ପୂଜିବି ତୁମକୁ ନ ରହିବ କିଛି ଆଶା ଜୀବନେ ତବ ପଦେ ପ୍ରଭୁ ଦିଅ ଶରଣ	ସର୍ବସ୍ୱ ହରାଇ ପାଇବି ତୁମକୁ, ସାର୍ଥକ ହୋଇବ ମୋର ଜୀବନ । ଏହା ଛଡ଼ା କିଛି ଲୋଡେ ନା ମନ ॥
ନ ଧାଇଁ ଏ ମନ ଅନ୍ୟ ଦିଗରେ ତୁମ ପ୍ରେମମୟ ରୂପକୁ ବାହିଁ ତବ ପଦେ ପ୍ରଭୁ ଦିଅ ଶରଣ	ବାଜୁଥାଉ ମନ-ବୀଣା ତୁମରି ସ୍ୱରେ, ଗାଉଥିବି ତୁମ ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ । ଏହା ଛଡ଼ା କିଛି ଲୋଡେ ନା ମନ ॥
ବନ୍ୟା, ଝଡ଼, ଝାଞ୍ଜି, ଖରା, ବରଷା ନ ଲିଭୁ ମନୁ ତୁମ ପ୍ରୀତି ଦୀପାଳି ତବ ପଦେ ପ୍ରଭୁ ଦିଅ ଶରଣ	ଏ ମନେ ଥାଉ ତୁମ ଭରସା, ହଉ ଦୁଃଖ ରାତି ଅବା ସୁଖର ଦିନ । ଏହା ଛଡ଼ା କିଛି ଲୋଡେ ନା ମନ ॥
ତୁମ ଆଶିଷ ଥାଉ ମୋର ଶିର ପରେ ତୁମ ମୁଖ ମୋତେ ଦିଶୁ ଶୂନ୍ୟରେ ତବ ପଦେ ପ୍ରଭୁ ଦିଅ ଶରଣ	ନ ରହୁ କିଛି ଦ୍ୱେଷ ମନ ଭିତରେ, ବାଜୁଥାଉ କାନେ ତୁମ ମଧୁର ନାମ । ଏହା ଛଡ଼ା କିଛି ଲୋଡେ ନା ମନ ॥
ଯେବେ ହେବ ତୁମ କୃପା ପ୍ରଭୁ ହେ ! ଗାଇ ଗାଇ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ ତବ ପଦେ ପ୍ରଭୁ ଦିଅ ଶରଣ	ଟାଣି ନେବ ତୁମ ପାଖକୁ ମୋତେ, ବାହାରି ଯାଉ ଏ ଦେହୁ ମୋ ପ୍ରାଣ । ଏହା ଛଡ଼ା କିଛି ଲୋଡେ ନା ମନ ॥

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ସିମାଞ୍ଜଳ ସାହୁ
ବଲାଙ୍ଗିର ଟାଉନ୍ ସଂଘ

ରାଜା ପରୀକ୍ଷିତ

ଦ୍ଵାପର ଯୁଗରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ କୌଶଳରେ ପୃଥ୍ଵୀରୁ ଆସୁଥିବା ଶକ୍ତି ସମୂଳେ ବିନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥିଲା । ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ କ୍ଷତ୍ରିୟ ନିଧନ ହେଲା । ଯୁଧିଷ୍ଠିର ଧର୍ମରାଜ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପରେ ଅଭିମନ୍ୟୁଙ୍କ ପୁତ୍ର ପରୀକ୍ଷିତ ରାଜା ହେଲେ । ପରୀକ୍ଷିତ ରାଜା ହୋଇ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୁଶାସନ କଲେ । ସାମ୍ୟବାଦର ପ୍ରତୀକ - ଧବଳ ବର୍ଣ୍ଣ ବା ସତ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ରାଜା ପରୀକ୍ଷିତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନାମ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲୋପ କରିଦେଲେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କପଟୀ ବା ପରଦାରାସକ୍ତ ବୋଲି ତାଙ୍କର ଧାରଣା ରହିଥିଲା । ପରୀକ୍ଷିତଙ୍କ ଶାସନ ଏପରି ସତ୍ୟ, ଧର୍ମମୟ ହେଲା ଯେ ବହୁ ତାଙ୍କ ହଂସକୁ ଚିହ୍ନିପାରିଲେ ନାହିଁ, କାରଣ ତାଙ୍କ ହଂସ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ହଂସ ତୁଳନାରେ ଧଳା ଥିଲା । ଇନ୍ଦ୍ର ତାଙ୍କ ଐରାବତକୁ ଚିହ୍ନିପାରିଲେ ନାହିଁ । ପୃଥ୍ଵୀର ସବୁ ହାତୀ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଧଳା ହୋଇଗଲେ । ଶିବ ତାଙ୍କ କୈଳାସକୁ ଚିହ୍ନିପାରିଲେ ନାହିଁ, କାରଣ ସର୍ବତ୍ର ସତ୍ୟମୟ ବା ଧବଳ ହୋଇଗଲା । ତେଣୁ ସେମାନେ ବିଚାରକରି ପୃଥ୍ଵୀକୁ କଳିଙ୍କୁ ପଠାଇଲେ । ଗୋରୁ ଭଗବାନଙ୍କର ଶାନ୍ତ ମୂର୍ତ୍ତି, ପୁଣି ଖାଦ୍ୟଦାନକାରୀ ପାଳିନୀ ଶକ୍ତି । ବାହୁଣ ରକ୍ଷାକାରୀ ଶକ୍ତି । ପରୀକ୍ଷିତ ଗୋ-ବାହୁଣ ରକ୍ଷା କରୁଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ସୁଜଳା, ସୁପଳା ଥାଏ । ସମସ୍ତେ ଶାନ୍ତିରେ ବାସ କରୁଥାନ୍ତି । କଳି ବହୁକଷ୍ଟରେ ଗୋଟିଏ ସ୍ଥାନରେ ଦେଖିଲେ, ବଳଦ ଭଲ ଚାଲୁନାହିଁ ବୋଲି ଜଣେ ଲାକ ବଳଦକୁ ପିଚୁଛି । କଳି ସେଇଠାରେ ପଶିଲେ । ପରୀକ୍ଷିତ ତାଙ୍କୁ ଚିହ୍ନିପାରି ଧରିଲେ । କଳି ଅନେକ ଖୁସାମତ କରି ରାଜାଙ୍କ ଗୋତଧରି ବିନୟ ହୋଇ କହିଲେ, “ଚାରି ଯୁଗରୁ କଳି ଗୋଟିଏ ଯୁଗ, ସବୁ ଯୁଗ ତ ଭୋଗ ହେଲା, କଳିକୁ ତ ଚିକିଏ ସ୍ଥାନ ମିଳିବା କଥା ।” ତା’ପରେ ରାଜା କହିଲେ, “ସୁନା ବ୍ୟବସାୟୀ, ମଦ୍ୟ, ବେଶ୍ୟା ଓ କୁଆ ଏହି ଚାରିଟି ସ୍ଥାନରେ ତୁମେ ରୁହ । ଏହାଠାରୁ ଅଧିକ ସ୍ଥାନ ତୁମକୁ ଦିଆଯିବ ନାହିଁ ।”

ସତ୍ୟଯୁଗରେ ହଜାର ବର୍ଷରେ ସତ୍ୟଲାଭ ହୁଏ । କିନ୍ତୁ କଳିଯୁଗରେ ହଜାରେ ଦିନରେ ସେ ସତ୍ୟଲାଭ ହୋଇପାରେ । କାରଣ ସମସ୍ତେ ଅସତ୍ୟଗାମୀ, କେହି ଯଦି ସତ୍ୟଲାଭ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛାକରି ଚଳିଲା ତାହା ବଡ଼ ବୋଲି ଧରାଯାଏ । କଳି ପରୀକ୍ଷିତଙ୍କ ପାଇଁ ପୃଥ୍ଵୀରେ ଚିକିଏ ସ୍ଥାନ ପାଇଲା । କଳି ରାଜାଙ୍କ ବର ପାଇ ଦେଖିଲା ଯେ ରାଜାଙ୍କ ମୁକୁଟରେ ସୁନା ଅଛି । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କଳି ସେଠାରେ ରହିଗଲା । ଅର୍ଥାତ୍ ରାଜାଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିରେ କଳି ପଶିଗଲା । ଗୋ, ବାହୁଣ, ବୃକ୍ଷ, ରକ୍ଷି ଏହି ଚାରିଟି ଧର୍ମର ସ୍ଥାନ । ପରୀକ୍ଷିତଙ୍କ ବୁଦ୍ଧିରେ କଳି ପଶିବାରୁ ସେ ଭାବିଲେ ରକ୍ଷିମୁନି ସବୁ ଅକର୍ମା, କିଛି କାମ ନ କରି ଖାଲି ବସି ବସି ସମୟ ନଷ୍ଟ କରୁଛନ୍ତି । ଥରେ ରାଜା ପରୀକ୍ଷିତ ମୃଗୟା କରିବାକୁ ବନକୁ ଯାଇ ଜଣେ ରକ୍ଷିଙ୍କ ଆଶ୍ରମକୁ ଗଲେ । ସେଠାରେ ରକ୍ଷିଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ଦ୍ଵାର ଜରିଥିଲା, କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଉପଦ୍ରବର ଭୟ ନ ଥିବାରୁ ସେ କିଛି ଦୂରରେ ଖେଳୁଥିଲା । କେହି ଦ୍ଵାର ପାଖରେ ନ ଥିବାରୁ ରାଜା ଅନାୟାସରେ ଆଶ୍ରମରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ଓ ପାଣି ପିଇବାକୁ ମାଗିଲେ । ପାଣି ଦେବାକୁ କେହି ସେଠାରେ ନ ଥିଲେ, କାରଣ ରକ୍ଷି ଧ୍ୟାନମଗ୍ନ ଥିଲେ । ରକ୍ଷି ଆଶ୍ରମରେ କେହି ଅତିଥି ସେବା କରୁନାହାନ୍ତି ଭାବି ରାଜା ରାଗିଗଲେ । କିନ୍ତୁ ବହୁଷି ବୋଲି କିଛି କ୍ଷତି ନଘଟାଇ ତାଙ୍କ ବେକରେ ଗୋଟିଏ ମଲା ସାପ ପକାଇ ଚାଲି ଆସିଲେ । ପରେ ଦ୍ଵାରରକ୍ଷକ ରକ୍ଷି ଶୁଙ୍ଘ ଆସି ଦେଖିଲେ ଯେ ତାଙ୍କ ଗୁରୁଙ୍କ ଗଳାରେ ମଲା ସାପ ପଡ଼ିଛି । ଏ ଅପକର୍ମ ଦେଖି ସେ ତତ୍ତ୍ଵଶାତ୍ ଅଭିଶାପ ଦେଲେ, “ଯେ ଏ ମଲା ସାପ ମୋ ଗୁରୁଙ୍କ ଗଳାରେ ପକାଇଛି, ସାତ ଦିନ ଭିତରେ ତକ୍ଷକ ନାଗ ଦଂଶନରେ ତା’ର ପ୍ରାଣନାଶ ହେବ ।” ଏହା ଶୁଣି ମୁନିଙ୍କ ଧ୍ୟାନ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସେ ଶୁଙ୍ଘଙ୍କୁ “ଏପରି କାହିଁକି କଲ” ବୋଲି କହି ଚିରସ୍ଥର କଲେ । ଗୁରୁ ଧ୍ୟାନ ବଳରେ ଜାଣିଥିଲେ ଯେ କଳି ରାଜାଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କରିଥିବାରୁ ରାଜା ଏପରି ଅପକର୍ମ କରିଛନ୍ତି । ଆଉ ମଧ୍ୟ ରାଜା ଯେ କଳିକୁ ପୃଥ୍ଵୀରେ ସ୍ଥାନ ଦେଇଛନ୍ତି ତାହା ମଧ୍ୟ ଜାଣିଥିଲେ । ଗୁରୁ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ରାଜାଙ୍କୁ ଏ ସମସ୍ତ ବିଷୟ ଅବଗତ କରାଇବା ପାଇଁ ଶୁଙ୍ଘଙ୍କୁ ରାଜା ପରୀକ୍ଷିତଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ରାଜା ପୂର୍ବରୁ ତାହା ଜାଣି ପାରିଥିଲେ । କାରଣ ନିଜ ମୁଣ୍ଡରୁ ମୁକୁଟଟି କାଢି ରଖିଦେବା ପରେ ରାଜାଙ୍କର ଜ୍ଞାନୋଦୟ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ନିଜ ଅପକର୍ମ ପାଇଁ ପକ୍ଷତାପ କରୁଥିଲେ । ଶୁଙ୍ଘଙ୍କଠାରୁ ସର୍ପ ଦଂଶନ କଥା ଶୁଣି ରାଜା ମର୍ମାହତ ହୋଇ ଏଥିରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ଉପାୟ ପ୍ରାର୍ଥା ହୋଇଥିଲେ । ସାତ ଦିନ ଭିତରେ ଚେଷ୍ଟାକରି ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରିବା ଜଣେ ମନୁଷ୍ୟ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ବୋଲି ସେ ବିକଳ ହୋଇ ମୁନିଙ୍କୁ କହିଲେ, “ରକ୍ଷିବର, ଆପଣଙ୍କ ଅଭିଶାପ ତ ବିପଳ ହେବନାହିଁ । ଏ ଅଭିଶାପରୁ ମୁଁ କିପରି ମୁକ୍ତ ହେବି ତା’ର ଉପାୟ ବତାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।” ରକ୍ଷି ଶୁଙ୍ଘ କହିଲେ, “ତୁମେ ଗୁରୁ ବରଣ କରି ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କର, ଗୁରୁଙ୍କ କୃପାହେଲେ ତୁମେ ଏହି ଅଭିଶାପରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇ ପାରିବ ।”

ତଦନନ୍ତର ରାଜା ପରୀକ୍ଷିତ ତାଙ୍କ ପୁତ୍ର ଜନ୍ମେଜୟଙ୍କୁ ରାଜଗାଦିରେ ବସାଇ ଗୁରୁଙ୍କୁ ଧ୍ୟାନ କରିବା ପାଇଁ ବସିଲେ ଏବଂ କାତର ପ୍ରାଣରେ ଗୁରୁଙ୍କୁ ପାଇବା ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରାର୍ଥନାରେ ମହାତ୍ମା ଶୁକଦେବ ଆସିଲେ ଏବଂ ତାଙ୍କ ସହିତ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ରକ୍ଷିମୁନିମାନେ ମଧ୍ୟ ପରୀକ୍ଷିତଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଆସିଲେ । ପରୀକ୍ଷିତ ଶୁକଦେବଙ୍କୁ ଗୁରୁ ରୂପରେ ବରଣ କରି ମୋକ୍ଷପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ । ଶୁକମୁନି କହିଲେ, “ତୁମେ କାୟମନୋବାକ୍ୟରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କର । ସେ ଭବ-ସାଗରରୁ ତୁମକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବେ । ସେ ହିଁ

ଏକମାତ୍ର ତ୍ରାଣକର୍ତ୍ତା ।” ପରୀକ୍ଷିତ ତ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କପଟୀ, ପରଦାରାସକ୍ତ ବୋଲି ଭାବି ହେୟ ଜ୍ଞାନ କରିଥିଲେ, ତେଣୁ ସେ ଯେ ତ୍ରାଣକର୍ତ୍ତା ଏକଥା ଗୁରୁଙ୍କ ମୁଖରୁ ଶୁଣି ପ୍ରଶ୍ନକଲେ - “ଯା ନାମ ମୁକତି ପଶରା, ସେ କିଂପା କଲେ ପର ଦାରା ?” ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ଗୁରୁ ଶୁକଦେବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଯେ ଭଗବାନ୍ ଏକଥା ବିଶଦ ଭାବରେ ପରୀକ୍ଷିତଙ୍କୁ ବୁଝାଇ ଦେଇଥିଲେ ଏବଂ ତାହା ଭାଗବତ ହୋଇଛି । ଭଗବାନ୍ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଗଉଡ଼ ପିଲା ହୋଇଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ଗଉଡ଼ପିଲାଟାଏ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ନୁହେଁ । ସୃଷ୍ଟିକୁ ରକ୍ଷାକରିବା ପାଇଁ ଭଗବାନ୍ଙ୍କୁ ଯୁଗେ ଯୁଗେ ସୃଷ୍ଟିରେ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଯଦା ଯଦାହି ଧର୍ମସ୍ୟ ଗ୍ଳାନିର୍ଭବତି ଭାରତ
ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥାନମ୍ ଅଧର୍ମସ୍ୟ ତଦାମ୍ଭାନଂ ସୃଜାମ୍ୟହମ୍
ପରିତାଣାୟ ସାଧୁନାଂ ବିନାଶାୟ ଚ ଦୁଷ୍ଟତାମ୍
ଧର୍ମ ସଂସ୍ଥାପନାର୍ଥାୟ ସମ୍ଭବାମି ଯୁଗେ ଯୁଗେ ।

ଏହି ଥିଲେ କୃଷ୍ଣ ଅବତାର । ସେ ପୂର୍ବରୁ ତ୍ରେତୟା ଯୁଗରେ ରାମ ଅବତାର ହୋଇ ରାବଣ ନିଧନ କରିଥିଲେ । ରାମ ଅବତାରରେ ରକ୍ଷିମାନେ ଭଗବାନଙ୍କୁ ଯୋଗସାଧୁ ବର ମାରିଥିଲେ ଓ ଦ୍ଵାପର ଯୁଗରେ ରକ୍ଷିମାନେ ଗୋପୀ ହୋଇ ଭଗବାନଙ୍କ ସହିତ ନିତ୍ୟଲୀଳା କରି ସଂସାରର ନିତ୍ୟଲୀଳା ଅବଗତ ହୋଇଥିଲେ । ପରଦାରାର ଅର୍ଥହେଲା ପରମେଶ୍ଵରଙ୍କ ଦାରା, ତାଙ୍କର ନିତ୍ୟସଙ୍ଗ । ତେଣୁ ନିତ୍ୟ ରାସ ସେମାନେ ଭଗବାନଙ୍କ ସହିତ କରିଥିଲେ । ଏମାନେ କାଳୀପୂଜା ଦିନ କାତ୍ୟାୟନୀ ବ୍ରତ କରି କାର୍ତ୍ତିକ ପୂର୍ଣ୍ଣିମାରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସହିତ ରାସ କରିଥିଲେ । ବନ୍ଧୁହରଣର ଅର୍ଥ ମାୟା ଆବରଣ ଅପସାରଣ କରିବା । ଏମାନେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ନିତ୍ୟ ସଖୀ ପୁଣି ବନ୍ଧୁ ପିକ୍ଷି - ମାନେ ମାୟା ଆବରଣ ପିକ୍ଷି ସଂସାର କରିଥିଲେ ଓ ଅନ୍ତରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସହିତ ନିତ୍ୟ ଯୋଗଯୁକ୍ତ ଥିଲେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଏହି ଶିକ୍ଷା ଆମକୁ ଦେଇ କହିଛନ୍ତି, “ତୁମେମାନେ ମୋର ନିତ୍ୟ ସହଚର । ମାୟା ଆବରଣ ପିକ୍ଷି ତୁମେମାନେ ମୋ କାମ କରିବା ପାଇଁ ଏହି ସଂସାରକୁ ଆସିଅଛ । ଦେହାନ୍ତରେ ଏହି ମାୟା ଆବରଣ ଉନ୍ମୋଚନ କରି ମୋ ସହିତ ନିତ୍ୟଲୋକକୁ ଆସିବ ।” ତେଣୁ ଏହି ସ୍ଵରୂପ ଜ୍ଞାନ ନ ଭୁଲି ଆମକୁ ଅନାସକ୍ତ ଭାବରେ ଓ ନିର୍ଭୁଲ ଭାବରେ ସଂସାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ପରୀକ୍ଷିତ ମୁନି ଶୁକଦେବଙ୍କଠାରୁ ସାତଦିନ ଭଗବାନ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ବିଷୟ ଶୁଣି ମୋକ୍ଷପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ସର୍ପଦଂଶନରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ରାଜା ପରୀକ୍ଷିତ ସାତଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କାତର ଘରେ ଲୁଚି ରହି ଭଗବାନଙ୍କୁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରୁଥିଲେ । ସତ୍ୟଦିନ ତକ୍ଷକ ନାଗ ସେବାକାରୀ ମାଳିର ଫୁଲତାଲାରେ ଲୁଚି ରହିଥିଲା । ରାଜା ପରୀକ୍ଷିତ ଫୁଲତାଲାରୁ ଫୁଲ ନେଲା ସମୟରେ ତାଙ୍କୁ ଦଂଶନ କରିଥିଲା ।

ଅନ୍ତରର ଐଶ୍ଵର୍ଯ୍ୟଶକ୍ତି ହେଉଛନ୍ତି ତାରା - ଏହା ଗୁରୁଙ୍କ ସୁସ୍ଥଶକ୍ତି, ମାୟାଶକ୍ତି, ଆବରଣୀଶକ୍ତି । ଏଇ ହେଉଛନ୍ତି ମା’ ଜଗଜ୍ଜନନୀ । ତାଙ୍କୁ ପ୍ରସନ୍ନ କରିପାରିଲେ ଏହି କାଳିମା ଆବରଣ ଅପହରଣ କରି ଆମକୁ ସେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଇପାରିବେ । ମା’ ଠାକୁରାଣୀ ଠାକୁରଙ୍କୁ ବର ଦେଇଛନ୍ତି ବୋଲି ଆମର ସବୁ ବାଧାବିଘ୍ନ ଦୂର ହେଉଛି । ଅଭାବର ସଂସାରକୁ ଆସି ଆମେ ଭାବଜଗତର ଆନନ୍ଦ ଆସ୍ବାଦନ ଲାଭ କରି ପାରୁଛୁ । ଶକ୍ତିଲାଭ କରି ଠାକୁରଙ୍କ କାମ ନ କଲେ ଆତ୍ମରିକ ଭାବ ଆସିଯିବ ।

କାର୍ତ୍ତିକ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ଗୋପୀମାନେ ମିଳି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ସହ ନିତ୍ୟ ରାସ କରିଥିଲେ । ଅକ୍ତୁର ସହ ମଥୁରା ଯିବା ସମୟରେ ଯମୁନା ପାର ହେଲା ବେଳେ ବୈକୁଣ୍ଠର ବିଷ୍ଣୁ ତାଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ । ସେଥିପାଇଁ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଥିଲେ, “ବୃନ୍ଦାବନ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ପାଦମେକଂ ନ ଗଞ୍ଜାମି ।” ଏଣୁ ନିତ୍ୟ ଲୀଳା ସେ ବୃନ୍ଦାବନରେ ହିଁ କରିଥିଲେ ।

ଠାକୁର ହେଉଛନ୍ତି କଳିଯୁଗର ଯୁଗଗୁରୁ । ସେ ଯେ କେତେ ମହାନ ଆମେ ତାହା ଚିନ୍ତା କରିପାରିବା ନାହିଁ । ସେ ଯେ ଆମର ଗୁରୁ ତାହା ଆମର ଅତ୍ୟନ୍ତ ସୌଭାଗ୍ୟ । ତେଣୁ ତାଙ୍କର କର୍ମ ଓ ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତାରେ ଆମର ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ହେଉ, ଏତିକି ତାଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣ କମଳରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ।

ବିଶେଷ ଦୃଷ୍ଟବ୍ୟ-

ଯୁଧିଷ୍ଠିର ରାଜାହେବା ସମୟରେ କଳି ତାଙ୍କ ରାଜସଭାକୁ ଯାଇ ୩ଟି ପ୍ରଶ୍ନ କରିଥିଲେ । ରାଜସଭାର ପଣ୍ଡିତମାନେ କେହି ଏହାର ଉତ୍ତର ଦେଇ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଯୁଧିଷ୍ଠିର କହିଲେ ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେବି ।

- ୧) ପ୍ରଶ୍ନ- କେଉଁ ସମୟରେ ବାହୁରୀ ମାକୁ ପାଳିବ ?
ଉତ୍ତର- କଳିଯୁଗରେ ଲୋକମାନେ ଜନ୍ୟା ବିକ୍ରି କରି ସେହି ଧନରେ ନିଜର ପ୍ରତିପୋଷଣ କରିବେ ।
- ୨) ପ୍ରଶ୍ନ- କେବେ ବାତ କ୍ଷେତ ଖାଇବ ?

ଉତ୍ତର- କଳିଯୁଗରେ ଶାସକମାନେ ପ୍ରଜା ଶୋଷଣ କରି ବଞ୍ଚିବେ ।

୩) ପ୍ରଶ୍ନ- କେବେ ଏକ ପୋଖରୀ ପାଣିରେ ସାତ ପୋଖରୀ ପୁରିବ, କିନ୍ତୁ ପୋଖରୀ ଜଳରେ ପୋଖରୀ ପୁରିବ ନାହିଁ ।

ଉତ୍ତର- କଳିଯୁଗରେ ଗୋଟିଏ ବାପ ସାତଟି ପିଲାଙ୍କୁ ପାଳିବ, କିନ୍ତୁ ସାତଟି ପିଲା ମିଶି ଗୋଟିଏ ବାପକୁ ପୋଷି ପାରିବେ ନାହିଁ ।
କଳି ଯୁଗରେ ବୃଷ୍ଟି ହେଲେ ମଧ୍ୟ କେଉଁଠାରେ ବହୁବୃଷ୍ଟି ତ କେଉଁଠାରେ ଅନାବୃଷ୍ଟି ହେବ । ତେଣୁ କେଉଁଠାରେ ଜଳର ପ୍ଳାବନ ହୋଇ
ଫସଲ ନଷ୍ଟ ହେବ ତ କେଉଁଠାରେ ଜଳ ଅଭାବରେ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ପଡିବ ।

(ମନୋରମା ଦାସ ମା'ଙ୍କ ଟିପାଖାତାରୁ ଉଦ୍ଧୃତ)

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତ
ଶ୍ରୀମତୀ ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଏ ଜୀବନ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଜଗତର ଏକମାତ୍ର ସତ୍ୟ । ଦୃଶ୍ୟମାନ ଓ ଉପଲବ୍ଧ ସବୁକିଛି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆଧାର କରି ବର୍ତ୍ତମାନ । ଠାକୁର ଆନନ୍ଦମୟ । ତାଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ଏ ଜଗତ ଅତି ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟମୟ । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଠାକୁରଙ୍କ ସନ୍ତାନ । ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ଆମର ଏଠାରେ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ ଓ ଜୀବନଧାରଣ । କିଛି ମହତ୍ତ୍ୱ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେ ଆମକୁ ଏଠାକୁ ପ୍ରେରଣ କରିଛନ୍ତି । ସେ ଆମକୁ ଏକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟମୟ ଓ ମୂଲ୍ୟବାନ (ଅମୂଲ୍ୟ ସୁନ୍ଦର) ଜୀବନ ଦେଇଛନ୍ତି । ଶୁଦ୍ଧଚିତ୍ତ ନ ହେଲେ ଏହାକୁ ସବୁବେଳେ ହୃଦୟଙ୍ଗମ କରି ହୁଏ ନାହିଁ । ଚେତନାକୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱମୁଖୀ ନ କଲେ ନିଜ ଜୀବନର ଏହି ସତ୍ୟ ସଦା ସ୍ମରଣ ରହେ ନାହିଁ ।

ଆମେ ସବୁବେଳେ ମନର ଦାସ ହୋଇ ବଞ୍ଚୁ । ଆମର ଏ ମନ ଅତି ଚଞ୍ଚଳ, ଅତି ବିକ୍ଷିପ୍ତ । ଏକ ସମୟରେ ଅତି ଉନ୍ନତ ଚିନ୍ତାଧାରା ପୋଷଣ କରୁଥିବା ଏ ମନ ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତାହାକୁ ଭୁଲି ଯାଇଥାଏ । ଏହା ତାହାର ସ୍ୱଭାବ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଏହା ଆମର ପରିପାର୍ଶ୍ୱ ଦ୍ୱାରା ବହୁ ପରିମାଣରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଥାଏ । ଛୋଟବେଳୁ ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ପରିବେଶ ପରିପାର୍ଶ୍ୱ ମଧ୍ୟରେ ବଢି ଆସିଛୁ । ଏ ସମସ୍ତ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇ ମନର ଅନେକ ଭଲ ଓ ଖରାପ ସଂସ୍କାର ମଧ୍ୟ ଗଠିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ବିଭିନ୍ନ କଥା ନେଇ ବ୍ୟସ୍ତ ବିବତ ହେଉ । ଅନେକ ସମୟରେ ବୈଷୟିକ ପଦାର୍ଥମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଆକର୍ଷିତ ହେଉ । ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ନିଜକୁ ତୁଳନା କରୁ । ଏ ସବୁ ହେଉଛି ମନର କାର୍ଯ୍ୟ । ମନର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଜାଣତରେ ବା ଅଜାଣତରେ ଆମେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ହୋଇ ବଞ୍ଚୁ । ମନର ଏପରି ବିଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ଆମେ ନିଜର ପ୍ରକୃତ ସ୍ୱରୂପ ଭୁଲିଯାଉ; ଆମେ ଭୁଲିଯାଉ ଯେ ଆମେ ଠାକୁରଙ୍କ ସନ୍ତାନ ।

ଆମକୁ ଏ ମନର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ନ ହୋଇ ଏହାକୁ ନିଜ ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖିବାକୁ ହେବ । ଏହାକୁ ଠାକୁର ଦେଇଥିବା ଜୀବନ ବଞ୍ଚିବାରେ ନିୟୋଜିତ କରିବାକୁ ହେବ । ସକଳ କାମନା ଓ ବାସନାକୁ ଠାକୁରାଭିମୁଖୀ କରି ନିଷ୍କାମ କର୍ମର ସାଧନା କରିବାକୁ ହେବ; ତାଙ୍କ ଧ୍ୟାନ, ସ୍ମରଣ, ମନନ ଦ୍ୱାରା ନିଜ ଦେହ ଓ ମନକୁ ମାର୍ଜିତ ଶୁଚିଶୁଦ୍ଧ କରି କର୍ମଯୋଗୀ ହେବାକୁ ପଡିବ । ଠାକୁର ଯେପରି ଆଶା ପୋଷଣ କରିଛନ୍ତି, ଆମକୁ ସେହିପରି ବଞ୍ଚିବାକୁ ହେବ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଶ୍ୱାସ ଆମକୁ ତାଙ୍କ କଥା ମାନିବାର ପ୍ରେରଣା ଦେବ । ବ୍ରାହ୍ମମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଶଯ୍ୟାତ୍ୟାଗ, ତାଙ୍କ ଧ୍ୟାନ ଧାରଣା, ସେବା, ପୂଜା, ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ, ସଂପ୍ରସାଧନା ଇତ୍ୟାଦି ତାଙ୍କର ବହୁବିଧ ଆଦେଶ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଓ ଉପଦେଶ ଧୀରେ ଧୀରେ ଆମ ଦ୍ୱାରା ସଫଳତାର ପ୍ରକୃତ ରୂପ ଗ୍ରହଣ କରିବ । ସେ ସଦା ଆମ ପାଶେ ପାଶେ ଅଛନ୍ତି ଓ ଆମକୁ ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିତ ପଥରେ ଚାଲିବା ପାଇଁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଉପରେ ସବୁ ଭାର ଛାଡିଦେଇ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ଯୋଗ୍ୟ ପିତାର ଯୋଗ୍ୟ ସନ୍ତାନ ଭାବରେ ତାଙ୍କ ଜଗତହିତକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଆତ୍ମନିୟୋଗ କରିବାକୁ ହେବ । ସେ ଆମ ଦ୍ୱାରା ଯାହା କରାଇବା କଥା, ତାହା କରାଇନେବେ; ଆମକୁ କେବଳ ତାଙ୍କ ଇଚ୍ଛାକୁ ଆମ ଭିତରେ ଅବାଧରେ ଲୀଳାୟିତ ହେବାକୁ ଛାଡିଦେବା ଉଚିତ୍ । ଏହିପରି ହିଁ ତାଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ ଏ ଜୀବନର ପ୍ରକୃତ ମୂଲ୍ୟ ରକ୍ଷା ହେବ । ଜୀବନ ସାର୍ଥକ ଓ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯିବ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ସୁଦିପ ଖୁଣ୍ଟିଆ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

କି ଭାଷାରେ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇବି ମୋର

ଗତ ୨୦୦୮ ମସିହାରେ ଜୟପୁରରେ ହେବାକୁ ଥିବା ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ପ୍ରଥମ ଆୟୋଜନ ମିଟିଙ୍ଗ୍ ଜୟପୁରଠାରେ ହିଁ ହୋଇଥିଲା । ଏପ୍ରିଲ୍ ତା.୧୩-୪-୨୦୦୭ ରିଖ ପଣାସଂକ୍ରାନ୍ତି ଦିନ ମୁଁ ସେହି ମିଟିଙ୍ଗ୍‌ରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲି । ପ୍ରଥମ ପୂଜା ପରେ ବାଲ୍ୟପ୍ରସାଦ ସେବନ କରି କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ର ପରିଦର୍ଶନ କରିବା ପାଇଁ ଗଲେ । ମଞ୍ଜୁ ମା' ଓ ମୁଁ ସ୍ଥାନୀୟ ମା'ମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସିବା ସଂପର୍କରେ କିଛି ଆଲୋଚନା କରୁଥିଲୁ । ମୁଁ ଦାମନଯୋତି ମା'ମାନଙ୍କୁ କହିଲି ତୁମେମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ହିଲ୍‌ଟପ୍ ଉପରକୁ ନେବାପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କଲେ ଭଲ ଦୁଅନ୍ତା ନାହିଁ କି ? ସମସ୍ତେ ଅନୁକୁଳ ମତ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ସେତେବେଳେ ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସନ୍ତୋଷ ଭାଇ ସେହି ବାଟ ଦେଇ ଯାଉଥିଲେ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କହିଲି, “ଭାଇ ଆପଣ ମିଟିଙ୍ଗ୍‌ରେ ପକାନ୍ତୁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯେପରି ଦାମନଯୋତିର ହିଲ୍‌ଟପ୍ ଉପରକୁ ଯାଇ ସେହିଠାରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ଗ୍ରହଣ କରିବେ ।” ସେ କହିଲେ, “ଖୁବ୍ ଭଲ ହେବ । ଆପଣମାନେ ମହିଳା ସଂଘ ତରଫରୁ ହିଲ୍‌ଟପ୍ ଉପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରିବେ ବୋଲି ଗୋଟିଏ ଦରଖାସ୍ତ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଦିଅନ୍ତୁ । ସମସ୍ତେ ଲାଗି ପଡିଲେ ନିଷ୍ଠୁର ହୋଇଯିବ ।”

ମୁଁ ଦାମନଯୋତି ମା'ମାନଙ୍କୁ ମାଧ୍ୟମ କରି ଗୋଟିଏ ଦରଖାସ୍ତ ଲେଖିଲି । ଦାମନଯୋତି ଶାଖାସଂଘ ସଭାପତିଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଦରଖାସ୍ତ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ଗଲା ବୋଲି ଜାଣିଲି । କିନ୍ତୁ କେନ୍ଦ୍ରରେ ସେହି ଦରଖାସ୍ତଟି ମଞ୍ଜୁର ହେଲା ନାହିଁ । ମୋ ମନରେ ଗୋଟିଏ ଦୁଃଖ ରହିଗଲା ଏଥିପାଇଁ ଯେ, ପ୍ରକୃତିପ୍ରେମୀ ଠାକୁର ପାହାଡ-ପର୍ବତ ଘେରା ହିଲ୍‌ଟପ୍ ଉପରକୁ ଭକ୍ତ ପରିବେଷିତ ହୋଇଯାଇଥିଲେ ବହୁତ ଖୁସି ହୋଇଥାନ୍ତେ । ଏଇ ଆଶା କରିବାଟା କ'ଣ ମୋର ଅନୁଚିତ୍ ଥିଲା କି ? କାହିଁକି ତେବେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ତାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କଲେନାହିଁ ? ସାଧକ ଅବସ୍ଥାରେ ମସୌରୀ ବଢିନାରାୟଣ ପଥରେ ସେ ଗୌରୀମା'ଙ୍କ ଆଶ୍ରମକୁ ୨ ଥର ଯାଇଛନ୍ତି । ଯୋଗୀଗୁରୁ ଖୋଜୁଥିବା ବେଳେ କୋଟା ରାଜ୍ୟର ପାହାଡ ପର୍ବତ ଘେରା ଅଞ୍ଚଳରେ ପଥହରା ହୋଇ କ୍ଷୁଧାତୃଷ୍ଣାରେ କାତର ହେଉଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ଯୋଗିନୀଙ୍କ ସହାୟତା ଲାଭ କରିଥିଲେ । ପୁଣି ପର୍ଶୁରାମ ତୀର୍ଥରେ ତାଙ୍କ ଶରୀର ଅସୁସ୍ଥ ଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ସଙ୍ଗମାନେ ତାଙ୍କୁ ଛାଡି ଲୁଚି ଚାଲିଗଲା ପରେ ପାହାଡିଆ ଆଦିବାସୀମାନଙ୍କ ସହାୟତାରେ କିଛିଦିନ ସେମାନଙ୍କ ବସ୍ତିରେ କାଳଯାପନ କରିଥିଲେ । ପାହାଡ-ପର୍ବତରେ ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟ ଦର୍ଶନ କରି, ସେହି ସମୟରେ ଦିନେ ବୁଲୁବୁଲୁ ପଥହରା ହୋଇ ବୃଷକୋଟରରେ ରାତିଯାପନ କରୁଥିବାବେଳେ ଯୋଗୀଗୁରୁ ସୁମେରୁଦାସଙ୍କ ସାକ୍ଷାତ ଲାଭ କରିଥିଲେ ଓ ସେହି ପାହାଡ ଗୁମ୍ଫାରେ ୩ ମାସ ରହି ଯୋଗଶିକ୍ଷା ମଧ୍ୟ କରିଥିଲେ । ନିର୍ବିକଳ ସମାଧିରେ ସିନ୍ଧ ହୋଇ ମଧ୍ୟ କାଶୀରେ ମା'ଅନୁପୂର୍ଣ୍ଣାଙ୍କ ପ୍ରେରଣାରେ ଅପୂର୍ଣ୍ଣବୋଧ ଜାଗରଣ ହେବାରୁ ପୁଣି ଥରେ ଗୌରୀମା'ଙ୍କ ଆଶ୍ରମକୁ ଭାବଶିକ୍ଷା କରିବା ମାନସରେ ଯାଇଥିଲେ । ସେହି ନିବିଡ ବନଭୂମି ଅନ୍ତରାଳରେ ଗୌରୀମା' ଆପଣାର ଯୋଗବିଭୂତି ବଳରେ ଯେଉଁ ଆଖ୍ୟାସ ରମ୍ୟ ମନ୍ଦିର ସୃଷ୍ଟି କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ସେହି ମନ୍ଦିରରେ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରିଥିଲେ ସମସ୍ତେ ତାହା ଅବଗତ ଅଛନ୍ତି । ପୁଣି ଗାରୋହିଲ୍ ଯୋଗାଶ୍ରମରେ ବାଉଁଶ ମଞ୍ଚା ଉପରେ ମହାଭାବମୟୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ ଯେଉଁ ଲୀଳା କରିଥିଲେ, ତାହା ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ଲୀଳାବିଳାସ ଥିଲା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନରେ । ମୁଁ ଚାହିଁଥିଲି ସେହିପରି ଏକ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶରେ ସଙ୍ଗ, ସେବକ, ପାର୍ଶ୍ୱଦମାନଙ୍କ ଗହଣରେ ଲୀଳାମୟ କିଛି ଲୀଳା କରିଥାନ୍ତେ । ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନେ ଧନ୍ୟ ଦୁଅନ୍ତେ ଓ ସେ ସ୍ଥାନ ମଧ୍ୟ ଧନ୍ୟ ହୋଇଯାନ୍ତା, ନିତ୍ୟଲୋକର ନିତ୍ୟପୁରୁଷଙ୍କର ପୁତ୍ର ପଦଧୂଳି ବକ୍ଷରେ ଧାରଣ କରି ।

ମୁଁ ଅଧମ ଆଶ୍ରିତାଟିଏ କିପରି ବା ଅନୁମାନ କରି ପାରିଥାନ୍ତି, ଲୀଳାମୟ ଭିତରେ ଭିତରେ ଏତେ ଲୀଳାର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ଓ ସଙ୍ଗ, ସେବକ, ପାର୍ଶ୍ୱଦମାନଙ୍କୁ କରାଇଛନ୍ତି ବୋଲି । ଗତବର୍ଷ ଆମେରିକା ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଯେହେତୁ ସନ୍ତୋଷ ମହାନ୍ତି ଭାଇ ଯୋଗଦେଇ ଏଠିକାର ମନୋରମ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ ମଧ୍ୟରେ ଭକ୍ତ ଭଗବାନଙ୍କ ଲୀଳାବିଳାସ ସ୍ୱଚକ୍ଷୁରେ ଦର୍ଶନ କରି ଯାଇଥିଲେ, ସେ ନିଷ୍ଠୁର ଦାମନଯୋତି ହିଲ୍‌ଟପ୍ କଥା ମନରୁ ପାସୋରି ଦେବାଟା ସ୍ୱାଭାବିକ । କାରଣ ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତଙ୍କ ଗହଣରେ ୨ ଘଣ୍ଟା କଟାଇବା ଆଉ ହିଲ୍‌ଟପ୍‌ଠାରୁ ସହସ୍ର ଗୁଣେ ଅଧିକ ଗୋଟିଏ ମନୋଜ୍ଞ ପରିବେଶରେ ୧ ସପ୍ତାହ ଅବସ୍ଥାନ କରି ସଙ୍ଗ, ସେବକ, ପାର୍ଶ୍ୱଦ, ଆଶ୍ରିତ, କର୍ମୀ, ସାଧାରଣ ଦର୍ଶକମାନଙ୍କ ଗହଣରେ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଭଳି ତାଙ୍କ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ଅନୁଷ୍ଠାନଟିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଇବା କ'ଣ ଏକା କଥା ? ଆଖିରେ ନ ଦେଖିଲେ କେହି କେବେ ହେଲେ ଯେତେ ବୁଝାଇଲେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକୃତ ଦୃଶ୍ୟଟା ଅନୁଭବ କରାଇ ପାରିବନାହିଁ । ମୋର ମନେ ହେଲା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଜେ ହିଁ ଏ ଜାଗାଟି ନିରୂପଣ କରି ଏଠାରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣା ଦେଇଛନ୍ତି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ କରାଇବା ପାଇଁ । ବନଗିରି ପରିବେଷିତ ନିଭୂତକୁଞ୍ଜ କୁଟୀରରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଗତ ୩ ବର୍ଷ ଧରି ଏହିଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଆସୁଅଛି ଜାଣି ଏଠାକାର ଏକନିଷ୍ଠ ଭକ୍ତ, ସେବକ, କର୍ମୀ ମା' ଓ ଭାଇମାନଙ୍କୁ ମୋର ଅନ୍ତରର ଅନ୍ତରତମ ପ୍ରଦେଶରୁ ବାହାରୁଥିବା କୃତଜ୍ଞତା ଓ ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ଦୟାମୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ନିବେଦନ କରି କିଛି ଅନ୍ତରରେ ଲୁଚି ରହିଥିବା ଭାବକୁ ଖୋଲି ଦେବାପାଇଁ ପ୍ରେରଣା ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କରୁଛି । ଯଦି ଏଥିରେ ମୋର ଗର୍ବ

ଅଭିମାନ ପ୍ରକାଶ ପାଉଥିବାର ଭକ୍ତ କିମ୍ବା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଅନୁଭବ କରିବେ, ତେବେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ସହଜ ଭାବରେ ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି ଏ ଗର୍ବ ଅଭିମାନ ସେଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନେଇ ତ ? ସମସ୍ତେ ମୋତେ ସଦୟ ହୃଦୟରେ ନିଷ୍ଠା ସମା କରିଦେବେ ବୋଲି ଦୃଢ଼ ଆଶା ଓ ବିଶ୍ୱାସ ମନରେ ପୋଷଣ କରି ମନକଥା ଖୋଲି ଜଣାଉଛି ।

ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ୧୯୯୭ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରେରଣା ଅନାଥ ଭାଇଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ପାଇ ପୁଣି ହୃଦୟରେ ଅନେକ ଆଶା ପୋଷଣ କରି ଏଠାକୁ ଆସିଥିଲି ଓ ଭାବିଥିଲି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ମହାନ ଜଗତହିତକର କର୍ମଯଜ୍ଞରେ ମୁଁ ଖଣ୍ଡିତ ସମିଧ ମାତ୍ର ହୋଇ ପାରିଲେ ଆପଣାକୁ କୃତକୃତ୍ୟ ମନେ କରିବି, ମାତ୍ର ମୋ ଆଶା ଆଶାରେ ମିଳାଇ ଯାଉଥିବା ସମୟରେ ଜ୍ଞାନଭାଇ ମୋତେ ତାଙ୍କ ‘ମିନିଆପଲିସ୍’ ଘରକୁ ଡାକିଲେ । ୧୯୯୮ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ୫ ତାରିଖ ରବିବାର ରାମନବମୀ ତିଥିରେ ଆମେ ୩ ଜଣ ପରିଚୟ ପତ୍ର ଧାରୀ ସଂଘସେବୀ ତାଙ୍କ ଘରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା କରିଥିଲୁ, ଖାଲି ବିଶୁଦ୍ଧକୁ ବସାଇ । କାରଣ ପାଦାସନ ନ ଥିଲା । ମୁଁ ସେତେବେଳେ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଆକୃଳ ହୃଦୟରେ ଜଣାଇଥିଲି, “ତୁମ ପାଦ ତ ବ୍ରହ୍ମା, ବିଷ୍ଣୁ ଓ ଶିବଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଗୋଚର ନୁହେଁ, ଆମେ ଛାର ଦେଖିବୁ କିପରି ? ତଥାପି ମୋ ନୟନର ସମସ୍ତ ଅଶ୍ରୁ ଢାଳି ତୁମର ଅଦୃଶ୍ୟ ପାଦ ଧୋଇଦେଇଛି । ମନର ଭାବ-କୁସୁମରେ ମାଳାଟିଏ ଗୁଛି ତୁମ ଗଳାରେ ପିନ୍ଧାଇ ଦେଇଛି । ମୋ ଅନ୍ତରର ଶକ୍ତାକୁ ନୈବେଦ୍ୟ ରୂପେ ବାଢି ଦେଇଛି । ହେ ଅନ୍ତର୍ଯ୍ୟାମୀ ଭାବଗ୍ରାହୀ ଠାକୁର, ତୁମେ ସଦୟ ମାନସରେ ଆମର ଏ ପୂଜା ଗ୍ରହଣ କର । ତିନି ଜଣ ହେଲେ ସଂଘ ହୁଏ ବୋଲି ତୁମେ କହିଛ । ଆଜି ଆମେ ୩ ଜଣ ଏକ ମନ ଏକପ୍ରାଣ ହୋଇ ତୁମକୁ ଆବାହନ କରୁଛୁ, ଏ ପୂଜା ଯେପରି ବନ୍ଦ ନ ହେବ ସେହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ତୁମେ କରିବ । ମୁଁ ଯେ ଆମେରିକା ଦେଖିବା ପାଇଁ ଆସିନାହିଁ, କେହି ନ ଜାଣିଲେ ତୁମେ ତ ଜାଣିଛ ଠାକୁର । ମୁଁ ଆସିଛି ଆମେରିକାରେ ତୁମକୁ ଦେଖିବା ପାଇଁ । ତୁମେ ତ ବିଶ୍ୱଗୁରୁ, ଏ ବିଶ୍ୱରୁ କ’ଣ ଆମେରିକା ବାଦ ଯିବ କି ? କେବେ ନୁହେଁ ।”

ସେହିଦିନ ଉପରବେଳା ମୁଁ ମୋ ଝିଅ ଘର କାନସାସକୁ ଫେରି ଆସିଥିଲି । ମୁଁ ଝିଅ ଘରେ ଗୋଟିଏ ପ୍ରାକ୍ଷିକ୍ ଚେୟାରରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆସନ କରି ପୂଜାକରେ, ପାଦୁକା ମୁଁ ସାଙ୍ଗରେ ଆଣିଥିଲି । ଚରଣୋଦକ ପ୍ରସାଦ ନେଇ ବୁଲିବା ବାହାନରେ ବୃଷ ଗୁଳୁ ପକ୍ଷୀମାନଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରିଦେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ମହାନାମା ଶୁଣାଇ କହେ, “ତୁମେମାନେ ଭକ୍ତ ହୋଇ ରୂପ ପରିଗ୍ରହ କରି ବିଶ୍ୱଗୁରୁଙ୍କୁ ଆବାହନ କର । ସେ ଆସିବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲେଣି ।” ମୁଁ ସବୁଦିନ ଯେଉଁଠାକୁ ଯାଉଥିଲି ମୋ ସାମ୍ନାରେ ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କ ଗୀର୍ଜାର ପଛପାଖ କାନ୍ଥ । ସେଇ କାନ୍ଥରେ ୩ଟି କସ୍ ଚିହ୍ନ ଛୋଟରୁ ବଡ଼ କ୍ରମରେ । ଯୀଶୁଙ୍କୁ ଜଣାଇଲି, “ହେ ପରମ ପ୍ରେମମୟ ! ତୁମେ ତ ବନ୍ଧ ଜୀବକୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ଅବତୀର୍ଣ୍ଣ ହୋଇ କେତେ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟକୁ ନିଜ ଶରୀରରେ ବରଣ କରିଅଛ । ମୁଁ ଆଜି ତୁମକୁ ଅନ୍ତରର ପ୍ରାର୍ଥନା ନିବେଦନ କରୁଛି ତୁମେ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱଗୁରୁଙ୍କୁ ଆବାହନ କରିବା ପାଇଁ ତୁମ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ହୃଦୟରେ ପ୍ରେରଣା ରୂପେ ଫୁଟିଉଠ ।”

ସେତେବେଳେ ଶୀତଦିନ ଥିଲା । ପଡିଆଗୁଡିକରେ ବରଫ ପଡି ଗୋଟିଏ ଧଳା ଚଦର ବିଛାହୋଇଥିବାର ଭ୍ରମ ସୃଷ୍ଟି କରୁଥିଲା । ମୋ ମାନସ-ନେତ୍ରରେ ସେତେବେଳେ ଭାସିଉଠେ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ପଡିଆର ଦୃଶ୍ୟ । ଭକ୍ତଭଗବାନଙ୍କ ଆନନ୍ଦମୟ ଲୀଳାବିଳାସ । ସେଇ ୨ ମାସ ମୁଁ ଯୁଆତେ ଯାଇଛି ମହାନାମ “ଜୟଗୁରୁ” ମନ୍ତ୍ରକୁ ବୁଣି ବୁଣି ଯାଇଛି । ନାମ ନାମୀ ଅଭେଦ । ଭକ୍ତିକୁ ମାଧ୍ୟମ କରି ଭକ୍ତ ଭଗବାନ ମଧ୍ୟ ଅଭେଦ । ତେବେ ଏଠାରେ ପ୍ରଭୁ ନିଷ୍ଠିତଭାବେ ଅଛନ୍ତି, କେବଳ ପ୍ରକଟ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି । ତାଙ୍କୁ ଆବାହନ କଲେ ନିଷ୍ଠା ପ୍ରକଟ ହେବେ । ପ୍ରକଟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ । ଯାହା ସ୍ୱପ୍ନରେ ଥିଲା ତାହା ଆଜି ସତ ହୋଇଛି । ୧୦ ବର୍ଷ ତଳର ସଂକଳ୍ପ ଆଜି ସେ ଫଳବତୀ କରାଉଛନ୍ତି, ଏଠାରେ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ମାଧ୍ୟମରେ ।

ଗତ ୨୦୦୮ ବର୍ଷରେ ମୋର ଆମେରିକା ଆସିବାର କୌଣସି ବୈଷୟିକ କାରଣ ନ ଥିଲା । ପ୍ରତିଥର ମୁଁ କେବଳ ବୈଷୟିକ କାରଣକୁ ମାଧ୍ୟମ କରି ଆମେରିକା ଆସିଛି । ମୋ ମନରେ ଆମେରିକା ଦେଖିବାର ଲୋଭ ନ ଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ ଝିଅ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲା ମୁଁ ମନା କରିଦେଇଥିଲି । ଅନାଥଭାଇ ଏ କଥା ଶୁଣି ଖୁବ୍ ରାଗିଲେ । କହିଲେ ଆମର ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ସେଠାରେ ଏକତିତ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର କିଛି ସେବାରେ ଲଗାଇଥାନ୍ତ, କାହିଁକି ମନା କଲ । ଏହା ବୋଧେ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପ୍ରେରଣା ଥିଲା । ମୁଁ ପୁଣି ଝିଅକୁ କହିଲି, “ମୁଁ ଆସିବି ତୁମ ପାଖକୁ” ଓ ଆସିଲି ମଧ୍ୟ । ସେଇ ପରଠାରୁ ଯେତେବେଳେ ଝିଅ ଓ ମିରୁ (ଜୋଇଁ) ମୋତେ ଡାକନ୍ତି ମୁଁ ଆଉ କେବେ ମନା କରି ନାହିଁ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଦିଏ, ତୁମର କିଛି କାମରେ ଲାଗିବି ଯଦି ନିଅ । କାମରେ ପ୍ରତିଥର ଲଗାଇଛନ୍ତି ମଧ୍ୟ । ୨୦୦୨ରେ ପ୍ରଥମ ସମ୍ମିଳନୀ ମିନିଆପଲିସ୍‌କୁ ସେ ନେଇଥିଲେ ଓ ୨୦୦୪ରେ ତୃତୀୟ ସମ୍ମିଳନୀ ସାର୍ନୋଟ୍‌କୁ ନେଇଥିଲେ । ୨୦୦୯ରେ ଯେହେତୁ ମୋର ସମ୍ମିଳନୀ ଯିବାର ନ ଥିଲା, ମୋତେ ଦେବେନ୍ଦ୍ରଭାଇଙ୍କ ମାଧ୍ୟମରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପ୍ରେରଣା ଦେଲେ, “ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବେନି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସଂଗୀତ ଲେଖାରେ ମନ ଲଗାଇବେ ।” ମନ ଲଗାଇଥିଲି ମଧ୍ୟ । ଏଥର ଝିଅ ଓ ମିରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଯାଇଥିଲେ, ଯେହେତୁ ମୋର ଆସିବାର କୌଣସି କାରଣ ନ ଥିଲା ସଂସାର ଦିଗରୁ । ପୁଣି ପ୍ରସ୍ତାବ ଆସିବାରୁ ପ୍ରଭୁଙ୍କୁ ଜଣାଇଲି ମନର ଗୋପନ କଥା, ତୁମର କିଛି ସେବାରେ ଲାଗିବି ଯଦି ନିଅ । ଏଥର ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ମହିଳା ସଂଘର ଉପସଭାନେତ୍ରୀ ବିଷ୍ଣୁପ୍ରିୟା ମା’ କହିଲେ, “ମା’ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟ ଯାହା ମନକୁ ଆସିବ ଲେଖିଯିବ । ସମୟ ନଷ୍ଟ କରିବେନି ।” ତାଙ୍କ ଭିତର ଦେଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର

ପ୍ରେରଣା ବହନ କରି ଏଠାକୁ ଆସିଲି । ସମୟକୁ ପ୍ରଭୁଙ୍କ କାମରେ ଲଗାଉଛି ମଧ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ସମ୍ମିଳନୀ ଦର୍ଶନର ଆଶା ମନରେ ନ ଥିଲା । କାରଣ ଝିଅ ଓ ମିଟୁ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀର ଆନନ୍ଦକୁ ଅନୁଭବ କରିନାହାନ୍ତି । ଯଦି କରିଥାନ୍ତେ, ମୁଁ ନଥିଲାବେଳେ ମଧ୍ୟ ସମ୍ମିଳନୀକୁ ଯାଉଥାନ୍ତେ । ମୋତେ ଲାଗେ, ମୋତେ ଖୁସି କରିବାକୁ ସେମାନେ ମୋତେ ନେଇ ସମ୍ମିଳନୀ ଯାଉଛନ୍ତି, ଏହା ବି ଗୋଟିଏ ସେବା । ମୋତେ କିନ୍ତୁ ମାତି ପଡିଲା ପରି ଲାଗେ, ତାଙ୍କ ମନ ଯେହେତୁ ପୁରାପୁରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଡକୁ ଭଳି ପାରିନାହିଁ । ପୁଣି ଝିଅ ଘର, କାନସାସରୁ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ର ବହୁତ ଦୂର - ପ୍ରାୟ ୧୫୦୦ କିଲୋମିଟର, ୧୭-୧୮ ଘଣ୍ଟା ଡ୍ରାଇଭିଂ । ତଥାପି ଏଥର ଝିଅ ଓ ମିଟୁ ମୋତେ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ନେଇ ସମ୍ମିଳନୀ ଆସିଲେ ।

ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଆସି ମୁଁ ଅନୁଭବ କଲି ୨ଟି କାରଣ ନେଇ ମୋତେ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅଣାଯାଇଛି ଝିଅ ମିଟୁକୁ ପ୍ରେରଣା ଦେଇ । ପ୍ରଥମ କାରଣ ହେଲା ମୁଁ ଯେ ଦାମନଯୋଡି ହିଲ୍‌ଟପ୍ ଉପରକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯାଇପାରିଲେନି ବୋଲି ମନ ଦୁଃଖ କରିଥିଲି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମୋତେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବେ ଦେଖାଇ ଦେବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲେ ଆମେରିକାର ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ର ଦାମନଯୋଡିର ହିଲ୍‌ଟପ୍‌ଠାରୁ ବହୁ ଗୁଣରେ ଅଧିକ ହୃଦୟଗ୍ରାହୀ ପ୍ରାକୃତିକ ଦୃଶ୍ୟରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ଓ ସେହିଠାରେ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ଗହଣରେ କିଛିଦିନ କଟାଇ ସେ ଅପାର ଆନନ୍ଦ ଲୀଳା ଆସ୍ବାଦନ କରୁଛନ୍ତି ଓ କରାଉଛନ୍ତି ମଧ୍ୟ । ମୋତେ ତ ଅନୁଭବ ହେଲା ଏହା ମସୌରୀର ନିଭୂତ କୁଞ୍ଜ କୁଟୀର; ଯେଉଁଠାରେ ମହାଭାବମୟୀ ଗୌରୀ ମା' ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭବ୍ୟ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା ଜଣାଇଥିଲେ । ଦ୍ଵିତୀୟ କାରଣ ହେଲା, ୧୯୯୭-୯୮ରେ ମୁଁ ପ୍ରଭୁ ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କୁ ଯେଉଁ ପ୍ରାର୍ଥନା ଜଣାଇଥିଲି ଯେ ବିଶ୍ଵରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆମେ ସମସ୍ତେ ମିଶି ଆବାହନ କରିବା, ସେ ଏହି ଆମେରିକା ମାଟିରେ ସ୍ଵପ୍ନରୂପରେ ଆସି ବିରାଜମାନ କରନ୍ତୁ ବୋଲି । ପ୍ରଭୁ ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟ ମଧ୍ୟ ମୋର ପ୍ରାର୍ଥନା ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ବିଶ୍ଵାସରେ ମୋତେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ କରାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ମଧ୍ୟ ହାତ ଅଛି ମୋର ସମ୍ମିଳନୀ ଯୋଗଦେବା କାରଣରେ । କାହିଁକି ନା ଯେଉଁ ଜାଗାଟିରେ ଗତ ୩ ବର୍ଷ ଧରି ସମ୍ମିଳନୀ ହୋଇ ଆସୁଛି ସେଇଟା ଖ୍ରୀଷ୍ଟଧର୍ମୀ ଭାଇମାନଙ୍କର ପୂଜା ଉପାସନା ପୀଠ, ଆମ ଭକ୍ତମାନଙ୍କଠାରୁ ମୁଁ ଏକଥା ଶୁଣିଲି । ସେହି ଉପାସନା ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ କେତେଗୁଡିଏ ଘର ମଧ୍ୟ ସେଠାରେ ନିର୍ମିତ ହୋଇଛି । ଭକ୍ତମାନେ ଆସି କିଛିଦିନ ସେଠାରେ ରହିବେ ଓ କେବଳ ଧର୍ମତତ୍ତ୍ଵର ଆଲୋଚନା, ଉପାସନା ଆଦି କରିବେ । ପୁଣି ନିଜ ନିଜ ଘରସଂସାରକୁ ଫେରିଯିବେ ।

ଶୀତଦିନେ ସେହି ଜାଗାରେ କେହି ରହନ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି ଶୁଣିଲି । ଯେଉଁଠାରେ ଆମର ସମ୍ମିଳନୀ ହେଉଥିଲା ସେଠାରେ କେତୋଟି ଆଲମିରାରେ ସେମାନଙ୍କ ଧର୍ମଗ୍ରନ୍ଥ ମଧ୍ୟ ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇ ରହିଥିବାର ମୁଁ ଦେଖିଲି । ଆମେ ଯେଉଁ ଘରଟି ଭଡା ସ୍ଵତ୍ଵରେ ପାଇଥିଲୁ ସେଠାରେ ଯୀଶୁଖ୍ରୀଷ୍ଟଙ୍କର ୨ଟି ବିଭିନ୍ନ ଭଙ୍ଗୀର ବିଗ୍ରହ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । ଗୋଟିଏ କାନ୍ଥରେ ଇଂରାଜିରେ ଲେଖାଥିଲା ପ୍ରେମ, ବିଶ୍ଵାସ, ଆଶା । ପୁରା ଗୋଟିଏ କାନ୍ଥ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଥିଲା ଏହି ଲେଖାରେ । ଯୀଶୁଙ୍କର ବିଗ୍ରହକୁ ମୁଁ କିଛି ସମୟ ନିରୀକ୍ଷଣ କରି ମୋର ଅନୁଭବ ହେଲା - ସାର୍ବଭୌମ ଗୁରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ସରସ୍ଵତୀଦେବ ଦେଶ-ଜାତି-ଧର୍ମର ସୀମା ଚାପି ଆଜି ଏକ ଖ୍ରୀଷ୍ଟିୟାନବହୁଳ ଦେଶ ସୁଦୂର ଆମେରିକାରେ ମଧ୍ୟ ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି, ତାହା ପୁଣି ଏକ ଗୀର୍ଜାଘରେ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ! । କେବଳ ଆଶା, ବିଶ୍ଵାସ ଓ ପ୍ରେମ ଦ୍ଵାରା ଏହା ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିଛି । ଆମେରିକାର ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ମଧ୍ୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପୂଜା ପାଉଛନ୍ତି ଓ ପାଇବେ ମଧ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ବିଶ୍ଵରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଯେ ଆମେରିକାରେ ଏହି ଗୀର୍ଜାଘରେ ଏହିଭାବରେ ପୂଜା ପାଇବେ, ତାହା ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ନ ଆସିଥିଲେ ମୁଁ କିପରି ଅନୁଭବ କରିଥାନ୍ତି! ଆରବର୍ଷ ଦୁଇଟି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ସମ୍ମିଳନୀ ଅନ୍ୟ କେଉଁଠାରେ ହେବ । ତାହା ହେଲେ ମୁଁ ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ପାରି ନ ଥାନ୍ତି । ଏହି ଅନୁଭବ ଭିତରେ ମୁଁ ଭାବି ବିଭୋର ହୋଇ ପଡିଲି । ଯେତେ ଭାବିହେଲି କୃତଜ୍ଞତାର ଅଶ୍ରୁ ସେତେ ମୋ ନୟନରୁ ଝରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ସତରେ ଆମ ଭିତରେ ସିନା ଧର୍ମବିରୋଧ ଭାବନା ରହିଛି, ଉପର ସ୍ତରରେ ତ ସବୁ ଏକ । ଯଦି ଯୀଶୁ ତାଙ୍କ ଅନୁଗାମୀମାନଙ୍କୁ ପ୍ରେରଣା ଦେଇ ନ ଥାନ୍ତେ ସେମାନେ କଣ ତାଙ୍କ ଉପାସନାସ୍ଥଳୀକୁ ଆମ ଉପାସନା ପାଇଁ ଦେଇଥାନ୍ତେ କି ? ଆମ ଠାକୁର ଯଦି ପ୍ରେରଣା ଦେଇ ନ ଥାନ୍ତେ ଆମେ ବି କ'ଣ ତାଙ୍କ ଉପାସନାସ୍ଥଳୀକୁ ଆମ ଉପାସନାସ୍ଥଳୀ ରୂପେ ଗ୍ରହଣ କରିଥାନ୍ତେ କି? ପୂଜାରେ ବସିବାର କମ୍ବଳଟିଏ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟକୁ ବ୍ୟବହାର କରିବାପାଇଁ ଦେବା ଯେଉଁଠି ମନା । ଏସବୁ ଚିନ୍ତାରେ ଏତେ ମଜ୍ଜିଗଲି ଯେ ମୋର ସାଧକ କବିଙ୍କର ସେହି ପ୍ରାର୍ଥନାଟିର ୨ ଧାଡି ମନ ଭିତରୁ କଣ ଦେଇ ବାହାରି ପଡିଲା - **“କି ଭାଷାରେ କୃତଜ୍ଞତା ଜଣାଇବି ମୋର, ସହଜେ ମୁଁ ନିରିମାଣ୍ଡ ଅଜ୍ଞାନ ମାତର ।”**

ବହୁତ ଆନନ୍ଦରେ ୨ ଦିନ କଟିଗଲା । ଆମେରିକାର ଭକ୍ତମଣ୍ଡଳୀକୁ ଅନ୍ତରର କୃତଜ୍ଞତା ଭରା ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ କରୁଛି ଏଥିପାଇଁ ଯେ ସେମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ମନ ବୁଝି ସେବା ତତ୍ପର ଅଛନ୍ତି । ପ୍ରତିଟି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସେମାନଙ୍କ ଏକନିଷ୍ଠ ପ୍ରେମପ୍ରୀତି ଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇପାରୁଛି । ମା'ମାନଙ୍କୁ ମୋର ଅନ୍ତରଭରା ସମ୍ବେଦ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜ୍ଞାପନ କରୁଛି । ସେମାନେ ଗୋଟିଏ କିଛି ନ ଥିବା ଜାଗାକୁ ଖଲିଠାରୁ ଖଡିକା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କ'ଣ ଲୋଡା ମନେ ପକାଇ ସଂଗ୍ରହ କରି ଆଣି ରୋଷେଇର ସମସ୍ତ ଦାୟିତ୍ଵ ତୁଲାଇ ପାରୁଛନ୍ତି । ମୁଁ ଭୁକ୍ତ ଭୋଗୀ । ଆସନ ମନ୍ଦିରଠାରୁ ଦୂରରେ ସମ୍ମିଳନୀ ହେଲେ କିପରି ସବୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ନେବାକୁ ପଡେ ଓ ସେଠାରେ ସଜାଇ ରଖିବାକୁ ପଡେ, ପୁଣି ସମ୍ମିଳନୀ ଶେଷରେ ଆସନ ମନ୍ଦିରରେ ଆଣି ସଜାଡି ରଖାଯାଏ ତାହା ମୋର ଅଙ୍ଗେ ଲିଭାଇବା କଥା । ମୋତେ କିଏ ପଚାରିଲେ ମୁଁ କହିବି,

“ଆମେରିକା ସମ୍ମିଳନୀ ଶତକଡ଼ା ଶହେ ଠିକ୍ ରୂପ ପରିଗ୍ରହ କରିପାରିଛି ଭଜମାନଙ୍କ ନିଷ୍ଠା, ଶକ୍ତି, ନିର୍ଭରତା ଓ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ ବଳରୁ । ଭାବମୟ ପ୍ରଭୁଙ୍କ ପ୍ରାଣରେ ପ୍ରାଣ ମିଶାଇ ଦେଇପାରିଲେ ଆଉ ଅଭାବ ଆସିପାରେ କି? ଏହା ହିଁ ତା’ର ଉଦାହରଣ ।” ସମ୍ମିଳନୀର ତୃତୀୟ ଦିନ ଭାବବିନିମୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଥିଲା । ମାତ୍ର ଝିଅ ଓ ମିଶ୍ରଙ୍କର ଯେହେତୁ ଛୁଟି ନ ଥିଲା ଏବଂ ଆମକୁ ୧୭-୧୮ ଘଣ୍ଟା ଡ୍ରାଇଭ କରି ଘରକୁ ଫେରିବାର ଥିଲା, ତେଣୁ ଆମେ ଆରତି ଦର୍ଶନ ପରେ ଫେରି ଆସିଲୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଶ୍ରୀଚରଣାଶ୍ରିତା

କାମ୍ବଜବାଳା ଦାଶ ମା’

ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ମହିଳା ସଂଘ

ଆଶା ଓ ଆସ୍ଥା

ପର୍ବପର୍ବାଣୀ, ଦେବଦେବୀଙ୍କୁ ପୂଜା ପାର୍ଥନା ଆମ ସମାଜରେ ବହୁ ଦିନରୁ ପାଳନ ହୋଇଆସୁଛି । କାରଣ ଜାଣିବା ପୂର୍ବରୁ ମା’ ବାପାଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା ଓ ସାହିପତିଶାରେ ଦେଖିବା ଦ୍ୱାରା, ମୁଁ ଏ ସବୁ କରିବା ଉଚିତ୍ ବୋଲି ମୋର ଧାରଣା ହୋଇଥିଲା । ସବୁ ପୂଜା ପ୍ରାର୍ଥନାର କିଛି ମହତ୍ତ୍ୱ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଆମେ ସେ ସବୁ ପ୍ରାୟ ନିଜର ଓ ପରିଜନଙ୍କର କଲ୍ୟାଣ ନିମିତ୍ତ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିଥାଉ । ପୂଜା ମାନସିକ ଇତ୍ୟାଦି କଲେ ମନସ୍ଥାପନା ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାର କଥା ଲୋକମାନଙ୍କଠାରୁ ଓ କିମ୍ବଦନ୍ତୀ ଆକାରରେ ଶୁଣିବାକୁ ମିଳେ । ଗ୍ରାମଦେବୀଙ୍କଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଶ୍ରୀକ୍ଷେତ୍ର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମନସ୍ଥାପନା ପୁରଣ କରିବା ନିମିତ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ବିଧି ଓ ଉପାୟମାନ ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ କଥା ଜାଣିବା ଓ ବୁଝିବା ପୂର୍ବରୁ ବାଲ୍ୟ ଚପଳତାରେ ଏ ସବୁ କଥା ମୋ ମନ ଭିତରେ ଏକ ବିକୃତ ରୂପ ଧାରଣ କରିସାରିଥିଲା ଯେ ଦେବଦେବୀଙ୍କୁ ପୂଜା, ପ୍ରାର୍ଥନା, ଆରାଧନାର ଅର୍ଥ ବିଷୟ ବସ୍ତୁ ଭିକ୍ଷା କରିବା । ସ୍କୁଲରେ ପଢ଼ିବା ସମୟରେ କିଛି ଜିନିଷ ହଜିଗଲେ ମା’ ବୁଢ଼ୀ ଠାକୁରାଣୀଙ୍କ ପାଖରେ ଭୋଗ ନିବେଦନର ମାନସିକ କରି କେତେଥର ସଫଳ ହୋଇଛି ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଶ୍ରିତ ହେବା ପରେ ଏ ଧାରଣାରେ ବିଶେଷ କିଛି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇ ନ ଥିଲା । ସଂଘପୂଜା, ଆଲୋଚନା ଓ ସ୍ୱାଧ୍ୟାୟ ମାଧ୍ୟମରେ ଠାକୁରଙ୍କ ବିଷୟରେ କିଛି ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଲାଗିଲି । ସବୁ କାମ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇ କରିବା ମୋ ପାଇଁ ନୂଆ ଥିଲା । ଧୀରେ ଧୀରେ ଏ ସବୁ ଅଭ୍ୟାସରେ ପରିଣତ ହେଲା । ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଓ ଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜା ପ୍ରତି ଶ୍ରଦ୍ଧା ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିଲା । ସବୁ କାମ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇବା ପଛରେ ଫଳ ପ୍ରତି ଆଶା ମଧ୍ୟ ରହିଥାଏ, ହେଲେ କେବେ ସ୍ୱୀକାର କରେ ନାହିଁ । ସେ ସମୟରେ ଆଶା, ପାଠପଢ଼ାର ଫଳ ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ନ ଥାଏ । ବଡ଼ ହେବା ପରେ ଠାକୁରଙ୍କ କୃପାରୁ ସାଧାରଣ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରିବାରେ କିଛି ଅସୁବିଧା ହୋଇନି । ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସ ଓ ତାଙ୍କ କରୁଣା ଉପରେ ଆସ୍ଥାରେ କୌଣସି ଦୃଢ଼ ନ ଥିଲା । ଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ‘ତୁମ ଠାକୁର ସଦ୍‌ଗୁରୁ, କେବଳ ଏତିକି ବିଶ୍ୱାସ ଥିବା ଆବଶ୍ୟକ’ ଉପରେ ମୋର ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଆସିଲା ଯେ ସମାନ କଥା ମୁଁ ସବୁଦିନ ଶୁଣି ଆସୁଛି, ସବୁଦିନ ପଢ଼ିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ କ’ଣ ? ବିଶ୍ୱାସ ଅଛି ବୋଲି ତ ପୂଜା ଧ୍ୟାନ କରି ପାରୁଛି ? ବାସ୍ତବରେ ଜୀବନ ଜନ୍ମରେ ସମସ୍ୟା ଏତେ ଅଧିକ ଯେ ଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ଆମକୁ କେତେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି, ତାହା ଅନୁଶୀଳନ ନ କଲେ ବୁଝିବା କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ । ଆମେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଭାଗ୍ୟବାନ ଯେ, ଆମେ ଠାକୁରଙ୍କ ଭଳି ସଦ୍‌ଗୁରୁଙ୍କ ଆଶ୍ରିତ ।

ଜୀବନରେ ସବୁ ସମୟ ସମାନ ଯାଏନାହିଁ । ଏକ ବିଶେଷ ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ପାଇଁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଲି । ବହୁଦିନ କଟିଗଲେ ମଧ୍ୟ ଅବସ୍ଥାରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲା ନାହିଁ । ପ୍ରାର୍ଥନା କଲି, ଠାକୁରଙ୍କୁ ମୁଁ କେବେ କିଛି ମାଗିନାହିଁ, ଠାକୁର ତ ବାଞ୍ଛାକ୍ଷତରୁ, ଏହା ମୋର ପ୍ରଥମ ଭିକ୍ଷା, ତେଣୁ ମୋର ଏହି ଆଶା ନିଷ୍ଠୁର ପୁରଣ ହେବ । ବହୁଦିନର ମନ୍ଦ ଅଭ୍ୟାସ, କୁସଂସ୍କାର, ମନର ବ୍ୟସ୍ତତା ହେତୁ ଠାକୁରଙ୍କର କୌଣସି ବାଣୀ ମୋ ମନକୁ ସେତେବେଳେ ବୁଝାଇ ପାରୁ ନ ଥିଲା । କେମିତି ଏକ ସତ୍ତ୍ୱାତ୍ତ୍ୱ ଭିତରେ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ହୋଇଯାଉ ବୋଲି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଦପଦ୍ମରେ ପୁନର୍ବାର ପ୍ରାର୍ଥନା କଲି । ସମସ୍ୟାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ସମାଧାନର ଚିନ୍ତା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ଯଦି ନ ହୁଏ ତେବେ କ’ଣ କରାଯିବ ତାହାର ଉପାୟ ମଧ୍ୟ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ଲାଗିଲି । ଭୁଲି ଯାଉଥିଲି ନିଜେ କରୁଥିବା ଭୁଲଗୁଡ଼ିକୁ; ପ୍ରଥମତଃ, ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନ କରି ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଅବାନ୍ତର ପ୍ରାର୍ଥନା, ଦ୍ୱିତୀୟରେ ନିଜର ପ୍ରାର୍ଥନା ଅନୁସାରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିପାରୁ ନାହିଁ ।

ପରଦିନ ସକାଳୁ ଚିନ୍ତା କଲି ଯଦି ଏ ସମସ୍ୟା ମୋ ପ୍ରାରବ୍ଧର ଫଳ ହୋଇଥାଏ ଆଉ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୂର ନ ହୁଏ କିମ୍ବା ଫଳ ମୋର ଆଶାଜନକ ନ ହୁଏ ଇତ୍ୟାଦି । ମୋ ସ୍ୱାର୍ଥ ପୁରଣ ନ ହେଲେ କ’ଣ ଠାକୁର ମୋର ନୁହଁନ୍ତି ? ସବୁ ଦିନର ପ୍ରାର୍ଥନା “ତୁମେବ ମାତା ତ ପିତା ତୁମେବ” କରିବାର ମୂଲ୍ୟ କ’ଣ ? ମନରେ ଅନୁତାପ ଆସିଲା, ଯେଉଁ ଜିନିଷ ପାଇବା ପାଇଁ ଜୀବନର ଏତେ ବୟସ ବିତି ଯାଇଛି, କିଛି ଆଶା ପାଇଁ କ’ଣ ତାହା ହରାଇ ଦେଇ ପାରିବି ? ଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ କ୍ଷମାଭିକ୍ଷା କଲି, ପ୍ରାର୍ଥନା କଲି, ‘ପ୍ରଭୁ ହେ ! ମୋର କିଛି ଦରକାର ନାହିଁ, ମନରେ ଭକ୍ତି ଆଉ ଦେହରେ ଶକ୍ତି ଦିଅ ଯେପରି ନିଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ସୁଚାରୁରୂପେ ସଂପାଦନ କରିପାରିବି ।’

କିଛି ଦିନ ବିତି ଯାଇଥିଲା, ଅବସ୍ଥାରେ କୌଣସି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟି ନ ଥିଲା । ମନର ଅବସ୍ଥା ଭଲ ରହୁ ନ ଥିଲା, ଠାକୁରଙ୍କ ଛତା ଆଉ କେହି ବି ନ ଥିଲେ ଶୁଣିବା ପାଇଁ । ଶୀତ ଦିନ, ବାହାରେ ଭାରି ଥଣ୍ଡା, -୧୦° ସେଣ୍ଟିଗ୍ରେଡ୍ । ସନ୍ଧ୍ୟା ପୂଜା ପରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ବିଶ୍ରାମ ଦେଇ କମ୍ବଳ ଘୋଡାଇ ଦେଲି, ଘର ଟିକେ ଥଣ୍ଡା ଲାଗୁଥିଲା । ଏହି ସମୟରେ ଭାବୁଥିଲି, ଠାକୁରଙ୍କୁ ମୁଁ ଠିକ୍ ପୂଜା କରିପାରୁନି ଆଉ ଠାକୁର ମୋଠାରୁ ପୂଜା ଗ୍ରହଣ କରୁନାହାନ୍ତି, ନ ହେଲେ ସେ ମୋ ପ୍ରାର୍ଥନା ଶୁଣିଥାନ୍ତେ । ଠାକୁରଙ୍କ ବିଛଣା ଓ ବିଗ୍ରହକୁ ଟିକେ ମନ ଦୁଃଖରେ ଅନାଇ ପ୍ରଣାମ କରି ଠାକୁର ଘର ବନ୍ଦ କଲି । ପରଦିନ କଟକରୁ ମା’ ପାଖରୁ ଫୋନ୍ ଆସିଲା । ସବୁଥର ମା’ର ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନ ଥାଏ, ମୁଁ କେମିତି ଅଛି ଓ ଘରେ ସମସ୍ତେ କେମିତି ଅଛନ୍ତି ? ସେ ଦିନ କିନ୍ତୁ ମା’ ପଚାରିଲେ, “ବାବା ତୁ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଭଲରେ ଘୋଡାଇ ଦଉନୁ କି ?” “ସବୁ ଘର ତ ତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ, ବେଶୀ ଘୋଡାଇବା ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ”, ମୁଁ ଉତ୍ତର ଦେଲି । ମା’ ମୋ କଥାରେ ରାଜି ହୋଇ ସେ ଦେଖିଥିବା ସ୍ୱପ୍ନ ବିଷୟରେ କହିଲେ ଯେ ଶୀତ ହେଉଥିବାରୁ ଠାକୁର ସିଧା ଶୋଇପାରୁ ନାହାନ୍ତି, ପାଦକୁ ତକିଆ ଭିତରେ ଗୁଞ୍ଜିଛନ୍ତି । ଶୀତତାପର ଯେ କର୍ତ୍ତା ତାଙ୍କ ଉପରେ ତାପର ପ୍ରଭାବ ନାହିଁ, ଅଛି ଆମ ମନର ଓ ଭାବର ପୂଜାରେ, ଆମ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ, ମା’ ବୁଝାଇ ଦେଲେ । ବୁଝି ପାରିଲି ମୋର ଭୁଲ୍; ସେ ଭାବଗ୍ରାହୀ, ସବୁ ବୁଝୁଛନ୍ତି, ସବୁ ଦେଖୁଛନ୍ତି । କ୍ଷମାଭିକ୍ଷା କରି ସମସ୍ତ ଆୟୋଜନ ଓ ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲି ।

ଇତିମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ଦିନ ବିତି ଯାଇଛି, ସେମିତି କିଛି ଅଲୌକିକ ଘଟଣା ଘଟିନି ମୋ ପାଇଁ, ସାମାଜିକ ଜୀବନରେ ମୋର କୌଣସି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଆସିନି । ହେଲେ ମନରେ ସେ ପୂର୍ବର ବ୍ୟସ୍ତତା ନାହିଁ । ଠାକୁରେ ମୋ ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି । କର୍ମ ଅନୁସାରେ ଫଳ ମିଳେ । ପ୍ରାରବ୍ଧର ଫଳ ଭୋଗିବାକୁ ପଡେ । ଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ଏମିତି ସବୁଦିନ ପଢି ଶୁଣି କେବେ ହୃଦୟସ୍ଥ କରି କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିନି । ହେଲେ ହୃଦ୍‌ବୋଧ ହୋଇଛି – ଠାକୁରଙ୍କ କରୁଣା ସବୁବେଳେ ଆମ ଉପରେ ରହିଛି, କେବଳ ଆମର ଅନୁରୂପ ପ୍ରାର୍ଥନା ହେବା ଦରକାର ତାହା ଗ୍ରହଣ କରିବାପାଇଁ । ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରାର୍ଥନା କଲେ ଆମକୁ କିଛି ମାଗିବାକୁ ପଡିବ ନାହିଁ । ଆଶା, ଆମର କିଛି ବି ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ କରୁଣା ଉପରେ ଆସ୍ଥା ରହିବା ଉଚିତ୍ । ନିର୍ଭୟରେ କେମିତି ନିର୍ଭର କରିପାରିବି, ପ୍ରଭୁ ହେ ! ସେହିଭଳି ଆଶୀର୍ବାଦ କରନ୍ତୁ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଦେବୀ ପ୍ରସାଦ ସାମଲ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

Some Chronological Events of Shri Shri Thakur’s Life

(Continued from 2009 Saraswata Madhuri edition)

Year	Events
1922	For the first time Sarbabhauma Sammilani held at Bhawal Saraswata Ashram, Dhaka, was open to public.
1923	Shri Shri Thakur comes to Puri. Initially, Shri Shri Thakur stayed at Goenka Dharmasala and then in a rented house named Kamalakamini Mandira around the Chakratirtha locality of Puri. Subsequently he shifted to Number 3 Giri Kutira in the Mochisahi area of Puri. A number of <i>sebaka</i> and <i>sebikas</i> accompanied Shri Shri Thakur at various points of time but some stayed permanently with him in Puri.
1924	On the first day of the month of <i>Baisakha</i> , “ <i>Griha Prabesha</i> ” was performed at the Nilachala Kutira in Puri. In the same year, on the day of <i>Akshyaya Trutiya</i> , the seat of <i>Gurubrahma</i> was established at Purba Bangla Saraswata Ashram in Maynamati, Kumilla.
1925	The construction of Dakhin Bangla Saraswata Ashram commences at Halisahar, West Bengal under the supervision and hard work of Ganga Gopala

Saha of Balighati. In the same year, the construction of Paschima Bangla Saraswata Ashram started at Khadakusuma in Medinapur district, West Bengal.

In the month of *Ashadha*, Suresh Chandra Chattopadhyay, a disciple of Thakur from East Bengal, after the death of his wife, left his infant daughter in the trust of Shri Shri Thakur and sought *sannyasa*. Shri Shri Thakur accepted her and named the girl Narayani, who is lovingly remembered as Narayani Maa to Thakur's disciples/devotees.

1926 In the month of *Kartika*, "*Gurudham*" was established in Kutabpur.

On the 1st day of *Bhakta Sammilani* at Paschima Bangla Saraswata Ashram in Khadakusuma, the seat of *Jagatguru* was established there.

Shri Shri Thakur attended the *Kumbhamela* at Haridwar.

1927 The *Bhakta Sammilani* was organized at Assam Bangiya Saraswata Matha, where Shri Shri Thakur read his hand written "*Arpananama*" in front of all *bhaktas*.

For the first time in Sarbabhauma Sammilani, 'Ananda Sabha' was introduced by Shri Shri Thakur.

On the 22nd night of the month of *Baisakha*, Shri Shri Thakur was sleeping on roof top of Nilachala Kutira when he heard someone coughing and saw the astral image of one of his favorite disciples, Ashwini Dasgupta. Ashwini Babu had been suffering from a prolonged illness. The next morning, Shri Shri Thakur received a telegram with the message that Ashwini Babu had passed away the night before.

In the month of *Chaitra*, the King of Bastar, Prafulla Chandra Bhanja Deo received *dikshya* from Shri Shri Thakur.

1928 During the month of Ashwin, Shri Shri Thakur visited the native State of Bastar at the request of Shri Prafulla Chandra Bhanja Deo, Rajasaheb of Bastar. He was accompanied by Haren Bhai, Pragyananda Maharaj and Phani Mitra Bhai.

Ishwar Sahu Bhai came to know Shri Shri Thakur after reading GyaniGuru book on 13th of November.

Three *bhaktas* from Orissa, Ishwar Sahu, Balaji Raju and Dinabandhu Deo received *dikshya* from Shri Shri Thakur at Nilachala Kutira on the 12th of December.

1929 Shri Shri Thakur traveled to Darjeeling with the King and Queen of Bastar.

Upon his return to Calcutta from Darjeeling, Shri Shri Thakur visited Gurudham in Kutabpur during the month of *Ashwin*.

- 1930 Shri Shri Thakur's youngest aunt Gobindamohini Devi (a.k.a. Golapasundari) visited him at Nilachala Kutira.
- At Nilachala Kutira on March 20th, Durgacharan Bhai met Shri Shri Thakur for the first time.
- On March 23rd, Durgacharan Bhai got his first instruction on *Asana* and *Mudra* from Thakurdas Brahmachari (Haren Bhai).
- Shri Shri Thakur established the seat of *Gurubrahma* at Jalapaigudi Saraswata Ashram on the auspicious day of *Akshaya Trutiya*.
- The "*Arpananama*" (Trust Deed) written by Shri Shri Thakur was registered at Jorhat, Assam. Apart from Shri Shri Thakur, other trustees included five household disciples and five sannyasis of Saraswata Matha.
- Shri Shri Thakur became sick with influenza during a visit to Shillong and was treated by Dr. Bidhan Chandra Ray of Calcutta.
- Shri Shri Thakur returned to Puri and took rest for a month and half before embarking on a trip to Gurudham in Kutabpur. His maternal home in Radhakantapur was also on the itinerary. He was accompanied by a number of people including Maa's from Nilachala Kutira.
- For the first time ever, in the Sarbabhauma Sammilani held at Maynamati, 'Mahila Sabha' was introduced by Shri Shri Thakur at the request of His female disciples and devotees.
- 1931 On the 27th of January, Durgacharan Bhai met Nrupa (Nrupal Jee) Bhai for the first time and discussed about Shri Shri Thakur with him.
- On the 24th of February, Shri Shri Thakur is welcomed back on his return at the Puri railway station by *bhaktas* including Durgacharan Bhai and Nrupa Bhai.
- On the 12th of March, Gobinda Patnaik Bhai met Shri Shri Thakur for the first time.
- On April 2nd, which was the auspicious day of *Akshaya Trutiya*, a number of *bhaktas* met Shri Shri Thakur at Nilachala Kutira and accepted *prasad*. Later that day, Shri Shri Thakur departed for Assam Bangiya Saraswata Matha where he spent the next three months.
- On July 5th, A number of *bhaktas* met Shri Shri Thakur on his return to Nilachala Kutira. Shri Shri Thakur answered their questions. In the course of the discussion, Gobinda Bhai asked Shri Shri Thakur about the process and significance of identifying one's *Sadguru*. Shri Shri Thakur then continued to explain Shri Krishna's words to Arjuna from the Bhagabat Gita namely "*Sarba Dharman Parityajya Mamekam Saranam Braja*".

During the rest of the summer, Durgacharan Bhai and a limited number of *bhaktas* got the opportunity of meeting Shri Shri Thakur nearly every afternoon and discussed a wide range of spiritual topics.

Prafulla Chandra Bhanja Deo stayed at Nilachala Kutira for eight days for important discussions regarding his Tantrik sadhana.

At Nilachala Kutira on October 11th, Shri Shri Thakur talked about controlling the mind and the state after death.

At the earnest prayer of the disciples and devotees, Shri Shri Thakur presided over the Sarbabhauma Sammilani at Halisahar in place of Shri Sankaracharya and Shri Gourang Dev, which continued thereafter.

1932 Shri Shri Thakur returned to Puri on January 7th.

On the 26th of February, Shri Shri Thakur went on a trip to Chilka Lake along with a number of *bhaktas* including Durgacharan Bhai, Satchidananda Saha, Jayakrushna Mohanty Bhai, Thakurdas Brahmachari and Ekadasi Harichandan Bhai. He visited the Kalijaai Temple.

Shri Shri Thakur left for Kokilamukha Matha on the 22nd of April.

In November, Shri Shri Thakur started on a pilgrimage tour and stopped at Puri for a day in between.

1933 On the 7th of March, Shri Shri Thakur discussed his meeting with Sir John George Woodroffe. Later that day, a few of school students including Durgacharan Bhai expressed their desire to accept *dikshya* from Shri Shri Thakur. Shri Shri Thakur talked about the special relationship between a guru and a disciple.

On the 30th of April, Shri Shri Thakur explained the purpose of *dikshya*. Due to rain, instead of his usual visit to the beach, Shri Shri Thakur stayed inside and continued to talk about creation, *Brahma* and *Sanskara*, etc.

Shri Shri Thakur appointed Swami Pragyananda Saraswati as caretaker/*mahanta* of Saraswata Matha, Head Trustee and in-charge of all branch ashrams. Then Shri Shri Thakur retired from active management.

1934 On the 3rd of March, Chaitanya Charan Das Bhai and his wife Suruchi Sundari Maa received *dikshya* from Shri Shri Thakur. Subsequently, Shri Shri Thakur solicited questions from *bhaktas* that were present then and elaborated on topics namely, the duties of a widow, the grace of guru and *prarabdha*.

Later that day, Banamali Dash Bhai visited Shri Shri Thakur for the first time. The next day, Banamali Bhai met Shri Shri Thakur and expressed his desire to pursue a spiritual path. On the 20th of March, Banamali Bhai received *dikshya* from Shri Shri Thakur.

On the 23rd of March, Durgacharan Bhai, Banamali Bhai and Ekadasi Bhai met

Shri Shri Thakur before he departed for Calcutta. Prior to leaving, he mentioned that upon his return he would address their issues.

Shri Shri Thakur returned to Puri on April 11th. The next day, Banamali Bhai and Durgacharan Bhai met Shri Shri Thakur. Banamali Bhai expressed his interest in spreading Shri Shri Thakur's teachings in Orissa.

A rickshaw, acquired for Shri Shri Thakur's late afternoon visits to the beach, arrived from Calcutta on the 19th of April. Annada Brahmachari took the responsibility of pulling the rickshaw. A number of *bhaktas* accompanied Shri Shri Thakur during these late afternoon strolls on the beach.

On the 5th of June, Durgacharan Bhai and Nrupa Bhai received *dikshya* from Shri Shri Thakur.

Shri Shri Thakur went to see the *Ratha Jatra* on July 13th.

August 24,
1934
(Inception
of
Nilachala
Saraswata
Sangha)

On the occasion of Shri Shri Thakur's birthday, a number of *bhaktas* performed Shri Shri Thakur's *puja*. None of the *bhaktas* had any idea of how to perform *puja*, *aarati* and *stotra bandana* correctly; the *aarati* was performed by Annada Brahmachari. Shri Shri Thakur got concerned over this. With seriousness, Shri Shri Thakur rose and spoke the following golden words of advice:

"My 1st commandment is: I left Saraswata Matha and Ashrams, and have been living a solitary life at Puri for about 12 years. Here I was staying almost inactive for these years. Ultimately, all of you came and your number gradually increased. On seeing you after so many years I experience and feel a divine urge and inspiration inside. It is my desire that you should practise to live a life of order and discipline. Do not treat it as a child's play. If you have taken shelter under me do it seriously in the best possible manner. See! I have given opportunity of doing Arati only to my household devotees. Sannyasis and Brahmacharis are not given this privilege. Before offering me Arati and worship, you should learn sincerely how to perform these correctly. If one wants to deliver a lecture or enact a role on the stage, he has to practice it first and then perform it in the real field. It is called rehearsal.

Each of you should set up the image of Shri Gurudev in your house and worship it according to the practices prevalent in your State. Chant the hymns in front of the image and try to understand their meaning. On a specific day in a week, all of you assemble in a place and offer Arati, prayers, read *Aryadarpan* and other holy books. You should discuss together my teachings and ideas. At the end of each session, decide the place of next session ....

Then my 2nd commandment is: Lead an ideal household life. My household devotees have attained more spiritual progress than others. They are more cautious about religion than those who have renounced the world..... If you lead an ideal household life, your children will develop good moral character. Again, the great sages like, Vyasa, Vasistha, Jaimini and Patanjali will be born in your families.

My 3rd commandment is: You should exchange your spiritual feelings among yourselves which is called 'Bhava Binimaya'. Each guru-brother should not conceal anything from one another. Those who want to speak to me something secretly, I think, they have some selfish motive. They may either beg for wealth or pray to cure their disease. You should disclose everything before me innocently without a pinch of hypocrisy. You should observe simplicity and truthfulness...

Hope you will not forget whatever I have told you today "

This event was the inception of Nilachala Saraswata Sangha.

1934
(August 24th
onwards)

On the 29th of September, Shri Shri Thakur went on a boat ride in the river on Mangalaghata with a number of *bhaktas*.

The first official session of Nilachala Saraswata Sangha was conducted at the residence of Banamali Bhanja Bhai on the 4th of October.

On the 14th of October, Shri Shri Thakur discussed regarding hosting the *Bhakta Sammilani* in Puri.

Shri Shri Thakur attended His last Sarbabhauma Sammilani (20th session) held at Saraswata Matha, Kokilamukh. Chaitanya Charan Das Bhai was the only disciple who attended from Orissa. During Sammilani, Shri Shri Thakur assumed the role of 'Kalpataru' and asked devotees and disciples to tell their wishes.

1935

Shri Shri Thakur left Kokilamukha Matha for the last time on 13th day of the month of *Asadha*.

On the 31st of August, Shri Shri Thakur returned back to Nilachala Kutira. A number of his disciples met him and had the golden opportunity to listen to his words of advice.

On the holy day of Dussherra, Banamali Dash Bhai and Durgacharan Bhai performed *puja* and *aarati* of Shri Shri Thakur.

On the 13th of November, as a result of Shri Shri Thakur's illness, a few of his disciples proposed to take him to Calcutta and get him treated by a doctor, to which he replied that "I know what I am going to have. Still if you want to show me to Doctor you can". The very same day Shri Shri Thakur left Puri for Calcutta by train.

November
29, 1935
(Mahasama-
dhi of Shri
Shri Thakur)

An hour prior to his *Mahasamadhi*, Shri Shri Thakur appeared in his subtle form before one of his favorite disciples, Prafulla Chandra Bhanja Deo, the King of Bastar, when he was in London.

At a rented house in Beadon Street in Calcutta on the 13th day of *Margashira*, a Friday, Shri Shri Thakur took his *Mahasamadhi* around 1:15PM in the afternoon. His physical body was lowered into ground at Dakshin Bangla Saraswata Ashram at Halisahar, West Bengal.

ଅନୁଭୂତି (୧) – ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମୋ ପ୍ରତି କୃପା

ମୋର ଝିଅ ଓ ଛାଙ୍କ (ସଂଘମିତ୍ରା ଓ ଅଶ୍ୱିନୀ ନାୟକ) ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭ୍ୟ । ୨୦୦୯ ମସିହା ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ମୁଁ ଓ ମୋ ସ୍ୱାମୀ ଶ୍ରୀ ପ୍ରସନ୍ନ ପ୍ରଧାନ ରାଷ୍ଟ୍ରରୁ ଝିଅର ଆମେରିକାସ୍ଥ ସାରଲୋଟ୍ ବାସଭବନକୁ ଯାଇଥାଉ । ସେଠାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବିଗ୍ରହ ଦେଖି ମୋତେ ବହୁତ ଭଲ ଲାଗିଲା । ଦିନେ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପୂଜା ଘରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଗ୍ରହ ସମ୍ମୁଖରେ ବସି ପ୍ରଣାମ କରି କହିଲି, ‘ଠାକୁରେ ! ମୋ ଝିଅ ଛାଙ୍କ ତୁମକୁ ପୂଜା କରୁଛନ୍ତି । ତୁମେ ଯଦି ସତରେ ଅଛ, ମୁଁ କେମିତି ଜାଣିବି ? ମୋତେ ଦର୍ଶନ ଦିଅ । କିଛି ରୂପ ନେଇ ଆସିବ କି ? ମୁଁ ଦେଖିବି । ତୁମେ ଯେଉଁ ରୂପରେ ଆସିବ, ମୁଁ ଜାଣିବି, ଠାକୁର ତୁମେ ଆସିବ ।’

ସେ ଦିନ ରାତିରେ ମୁଁ ଶୋଇଛି, ସ୍ୱପ୍ନରେ ଦେଖିଲି ଗୋଟିଏ ନିଛାଟିଆ ଜାଗା । ପାଖରେ ନଦୀଟିଏ ବହି ଯାଉଛି । କେହି କୁଆଡେ ନାହାନ୍ତି । ମୁଁ ଏକା । ମୋତେ ଚିକିଏ ଡର ଲାଗୁଥାଏ । ଏହି ସମୟରେ କେଉଁଆଡୁ ଜଣେ ଆସି ମୋ ହାତ ଧରିଦେଲେ । ସେ ଧୋତି ପିନ୍ଧି ଥାନ୍ତି ଓ କାନ୍ଧରେ ଚଦର ପକାଇଥାନ୍ତି । ମୁଁ ପଚାରିଲି, ‘ତୁମେ କିଏ ?’ ସେ କହିଲେ, ‘ତୁ ଯାହାକୁ ଖୋଜୁଥିଲୁ, ଦେଖିବାକୁ ଚାହୁଁଥିଲୁ, ମୁଁ ସେଇ’ । ମୁଁ କହିଲି, ‘ମୁଁ ଏ ନଇ କେମିତି ପାର ହେବି’ । ସେ ମୋ ହାତ ଧରି ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ମଧ୍ୟରେ ନଇ ପାର କରିଦେଲେ । ମୁଁ ନଇ ଭିତରେ ଚାଲୁଥାଏ, କିନ୍ତୁ ପାଦରେ କିଛି ପାଣି ଲାଗୁ ନ ଥାଏ । ମୁଁ ଜାଣିପାରୁ ନ ଥାଏ କେମିତି ଚାଲୁଛି । ଯେମିତି ନଇ ପାର ହୋଇଗଲା, ଆଉ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ପାରିଲି ନାହିଁ । ମୋ ନିଦ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ସ୍ୱାମୀଙ୍କୁ ଉଠାଇ ସ୍ୱପ୍ନ କଥା କହିଲି । ସେ କହିଲେ, ‘ଠାକୁର ଆସିଥିଲେ । ତୁ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ତାଙ୍କୁ ଦର୍ଶନ ଦେବା ପାଇଁ କହିଥିଲୁ, ତେଣୁ ସେ ଆସି ଦର୍ଶନ ଦେଇଗଲେ । ଗୋଡ଼ହାତ ଧୋଇ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିଥାଅ ।’ ମୁଁ ଗୋଡ଼ହାତ ଧୋଇ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଅଶୁଭରା ନୟନରେ ପ୍ରଣାମ କଲି । ଆନନ୍ଦରେ ମୋ ହୃଦୟ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଗଲା ।

ଏହାପରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଘଟଣାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅସ୍ତିତ୍ୱରେ ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ଆହୁରି ଦୃଢ଼ ହୋଇଗଲା । ମୋର ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟି ଦଉଡ଼ ହୋଇ ଭୀଷଣ କଷ୍ଟ ହେଉଥାଏ । ଚଲାବୁଲା କରିବାକୁ କଷ୍ଟ ହେଉଥାଏ । ସବୁବର୍ଷ ମୁଁ କାଢ଼ା (ବାହୁଙ୍ଗା) ଧରି ବମ୍ବେନ୍ ଯାଏ । ଏବର୍ଷ କେମିତି ଯିବି ଚିନ୍ତା ଲାଗୁଥାଏ । ଦିନେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଜଣାଇଲି, ‘ଠାକୁରେ ମୋ ଗୋଡ଼ ଭଲ କରିଦିଅ । ଗୋଡ଼ ଭଲ ନ ହେଲେ ମୁଁ ବମ୍ବେନ୍ କେମିତି ଚାଲିକି ଯିବି ?’ ତା’ପରଠାରୁ ଆକ୍ଷୟଜନକ ଭାବେ ମୋ ଗୋଡ଼ ଭଲ ହୋଇଗଲା । ମୁଁ କିଛି ଔଷଧ ସେବନ କରିନି । ଏହା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମୋ ପ୍ରତି କୃପା ।

ଏଠି ଆମେରିକାରେ ମା’ଭାଇମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ମିଶି ବହୁତ ଭଲ ଲାଗୁଛି । ସମସ୍ତେ ଏତେ ସୁନ୍ଦର ମିଳିମିଶି ଠାକୁରଙ୍କୁ ନେଇ ଆନନ୍ଦରେ ଚଳୁଛନ୍ତି । ଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀଚରଣରେ ପ୍ରାର୍ଥନା, ଆମେରିକାର ମା’ ଭାଇମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ତାଙ୍କର ଆଶୀର୍ବାଦ ଚିରଦିନ ରହିଥାଉ ।

ଶ୍ରୀମତୀ ସ୍ନେହଲତା ପ୍ରଧାନ
C/O ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ନାୟକ

ଅନୁଭୂତି (୨) – ମୋର ଏକ ଅଭୁଲା ସ୍ମୃତି

ଆମ ଘରେ ଗଲାବର୍ଷ ୨୦୦୯ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ମାସରେ ଗୃହାସନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୂଜାର ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭୂତି ମୋର ଏକ ଅଭୁଲା ସ୍ମୃତି ହୋଇ ରହିବ । ବହୁତ ଦିନର ମନର ଆଶା କରୁଣାମୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ପୂରଣ କରିଦେଲେ । ୨୦୦୩ ମସିହା ଜୁନ୍ ମାସରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ Charlotte ରେ ପ୍ରଥମ North Carolina ପାଠକଙ୍କରେ ଆମ ପରିବାରର ସମସ୍ତେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲୁ । ସେଠାରେ ଶ୍ରୀ ବିଜୟ ସାହୁ ଭାଇ (ମୋ ବଡ଼ଭାଇ) ଆଗରୁ ରହୁଥିଲେ । ଆମେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ ବୁଲିବାକୁ ଯିବା ଅବସରରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ଘରେ ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଇ ବହୁତ ଆନନ୍ଦ ଅନୁଭବ କରିଥିଲୁ ।

ସେଠାରେ ଯେତେ ଭାଇ, ମା’ ଆସିଥିଲେ ମୁଁ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆମ Atlanta ଘରକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲି । ସେହି ବର୍ଷ ନଭେମ୍ବର ମାସର Thanksgiving holidays ରେ ସ୍ଥିତା ବାଇ ମା’ ଓ ପ୍ରଭାକର ଭାଇ, ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ ଓ ସ୍ଥିତା ସୁନ୍ଦରରାୟ ମା’ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହ ଆମ ଘରକୁ ବୁଲି ଆସିଥିଲେ । ସେତେବେଳେ ଆମଘରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ Office room ର closet ରେ ଗୋଟେ ଛୋଟ ଚେଆର୍ରେ ରଖି ପୂଜା କରୁଥିଲୁ । ଗୋଟିଏ ଦିନ ସକାଳେ ଆମେ ସମସ୍ତେ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ମିଶି ପୂଜା କରିଥିଲୁ । ତା’ପରେ ସମସ୍ତେ

ବିଦାୟ ନେଲାବେଳେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ କହିଥିଲେ, ‘ମା’ ଆପଣ ଘରେ ଗୃହାସନ ପୂଜା କଲେ, ଆମେମାନେ ଆଉଥରେ ଆସିବୁ ।’ ଆମର ଘର ଥାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ରୁମ୍ ଦେଇପାରି ନ ଥିବାରୁ ମନରେ ବହୁତ ଅଶାନ୍ତି ଓ ଦୁଃଖ ରହୁଥାଏ । ଏହି ୬ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ଓ ଶିବାନୀ ମା’, ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ଭାଇ ଓ ଇସ୍ମିତା ମା’ ଆମ ଘରକୁ ବୁଲି ଆସିଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ଗୁରୁଭାଇମାନେ ଆସିଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିବାକୁ **Office room** ର **closet** କୁ ନେଲାବେଳେ ଭଲ ଲାଗେନି । ପରେ ଯେତେ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ମଧ୍ୟ ଜିନିଷପତ୍ର ବଢିଯିବା ଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ଅଲଗା ରୁମ୍ ର ସୁବିଧା କରିହୋଇ ପାରିନଥିଲା । ଏଠି ଆମେରିକାରେ ଘର କିଣା ବିକା ବହୁତ ହୁଏ । ଆମେମାନେ ଭାରତରୁ ଆସିଛୁ । ସେହିଭଳି ପରିସ୍ଥିତି ନ ଆସିଲେ, ଆମ ପକ୍ଷରେ ଘର କିଣାବିକା ଗୋଟେ ସହଜ କଥା ନୁହେଁ ।

ବହୁତ ଥର ଘର ଗୃହାସନରେ ପୂଜା ତାଳିବା ପାଇଁ ଭାବିଛି । କିନ୍ତୁ ଭାଇମାନେ **Atlanta** କୁ ଆସିଲେ ଦୂରତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେହି ଦିନରେ ଫେରି ଯାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । କେମିତି ଭାଇ, ମା’ମାନେ ଆସିଲେ ସେମାନଙ୍କର ରହିବା ସୁବିଧା ହେବ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଥମେ ଗୋଟେ ଅଲଗା ରୁମ୍ ଦେବି ତାହା ସବୁବେଳେ ମନରେ ଥାଏ ।

ଏହା ଭିତରେ ୬ ବର୍ଷ ବିତିଯାଇଛି । ଆମେ ବିଭିନ୍ନ ପରିସ୍ଥିତି ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଗତି କରିଛୁ । ଆମ ଘର ଭାଇ ମଝିରେ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ କାମ କରୁଥିଲେ । ତେଣୁ ସେତେବେଳେ ୬ ମାସ ଏକ୍ସଟିଆ ପିଲାଙ୍କୁ ନେଇ ରହିଥିଲି । ଭାଇ ମଝିରେ ମଝିରେ ଯିବା ଆସିବା କରୁଥିଲେ । ୨୦୦୭ ଖରାଝୁଟିରେ ଆମେମାନେ ସମସ୍ତେ ସେହି ରାଜ୍ୟକୁ ଯାଇ ରହିବୁ ବୋଲି ଯୋଜନା ହୋଇଥିଲା । **Atlanta** ର ଘରଟିକୁ ତାପରେ ବିକ୍ରି କରିଦେଇଥିଲୁ । ଘଟଣାଚକ୍ରରେ ଆମର କିଛିଦିନ ପରେ ପୁଣି **Atlanta** କୁ ଫେରିଆସିବାକୁ ହେଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅଶେଷ କୃପାରୁ ପୂର୍ବ ଘରଠାରୁ ବହୁତ ବଡ଼ ଘରଟିଏ କିଣା ହେଲା । ଏହି ଘରଟିରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଇଚ୍ଛାରେ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରୁମ୍ ଟିଏ ଦିଆ ହୋଇପାରିଛି । ଘରକୁ **move** କରିବା ପରେ ଠାକୁରଙ୍କ ଘର ସଜାଡି କେମିତି ଗୁରୁଭାଇମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରି ପୂଜା ତାଳିବି ବୋଲି ମନରେ ଠିକ୍ କଲି ଓ ଆମଘର ଭାଇଙ୍କୁ ମନକଥା ଜଣାଇଲି । ୨୦୦୯ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭାବ ବିନିମୟ କଲାବେଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଘରେ ପୂଜା ତାଳିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ବିଷୟରେ ଜଣାଇଥିଲି । ବାଞ୍ଛାକଲ୍ଲତରୁ ଇଚ୍ଛା ପୂରଣ କଲେ । ଆମ ଘରେ ପୂଜା କରାଯିବ ବୋଲି ସ୍ଥିର ହେଲା । ପୂଜା ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଇଁ ଖଟ, ଶେଜ, ବିଛଣା, ରେଜେକ୍ସ ସବୁ ଯୋଗାଡ଼ କରିଥିଲି । କରୁଣାମୟ ଠାକୁରଙ୍କ ଅଶେଷ କୃପାରୁ ୬ ବର୍ଷ ପରେ **2009 November** ମାସରେ ସେହି **Thanksgiving holidays** ରେ ହିଁ ଗୃହ ଆସନରେ ପୂଜା ହେଲା । ସବୁ ଘାତ ପ୍ରତିଘାତ ଅସୁବିଧା ମଧ୍ୟରେ ଇଚ୍ଛା କିପରି ପୂରଣ ହୁଏ, ଏହା ହେଉଛି ତାର କୃତଜ୍ଞ ପ୍ରମାଣ ।

ଘରେ ପୂଜା ହେବ ବୋଲି ମୋର ଗୋଡ଼ ତଳେ ଲାଗୁନଥାଏ । **Virginia** ଓ **North Carolina** ରୁ ଜ୍ଞାନ ଭାଇଙ୍କ ପରିବାର, ପ୍ରଭାକର ଭାଇଙ୍କ ପରିବାର, ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇଙ୍କ ପରିବାର ଓ ଏଠି ଆମ ଘର ପାଖାପାଖି ରହୁଥିବା ମହେଶ ଚୌଧୁରୀ ଭାଇଙ୍କ ପରିବାର ଓ ପତୋଶୀ ଅତିଥି ସୁଭାଷିଣ ଭାଇଙ୍କ ପରିବାର ଆସି ପୂଜାରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଆମର କେତେବଡ଼ ସୌଭାଗ୍ୟ, ଗୁରୁଭାଇମାନେ ଆସି ପୂଜାଟିକୁ ସାମଲ୍ୟମଣ୍ଡିତ କରି ପାରିଥିଲେ । ଏଠି ମହେଶ ଚୌଧୁରୀ ଭାଇ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ଗୃହରେ ପୂର୍ବଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ପୂଜା ରଖୁଥିଲେ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆମ ଗୃହାସନରେ ପୂଜା ହୋଇଥିଲା । ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ମଧ୍ୟ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଆଉ ତିନି ଚାରିଜଣ ଭାଇ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ ସମ୍ମିଳନୀରେ ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥିବା ଗୋଟିଏ ସୁନ୍ଦର ବିଗ୍ରହ ଆମ ଗୃହାସନ ପାଇଁ ଆଣିଥିଲେ । ମା’ ଓ ଭାଇ ଦୁଇ ଜଣ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବଡ଼ ବିଗ୍ରହଟିକୁ ସ୍ଥାପନ କରିଦେଇ ଯାଇଥିଲେ । ସବୁ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ସେବା ଆମମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ମାର୍ଗରେ ଆଗେଇ ଯିବାକୁ ଖୁବ୍ ସାହାଯ୍ୟ କରିଥିଲା । ସେହି ଶୁଭ ଦିନର ଅନୁଭୂତିକୁ ବର୍ଷନା କରିବାପାଇଁ ମୋର ହୃଦୟରେ ଭାଷା ନାହିଁ କି ଲେଖିବାର ଶକ୍ତି ନାହିଁ ।

ସେହିଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟା ମୋର ହୃଦୟରେ ଗୋଟିଏ ଅଭୁଲ ସ୍ମୃତି ହୋଇ ରହିଯାଇଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଖେ ପ୍ରାର୍ଥନା, ଯେତେ ବାଧାବିଘ୍ନ ମଧ୍ୟରେ ଥିଲେ ବି ତୁମ ଚରଣରୁ ଦୂରେଇ ଦେବନି ।

ଆଶିଲ ଯେବେ ଗୋ ମୋତେ ତୁମରି ପାଖେ
ବାନ୍ଧି ରଖ ଏ ମନକୁ ତୁମରି ବଶେ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ଦିତ୍ତି ମହାପାତ୍ର
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଅନୁଭୂତି (୩) – ସୁଷ୍ମ ଅନୁଭୂତି

ଲୀଳାମୟ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଦର୍ଶନ ପାଇବା ମହାସୌଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ, ତାଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଅଥବା କାରବାର କରିବା ଦୁର୍ଲଭ ଅନୁଭୂତି । ତେବେ ସ୍କୁଲରେ ନହେଉ ପଛକେ, ସ୍ୱପ୍ନରେ ତାଙ୍କର ଦର୍ଶନ ଝର୍କନ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଣରେ ଅପୂରନ୍ତ ଆନନ୍ଦ ଆଣିଦିଏ, ହୃଦୟରେ ଭାବର ଢେଉ ଖେଳାଇ ଦିଏ, ମନରେ ଆଶାର ଉତ୍ସ ବୁଝାଇ ଦିଏ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି ଯେ – ସ୍ୱପ୍ନ ସାଧାରଣତଃ ମିଥ୍ୟା ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ସ୍ୱପ୍ନରେ ଗୁରୁ ଦର୍ଶନ ସତ୍ୟ । ସେହି ଆନନ୍ଦ, ସେହି ଆଶା, ସେହି ଭାବକୁ ମୁଁ କିଭଳି ଉପଲବ୍ଧି କରିଛି, ତାହାର ଉଦାହରଣ ସ୍ୱରୂପ ନିମ୍ନରେ ମୁଁ ମୋର ଦୁଇଟି ସ୍ୱପ୍ନ ଅନୁଭୂତି ବର୍ଣ୍ଣନା କରୁଛି ।

ଗତ ବର୍ଷ ଶୀତଦିନର କଥା । ଆମ ଘର ଭାଇ ଭାରତକୁ ଯାଇଥାନ୍ତି । ଘରେ ଆମେ ଦୁଇ ଜଣ ଥାଉ, ପୁଅ ଓ ମୁଁ । ରାତିରେ ଶୋଇଛି, ବାହାରେ ଖସ୍ ଖସ୍ ଶବ୍ଦ ଶୁଭୁଥାଏ । ଶୀତଦିନ ହେତୁ ଗଛରୁ ଶୁଖିଲା ପତ୍ର ସବୁ ଖସି ଚାରିଆଡେ ପଡିଥାଏ । ସେସବୁ ବୋଧହୁଏ ପବନରେ ଉଡି ଶବ୍ଦ ହେଉଥାଏ । ମୋତେ କିନ୍ତୁ ଲାଗୁଥାଏ ଯେପରିକି କିଏ ବାହାରେ ଚାଲୁଛି । ସେଥିପାଇଁ ଭୀଷଣ ଡର ଲାଗୁଥାଏ । କିଛି ସମୟ ପରେ ଭାବିଲି, “ଠାକୁର ତ ଘରେ ଅଛନ୍ତି, ମୁଁ କାହିଁକି ଏତେ ଚିନ୍ତା କରୁଛି” । ଏମିତି ଭାବୁ ଭାବୁ ନିଦ ହୋଇ ଯାଇଛି । ସ୍ୱପ୍ନରେ ଦେଖୁଛି ଠାକୁର – ଗୋରା ତଳ୍ ତଳ୍ ବିଶାଳ ଶରୀର, ଖୁବ୍ ଡେଙ୍ଗା, ଓ ଲମ୍ବା ଲମ୍ବା କେଶ ଓ ଦାଢି – ମୋ ସମ୍ମୁଖରେ ଠିଆ ହୋଇ ମୋତେ କହୁଛନ୍ତି, “ତୁ ଘୁଞ୍ଚ, ମୁଁ ଶୋଇବି” । ମୁଁ ବଡ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ କହୁଛି, “ତମ ଖଟ ତ ଉପରେ ତମ ରୁମ୍‌ରେ ପଡିଛି, ତମେ ସେଠାରେ ନ ଶୋଇ ଏଠି କାହିଁକି ଗୁଞ୍ଜି ହୋଇ ଶୋଇବ ?” ସେ ତଥାପି ମୋତେ ଠେଲି ଚାଲିଥାନ୍ତି ଖଟର ଆଉ ପଟକୁ ଘୁଞ୍ଚିଯିବା ପାଇଁ । ସେତେବେଳେ ମନେ ମନେ ଭାବୁଥାଏ, “କ’ଣ ତାଙ୍କ ଖଟ ତାଙ୍କୁ ଅଛୁନି ଯେ ସେ ଏଠି ଗୁଞ୍ଜି ହୋଇ ଶୋଇବେ !” ସେ ଯେତେବେଳେ ମୋତେ ଘୁଞ୍ଚାଇ ଦେଇ ତାଙ୍କ ଜାଗା କରିଦେଲେ ଶୋଇବା ପାଇଁ, ସେତେବେଳେ ମୋ ନିଦ ହଠାତ୍ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ମୁଁ ବଡ ଅନୁତାପ କଲି, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆସିଥିଲେ, ହେଲେ ମୋର ଜମା ମନେ ପଡିଲାନି ପ୍ରଶ୍ନାମ କରିବା ପାଇଁ । ମନେ ମନେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନାମ ଜଣାଇଲି । ମୋର ବିଶ୍ୱାସ ବଢିଲା, ସେ ପାଖରେ ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି, ଭୟ କରିବାର କିଛିନାହିଁ । ସେହିଦିନଠାରୁ ଘରେ ଏକ୍ସଟିଆ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ମୋତେ ଆଉ ଡର ଲାଗେନି ।

ଆଉ ଦିନକର ଘଟଣା । ରାତିରେ ମୁଁ ଆମ ଘର ସୋଫା ଉପରେ ଶୋଇଥାଏ । ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଛି ଗୋଟେ କଳା କଳା କ’ଣ ମୋ ଆଡକୁ ମାଡି ଆସୁଛି । ଭୀଷଣ ଡର ଲାଗୁଥାଏ । ମୋର ହଠାତ୍ ଠାକୁରଙ୍କ ଘର ଆଡକୁ ନଜର ପଡିଗଲା । ଦେଖୁଛି ସେ ଘରର କବାଟ ଖୋଲା ଅଛି ଓ ସେ ଘର ଆଲୋକିତ ହୋଇ ଯାଇଛି । ଜଣେ ସେ ଘରେ ଏପଟ ସେପଟ ହେଉଛନ୍ତି । ହେଲେ ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ପାରୁନାହିଁ । ମନରେ ଅଭିମାନ ଆସୁଛି ଯେ ଠାକୁର ସେ ଘରେ ଅଛନ୍ତି, ମୁହଁ ଟିକେ ଦେଖାଇଦେଲେ ବା ତଳକୁ ଆସିଲେ ତ ଏ କଳା କଳା ଜିନିଷ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଯାଆନ୍ତା । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଆଉ ଡରନ୍ତିନି । ହେଲେ ଠାକୁର ସେ ଘରୁ ବାହାରୁ ନ ଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଜାଣିପାରୁ ଥାଏ ସେ ଯେପରି ବହୁତ ବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ଏପଟ ସେପଟ ଚାଲୁଛନ୍ତି । ମୋର ମଧ୍ୟ ଏପଟେ ଅଭିମାନ ବଢି ବଢି ଚାଲିଥାଏ । କାରଣ ସେ କଳା କଳା ଜିନିଷଟା ମୋ ପାଖକୁ ଚାଲି ଆସିଲାଣି । ଭୟରେ ମୁଁ ଶିହରି ଉଠୁଥାଏ । ସେ ଯେତେ ମୋ ନିକଟ ହୋଇ ଆସୁଥାଏ, ମୋର ସେତେ ଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରତି ଅଭିମାନ ବଢିଚାଲିଥାଏ । ହେଲେ ଥରେ ମଧ୍ୟ ମୋ ପାଟିରୁ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ମହାମନ୍ତ୍ର ବାହାରୁ ନ ଥାଏ । ମୋ ମନରେ ଆସୁଥାଏ, “ସେଇଟା ଠାକୁରଙ୍କ କାମ, ମୋର ନୁହେଁ” । ଠାକୁର ମଧ୍ୟ ସେ ଘରେ ଅନେକ ଚିନ୍ତିତ ଲାଗୁଥାନ୍ତି । ହଠାତ୍ ଦେଖୁଛି ସେ କଳା ଜିନିଷଟି ମୋ ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଗଲାଣି । ମୁଁ ଭୟରେ ଜଡସତ ହୋଇଗଲି ଓ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମୋ ପାଟିରୁ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ବାହାରି ପଡିଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ କଳା ପଦାର୍ଥ କେଉଁଆଡେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ହୋଇଗଲା ଓ ଠାକୁରଙ୍କ ଘର ମଧ୍ୟ ସ୍ୱାଭାବିକ ଭଳି ଦେଖାଗଲା । ସେତେବେଳେ ମୋର ନିଦ ମଧ୍ୟ ଭାଙ୍ଗିଗଲା । ଦେଖିଲି ଠାକୁରଙ୍କ ଘର ମୋତେ ଦେଖା ଯାଉନି, ଅନ୍ଧାର ହୋଇଛି । ଏହାପରେ ମନେହେଲା, “ଠାକୁର ତ ନିଷ୍କର୍ଷ ପାଖରେ ପାଖରେ ଅଛନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ‘ତାଙ୍କ ନାମର ଯେ ଏତେ ମାହାତ୍ମ୍ୟ ଅଛି, ତାଙ୍କର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସାହାଯ୍ୟ ନ ଲୋଡି, ଖାଲି ତାଙ୍କ ନାମ ଦ୍ୱାରା ଯେ ରିଷ୍ଟ ଖଣ୍ଡନ ହୋଇଯାଏ’, ସେ ତାହା ଆମକୁ ଚେତେଇ ଦେଉଛନ୍ତି ।”

ତେଣୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶ୍ରୀପାଦପଦ୍ମରେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା, ଯେପରି କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କ ନାମ ଭୁଲି ନଯାଏ । ସେ ସବୁବେଳେ ପାଖରେ ଥାଇ ମୋତେ ଆଦେଶ ଓ ଉପଦେଶ ଦେଉଥାନ୍ତୁ । ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ଥିବା ବିଶ୍ୱାସ ଆହୁରି ଦୃଢ଼ୀଭୂତ ହେଉ । ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ଚଳି ତାଙ୍କ ପରିବାରକୁ ଯେପରି ଆଦର୍ଶ ପରିବାର ଭାବେ ଗଢି ତୋଳିବାରେ ସକ୍ଷମ ହୁଏ ।

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତା
ଶ୍ରୀମତୀ ରଶ୍ମିରେଖା ପଣ୍ଡା
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅଷ୍ଟମ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ - ୨୦୦୯

ସ୍ଥାନ - ବର୍ଣ୍ଣସ୍ୱିଲ୍ (Burnsville), ନର୍ଥ କାରୋଲିନା (North Carolina)

ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାରେ ‘ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ର ଅଷ୍ଟମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ବିଗତ ଜୁଲାଇ ମାସ ୨୪, ୨୫ ଓ ୨୬ ତାରିଖ ଶୁକ୍ରବାର ଠାରୁ ରବିବାର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ରାଜ୍ୟର ବର୍ଣ୍ଣସ୍ୱିଲ୍‌ରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଆନନ୍ଦ ଓ ଉଦ୍‌ଘାଟନା ସହକାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ’ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇ ଭକ୍ତ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଜୁଲାଇ ୨୦ ୨୦୦୯ ସୋମବାର ଅଧିବାସ ସକାଳ ୯:୦୦ ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜ୍ ଶ୍ରୀ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇଙ୍କ ସାରଲୋଚ୍ ବାସଭବନରୁ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣସ୍ୱିଲ୍‌ର ହାଇପାର୍କ୍ସ ଅଭିମୁଖେ ଶୁଭଯାତ୍ରା କରିଥିଲେ । ଯାତ୍ରାପଥରେ ଶ୍ରୀ ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ନାୟକ ଭାଇ ତାଙ୍କ ବାସଭବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରି ଗୃହକୁ ପାଞ୍ଚୋଟି ନେଇଥିଲେ । ସେଠାରେ ଆରତି ଓ ଛୋଟବନ୍ଦନା ପରେ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଗ ଗ୍ରହଣ ପୂର୍ବକ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କିଛି ସମୟ ବିଶ୍ରାମ କରି ୯:୦୦ ସମୟରେ ପୁନରାୟ ଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରି ଅପରାହ୍ନ ପ୍ରାୟ ୯:୩୦ମି. ସମୟରେ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ । ସେଠାରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ବିଜୟ ସାହୁ ଭାଇ, ଉପସ୍ଥିତ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା କରି ପାଞ୍ଚୋଟି ନେଇଥିଲେ । ପୂଜା, ଆରତି, ଛୋଟବନ୍ଦନା, ପରପୂଜା ନିମନ୍ତ୍ରଣ, ତୁଟି ବିତ୍ୟୁତି ପାଇଁ କ୍ଷମାପ୍ରାର୍ଥନା, ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିବା ପରେ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା । ବର୍ଣ୍ଣସ୍ୱିଲ୍‌ରେ ଶ୍ରୀଜୟଦେବ ସେବା ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳର ଅଧିବାସ ଅଧିବେଶନ ତା ୨୦୦୯ ସୋମବାର ସନ୍ଧ୍ୟା ୯:୩୦ମି. ସମୟରେ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରରେ ହୋଇଥିଲା ଓ ଜୁଲାଇ ୨୧, ୨୨ ଓ ୨୩ ତାରିଖ ମଙ୍ଗଳବାରଠାରୁ ଗୁରୁବାର ମଧ୍ୟାହ୍ନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳର ଚତୁର୍ଥ ବାର୍ଷିକ ଅଧିବେଶନ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଗୁରୁବାର ଅପରାହ୍ନରେ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ସମ୍ମିଳନୀ ଆୟୋଜନରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ସନ୍ଧ୍ୟା ପ୍ରାୟ ୯:୫୫ମି. ସମୟରେ ସମ୍ମିଳନୀ କ୍ଷେତ୍ରର ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ପରିଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ଉପାସନା କରାଯାଇ ଅଧିବାସ ସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଅଧିବାସ ସଭାରେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରି ସଭା ପରିଚାଳନା କରିଥିଲେ । ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ‘ପ୍ରଣତି ଘେନ, ହେ ଦେବ ନିଗମାନନ୍ଦ’ ଗାନ ପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଆଲୋଚନା କରି କହିଥିଲେ- ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ଶିଷ୍ୟଭକ୍ତମାନଙ୍କଠାରୁ ସେ ଟଙ୍କା ପଇସା ଚାହାନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କୁ ଉତ୍ସବରେ ଦେଖିଲେ ଆନନ୍ଦିତ ହୁଅନ୍ତି । ନୃପେନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ରାୟ ଭାଇଙ୍କର ଉତ୍ସବରେ ଯୋଗ ନ ଦେଇ ଟଙ୍କା ପଠାଇବା ଘଟଣାଟି ବର୍ଷନା କରିଥିଲେ ।’ ତତ୍ପରେ ଜ୍ଞାନରଂଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ ଭାଇ ସମ୍ମିଳନୀର କାର୍ଯ୍ୟସୂଚୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ଓ ଉପସ୍ଥିତ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଚଳଣି ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେତେକ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଜ୍ଞାନଭାଇ କହିଲେ ‘ଆମେ ସବୁବେଳେ ମନେ ରଖିବା ଓ ଭାବିବା ଯାହା କରୁଛୁ ସବୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେବା । ସବୁ ଭାଇ, ମା’ ଓ ପିଲାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଠାକୁରଙ୍କୁ ଦେଖିବା । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଠିକ୍ ସମୟରେ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥିତ ରହିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା ।’ ତଦନନ୍ତର ‘ତୁମରି ପୂଜାର ଗୁରୁଭାର ମୋତେ ଦେଇଅଛ ଦୟାବହି’ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ ଓ ‘ଜୟଗୁରୁ’ କୀର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ଅଧିବାସ ସଭା ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

୨୪ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୯, ଶୁକ୍ରବାର, ପ୍ରଥମ ଦିବସ

ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଭାତରେ ଭାଇ ଓ ମା’ମାନେ ସମ୍ମିଳନୀ ଆସନ ନିକଟରେ ସମବେତ ହୋଇ ଜାଗରଣ, ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଓ ଆବାହନ ସଂଗୀତମାନ ଗାନ କରିଥିଲେ । ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ କ୍ଷୋତଶୋପଚାର ପୂଜା ଓ ଆରତି କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ତାଙ୍କୁ ରବିନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ ଭାଇ ଓ ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା ଭାଇ ସହାୟତା କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ସମବେତ ଭାବରେ ଗୁରୁ ବନ୍ଦନା ‘ବନ୍ଦେ ଶ୍ରୀଗୁରୁ ପ୍ରେମ କଳ୍ପତରୁ’ ଗାନ ପୂର୍ବକ ଛୋଟବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । ସଭାପତି ବିଜୟ ଭାଇ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରମୋଦ ଭାଇଙ୍କୁ ସଭା ପରିଚାଳନା କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ । ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇବା ପରେ ଏହାର ମହତ୍ତ୍ୱ ବିଷୟରେ ବୁଝାଇଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ‘ସଂଘ-ସେବକ’ ୪୫/୪ରୁ ବନ୍ଦନା, ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ‘ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି’ ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଠ କରି ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ବିଜୟ ଭାଇ ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ସକାଳ ୯:୩୦ମି. ବେଳକୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜ ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ତତ୍ପରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ କୀର୍ତ୍ତନ କରାଯାଇ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ନିବେଦନ ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ ପୂର୍ବରୁ ଆବାହନ ସଂଗୀତମାନ ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ‘ଭବ ବନ୍ଧନ ମୋଚନ’ ପ୍ରଣାମ ଗାନ କରାଯାଇ ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଥମେ ‘ଦେବ ବନ୍ଦନ ଘେନାକର’ ବନ୍ଦନା ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ଅଶ୍ୱିନୀ ଭାଇ

ସ୍ୱାଗତ ଅଭିଭାଷଣ ଜଣାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାଗତ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଉଦ୍‌ବୋଧନୀ ଭାଷଣ ଦେଇ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୋଧିତ କରିଥିଲେ । ସେ କହିଲେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର କହିଛନ୍ତି, ‘ମୁଁ ଯଦି ଆଉ କିଛି କରିନଥାନ୍ତି, ତେବେ ଏହି ସମ୍ମିଳନୀ ମୋର ସ୍ମୃତିରକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତା’ । ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପ୍ରାଣପ୍ରିୟ ଅନୁଷ୍ଠାନ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ୧୩୨୨ ସାଲ ଅର୍ଥାତ୍ ୧୯୧୫ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୨୨ ତାରିଖ, ସୋମବାର ଦିନ ୪ ଜଣ ଗୃହୀ ଓ ୭ ଜଣ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ନେଇ କୋକିଳାମୁଖଠାରେ ସମ୍ମିଳନୀର ସୂତ୍ରପାତ କରାଇଥିଲେ । ଯେଉଁ ଶିଷ୍ୟ ଭକ୍ତମାନେ କାର୍ଯ୍ୟନେବାକ୍ୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆପଣାର ମନେ କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ନିକଟରେ ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଆନନ୍ଦର ଧାମ । ପ୍ରଥମ ଉତ୍କଳ ପ୍ରାଦେଶିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ୧୯୪୭ ମସିହାରେ ଗଞ୍ଜାମ ଜିଲ୍ଲାର ଆଲୋଲିଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା, ବନମାଳୀ ଭାଇ ଏହାର ସଭାପତିତ୍ୱ କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ୬୦ ଜଣ ଭାଇ ଓ ମା’ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଆମମାନଙ୍କୁ ଶଙ୍କରଙ୍କ ମତ ଓ ଗୌରାଙ୍ଗଙ୍କ ପଥ ଅନୁସରଣ କରି ଚଳିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ଆମେରିକାରେ ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ସର୍ବାଙ୍ଗସୁନ୍ଦର ହେଉ ବୋଲି ସେ ଶୁଭ କାମନା ଜଣାଇଥିଲେ । ତଦନନ୍ତର ବିଜୟ ଭାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ‘ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ-୨୦୦୯’ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ସଭାପତି ଓ ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ୟାମସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇ, ଉପ-ସଭାପତି ଶ୍ରୀ ସଂଗ୍ରାମ କେଶରୀ ସିଂହ ଭାଇ, ସହ-ସଂପାଦକ ଶ୍ରୀ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ସିଂହଦେଓ ଭାଇଙ୍କର ଆମେରିକା ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆସିଥିବା ଶୁଭେଚ୍ଛା ବାର୍ତ୍ତା ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ‘ଆନନ୍ଦଧାରା ବୁଝାଇ ଦିଅ’ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତଟି ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ‘ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥ ଜୀବନ ଗଠନ’ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ତାପରେ ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ଭାଇ ‘ଗୃହସ୍ଥର ପଞ୍ଚମଙ୍ଗ’, ପ୍ରଭାକର ଭାଇ ‘ପ୍ରବାସୀ ସାଧକଙ୍କର ପିତୃଯଜ୍ଞ ପାଳନ’ ଓ ବ୍ରଜ ଭାଇ ‘ଆଦର୍ଶ ଗୃହସ୍ଥାଶ୍ରମ ପ୍ରତିଷ୍ଠାରେ ଗୃହାସନର ଭୂମିକା’ ବିଷୟ ଉପରେ ନିଜର ଅଭିମତ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ । ‘ଗୃହାସନ ପୂଜା ଓ ଗ୍ରନ୍ଥଭେଦ’ ପ୍ରବନ୍ଧ ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ଭାଇ ‘ସ୍ୱାଗତିକା-୨୦୦୯’ ପ୍ରତିକାରୁ ପାଠ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ କୀର୍ତ୍ତନ ସହ ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନର ପରିସମାପ୍ତି ଘଟିଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରାଯିବା ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

ଅପରାହ୍ନରେ ମହିଳା ଅଧିବେଶନ ଘୃତୀମି-ରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଆବାହନ ସଂଗୀତମାନ ଗାନ କଲା ପରେ ପ୍ରଣାମ ଗାନ କରାଯାଇ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାପରେ ‘ଜୟ ବିଶ୍ୱପତି ଶିବ ସ୍ୱରୂପ ହେ’ ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ‘ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ମହିଳା ସଂଘ’ର କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ ମା’ ମହିଳା ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇଥିଲେ । ସଭାପତି ଓ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲାପରେ ‘ବନ୍ଦନ ଘେନ ହେ ଜଗତବନ୍ଦ୍ୟ’ ବନ୍ଦନା ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତାପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଆଲୋଚନା କରି କହିଥିଲେ- ‘ବିଚିତ୍ର ଅମଳରେ ରକ୍ଷଣଶୀଳ ଭାରତୀୟ ସମାଜରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହିଳାସଭାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କରାଇବା ମା’ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଅନବଦ୍ୟ ଦାନ । ଭକ୍ତିଶାସ୍ତ୍ର ଅନୁସାରେ ସାଧନଜଗତରେ ମା’ମାନେ ଭାଇମାନଙ୍କଠାରୁ ଆଗୁଆ । ଆତ୍ମିକ କ୍ଷୁତିରେ ଲିଙ୍ଗଭେଦ ନାହିଁ, କେବଳ ପ୍ରାରବ୍ଧ ଅନୁସାରେ ନାରୀ, ପୁରୁଷ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛନ୍ତି । ନାରୀମାନେ ଦୁର୍ଗାବାର ବଳର ଓ ଅଶେଷ ଧର୍ଯ୍ୟର ଅଧିକାରିଣୀ ।’

ଏହାପରେ ‘ଭାରତୀୟ ସଂସ୍କୃତିରେ ପୁତ୍ରବଧୂର ଭୂମିକା’ ବିଷୟ ଉପରେ ସ୍ଥିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ ମା’ ତାଙ୍କର ଆଲୋଚନା କରି ସୁଦୂର ଆମେରିକାରେ ରହି ଜଣେ ପୁତ୍ରବଧୂ କିପରି ଶାଶୁଶୁରଙ୍କ ଶାରୀରିକ, ମାନସିକ ସୁଖସୁବିଧା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଇପାରିବ ସେ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଶିବାନୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ ମା’ ‘ଆଦର୍ଶ ଜନନୀର ସନ୍ତାନପାଳନ - ଜନ୍ମା ସନ୍ତାନପାଳନରେ ବିଶେଷ ଭୂମିକା’ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଜନ୍ମା ସନ୍ତାନମାନଙ୍କୁ କିପରି ଶିକ୍ଷା ଦେଇ ଆଦର୍ଶ ଭାବେ ଗଢାଯାଇପାରିବ, ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ ।

ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସଂଗୀତ ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ସନ୍ଧ୍ୟା ୬ ଘଟିକା ସମୟରେ ସମ୍ମିଳନୀର ସଂଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ସଂଧ୍ୟା ଆରତି ପରେ ‘ଗୁରୁନାରାୟଣ କରି ନିବେଦନ’ ପ୍ରାର୍ଥନା ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ସମବେତ ଭାବେ ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଦନା କରାଯିବା ପରେ ସଭାପତି ଓ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଏହି ସଂଧ୍ୟା ଅଧିବେଶନରେ ପିଲାମାନଙ୍କର ଅଧିବେଶନ ବା **Young Aspirants’ Session** ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ବିଜୟ ଭାଇ ଓ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ପିଲାମାନଙ୍କୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବିଶେଷତ୍ୱ, ନିରାମିଷାଶୀ ଖାଦ୍ୟର ଉପଯୋଗିତା ସମ୍ପର୍କରେ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ମାଧ୍ୟମରେ ବୁଝାଇଥିଲେ । ଭକ୍ତି ଓ ଶ୍ରେୟା ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ କରିଥିଲେ । ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ଶରତଚନ୍ଦ୍ର ସିଂହଦେଓ ଭାଇଙ୍କର **Young Aspirants’** ପିଲାମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆସିଥିବା ଶୁଭେଚ୍ଛା ବାର୍ତ୍ତା ପଢାଯାଇଥିଲା । ବିଜ୍ଞଗୋପାଳ, ସ୍ୱାତୀ ଓ ସାର୍ଥକ ଭାବ ବିନିମୟ କରିବାପରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିବସର ସକାଳ ଅଧିବେଶନ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ପରିଶେଷରେ ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ କରାଯିବା ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରିଥିଲେ ଓ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା ।

ତତ୍ପରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର **General Body Meeting** ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସାତଜଣିଆ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପୁନଃ ନିର୍ବାଚିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଆମେରିକାରେ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀ ଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ପ୍ରଚାର ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ରାତିଭୋଗ ନିବେଦନ କରାଯାଇ ବିଶ୍ରାମ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୨୫ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୯, ଶନିବାର, ଦ୍ୱିତୀୟ ଦିବସ

ଅନ୍ୟ ପ୍ରଭାତରେ ଜାଗରଣ, ପ୍ରତୀକ୍ଷା, ପ୍ରଭାତୀ ଆରତି ଓ ବନ୍ଦନା ଗାନ କରାଯାଇ ସମବେତ ଭାବେ ଷ୍ଟୋତବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପରେ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା । ‘ନୀରାଜନା’ରୁ ବୈଦିକ ପ୍ରାର୍ଥନା ୪୪ ଆବୃତ୍ତି କରାଯିବା ପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ‘ସଂଘ-ସେବକ’ରୁ ‘ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି’ ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଠ କରି ଆଲୋଚନା କହିଥିଲେ – ସୁଖଭୋଗ କରିବାର ଇଚ୍ଛାରୁ କାମନାର ଜାତ ହୁଏ । ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡରେ ସମସ୍ତେ ସୁଖ ଇଚ୍ଛା କରନ୍ତି । ଇନ୍ଦ୍ରିୟଭୋଗ୍ୟ ସମସ୍ତ ସୁଖ କ୍ଷଣସ୍ଥାୟୀ । ଭଗବାନଙ୍କୁ ଜାଣିଲେ ବା ସୁଖସାଗର ସହ **connect** ହେଲେ ସବୁବେଳେ ସୁଖସାଗରରେ ବୁଡିରହିବା । ଏହାପରେ ପରପୂଜା ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇ, ‘ଜୟଗୁରୁ’ ନାମ କୀର୍ତ୍ତନ ସହ ପ୍ରଣାମ ଓ ଆସନ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବାଲ୍ୟଭୋଗ ନିବେଦନ କଲା ପରେ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

ଆବାହନ ସଙ୍ଗୀତ ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ‘ଭବ ବନ୍ଧନ ମୋଚନ’ ଗାନ କରି ୯ ଘଟିକା ସମୟରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇଥିଲା । ବନ୍ଦନା ‘ହେ ମହାମହିମ ଭୁବନମୋହନ’ ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ସଭାପତି ଓ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ‘ସଂସ୍କୃତିର ପ୍ରତିଷ୍ଠା’ ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରି କହିଲେ – ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ନିମିତ୍ତ କେତେଜଣ ସମପ୍ରାଣ ସହୃଦୟ ବ୍ୟକ୍ତି ଏକାଠି ହୋଇଯିବା ହିଁ ସଂଘ । ବହୁ ମିଳି ଏକ ହେବା ସଂଘସାଧନା । ମନ, ବୁଦ୍ଧି ଓ ପ୍ରାଣ ମିଳିଲେ ଆମେ ଏକ ହୋଇପାରିବା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ହେଉଛି ଆମେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଭଲପାଇ ଅହଂତ୍ୱର ପ୍ରସାର କରିବା । ସଂଘରେ ଯୋଗଦେଲେ ନବଧା ଭକ୍ତିର ଅନୁଶୀଳନ ହୁଏ । କଳିଯୁଗରେ ସଂଘଶକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଅସମ୍ଭବ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ।

ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ ଭାଇ ‘ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ’ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପରେ ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ‘ସଂସ୍କୃତିର ବିକାଶ ଓ ଠାକୁରଙ୍କର ଜଗତହିତକର କର୍ମ ତଥା ଭାବଧାରା ପ୍ରସାରରେ ଆସନ ମନ୍ଦିରର ଭୂମିକା’ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ବୃନ୍ଦାବନ ଭାଇ ‘ସାଧୁସଙ୍ଗର ମହତ୍ତ୍ୱ’ ବିଷୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଉଦାହରଣ ଦେଇ ବକ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ ପୂର୍ବାହ୍ନ ଅଧିବେଶନ ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ମଧ୍ୟାହ୍ନ ଭୋଗ ନିବେଦନ କରି ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

ଆବାହନ ଗାନ ପରେ ୧୨:୩୦ମି-ରେ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇ ସାଧାରଣ ସଭା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ଓ ସାଧାରଣ ସଭାର ସଭାପତି ଏବଂ ଅତିଥିମାନେ ଆସନ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଅତିଥିମାନଙ୍କୁ ପୁଷ୍ପମାଲ୍ୟ ଓ ଚନ୍ଦନ ଅର୍ପଣ କରାଯିବା ପରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଷ୍ଟୋତବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ‘ହେ ଜଗତଗୁରୁ ହେ ମହିମା ମେରୁ’ ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ସଭାପତି ବିଜୟ ଭାଇ ନିମନ୍ତ୍ରିତ ଅତିଥିମାନଙ୍କର ପରିଚୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ସାଧାରଣ ସଭାର ସଭାପତି ଥିଲେ **ISKON**ର ଶ୍ରୀ ସୁବିକ୍ଷି କ୍ରିଷ୍ଣା । ଜ୍ଞାନ ଭାଇ ‘ସାଧାରଣ ସଭାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ’, ବିଜୟ ଭାଇ ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଜୀବନୀ ଓ ଭାବଧାରା’, ଉଷା ଅଗ୍ରୱାଲ ମା’ ‘ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ବିଶେଷତ୍ୱ’ ଓ ରବି ଭାଇ ‘ଗୁରୁ ଓ ଗୁରୁପୂଜା’ ବିଷୟରେ ବକ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ସାଧାରଣ ସଭାର ସଭାପତି ‘ଗୁରୁତତ୍ତ୍ୱ’ ବିଷୟରେ ବକ୍ତବ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ‘ଗୁରୁପୂଜା ଓ ଗୁରୁଙ୍କ ବିଶେଷତ୍ୱ’ ଉପରେ ଆଲୋଚନା କରିବା ପରେ ବିଜୟ ଭାଇ ଅତିଥିଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଅର୍ପଣ ପୂର୍ବକ ସାଧାରଣ ସଭା ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

ସଂଧ୍ୟା ପ୍ରତୀକ୍ଷା ସଂଗୀତମାନ ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ପରଦା ଉନ୍ମୋଚନ କରାଯାଇ ସନ୍ଧ୍ୟାରତି କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରାର୍ଥନା ‘ଗୁରୁ ନାରାୟଣ କରି ନିବେଦନ’ ଗାନ କରାଯିବା ପରେ ସମବେତ ଭାବେ ଷ୍ଟୋତ ବନ୍ଦନା କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ସଭାପତିଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଆସନ ଗ୍ରହଣ କଲା ପରେ ‘ଚିର ବାଞ୍ଛିତ ତୁମେ ପ୍ରିୟତମ’ ବନ୍ଦନା ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ‘ନିଗମ ଉପଦେଶ’ରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ପାଠ କରି ଆଲୋଚନା କରିବା ପରେ ଏହି ଅଧିବେଶନ ସମାପ୍ତ ହୋଇ ଆନନ୍ଦସଭା ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ସେଥିରେ ସଂଘର ଭାଇ ଓ ପିଲାମାନେ ହାସ୍ୟରସାତ୍ମକ ଅଭିନୟ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଓ ଉପସ୍ଥିତ ଭକ୍ତବୃନ୍ଦଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ପରିବେଷଣ କରିଥିଲେ । ଆନନ୍ଦ ସଭା ଶେଷହେବା ପରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ରାତିଭୋଗ ନିବେଦନ କରି ବିଶ୍ରାମ ଦିଆଯାଇଥିଲା ଓ ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିଥିଲେ ।

୨୬ ଜୁଲାଇ ୨୦୦୯, ରବିବାର, ଶେଷ ଦିବସ

ଜାଗରଣ, ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ ପରେ ଘଟା:୫୦ମି-ରେ ପ୍ରଭାତୀ ଆରତି ସମ୍ପନ୍ନ କରାଯାଇଥିଲା । ତତ୍ପରେ ଗୁରୁବନ୍ଦନା, ଷ୍ଟୋତ୍ରବନ୍ଦନା ସମାପନାନ୍ତେ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ଉପସ୍ଥିତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନଙ୍କୁ ପରିଚୟ ପତ୍ର ପାଠ କରାଇଥିଲେ । ତା'ପରେ 'ନୀରାଜନା'ରୁ ବୈଦିକ ପ୍ରାର୍ଥନା ୨୯ ଆବୃତ୍ତି କରାଯିବା ପରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ସଂଘ-ସେବକରୁ 'ପ୍ରାର୍ଥନାକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି' ପ୍ରବନ୍ଧ ପାଠ କରି ଆଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ବାଲ୍ୟଭୋଗ ନିବେଦନ କରି ଭକ୍ତମାନେ ପ୍ରସାଦ ସେବନ କରିବା ପରେ ପ୍ରତୀକ୍ଷା ଗାନ କରାଯାଇ ୯ ଘଟିକା ସମୟରେ ବିଦାୟ ସଭା ଅଧିବେଶନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ସଭାରେ ପ୍ରମୋଦ ଭାଇ ୩ ସମ୍ମିଳନୀର ବିଦାୟ ସଭା ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ସମ୍ମିଳନୀ ପରିଯୋଜନାର ଅନ୍ୟମାରମ୍ଭ ବୋଲି ଅଭିମତ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ସେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଶୀର୍ବାଦ ବାଣୀ ପଢ଼ି ଶୁଣାଇଥିଲେ । ୩ହାପରେ ଉପସ୍ଥିତ ସମସ୍ତ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଭାବବିନିମୟ କରିଥିଲେ । ଭାବବିନିମୟ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ସେବା ସମର୍ପଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଅନନ୍ତର ଆସନ୍ତା ବର୍ଷର ନବମ ବାର୍ଷିକ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ସହ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ତୃତୀବିତ୍ୟତି ପାଇଁ କ୍ଷମା ପ୍ରାର୍ଥନାନ୍ତେ ଭାବବିହ୍ୱଳ ଭକ୍ତବୃନ୍ଦଙ୍କର ଅଶ୍ରୁପୂର୍ଣ୍ଣ ନେତ୍ର ଓ କୋହୁଭରା କଣ୍ଠରେ 'ବିଦାୟ ବେଳାରେ ଆଜି ପ୍ରୟ ପଦତଳେ' ଶୀର୍ଷକ ବିଦାୟ ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ 'ଜୟଗୁରୁ ମହାନାମ' କୀର୍ତ୍ତନ ସହିତ 'ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ'ର ୨୦୦୯ ମସିହା ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ଉଦ୍‌ଯାପିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀରେ ସର୍ବମୋଟ ୫୬ ଜଣ ଭାଇ, ମା' ଓ ପିଲାମାନେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଯୋଗଦାନ କରିଥିବା ଭକ୍ତମାନଙ୍କର ତାଲିକା -

- (୧) ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି, କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ
- (୨) କାଞ୍ଚନବାଳା ଦାଶ, ଏକାମ୍ର ସାରସ୍ୱତ ମହିଳା ସଂଘ
- (୩) ବିଜୟ କୁମାର ସାହୁ
- (୪) ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ଶିବାନୀ ଦ୍ୱିବେଦୀ, ସ୍ୱାତୀ ଓ ଶ୍ରେୟା
- (୫) ବଜେନ୍ଦ୍ର ପଣ୍ଡା, ରଶ୍ମିରେଖା ପଣ୍ଡା ଓ ବିଜୁ ଗୋପାଳ
- (୬) ବିଶ୍ୱଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ସ୍ମିତାରାଣୀ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ସୌମ୍ୟାଶ୍ରୀ ଓ ବେଦପ୍ରକାଶ
- (୭) ଦେବୀ ପ୍ରସାଦ ସାମଲ, ସ୍ନିଗ୍ଧା ସାହୁ, ଦେବାଙ୍ଗୀ ଓ ସିଦ୍ଧାର୍ଥ
- (୮) ଅଶ୍ୱିନୀ କୁମାର ନାୟକ, ସଂଘମିତ୍ରା ନାୟକ ଓ ଅସ୍ମିତା
- (୯) ପ୍ରଭାକର ବାଇ, ସ୍ମିତାରାଣୀ ବାଇ, ଶ୍ରେୟା ଓ ଶାଶ୍ୱତ୍
- (୧୦) ସୁଧାଂଶୁବାଳା ଜେନା ଓ ଆର୍ୟନ୍
- (୧୧) ମହେଶ ପ୍ରସାଦ ଚୌଧୁରୀ, ରଶ୍ମି ନାୟକ ଓ ଅଭିଷ୍ଟ
- (୧୨) ପୃଥ୍ୱୀରାଜ ସାହୁ, ଲକ୍ଷ୍ମିତା ସାହୁ ଓ ରିଶଭ୍
- (୧୩) ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ ଓ ସୋନିଆ ମହାନ୍ତି
- (୧୪) ସାନ୍ତୁଜିତ୍ ସେନାପତି, ଆନାଲିଶା ସେନାପତି, ଉଦୟନ୍, ଆରିଆନା, ମାୟା ଓ ସୁମିତ୍ରା
- (୧୫) ରମାବଲ୍ଲଭ ମହାପାତ୍ର, କଞ୍ଚନା ଦାଶ, ଆଶୁତୋଷ ଓ ସ୍ୱେତା
- (୧୬) ଶିବାନୀ ମହାନ୍ତି
- (୧୭) ରବିନାରାୟଣ ତ୍ରିପାଠୀ
- (୧୮) ଦେବାଶିଷ ଦାଶ
- (୧୯) ବିନୟ କୁମାର ସାହୁ
- (୨୦) ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ
- (୨୧) ବିଶ୍ୱରଞ୍ଜନ ଦାସ
- (୨୨) ସୁବ୍ରତ କୁମାର ନାୟକ
- (୨୩) ସୁଦିପ ଖୁଣ୍ଟିଆ
- (୨୪) ସନ୍ଦିପ ପ୍ରଧାନ
- (୨୫) ଉଷା ଅଗ୍ରୱାଲ
- (୨୬) ସୁପ୍ରିୟା ସ୍ୱାଇଁ

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସ୍ୱଳ୍ପ ବାର୍ଷିକ ବିବରଣୀ

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସ୍ୱଳ୍ପ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହୋଇଯାଇଛି । ୨୦୦୧ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୪ ତାରିଖ ଦିନ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶୁଭ ଜନ୍ମଦିନରେ ମାତ୍ର ସାତଗୋଟି ଭକ୍ତ ପରିବାରକୁ ନେଇ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିବା ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକକ୍ରି ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ସଭାପତି ଓ (ପୂର୍ବତନ) ପରିଚାଳକ ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଶ୍ୟାମ ସୁନ୍ଦର ଦାଶ ଭାଇଙ୍କ ଅନୁମତି ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ୨୦୦୩ ମସିହାରେ ସଂଘରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ୨୦୦୧ ମସିହାଠାରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ପ୍ରଥମ ରବିବାର ଦିନ ଟେଲିଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଏହି ପାଠକର ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଆସୁଥିଲା । ୨୦୦୪ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ୭ ତାରିଖ ପୌଷ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରଥମ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଦିବସ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଉତ୍ସବରେ ସର୍ବମୋଟ ୨୭ ଜଣ ଭକ୍ତ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ସେହି ବର୍ଷଠାରୁ ପ୍ରତିବର୍ଷ ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ପାଳିତ ହୋଇଆସୁଅଛି ଓ ଏହି ଉତ୍ସବରେ କେନ୍ଦ୍ରପ୍ରତିନିଧିମାନେ ଯୋଗଦାନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଆଦର୍ଶ ଓ ସଂଘପ୍ରତିଷ୍ଠାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଆସୁଅଛନ୍ତି ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପରଠାରୁ ସଂଘସେବୀ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ସଂଘପୂଜା ଅଧିବେଶନରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ରବିବାର ଦିନ ସଂଘପୂଜା ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଆସୁଛି । ପ୍ରତିମାସର ଶେଷ ରବିବାର ଦିନ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ଜଣେ ସଦସ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ ଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୋଗଦାନ କରି ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରା ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା କରିଥାନ୍ତି । ନିୟମିତ ସଂଘ ଅଧିବେଶନ ବ୍ୟତୀତ ମାସର ପ୍ରଥମ ରବିବାର ଦିନ ମହିଳା ସଂଘ ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇ ଆସୁଅଛି । ୨୦୦୪ ମସିହା ଜାନୁୟାରୀ ମାସରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ଶେଷ ରବିବାର ଦିନ ପିଲାମାନଙ୍କର ଅଧିବେଶନ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା । ଗତ ୨୦୦୫ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରୁ ଏହି ମାସିକ ଅଧିବେଶନ ପିଲାମାନଙ୍କର ଆଗ୍ରହ କ୍ରମେ ମାସରେ ଦୁଇଥର ଅନୁଷ୍ଠିତ ହେଉଅଛି । ଏହି ଅଧିବେଶନରେ ବିଭିନ୍ନ ପୁସ୍ତକରୁ ସଂଗୃହୀତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଲୀଳା ଓ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀରୁ ଉଚ୍ଚିତ ବିଭିନ୍ନ ତତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ଲେଖାର ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ କରାଯାଇ ପିଲାମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପାଠ କରାଯାଉଅଛି । ଏତଦ୍ୱ୍ୟତୀତ ପିଲାମାନଙ୍କର ଆଗ୍ରହ କ୍ରମେ ଯମ ନିୟମ, ଷ୍ଟୋତବନ୍ଦନାର ଅର୍ଥ, ନବ ଚକ୍ର, ଆସନ ଓ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପ୍ରଣୀତ 'ଜ୍ଞାନୀଗୁରୁ' ପୁସ୍ତକରୁ ସନାତନ ଧର୍ମ ଆଦି ବିଷୟରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଆସୁଅଛି । ବିଗତ ବର୍ଷର ସଂଘ ଅଧିବେଶନଗୁଡ଼ିକରେ ୫୩ ଜଣ ସଂଘସେବୀ ଓ ୫ ଜଣ ଦର୍ଶକ ଭକ୍ତ ଯୋଗଦାନ କରିଛନ୍ତି ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ଅଷ୍ଟମ ବାର୍ଷିକ ସମ୍ମିଳନୀ ୨୦୦୯ ମସିହା ଜୁଲାଇ ମାସ ୨୪, ୨୫ ଓ ୨୬ ତାରିଖ ଦିନ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର ଅନ୍ୟତମ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ କୁମାର ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱରେ ନର୍ଥ କାରୋଲିନା ରାଜ୍ୟର ବର୍ଣ୍ଣସ୍ୱଭିଲ୍ ସହରରେ ଥିବା ହାଇପାକ୍ସରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏଥିରେ ପିଲାମାନଙ୍କ ସହିତ ସମୁଦାୟ ୫୯ ଜଣ ଭକ୍ତ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ବିଗତ ବର୍ଷମାନଙ୍କ ପରି ଏ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟ ଭକ୍ତ ସମ୍ମିଳନୀ ସମୟରେ 'ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ' ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ୨୦୦୯ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୫ ତାରିଖ ଦିନ ଆମ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଶୁଭ ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ପାଳନ କରାଯାଇଥିଲା । ଜନ୍ମୋତ୍ସବ ଦିନ ସକାଳେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଆରତି ଓ ଷ୍ଟୋତବନ୍ଦନା କରାଯାଇ ଉପଦେଶ, ବାଣୀ ଆଦି ପାଠ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପୁତ୍ର ଜୀବନୀ ପାଠ, ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଗତବର୍ଷ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ଏପ୍ରିଲ୍ ମାସ ୨୭ ତାରିଖ ଅକ୍ଷୟ ତୃତୀୟା ଦିନ ଓ ନଭେମ୍ବର ୨ ତାରିଖ ରାସପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ବିଶେଷ ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଏତଦ୍ୱ୍ୟତୀତ ନର୍ଥକାରୋଲିନା ଓ ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ରାଜ୍ୟରେ ରହୁଥିବା ଭକ୍ତ ପରିବାରର ସଦସ୍ୟମାନେ ଛଅ ବର୍ଷ ହେଲା ଅନୁମତି ନେଇ ପ୍ରତିମାସରେ ଗୋଟିଏ ଶନିବାର ଦିନ ଏକତ୍ର ହୋଇ ପାଠକ କରୁଆସୁଛନ୍ତି । ଏହି ନର୍ଥକାରୋଲିନା ସାରସ୍ୱତ ପାଠକରେ ପ୍ରାୟ ୧୨ ଜଣ ପରିଚୟପତ୍ରଧାରୀ ଭକ୍ତ ଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି । ପାଠକ ପାଇଁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କୁ ଓ ଭକ୍ତମାନଙ୍କୁ ପୂର୍ବରୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରାଯାଇଥାଏ । ଶନିବାର ଅପରାହ୍ନରେ ପାଳିଆଙ୍କ ଗୃହାସନରେ ଷ୍ଟୋତ ବନ୍ଦନା, ପରିଚୟପତ୍ର ପାଠ, ସମ୍ମିଳନୀ ପ୍ରାର୍ଥନା ଓ ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ମହାରାଜଙ୍କର ଏକ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା ପରେ ନୂତନ 'ସଂଘ-ସେବକ', 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଗୁରୁଗୀତା', 'ନିଗମ ଉପଦେଶ', 'ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ନିଗମାନନ୍ଦ ଲୀଳାପ୍ରସଙ୍ଗ', 'ନିଗମ ତତ୍ତ୍ୱ', 'ସଂଘ ନୀତି' ପୁସ୍ତକ ଆଦି ପାଠ କରାଯାଏ । ଏତଦ୍ୱ୍ୟତୀତ ପିଲାମାନେ 'What I Expect' ପୁସ୍ତକରୁ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ବାଣୀ ପାଠ କରନ୍ତି ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା ସଂଗୀତ ଗାନ କରନ୍ତି । ଉପସ୍ଥିତ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତ ଭାବ ବିନିମୟ କରନ୍ତି ।

୨୦୦୬ ମସିହାରେ କେନ୍ଦ୍ର ଅନୁମତି କ୍ରମେ ଶ୍ରୀଜୟଦେବ ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳ ନାମରେ ଏକ ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳ ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଜୟଦେବ ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳର ସେବକମାନେ ହେଲେ - ସର୍ବଶ୍ରୀ ବିଜୟ କୁମାର ସାହୁ, ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ଵିବେଦୀ, ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ର ନାଥ ପଣ୍ଡା, ବିଶ୍ଵଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ପ୍ରଭାକର ବାଇ, ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ, ପୃଥ୍ଵୀରାଜ ସାହୁ, ବରଦାକାନ୍ତ ନାୟକ, ଅଶ୍ଵିନୀ କୁମାର ନାୟକ ଓ ସୁବ୍ରତ କୁମାର ନାୟକ । ବିଗତ ବର୍ଷ ସାନ୍ଥୁଜିତ୍ ସେନାପତି ଓ ଦେବୀପ୍ରସାଦ ସାମଲ ଭାଇମାନେ ଏହି ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳରେ ନୂତନ ଭାବେ ଯୋଗଦାନ କରିଥିଲେ । ଗତବର୍ଷ ଜୁଲାଇ ମାସର ୨୧, ୨୨, ୨୩ ତାରିଖ ଦିନ କେନ୍ଦ୍ର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ସଦସ୍ୟ ଶ୍ରୀ ପ୍ରମୋଦ ମହାନ୍ତି ଭାଇଙ୍କ ତତ୍ତ୍ଵବ୍ୟାପନରେ ଏହି ସେବାଶିଷ୍ୟାର୍ଥୀ ମଣ୍ଡଳର ଚତୁର୍ଥ ଅଧିବେଶନ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଯାଇଛି । ଗତବର୍ଷ ସାତୋଟି ଗୃହାସନର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ମଧ୍ୟ ପାଳିତ ହୋଇଥିଲା । ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଜ୍ଞାନ ଦ୍ଵିବେଦୀ ଭାଇ ଓ ଶିବାନୀ ମା'ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଜୁଲାଇ ମାସରେ ବରଦା ଭାଇ ଓ ସୋନିଆ ମା'ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଅଗଷ୍ଟ ମାସରେ ଯଥାକ୍ରମେ ବିଶ୍ଵଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ ଭାଇ ଓ ସ୍ମିତା ମା' ଙ୍କର ଗୃହାସନର ଏବଂ ପ୍ରଭାକର ବାଇ ଭାଇ ଓ ସ୍ମିତା ମା'ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଓ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ଯଥାକ୍ରମେ ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ ଭାଇ ଓ ପଦ୍ମା ମା'ଙ୍କର ଗୃହାସନର, ଅଶ୍ଵିନୀ ଭାଇ ଓ ସଂଘମିତ୍ରା ମା'ଙ୍କର ଗୃହାସନର ଏବଂ ଦେବ ଭାଇ ଓ ଲୀନା ମା'ଙ୍କର ଗୃହାସନର ବାର୍ଷିକ ଉତ୍ସବ ଅନୁଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏତଦ୍ବ୍ୟତୀତ ସେପ୍ଟେମ୍ବର ମାସରେ ଦେବୀ ସାମଲ ଓ ସ୍ନିଗ୍ଧା ମା'ଙ୍କର କାନ୍ଯାସ୍ଥିତ ବାସଭବନରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରାଯାଇଥିଲା ।

ଗତବର୍ଷ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅପାର କରୁଣାରୁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ଭକ୍ତମାନେ ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାର ପ୍ରଚାର ଓ ଜଗତହିତକର କର୍ମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ତାଙ୍କର ଏକ ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କରି କେନ୍ଦ୍ରସଂଘର ଅନୁମତି ନେଇଥିଲେ । ସେହି ଉପଲକ୍ଷରେ ପରିଚାଳକ (ପୂର୍ବତନ) ଓ ସଭାପତି ଶ୍ୟାମ ଭାଇ ଏକ ପ୍ରାଣକ୍ଷଣୀ ପ୍ରାର୍ଥନା ଲେଖିଦେଇଥିଲେ । କେବଳ ସେହି ପ୍ରାର୍ଥନା ଅବଲମ୍ବନରେ ସମସ୍ତ ଭକ୍ତମାନେ ଏହି ଦୁଃସାଧ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପ୍ରୟାସୀ ହୋଇ ୨୦୦୮ ମସିହାରୁ ସଂଘରେ ପ୍ରଶାମୀ ଦେବା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଗତବର୍ଷ 'ପିଲାଙ୍କ ନିଗମାନନ୍ଦ' ପୁସ୍ତକର ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘଦ୍ଵାରା ପ୍ରକାଶିତ ହେବାପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ସତୀର୍ଥ ଭାଇ ଓ ମା'ମାନେ ଏହି ପ୍ରକାଶନର ବ୍ୟୟଭାର ବହନ କରିଛନ୍ତି । ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରକାଶିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକର ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ କରିବା ଅଭିପ୍ରାୟରେ ନିଜେ ଅତୀତରେ ଏକ ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ ଗଠନ କରା ଯାଇଛି ଓ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ମାସ ହେବ ଏହି ସଂପାଦନା ମଣ୍ଡଳୀ ସେବକ-ସେବିକାମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଚିଠି ପ୍ରଥମ ଖଣ୍ଡର ଅନୁବାଦ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି । ଆଶାକରୁଛି, ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଅହେତୁକୀ ଆଶୀର୍ବାଦରୁ ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଭକ୍ତ ଅନୁବାଦ ସେବା ସମାପ୍ତ କରି ଆମେ ଏହାକୁ ପ୍ରକାଶନ ନିମନ୍ତେ କେନ୍ଦ୍ର ସଂଘକୁ ପଠାଇ ପାରିବୁ ।

ଏତଦ୍ବ୍ୟତୀତ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଭାବଧାରାର ବିଶ୍ଵବ୍ୟାପୀ ପ୍ରଚାର ଓ ପ୍ରସାରରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଗତବର୍ଷ ଆମ ସଂଘର ଏକ website ନିର୍ମାଣ କରାଯାଇଛି । ସଂଘର ବିଭିନ୍ନ ଭକ୍ତମାନଙ୍କ ପ୍ରଚେଷ୍ଟରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରା ଯାଇଥିବା ଏହି website ଚି ବିଶେଷ ଚିନ୍ତାକର୍ଷକ ହୋଇଛି ଏବଂ ଆସନ୍ତା ବର୍ଷ ଏହାକୁ ଆହୁରି ଉନ୍ନତ କରିବାର ପରିକଳ୍ପନା ରହିଛି । ସଂଘର ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ସୂଚନା ଭକ୍ତମାନେ ଏହି website ମାଧ୍ୟମରେ ପାଇଥାନ୍ତି ।

ବିଗତ ବର୍ଷରେ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ପରିବର୍ତ୍ତିତ ହୋଇଅଛି । ନୂତନ ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ହେଲେ ସର୍ବଶ୍ରୀ ବିଜୟ ସାହୁ (ସଭାପତି), ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ଵିବେଦୀ (ସଂପାଦକ), ବ୍ରଜେନ୍ଦ୍ରନାଥ ପଣ୍ଡା (କୋଷାଧ୍ୟକ୍ଷ), ବିଶ୍ଵଜିତ୍ ସୁନ୍ଦରରାୟ, ବିଶ୍ଵରଞ୍ଜନ ଦାସ, ବୃନ୍ଦାବନ ସାହୁ ଓ ପୃଥ୍ଵୀରାଜ ସାହୁ । ନୂତନ ସଦସ୍ୟମାନେ କର୍ମଭାର ଗ୍ରହଣ କରିବାପରେ ସଂଘର by-lawରେ ଥିବା ପରିଚାଳନା ମଣ୍ଡଳୀ ଗଠନ ଓ ଏହାର କର୍ମକର୍ତ୍ତା ନିର୍ବାଚନ ସଂକ୍ରାନ୍ତିୟ ଧାରା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇ ସଂଶୋଧନ କରାଯିବାର ପ୍ରଚେଷ୍ଟ ଚାଲିଛି । ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ସଂଶୋଧିତ by-law ସଂଘର ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ନିମନ୍ତେ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ।

ଚଳିତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଆମେରିକା ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ଭକ୍ତମାନେ ବିଗତ ବର୍ଷର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସହିତ ଅନ୍ୟ କେତୋଟି ଅତିରିକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ହେଲା -

୧. ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ସେବା ଠିକ୍ ଭାବରେ କରିପାରିବୁ ।
୨. ସଂଘପୂଜାରେ ନିୟମିତ ଭାବରେ ଯୋଗ ଦେଇପାରିବୁ ।
୩. ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ଵତ ସଂଘର ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ପରିଚାଳିତ ହେବୁ ।
୪. ଆମେରିକାରେ ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କର ଆସନ ମନ୍ଦିର ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ ସବିଶେଷ ପ୍ରୟାସ ତିଆରି କରି ସଂଘ ଦ୍ଵାରା ମଞ୍ଜୁର କରାଯିବ ।

୫. ପିଲାମାନଙ୍କର ଅଧିବେଶନରେ ପାଠ କରାଯାଉଥିବା ଇଂରାଜୀ ଗଳ୍ପସମୂହ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଅନୁମତି କ୍ରମେ ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ କରିବୁ ।
୬. ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ଭାବଧାରାରେ ପ୍ରକାଶିତ ଇଂରାଜୀ ପୁସ୍ତକମାନଙ୍କୁ ଆମେରିକାର ସ୍ଥାନୀୟ ଲାଇବ୍ରେରୀଗୁଡ଼ିକୁ ଦାନ କରିବୁ ।
୭. ନୀଳାଚଳ ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରକାଶିତ ପୁସ୍ତକଗୁଡ଼ିକରୁ କୌଣସି ଏକ ପୁସ୍ତକର ଇଂରାଜୀ ଅନୁବାଦ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବୁ ।
୮. ସାରସ୍ୱତ ମାଧୁରୀ ପ୍ରକାଶନ କରାଯିବ ।

ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବାର ଛଅ ବର୍ଷ ଅତୀତ ହେଲଣି । ଏହି ଛଅ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆମର ସଂଘସେବୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ୨୦ରୁ ବୃଦ୍ଧିପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇ ଏବେ ୫୩ରେ ପହଞ୍ଚିଛି । ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁରଙ୍କ ପାଖରେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା ଯେ, “ଏହି ଶିଶୁ ପ୍ରବାସୀ ସଂଘଟି ତୁମରି ଭାବଧାରାରେ ଗଢ଼ିଉଠୁ ଏବଂ ତୁମରି ମହାନ ଆଦର୍ଶର ବିଶ୍ୱବ୍ୟାପୀ ପ୍ରଚାରରେ ସହାୟକ ହେଉ । ସମସ୍ତ ସଂଘସେବୀ ତୁମରି ଭାବରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ ସଂଘବନ୍ଧ ହୋଇ ଏକମନ ଏକପ୍ରାଣରେ ତୁମରି ସେବା କରନ୍ତୁ ଓ ତୁମରି ଜଗତ୍‌ହିତକର କାର୍ଯ୍ୟରେ ଜୀବନ ଉତ୍ସର୍ଗ କରନ୍ତୁ ।”

ଶ୍ରୀଶ୍ରୀଠାକୁର ଚରଣାଶ୍ରିତ
ଜ୍ଞାନରଞ୍ଜନ ଦ୍ୱିବେଦୀ
ସମ୍ପାଦକ
ଆମେରିକା ସାରସ୍ୱତ ସଂଘ

www.jayaguru.net

By the grace of Shri Shri Thakur Maharaj, on the auspicious occasion of His birthday, the 4th of August 2001, seven USA based families living hundreds of miles apart formed the America Saraswata Pathachakra. The constituents continued the *Pathachakra* with their dedication and devotion for Shri Shri Thakur. In the year 2003, this *Pathachakra* was recognized as a *Sangha* by the President and the then Parichalaka Shri Shyama Sundar Dash Bhai and granted affiliation with Nilachala Saraswata Sangha, Puri. America Saraswata Sangha (AMSAS) has since been the one and only *Sangha* outside India.

This *Sangha* has since been performing regular *Sangha Puja* as per the direction and the principles of Nilachala Saraswata Sangha, Puri. Although devotees and members of this *Sangha* are geographically spread out over this vast country, they congregate every Sunday morning for the *Sangha Puja* and, other special *Pujas* held during major festivals, via teleconferencing. Everyone realizes that they are assembled in a single closed compass. All members of *Sangha* are determined to serve the *Sangha* by contributing their skills, knowledge, time and resources at their disposal. In spite of limited resources, members have consistently demonstrated *Sangha-Shakti* through their motivation to continue their *Sangha* directed work, *Sadhana*.

All electronic versions of the *puja* programs and minutes have been maintained for the use and reference of all devotees and the general public from around the world. In the year 2004, Gyanaranjan Dwibedi Bhai created the first website that published the ideology of Shri Shri Thakur Maharaj and shared information among all members and devotees. Over time, it became apparent that the website needed to be upgraded to support growth in our *Sangha* related activities and accommodate new requirements. It was imperative to revamp the presentation and organize the website content for usability. The governing body of AMSAS appointed a *Sebaka Mandali* that included the following *sebakas*: Barada Bhai, Biswajit Bhai, Biswaranjan Bhai, Devi Bhai, Prabhakar Bhai, Sanujit Bhai, and Subrat Bhai.

The *Sebaka Mandali* met for the first time on the 4th of October 2009 to discuss and prioritize key objectives of the effort and evaluate the objectives to constraints and resources available at hand. The list was prioritized as:

- Reorganize the current content in more logical manner
- Add audio/video where applicable
- Support auto loading of fonts for non-English content
- Introduce a secured section for members
- Modify the current page related to Shri Shri Thakur on wikipedia.org

Over the span of two months, the *sebakas* coordinated their work and monitored progress via discussions over the telephone and reviewed the test site over the internet. Although the resources (time and money) were limited, the *sebakas*, with their motivation and dedication combined with their prayers, overcame the constraints. All *sebakas* contributed to best of their abilities. A revised www.jayaguru.net was finally launched successfully on 20th January 2010, the day of Saraswati Puja. A snapshot of the home page appears below. The site is organized into various areas, as discussed below, which can be accessed via a global navigation menu using multi-level drop downs:

A - About Shri Shri Thakur

- A brief biography of Shri Shri Thakur that discusses His Early Life, The Turning point in His life, His Quest for Truth and finally His life after the Attainment of Truth.
- The Philosophy and teachings of Shri Shri Thakur
- A listing of His key teachings or Gospel in Odiya and His *Abhaya Bani*
- A gallery of Shri Shri Thakur's *bigraha* (pictures)

B - Public information about our organization

- America Saraswata Sangha – contains key details about our organization's registration as a non-profit religious organization in the USA and the current governing body.

- Nilachala Saraswata Sangha – provides a brief history of our parent organization, its objectives and current activities.
- Saraswata Matha – provides a brief history of the first monastery established by Shri Shri Thakur.

C - Publications

- Electronic versions of *Saraswata Madhuri*, our organization's annual publication or souvenir released during the annual convention
- *Saraswata Granthabali*, a listing of books published by Nilachala Saraswata Sangha

D – References

- A brief introduction to *Sanatana Dharma*
- A brief biography of Adi Shankaracharya

E – Events

- A short history of and a listing of the various *Bhakta Sammilanis*: *Sarbabhouma*, *Pradeshika*, and *America Bhakta Sammilani*
- An introduction of important festivals such as *Janmotsava*, *Raasa*, *Akshya Trutiya* and *Barsika Utsava*, and their relevance to the *Sangha*
- An introduction to the format of *Sangha Puja* as conducted by America Saraswata Sangha

F – Members Only Reference Section

- *Sangha Puja* programs and *bibarani* (minutes)
- Young Aspirants' *Puja* programs
- Archived versions of programs starting from year 2001 sessions
- Forms and application templates
  - *Parichaya Patra* applications
  - *Dinalipi*
  - Daily *Puja*
  - *Sangha Puja* Program
  - *Puja Bibarani*
  - *Sangha Puja Seba*
  - *Sammilani Seba*
- Master song book (Pratiksha and Prarthana)
- Current year's *seba* assignments
- List of related sites

One of our goals was to deploy the website in such a manner that it can be found by any internet search engine. Currently, www.jayaguru.net shows up at the top of the results when searched for the following terms: '*Jayaguru*' or '*America Saraswata*'.

We are yet to implement multimedia that would incorporate frequently searched terms to help communicate and share information about our Sangha, the ideology of Shri Shri Thakur and become a tool for his ideals to reach the world.

Website Development Sebaka Mandali
America Saraswata Sangha

Young Aspirants' Section

A Prelude YA Session

Some nine years ago, the first America Saraswata Bhakta Sammilani, the annual spiritual conference of AMSAS (America Saraswata Sangha), was held in Savage, Minnesota in the United States of America. It is during this Sammilani that we gathered and talked with a few children, in a small playground behind Gyana Ranjan Dwibedy Bhai's Savage (in Minneapolis) residence, to start what now is, and has evolved to become, the Young Aspirants group. These Young Aspirants (which now legitimately includes a few not-so young Bhaktas, but aspirants all the same) were all kids. Thus, the session then was labeled Kids Session. That day, in that small playground in Minnesota, we talked about Thakur's life, His love for little children, and His desire that all His children - both young and not-so-young - grow and become good human beings.

The Kid's Session became somewhat formal and was then appended to the last Sangha Puja during the month and lasted fifteen to twenty minutes. When the "kids" haltingly began to chant the beginning *Stotra Bandana* and *Prarthana* (Prayer) we were all overjoyed. The same kids are now adept at delving into the basics of "*Brahma Tattwa*", accepting into their vocabulary phrases like "*Nirguna Brahma*" and "*Saguna Brahma*" and bring into the discussion concepts that dwell in the realm of metaphysics. They, in their own way, attempt to both understand and identify the uniqueness and the separateness of, and capture the importance of the orchestration of complementary forces of matter and non-matter. We see that through their intellect they seem to analyze and through their faith they are trying to synthesize. It is such joy to see and feel the future of AMSAS taking shape!! One bud at a time!! Each season brings more fragrance and becomes more colorful than the previous one.

The Young Aspirants figuratively, and literally, are the future of our Sangha in the Western world. The joyous rendition of the closing prayer from Jeni Maa (Ragini) in the United Kingdom, to the soulful *Bandana* sung by Shreya Maa or Bhakti Maa in North Carolina is not just "balm" to the listening ears of displaced parents searching for a home away from home, but also the certain bridge that brings together, harmonizes, and let mingle two different approaches practiced in two separate cultures. It is Alok Bhai and little Gyan Bhai and Sarthak Bhai or Brij Bhai, who with their expanded understanding of both the western work-ethic and the eastern moral offer to people a new language of devotion (*Bhakti*) that is universally appropriate for all people, of all color, shape, and nationality. Swati Maa and Brij Bhai are the future of this Sangha as they are able to, and will likely express their prayers through Rap or through Hip-Hop. They are the future because they will grow to see some life issue as interesting – and not good or bad or eastern or western - before jumping into conclusions, or pre-judge, based on stagnant and sometimes rigid self-serving interpretations of Thakur's universal love for all things created, animate and inanimate.

Hinduism is a way of life. Thus, it is not static. Ways of life constantly evolve. *Leela* – the dance of creation in the stage called the universe - did not happen only during the times of

Lord Krishna nor was it confined to Brundaban. It is likely only for our convenience or just to serve our limited understanding of the teachings of Thakur that we are frozen in time. Thus, it is our faith that it will be one, or a few of the Young Aspirants, who while teaching the history and theories that inform international relations, at a venerable institution in Europe or in North America, will also help the multitudes understand the essence of Thakur's *Bani* (Direct Teachings) and bring the people living in Palestine and in Israel to assemble in Peace, help warring groups pray – recognize and celebrate their common bond of humanity. That day is not far away. It is very likely that a young Bhai in Charlottesville, Virginia will help millions improve the quality of their life, live a more healthy life – both physically and spiritually – by acknowledging the simple truths that to date remain the basis of all religions spread across the continents and serve as expressions of human wants and need for self-actualization. It is my hope that the prayers of the spent and the jaded will mingle with the energy of youth and guide humankind to both accept and understand the universal love of being, love for the being that our beloved Thakur so carefully and yet effortlessly expressed in his writings and in his sayings. Jayaguru!! Jayaguru!!

Shri Shri Thakur Charanashrita
Bijoy Kumar Sahoo
President, America Saraswata Sangha

During each of the Young Aspirants' sessions, which are held on the first and the third Sundays of each month after the Sangha Puja, an article based on either the ideologies or activities of Shri Shri Thakur is read and discussed. The Young Aspirants take turn in reading these articles, which are translated into English by a few members of America Saraswata Sangha. The recent readings include sections from *GyaniGuru* and also some activities of Shri Shri Thakur, titled as Acts of Thakur Nigamananda, in alternate sessions, one depicting the *tatwik* (theoretical) aspect and the other describing the *leela* (activities) of Shri Shri Thakur. The following two articles, which were read in the recent past, are provided as two examples.

Editorial Board
Saraswata Madhuri

With 330 Million Gods, How can a Hindu be Monotheist?

The word “monotheism” is derived from two Greek words: “theos” means God and “mono” means one. In theology, monotheism is defined as the doctrine or belief in one and only one God. When we analyze the concept of a unitary entity that is all powerful, all pervading, existing in all matter and non-matter and yet has no shape, and is full of qualities and yet devoid of any qualities, we call him *Brahman*.

This universe or creation is completely and absolutely pervaded by Brahman. All material and immaterial beings such as *Devas*, demons, humans, ghosts, trees, mountains, water, air, fire, etc. are nothing but *Brahman*. Before the creation of the universe, there was only one entity, which had no name, shape or form, and yet pervaded everywhere. The same entity, *Brahman*, is also in existence now and all pervading.

The significance of the statements above is that, at the time of total and absolute dissolution, the existence of the universe becomes devoid of all qualities and gets absorbed and lost in the *Brahman*. That entity or existence (*satta*) only becomes adorned with qualities and become the material for the universe at the start of its creation. Thus only a part of the *Brahman* transforms itself from being devoid of qualities to full of qualities and is expressed in the form of the universe.

Quoting from the “*Shruti*”, the universe is only one portion of *Brahman*; other three portions are “*Amrita*”, “*Nityamukta*” or eternally free of any bondage, and situated in a place called “*Dwiloka*”.

Why is this place called “*Amrita*”? It is because its existence is beyond the domain of birth and death. Why is this place called “*Nityamukta*” or eternally free from any bondage? As it is beyond any qualities and infinite, it is eternally liberated and without any fault and is full of divine bliss and peace. Therefore, the writer of Panchadashi has said, “He exist exactly the same as existed before the creation.” *Brahman* had the desire to create the universe and thus He said, “I shall become many.” As soon as the *Brahman* had the desire to be many, He became the “*Prakata Chaitanya*” or the *Brahman* that is expressed. His desire became “*Mula Prakriti*” or Primordial Nature. This *Mula Prakriti* or Primordial Nature is known by different names by various belief systems. The Primordial Nature is the origin of all creations. The three qualities, *Sattwa*, *Raja* and *Tama* were evolved from the Primordial Nature. The trinity of *Devas* or *Devatas*, *Brahma*, *Vishnu* and *Siva* are embodied in these three qualities. In order to know the expressed parts of *Brahman*, we need to know the trinity because they are the fully expressed form of those three qualities. *Brahma* with complete expression of *Raja* quality is engaged in creation activities; *Vishnu* with complete expression of *Sattwa* quality is engaged in sustenance of the universe; and *Siva* with complete expression of *Tama* quality is engaged in the destruction (attainment of full and complete knowledge or knowledge of the self) activities.

Brahma is behind all the creation. His power in the creation is seen in a subtle way. The gross expression that we see in the form of this universe has a subtle form, which is the seed of the gross form. This subtle world is the ingredient, constituent, and component part of the gross world. Similar to the subtle world or universe, every primordial element has subtle powers in it. These subtle powers are called *Devas* or *Devatas*. The gross forms are created by evolution of subtle powers. These evolutions also create unseen powers, which in the subtle form are also *Devas*. All the gross forms that you see in the universe have subtle *Devas* as the root.

The western scientists say that the visible gross universe is created by only the combination and subtraction of the atoms and molecules. In their opinion the gross matters are at the root of the created universe. The elements are gross; hence they have forms and figures. Gross science has not been able to rise above the gross matter. In opinion of science, the elements are void of the power of consciousness and intellect. Only the combination of this gross matter has created the gross universe, which has consciousness and intellect. It is sheer madness to determine the essence or root of the universe from this gross matter. When the modern science does not know where the ether ends, what is the matter that forms ether, how can science understand the subtle existence of the matter which is behind what is known as

ether? Then we understand this much that there is some subtle matter behind ether. How else it can become lively? Without the meditations of the yogis these theories cannot be very well understood.

These intricate subtle inner secret meanings were discovered by the Aryan *Rishis* by their unique power of Yoga. They could know by their inner vision acquired through the power of Yoga that these are really *Adhidaibikas* (Transcendental and Godly). They could visualize that every gross matter in this gross universe is pervaded by the subtle spiritual influence of intellect and transcendental power of *Devas*. These *Devas* administer the gross world from the fine and subtle world with total discipline, decorum and harmony. There are probably 330 million gross objects in this gross world with unique existence. The subtle power at the root of each of these objects is ascribed as a *Deva*, which has been mistakenly portrayed as God in the western world.

A question may arise that if the *Devas* are subtle power then why do they have gross images? The writers of Hindu epics have portrayed *Devas* in various images. These images are depicted to make people easily understand their specialties. These *Devas* sometimes take gross form and shape to make people understand and realize their power and greatness, just like an actor in the stage who dresses himself up as Vishnu to show people and make them understand who Lord Vishnu is.

Brahman is expressed as three qualities and three powers; the power to create, sustain and destroy. The 330 million *Devas* are small parts of these three powers. Thus, some of the 330 million *Devas* perform various creation activities while others have sustenance responsibilities, and lastly, some have destruction responsibilities. If one tries to understand the *Devas* who help in creation, then one can understand Brahma; and similarly understand Vishnu and Siva by understanding the *Devas* that perform sustenance and destruction respectively. The individualistic expression of the trinity is the 330 million *Devas* and the collective entities of the 330 million *Devas* are the trinity. These *Devas* are not different from each other; they are different parts of Brahma, Vishnu and Siva.

Again, Brahma, Vishnu and Siva are not different from each other. They are the three-way division of the expressed form of *Brahman*. Just like 100 pennies makes a dollar, the collection of all powers and all qualities is called *Brahman*. When we try to understand the subtle qualities of creation, sustenance and destruction separately, the existence of *Devas* becomes evident. And when we try to understand and realize the subtle qualities and powers in a combined form, then he becomes *Ishwara* or the expressed portion of *Brahman*. To make us understand this concept, let's look at the following example:

Mr. Nayak is a lawyer, landlord and a business man. He practices law, owns rental properties and has other businesses. A lot of people go to his house. If you ask a question "who did you go to meet?" to anyone who went to his house to meet him, you may get different answers based on the relationship that person had with Mr. Nayak. His tenant would say he went to meet his landlord. If Mr. Nayak is representing the person in court, that person would say he went to see his lawyer. If the person is his customer then he would say that he went to see his vendor. All these three types of people may say that they went to see three different

people; however they all went to see Mr. Nayak. Just as Mr. Nayak is known as three different people based on his three different professions, *Ishwara* is known as Brahma, Vishnu or Siva based on His quality and work. To know everything about *Ishwara* is to know the 330 million *Devas*.

Now, a question may arise that if *Brahman* is all powerful and He creates, sustains and destroys everyone, then why won't we worship only *Brahman* instead of some of these *Devas*? The answer is that *Ishwara* is infinite and human are finite. The finite cannot comprehend the infinite. Until we are refined, purified and eligible, how can we be able to understand the essence of *Brahman*? Moreover, Shri Krishna has said in Bhagavat-Gita "Those who worship any *Devas* with devotion, they worship me unknowingly. They do not understand that in essence I am the lord."

To summarize, the *Devas* in our religion are not different, they are just subtle expressions of all matter. When we worship any of the *Devas*, we indirectly worship *Ishwara*. The Hindus are monotheist whether they worship *Brahman* or any of the 330 million *Devas* since these *Devas* are not separate entities, they are special expressions of *Brahman*.

Sources: 1. GyaniGuru – *Shruthi Tattwa and Devata Rahashya*
2. Tattwamala - *Devata Tattwa*

Two Drunk Sailors at the Princep Ghat¹ in Kolkata²

Shri Shri Thakur was once staying at the house of one of his most sincere disciples, Fani Bhusan Mitra, in Howrah, West Bengal³. At that time, Shri Shri Thakur's other famous devotee, Shri Prafulla Chandra Bhanjdeo, the king of Bastar, Madhya Pradesh, was visiting Kolkata. Every evening, Prafulla Bhai used to send his car with his driver to take Shri Shri Thakur for a ride.

One evening, Shri Shri Thakur, after a long ride in Prafulla Bhai's car, asked the driver to stop near the Princep Ghat on river Ganges. Fani Bhai was with Shri Shri Thakur at that time. Thakur got off the car, walked down the steps of the ghat and sat on a step close to the river. The sun was setting down. Fani Bhai sat a few steps above. Suddenly he heard a noise and turned around. He saw two white sailors rambling on the other side of the road screaming on the top of their voices. Both were drunk. Not only were they scolding people, but they were also assaulting anyone around them. Since India was under British rule, people were afraid to confront white people. Fani Bhai noticed that the two sailors were coming toward the ghat. He became anxious and called Thakur, "Thakur! Two drunken white sailors have started a brawl on the road. They are coming our way. So, let us go back to the car. Hurry up!"

Thakur did not respond. Fani Bhai was a bit irritated at his indifference. Then he realized that Thakur was engrossed in his own thoughts and debated whether to disturb Thakur's peace.

---

¹ *Ghat* means a jetty for small boats and used by public for taking bath

² Kolkata was then known as Calcutta

³ West Bengal, a state in India now, was part of the Bengal presidency during pre-independence India

He waited for few minutes. The screaming and shouting was becoming louder as they got closer. Finding no other alternative, he yelled, “Thakur! Do you hear me?”

“What?” came an annoyed reply.

Fani Bhai realized that Thakur was still absent-minded. So, he came forward and pleaded, “Thakur! Two drunken white men have been assaulting people. They are coming our way.”

Before he could finish his suggestion, Thakur responded, “Let them come. Why do I care?”

An angry Fani Bhai answered, “Let us go back to the car. Don’t think that because you are a saint they will leave you alone. And, I cannot stop them on my own.”

Still there was no reaction from Shri Shri Thakur; it was like Fani Bhai was talking to someone else. He continued to sit there without budging a bit. By then both the sailors had come closer. Finding a coolie in front of them, they punched him in his stomach and the coolie collapsed on the side of the road. The sailors were well-built; they looked like two giants. Although Fani Bhai was very tall and big, he was nowhere nearly as big as them. Besides, they were drunk and out of control. Fani Bhai could find no way out. He was not worried about getting beaten up in order to protect Thakur. But, he was unsure if he could truly protect Thakur.

By then, the sailors had gotten closer. Fani Bhai, seeing no other way, got ready for a fight. At the same time, he turned around to take a look at Thakur. Thakur was still sitting at this position like a statue. Fani Bhai was equally worried and surprised by Shri Shri Thakur’s lack of reaction to the event.

The sailors went down the steps of the ghat. By the noise of their shoes and their yelling, Fani Bhai noticed that Thakur had become aware of the surroundings. The sailors had reached the step where Fani Bhai was standing. Fani Bhai saw Thakur turned his face towards them. The look on his face was like that of a sleeping lion, which, after being disturbed, had raised his head to assess the situation. His attitude was like as if he did not care for anyone in the world. All of a sudden, both the sailors stopped as though they got a surprising shock – coming to an absolutely dead stop. They bent forward a bit to look at Thakur. One of them reacted, “Oh!”

Thakur immediately turned his head toward the river Ganges and kept sitting as before. The sailors stood there motionlessly for a few seconds as if they saw something frightening. Then they said something incoherent to each other and slowly walked back up the steps. Reaching the road, they again started yelling and went away in a different direction.

(Source: Nilachale Thakur Nigamananda, Part one, Page 147)

Shri Shri Thakur's Mother Jogendramohini

Jayaguru! Recently I had the opportunity to learn about Shri Shri Thakur's ideal mother Jogendramohini, who was also known as Manika Sundari. She was the daughter of Lokanath Chakrabarty. She had a kind and helping nature. She was very caring. She took care of the poor and downtrodden by never letting them return from her house empty handed. Motherhood was fully developed in her even before she was a mother. The villagers liked Jogendramohini because of her grace, loving, caring and serving nature. The poor and needy came to her for food and sometimes she went hungry by giving her own food to a poor person. Jogendramohini was very important in Shri Shri Thakur's early life.

The Bhattacharya family of Kutabpur had a *chandi mandap*. In the evenings, during sunset, a member of the family always went to the *chandi mandap* to put a *dipa* there, so it is not dark inside. When Nalinikanta was 9 years old, he went there to offer a *dipa*. When he entered inside, to his surprise, there was already a *dipa* there. He saw the flame in the *dipa* grow larger, and suddenly a girl with 10 hands appeared in the halo. Nalinikanta was very confused and frightened upon seeing this, so he ran to his mother. He repeated the wondrous incident to his mother. Jogendramohini explained to Nalinikanta that whom he saw in the *chandi mandap* was the Mother of the Universe or '*Jaganmata*' in the form of Goddess Durga. She explained to him that just like she, Jogendramohini, was his mother, '*Jaganmata*' was everyone's mother. She also told him that he was very lucky and fortunate to see Her at a very young age. This incident had a lasting effect on him well after his mother died and when he desperately sought his mother.

One night Jogendramohini had to go outside of the house. As she was walking, she accidentally stepped on a snake. Jogendramohini quickly came to the conclusion that her foot was on a snake's head, because if her foot had stepped somewhere else, the snake would try to bite her. Then she put more pressure on the snake's head to stop it from moving. Quickly, she called for help, and the people were astonished to see her in that situation. Then she told them to quickly cut the snake. After that was done, Jogendramohini finally lifted her foot on the snake. All of a sudden, she fainted because the poisonous fumes from the snake were affecting her nerves in her foot. All the spectators were amazed by her quick actions, presence of mind and bravery.

When Nalinikanta was born, an astrologer had predicted that he might renounce the world and become a *sannyasi* in future. Nalinikanta's parents Bhubanmohan and Jogendramohini started looking for a bride for Nalinikanta when he was 12 years old. They looked for a very attractive girl. They thought that if they found an attractive and fair girl and got Nalinikanta married early, he would not be able to become a *sannyasi*. Jogendramohini was determined to find the best girl for Nalinikanta. Finally, after a lot of searching, Jogendramohini found a girl who seemed perfect to her. She enquired about the girl and then, she requested Bhubanmohan to arrange the marriage of Nalinikanta with that girl. The girl's name was Sudhansubala. Shortly after she died, Bhubanmohan remembered his late wife's request and got Nalinikanta married to Sudhansubala.

After Nalinikanta finished his early education, he was admitted to Dariyapur Middle English School near Radhakantapur. At that time, the disease of cholera had broken out in Kutabpur. In one night at Radhakantapur, when Nalinikanta was asleep, he dreamt that his mother was dying and looking for him. Nalinikanta woke up suddenly and wondered why he dreamt that. He decided to visit his mother after school was over, but he was too late. Jogendramohini had died of Asiatic cholera and Nalinikanta could not see her on her deathbed. He came to know from his aunts that just before his mother took her last breath, she had surrendered him to the 'Cosmic Mother' ('*Jaganmata*'). He took the words of his mother to heart. This was the first time he had the experience of losing a loved one. He was thirteen when his mother passed away. After Jogendramohini died, Nalinikanta's attitude changed from being playful to serious and grave. Since Nalinikanta loved his mother very much, he greatly missed her and was in sorrow after his mother's death. He felt he was desperately in need of his mother, and he single-heartedly prayed to the '*Jaganmata*' to appear before him. However, it did not happen. Slowly Nalinikanta stopped believing in life after death and became an atheist. Jogendramohini had been an important figure in Shri Shri Thakur's early life.

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Saumyashree Ray (Bhakti)

Our Thakur

With His radiant glow encircling Him,
He has seen Bramha, Param Atma and Bhagaban,
He loves us all very much,
Who else is greater than
Our Shri Shri Thakur!

He has taught us to.....
Wash out the bad with good,
Love everyone
As our own brothers and sisters,
To become ideal human beings,
And to always remember Thakur,
When we are doing anything.

And to chant Jayaguru,
To not be the cause of any trouble to others,
To help others before you help yourself,
And to surrender to Thakur.

There is truly no better lesson to learn than this.

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Shreya Prabhakar

Leading an Ideal Life of a Youth Following Shri Shri Thakur's Teachings

As a family, we regularly read 'Sangha Sebaka' after our evening puja and prayers. A few weeks ago, we were reading an article on ideal life for a young girl (see reference), and I was impressed by the discussion. That is why I thought of analysing the topic and sharing my experiences.

Leading an ideal life in youth, works as a foundation for life ahead. Modern education is efficient in teaching various material subjects, but it fails to address the spiritual and moral issues.

Life will not always be comfortable, so it is necessary to have knowledge about its temporary existence. Young people should be productive and develop faith in God. For girls, their main responsibility is to start a family. For that, training begins in childhood till their marriage. For boys, they need to develop a strong personality to lead a family as an adult.

'Kumari' means killing the bad (*ku=bad + mari=kill*). Shri Shri Thakur has stressed upon various aspects of learning for young people.

Rising up from the bed at *Bramhamuhurta*

Bramhamuhurta is approximately two hours before the sunrise and corresponds to 3:30 to 4am. At this point of the day, *rishis* are travelling across the globe, willing to impart wisdom for those who are ready to seek it. Early morning time is the best time in the day for meditation, *japa* and contemplation. Also, we get our personal time to reflect or be creative.

I normally wake up at 6:30am on school days, but on Saturday, I wake up late. I wake up at 7:30 or 8am. On Sundays, I am able to wake up earlier; around 7am. I am trying to wake up at a constant earlier time everyday.

Respecting our elders

Respecting our elders is an age old tradition of India. We are supposed to start our day by doing *pranam* to Thakur and our elders. This gives us blessings.

I respect my elders and know that they always wish me well.

Eating Sattwika food

Sattwika food is pure, devoid of onions, garlic, extreme tastes i.e. too sweet or too sour and stale leftovers. It is the food that has been offered to God. The amount of food should also be in right proportion. In addition to food, what we see, hear or think should also be Sattwika.

I have not achieved this yet, but I am trying to work towards it. I observe Sunday as a pure vegetarian day.

Good behaviour

Shri Shri Thakur has laid several guidelines to build a good personality and hence become a real human being. The basic rules tell us to follow good manners in order to achieve a sacred life.

Speak the truth

God sees all, so He will know what the truth is and what is not. Lies will only degrade our character and will affect everything in our life. People who speak the truth become fearless, courageous and simple. Although lies are never encouraged, the only time when lying is allowed is when there is a life threatening situation or telling the truth may hurt someone.

I find speaking the truth far easier than lying. On occasions, I have found it difficult distinguishing between hiding truths behind a small lie and confessing my problem. May Thakur give me the strength and courage in the future to always speak the truth even if it may cost my life.

Sanctity

Purity of the mind, body and soul needs to be kept. Needless to say, whoever is leading a morally strong life will remain a bright example to others in all situations.

Helping with household chores

Young people should try to help in the household chores as much as possible, along with their academic responsibilities. This prepares them well for independent life in the future. It also teaches them to give respect to any work.

I am now helping with various small jobs in my family, which I enjoy.

Physical fitness

Keeping ourselves physically fit is necessary, as we need to be fit for many challenges seen in day to day life. This includes regular exercise and yoga.

Our school curriculum covers different types of physical exercises and games. I am keen on learning yoga in future.

Cleanliness

We must be externally clean, i.e. clean skin and teeth etc. However, great effort should be given for internal cleanliness, i.e. purity of thoughts and words. We should try to get rid of lies, deception, greed, jealousy, intolerance, gossiping, pride etc. As we know, a pure heart is God's temple.

Inhibit materialism

It is important to learn self-control for material objects early in life. During youth, it is very easy to be attracted to numerous material objects, like clothes, gadgets and current trends.

I try not to give in to the peer pressure and keep my desires to a minimum.

Obedience to seniors

Our elders are like God, as they are much wiser. It will benefit us to obey them. It's worth saying that to learn about an ideal life is easier than actually practising these teachings in your life.

I listen to my parents always.

Gossip and speaking ill of others to be avoided

Among all the teachings of Shri Shri Thakur, this is the most important advice given by him. He has seriously recommended seeing the good side of everyone and ignoring their mistakes.

However, if we need to highlight someone's mistake, we can do it in private and delicately. This also avoids complicated family fights.

I don't usually humiliate people, but I do criticize sometimes. I will try my best to improve in future.

Shun laziness

Tamasika people are lazy. There is so much to do in a day, so there is no point being lazy. It slows the brain down. Shri Shri Thakur has brought us to this world to do His job. Therefore, there is no room for laziness. If someone has spare time, it would be better spent taking Thakur's *Nama*.

Be simple

If we think in simple terms, the whole world will become simple to us. People will find it easier to talk to us, as we don't complicate things. Our speech should reflect our thoughts.

I try to think of things simply, because it helps me see the world differently.

Think about others

When we think good of others, it drives off any selfishness inside you. One should help family, friends, neighbours, guests and strangers, remembering that image of Shri Shri Thakur is present in each one of them.

I do strive to help.

Read religious books

Religious books give us knowledge about God and an ideal life. They carry good messages, so we will learn good things.

I have read the English biography of Shri Shri Thakur. I also regularly read the Bhagavat Gita after the evening prayers.

Hear no evil; see no evil; speak no evil

The entertainment programmes in television and various media discuss about negative aspects of several issues. This pollutes the mind of youth and it also compels them to imitate. Therefore, the advice of hear no evil; see no evil; and speak no evil is golden.

Wear decent clothes

Originally, the tradition is to wear a sari for girls and dhoti-kurta for boys. Modern times have seen a radical change in the attire of youth. Following Shri Shri Thakur's teachings, we should always try to be decently clothed.

Regular meditation and worship

Meditation and worship brings us closer to God. They will also calm our mind and increase concentration so we can face life's challenges better.

I regularly do prayers. I have never done meditation, although I am keen to learn.

Be self reflective

Self-reflective people are generally stable in adverse situations and progress towards their goals. We should constantly think about the following questions – Who am I? Where have I come from? What am I here for? Where will I go after death? What is the goal of life? etc. As all these questions can only be answered by Shri Gurudev, we should absolutely surrender to Him.

Maintain a daily diary

This is a very useful method of self-assessment of our spiritual progress. It also helps us to rectify any mistakes that might have been made.

The time to train us is right now. People used to live in ashrams, and practise these guidelines. It gives appropriate training to face the challenges of life. Shri Shri Thakur wanted to bring this back to everyday life. He stresses the importance of building up a youth's life on ideal foundation. Parents' house is the best place to begin to learn. When, in later life, youths become adults and start his/her own family, they have adequate training for an ideal household's life (*adarsha gruhastha jibana*).

The life of a youth comes with high goals, thinking, lots of practice and penance to make the adult life more successful and religious. I pray that Shri Shri Thakur to give me strength to walk on that path.

Reference: Sangha Sebaka, Vol.44, No.2; pages. 273-288

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Ragini Mohanty
Bolton, England, UK

Wisps of the Shadow World

Damnante quod non intellegunt.

"People fear what they do not understand." (Latin Proverb)

Overture

The Afterlife! What is it? Does it actually exist? Is it simply stuff of myth and legend, the product of an overzealous mind? Questions ubiquitous but answers prominently absent. After ten millennium of human existence, it continues to be shrouded in hazy mist. In the enigmatic universe of religion, it is a dark hole.

The afterlife, naturally, means different things to different cultures and religions. Some religions believe in infinite rebirth, others believe that man is born just once and the spirit goes straight to heaven after death. Other beliefs coalesce the two theories – attainment of heaven after numerous resurrections. Still, the dictionary definition of the afterlife is crisply worded as “the idea that the consciousness of mind of a being continues after physical death occurs”.

Myth

The afterlife was quite a popular subject among the ancients. These primordial people drew up a large volume of folklore to gratify themselves. As hypothesized on the basis of hieroglyphics, rock-carvings, paintings etc., the afterlife was an important part of olden religion and culture. Although most of these myths sound bizarre, not actually knowing the truth we cannot mock these fantasies. You never know.

According to the Nile Egyptians, achieving one's reward (concept of “heaven”) in the afterlife was a demanding ordeal, requiring a sin-free heart and the ability to recite the

spells, passwords, and formulae of the Book of the Dead. In the Hall of Two Truths, the deceased's heart was weighed against the *Shu* feather of truth and justice. If the heart was lighter than the feather (indicating purity), it could pass on to an afterlife of eternal bliss; but if it were heavier- the soul would be devoured by the demon Ammit.

Greek mythologies are relatively well-known, thanks to Rick Riordan and his pseudo-modern Greek demigod series. The Greek god Hades is the king of the underworld, a bleak place underneath "the place of torment" (Earth) where most souls live after death. Some heroes of Greek legend are allowed to visit the underworld. These heroes were considered to have conquered death. In the ancient Greek myth about Hercules, he needs to travel to the underworld to capture Cerberus as one of his tasks, and retrieves Admetus' wife, Alcestis. The Romans had a similar belief system about the afterlife, with Hades becoming Pluto.

Christian Stance

Christians do not have a traditional belief of the afterlife as such, rather they chose to believe that on a given magnificent day, all the departed will arise from their graves to join Jesus in heaven. In simple context, Christians believe that the soul does not go to heaven directly, but rather wait in the lifeless remains of the body for the "Judgment Day".

Jesus compared the kingdom of heaven, over which He rules, to a net which was thrown into the sea and gathered fish of every kind. When it was full, men drew it ashore and sat down and sorted the good into vessels but threw away the bad. So it will be at the close of the era-known as the "Last Day" or "Judgment Day", the angels will separate the evil from the righteous and throw them into the furnace of fire. Then the righteous will shine like the sun in the kingdom of their Father.

Hinduism

No other religion deals with this concept to the extent of Hinduism. Hindu religious literature is prolific in terms of references to life after death. Upanishads describe reincarnation, or *punarjanma*. In the Bhagavad-Gita, Lord Krishna says that just as a man discards his old clothes and wears new ones; similarly the soul discards the old body and takes on a new one. The belief is that the body is but a shell, the soul inside is immutable and indestructible and takes on different lives in a cycle of birth and death. The end of this cycle is called "Moksha" or salvation.

Garuda Purana is an ancient religious text that solely deals with what happens to a person after bodily demise. The God of Death Yama sends his representatives to collect the soul from a person's body whenever she or he is due for death and they take the soul to Yama. A record of each person's misdeeds performed is kept in a ledger by Yama's assistant "Chitragupta".

Karma is an important concept here. 'Karma' is the accumulated sums of one's good or bad deeds. The basic concept of Karma is 'Thou shalt sow, as thou shalt reap '. If you have been impeccable in this life, you will be duly rewarded. In similar fashion, the misdemeanors committed by one in this life will ominously haunt the same spirit in his next incarnation.

The soul, called "Atma" leaves the body and reincarnates itself according to the deeds or Karma performed by one in last birth. Re-birth would be in form of animals or other lower

creatures if one performed bad Karmas and in human form in a good family with joyous lifetime if the person was good. The Atma is never vanquished.

A person is merged with the God or ultimate power when he discharges only and only good Karmas in last birth and the same is called as "Moksha" or "Nirvana", which is the ultimate goal of a Hindu. Atma (Soul) merges into "Paramatma" or the greatest soul.

Shri Shri Thakur

Shri Shri Thakur too was greatly intrigued by this baffling concept. His interest in the age-old question of "Is there life after death?" reached a zenith after the death of his much-loved wife, Sudhansubala. He began to see visions of his wife's ghostly apparition. These visuals haunted Thakur but at the same time aroused an inquisitive spark of curiosity within him. He wanted to know whether these hallucinations were for real, if it was really his wife materializing before him. He paid a visit to the illustrious Theosophical Society in Adyar, Chennai but was unconvinced with the views offered by the in-house "experts" on the subject. He began his epic quest for answers, a quest which culminated with him becoming our Sadguru. Along the course of his marathon journey he literally became a grandmaster on the subject. Shri Shri Thakur gained control over the afterlife through rigorous practice and sadhanas. He could talk with the departed souls. He could even summon a soul from the underworld. Despite his astonishing ability, Thakur refrained from showman tactics and exhibitions of his supernatural prowess.

Thakur preached that one should always maintain the notion 'I shall die' at the top of the mind. Keeping in mind this ominous fact would refrain us from embracing sin. However, at the same time he asks us not fear death. Death is a natural phenomenon. Thakur felt most of the trepidation surrounding death stemmed from the ignorance of man. Man does not know what will happen, post-death, so he fears it. Shri Shri Thakur tenderly promised his dearly loved disciples that he would reveal himself to them at the time death. This would calm the mind and ensure serene passage into the spiritual dimension.

Shri Shri Thakur, had attained supreme mastery on the subject of death, and shared with us his insight through his teachings. Furthermore, He wrote a treatise, *Parakala Pathe*, on this mystic topic.

Finale

The Afterlife continues to be mysterious and perplexing. Those who pause to ponder the subject quickly become overwhelmed. It appears only the divine, such as Thakur, are blessed with complete understanding of life after death. Nevertheless, we continue the quest. So far, we have only scratched the surface of this topic. There are multitudes of dimensions left to explore vis-à-vis the spirit world, not to mention the curious beliefs of other cultures- The Neetha of the Congo, The tribesman of forsaken Easter Island, The dark Kamikaze views of the Japanese Ainu clan. There is so much yet to discover, to behold.

Shri Shri Thakur Charanashrita
Abhishek Swain (Sikan)

My Experience in Young Aspirants' Session

Every alternate Sundays all the young aspirants meet together on the telephone for the Young Aspirants Session. Lot of times we read translated stories about Shri Shri Thakur Nigamananda's acts. Every session has a *palia* and he/she will get the chance to do *bhaba binimaya*. Recently, we have been talking about the 8 limbs of yoga (*Yama, Niyama, Asana, Pranayama, Pratyahara, Dharana, Dhyana, and Samadhi*). I am still trying to practice *Ahimsa and Satya in Yama*. We also have been talking about a person's *dharma*.

Whenever there is North Carolina Pathachakra at someone's house, we normally stay at their house overnight to attend *sangha puja* on the next day. Sometimes the young aspirant's session is on the next day; so it is better for us when we are in a group in front of Shri Shri Thakur and it is also much easier to communicate.

I am looking forward to go to sammilani this year. We will have the sammilani this year at the YMCA Blue Ridge Assembly in Black Mountain, North Carolina. We are still trying to find a piece of land to buy for our *Asana Mandir*.

Shri Shri Thakur Charanashrita
Bedaprakash Ray (Gyan)

Shri Shri Thakura

Sadguru
Helping us in times of need
Remembering Him brings peace in mind
In our heart

Sincere devotees are His favorite
He is the one who knows Ultimate Truth
Revered Guru
Is omniscient and omnipotent

The best friend in the world that we have
He is the one who gives us ultimate happiness
Always with us
Knowledgeable in the four sadhanas: Tantra, Jnana, Yoga, and
Prema
Universal Guru
Reaching to help all
Almighty, kind, and merciful

Shri Shri Thakur Charanashritaa
Saumyashree Ray (Bhakti)

America Saraswata Sangha

2009 Fiscal Report

Income

Annual Pranami from Sangha Members	\$1,250.00
Sammilani Delegate Fee	\$1,480.00
Sammilani Lodging Fee	\$3,660.00
Sammilani Padasana Pranami	\$248.00
2008 Sammilani DVD Sale	\$170.00
2009 Sammilani DVD Sale	\$170.00
Magazine Sale	\$462.00
Pledge for Aasana Mandira Construction	\$54,635.19
2010 Sammilani Aabahaka Pranami	\$1,581.00
Parichaya Patra Application Pranami	\$5,740.00
Mailing Cost Reimbursement Collection	\$22.32
SJSSM Annual Pranami for NSS	\$600.00
SJSSM Class Puja Delegate Fee	\$360.00
SJSSM Class Puja Lodging Fee	\$2,016.00
SJSSM Class Puja Padasana Pranami	\$52.10
SJSSM Misc. Collection	\$50.00
NC Pathachakra Padasana Pranami	\$287.25
Contribution for Book Publication	\$816.00
Contribution for Web Development	\$250.00
Interest - CD Account in Bank	\$901.03
Music CD Pranami	\$70.00
Donation received toward Van Rental	\$270.00
Resale of Leftover Items (grocery items)	\$127.97
Sale of Items (books etc.)	\$113.00
Other Pranami	\$147.54
Misc. Income from Credit Union	\$0.45
Total	\$75,479.85

* Sammilani Expense

High Pastures Retreat Center	\$3,517.50
Food	\$714.60
Decoration	\$105.17
Miscellaneous (Puja Items etc.)	\$315.02
NSS Representative's Visit	\$1,267.05
Sadharana Sabha Guest	\$100.00
Van Rental (with Gas)	\$329.06
Total	\$6,348.40

SJSSM Class Expense

High Pastures Retreat Center	\$2,010.00
Food	\$268.15
Total	\$2,278.15

Expense

Pranami to NSS with Parichaya Patra	\$5,740.00
Sammilani Padasana Pranami to NSS	\$248.00
SJSSM Class Padasana Pranami to NSS	\$52.10
Aid to NSS for Book Publication	\$500.00
NC Pathachakra Pada Pranami to NSS	\$287.25
Pradeshika Sammilani Abhyarthana	\$6.00
Sammilani Expense *	\$6,348.40
Magazine Production	\$414.00
Mailing Expense - 2008 DVDs	\$12.25
Mailing Expense - 2009 DVDs	\$17.67
Mailing Expense - Magazines	\$22.32
Digital Recorder Purchase	\$48.88
Misc. Expense: Credit Union Account	\$0.37
SJSSM's Misc. Expense	\$40.00
SJSSM Annual Pranami to NSS	\$600.00
SJSSM Class Puja Expense #	\$2,278.15
Total	\$16,615.39

2009 Sammilani Photos

Directory of Bhaktas in 'America Saraswata Sangha' and their Family Members

SI No	Name	Introduction
1	Aditya Narayan Tripathy Sasmita Mishra Child: Arushi (4)	I came to know Shri Shri Thakur through my parents Late Gobinda Ch. Tripathy and Mrs. Urmila Tripathy of Sunabeda Sangha.
2	Ashwini Kumar Nayak Sanghmitra Nayak Child: Ashmita (5) Ansh (7 months)	I came to know Shri Shri Thakur from my parents. They are the members of Balasore Saraswata Sangha.
3	Bani Prasanna Mohanty Debashree Mohanty Children: Minakshee (23) Amrita (13)	I knew Shri Shri Thakur through my parents: Braja Kishore Mohanty and Kalyani Mohanty, who are from Cuttack Sangha.
4	Barada Kanta Nayak Sonia Mohanty	I started accompanying my parents, Rasa Bihari Nayak and Meena Kumari Nayak to Puri Smruti Mandir from my early childhood. I am a member of America Saraswata Sangha.
5	Bibhuti Kumar Sahoo Sangeeta Sahu	I came to know Shri Shri Thakur from my parents Bairagi charan Sahoo and Shantilata Sahoo of Nayagarh Sangha.
6	Bijoy Kumar Sahoo Ratna Jena Children: Mohit (19) Lara (14)	Through my mother Ketaki Maa. I started accompanying my mother as a child to the Cuttack Jobra Sangha.
7	Binaya Kumar Sahoo Shibani Sahu (Aru) Child: Arush (5) Aron (2 yr 6 months)	I came to know Shri Shri Thakur from my parents Bairagi charan Sahoo and Shantilata Sahoo of Nayagarh Sangha.
8	Biswajit Sundar Ray Smitarani Sundar Ray Children: Saumyashree (13) Bedaprakash (9)	I knew Shri Shri Thakur from my grandfather Late Balabhadra Sundar Ray and father Basanta Kumar Sundar Ray of Begunia Saraswata Sangha.
9	Biswaranjan Das Lipika Das Child: Yukta (7 months)	I came to know Shri Shri Thakur from my parents, specifically from my father as he is the first to explore Thakur. I used to go to Cuttack Jobra asan mandir.

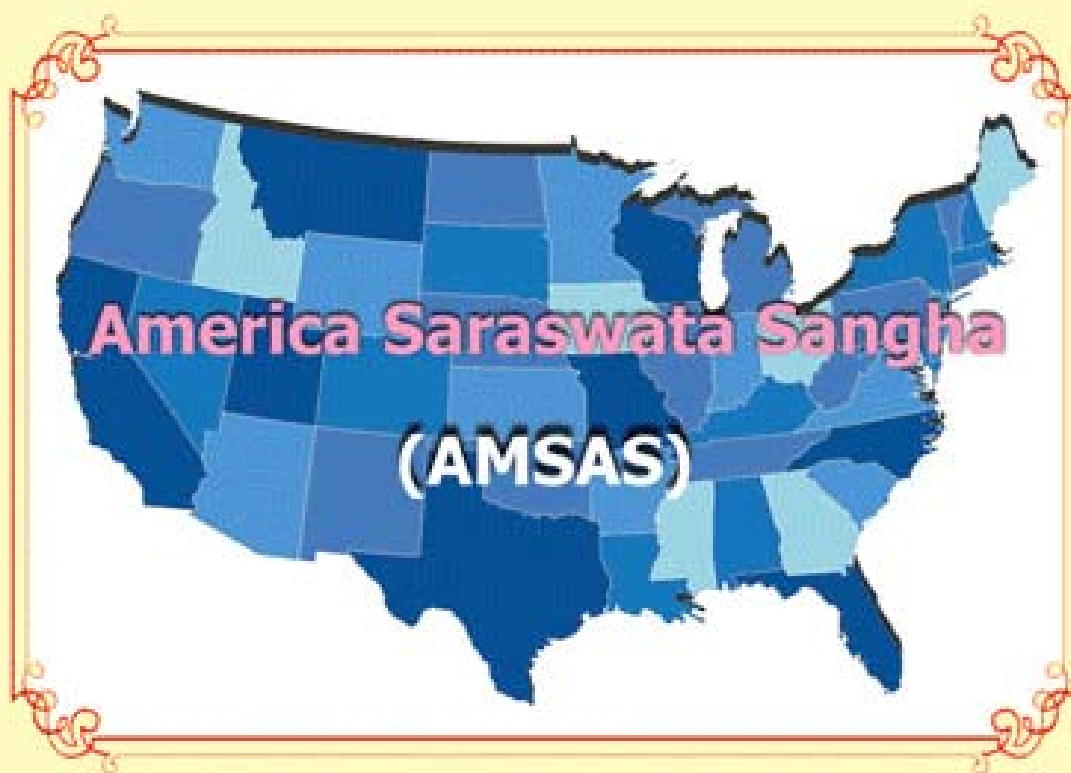
10	Brajendra Panda Rashmi Rekha Panda Child: Brij Gopal (17)	I know Shri Shri Thakur Maharaj since childhood; my grandfather, late Biswanath Panda was a member of Kendupatna Shakha Sangha.
11	Brundaban Sahoo Padmagandha Sahoo Child: Aditi (2)	I came to know Shri Shri Thakur from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswata Sangha. – Padma maa
12	Devi Prasad Samal Snigdha Sahu Children: Devangi (11) Siddharth (9)	I came to know more about and got influenced with Shri Shri Thakur through my mother Mrs. Abanti Samal's involvement with Saraswata Sangha, though my Father Mr. Krishna Chandra Samal followed her later.
13	Debashis Dash Prachi Shrivastava	My grandparents (both maternal, Mrs. Sashikala Rath and Mr. Satyabadi Rath and paternal, Late Mrs. Kamala Dash and Mr. Manamohan Dash) are Shri Shri Thakur Maharaj's bhaktas. I came to know about Shri Shri Thakur Maharaj through my parents Mrs. Sudhanjali Dash and Dr. Jagannath Dash who are from Bhubaneswar Sangha.
14	Debaranjan Swain Suchitra Swain (Leena) Children: Abhishek (16) Ankit (10)	I knew Shri Shri Thakur from my father Late Basanta Kumar Nayak of Asureswar Sangh, Asureswar, Cuttack – Leena maa
15	Gyan Ranjan Dwibedy Sibani Dwibedy Children: Swati (15) Shreya (10)	We know Shri Shri Thakur from our parents, Dola Govinda and Malati Dwibedy, and Nrushinha and Bidyabati Panda from Rourkela Saraswata Sangha.
16	Iswar Chandra Biswal Pranjya Paramita Nayak Child: Prashid (2)	We came to know Shri Shri Thakur through my parents Mr Sridhar Biswal and Mrs Manasi Biswal who are member of Sambalpur and Pattamundia Sangha respectively.
17	Mahesh Prasad Choudhury Rasmi Nayak Child: Avipsa (6)	I came to know Shri Shri Thakur from my father Sisir Kumar Choudhury of Berhampur Sangha.
18	Mahesh Vallamsetty Chinmayee Patnaik Child: Tanvi (1)	I know Thakur from my parents, Dr. Samiran Patnaik and Dr. Surekha Devi, who are members of Cuttack Saraswata Sangha at Cuttack.

19	Mitali Madhusmita	With the extreme grace of Shri Shri Thakur I was born into Nigam family and was introduced to Shri Shri Thakur by my parents, Gaurang Chandra Mohanty and Jayashree Mohanty of Cuttack Sangha.
20	Monalisa Jena	I came to know Shri Shri Thakur Maharaj through my parents, Bhagaban Chandra Jena and Manorama Jena, and my maternal grandparents, Balaram Bhadra and Bhanu Prava Bhadra. My parents belong to Kendra Sangha, Satsikhya Mandir, Bhubaneswar.
21	Prabhakar Bai Smitarani Bai Children: Shreya (12) Shashwat (5)	I'm grateful to know about Shri Shri Thakur from my parents Shri Shyamabandhu Pagada and Smt. Bijaylaxmi Pagada of Nayagarh Sangha. – Smita maa
22	Priyadarshi Sahoo	I came to know Shri Shri Thakur from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswata Sangha.
23	Pruthwiraj Sahoo Ipseeta Sahoo Child: Rishabh (3)	I came to know Shri Shri Thakur from my mother Sobharani Sahoo (Gelha maa) of Cuttack Saraswata Sangha.
24	Rabi Narayan Tripathy Geeta Dash Children: Alok (13) Anshul (6)	I came to know Shri Shri Thakur through my parents Late Gobinda Ch. Tripathy and Mrs. Urmila Tripathy of Sunabeda Sangh
25	Rabin Mohanty Lipsita Patnaik Child: Ragini (14)	I know Thakur from my parents, Dr. Samiran Patnaik and Dr. Surekha Devi, who are members of Cuttack Saraswata Sangha at Cuttack. – Lipsita maa
26	Rambollabha Mohapatra Kalpana Dash Children: Ashutosh Sweta	I came to know Shri Shri Thakur Maharaj from my parents-in-law. My mother-in-law and late father-in-law belong to the Bhubaneswar Sangha.
27	Sambit Mohanty	I started accompanying my parents, (Nilotpala Mohanty and Madhusudan Mohanty) and my grand parents (Subhadra Mohanty and Chakradhara Mohanty) to Ekamra Saraswata Sangha from my early childhood. I am a member of Kendra Sevaka Sangha.

28	Sandip Mohapatra Dipti Mohapatra Children: Sarthak (14) Sanat (12)	I came to know Shri Shri Thakur from my mother Ketaki maa. – Dipti maa
29	Sanujit Senapati Annalisa Senapati Children: Udayan (10) Ariana (9) Maya (5) Sumitra (2)	I came to know Shri Shri Thakur briefly in my childhood and youth years from Nrupal Ji Bhai, who was like a grandfather to me. In my adult life, I came in close touch with Shri Shri Thakur through Pallabita Maa. However, my true introduction to Shri Shri Thakur was through my participation and membership of America Saraswata Sangha.
30	Shiba Prasad Jena Sudhansubala Jena Child: Aryaan (5)	I came to know Shri Shri Thakur from my grandmother late Srimati Sachhi Devi of Asureswara Sakha Sangha. – Sudhansubala maa
31	Simanchal Sahu	I came to know SriSriThakur Maharaj by birth. My father late Basant Kumar Sahu, my mother Jayanti Sahu and our family are member of Balangir Town Sangha.
32	Sitakanta Mohanty Sibani Mohanty Child: Sarthak (5)	I knew Shri Shri Thakur from my uncle Sudhanshu Sekhar Das and aunt Manorama Das of Ekamra Saraswata Sangha, Bhubaneswar. – Sibani maa
33	Subrat Kumar Nayak Sushri Sangita Subudhiray Child: Shriyans (2yr 6 months)	I came to know about Shri Shri Thakur, while I was roaming in book stalls at Cuttack Book Fair during year 1992. Then I joined Cuttack Saraswata Sangha as a visitor for 1 Year, after that I am continuing as a Member of Cuttack Sangha.
34	Sudeepta Khuntia (Pinku)	I came to know Shri Shri Thakur from my parents Late Kshirod ch Khuntia and Mrs. Santilata Khuntia of Jaraka Sakha Sangha.
35	Usha Agarwal	I came to Shri Thakur through my mausi Shakuntala Maa and her family. Her house was a second home to me as I was very close to her children, my cousins. I attended the Sangha Puja at Ekamra Sangha and the Morning and Evening Puja sessions at Aasan Mandir at her home. Later, I requested Pati Bhai to accept me as a Sangha member.
36	Vedamati Upadhyay Subhasish Nanda Child: Shreyasee Nanda(10 months)	I came to know about Shri Shri Thakur from my parents Santanu Kumar Upadhyay and Tapasi Upadhyay.They are the members of Baripada Sakha Sangha, Orissa.

ଆମେ ସାଧୁ ୨୦୧୦

<http://www.jayaguru.net>